Hortensia Papadat-Bengescu

Hortensia Papadat-Bengescu

DRUMUL ASCUNS

PARTEA ÎNTÂI.

Testele prezentului volum au fost reproduse după ediţia: Hortensia Papadat-Bengescu; Drumul ascuns, Buc., E. P. L „1966, ediţie îngrijită de Gheorghe Radu.

Căsătoria doctorului Waâte'r şi prezenţa Lenorei, soţia lui, nu adusese nici o tulburare sanatoriului Waster. Totul funcţiona în ordinea desăvârşită de mai înainte. Privit de aproape, mai ales, sanatoriul Walter era o instituţie măreaţă. Corpul de casă, vizibil de pe şosea, la stânga rondului întâi ce leagă Calea Victoriei cu aleea de plimbare a păduricii bucureştene, clădire cu aspect de castel bavarez, era numai centrala instituţiei; trei pavilioane impunătoare şi noi erau simetric repartizate înapoi în mijlocul parcului şi legate de corpul principal prin lungi coridoare; pavilionul de chirurgie, cel de boli interne şi cel de boli nervoase; în fund, izolat sub ocrotirea brazilor şi a teilor, se afla un al patrulea pentru contagioase, cu stil de adevărat pavilion de vânătoare.

De fapt, castelul bavarez şi pavilionul tirolez fusese clădite de prinţul Barodin, însurat cu o prinţesă Basarab. Cumpărat tle bătrâna F.fraim, cunoscuta bancheresă, atunci când Barodin lichidase pentru a se retrage definitiv la Paris, palatul fusese strecurat drept dar de Crăciun în pantoful de lac al tânărului doctor Walter. Era o poveste veche şi acum aproape uitată că văduva Efraim plătise scump amorul tânărului Walter. Câţiva bucureşteni îşi aminteau să fi văzut înaintea războiului, înapoia ferestrelor caselor vechi din Calea Victoriei, pe bancheresa Efraim, grasă, cu tâmple supărător de negre, încadrând obrajii cu

trei rânduri de guşi, separate de trei rânduri de smaragde, pe care părea că le poartă şi noaptea, încarnate fiind acolo în dungile gâtului, o sculă de sultană, căzută cine ştie când şi cum micului Efraim, temutul stăpân al marii finanţe neoficiale. Micul Efraim, marele bancher, nu murise încă la apariţia frumosului Walter şi-l înscrisese cu înţelepciune la rubrica cheltuielilor necesare. Palatul Barodin îi fusese dăruit însă lui Walter abia după moartea soţului ci. Salema Efraim avusese scrupule conjugale şi un respect relativ faţă de Efraim, aşa că îşi îngăduise unele lucruri, şi pe altele, nu. Efraim avusese şi el îngăduinţele lui cu igiena uriaşei sale soţii şi unele scrupule negustoreşti faţă de dânsa.

La origina averii sale se afla zestrea Salemei, adică o dugheană de fructe din Pireu, unde Efraim purtase de mult, atârnată cu un şnur de gât, o tablă cu smochine, stafide şi alte fructe de Orient. Primele câştiguri Efraim le dase pe din două: jumătate lui şi jumătate Salemei – şi tot aşa mai pe urmă; în felul ăsta, la vârsta de 50 de ani, când fidelitatea Salemei încetase, capitalul ei propriu era însemnat. Mai uimitor fusese gestul testamentar al lui Efraim, ce mai lăsase Salemei parte bună din avere, dovedind că douăzeci de ani de credinţă la tinereţe însemnau pentru el mai mult ca cei zece ani de părăsire la vârsta periculoasă; restul averii mersese la familie şi la unele instituţii susţinute de Efraim care, fără a fi filantrop, vroia totuşi să-şi supravieţuiască. N-aveau copii. Un băieţel murise de mult, născut şi acela prea curând după căsătorie.

Văduva Efraim lăsase tot avutul ei doctorului Walter. Edrept că murise la 70 de ani cu o sută douăzeci de chile şi cu titlul de amantă a lui, sacrificiu vrednic de răsplată, mai ales că nu fusese vorba de o sinecură. Închipuirea se întoarce pudică de la cercetarea unei astfel de legături; refuză să cerceteze întunecimile sufletului şi obscurele vedenii trupeşti. Doctorul Walter părea, de altfel, a fi dorit puternic reabilitarea pe căile ce-i erau cu putinţă; avea o mare pasiune pentru tot ce era obiect de artă: pictură,

bibelou, mobilă, tapiserie, pasiune ce-l apropiase mult de bancherul Efraim, colecţionar ei însuşi, şi care anume lăsase Salemei obiectele lui de preţ, ştiind că astfel vor fi stăpâoite cu dragoste de către Walter. Pentru Efraim obiectele de artă reprezentau satisfacţia de a plasa totuşi capitalul în chip sigur, deşi fără de dobxndă. Lui Walter rafinarea delicată a obiectelor îi da o compensaţie prin stări pur contemplative către făpturi neînsufleţite. Încă de la început tânărui Walter se arătase dispreţuitor cu banii astfel câştigaţi: era cheltuitor, neprevăzător cu ziua de mâine, în stare să se îndatoreze pentru o cupă rară sau un sipet cizelat. Bătrâna Efraim plătea totul cu mare bucurie. O mulţumea risipa talarului estet, după lunga trudă de agonisire a zarafului Efraim, iar lista orgiilor amantului ei o mulţumea prin enumerarea ei liniştitoare: 25.000, pocalul Lalique; 18.000, caseta veneţiană; 125.000, un Van Beers autentic... Femeile ar fi costat poate mai puţin, dar ar fi trezit gelozia uriaşei voluptoase.

Intrau, oare, totuşi în colecţia de artă a lui Walter şi femei frumoase? Foarte puţine şi trecător. Walter căpătase pentru femei un dezgust din cauza Salemei, dezgust pe care-l are către cea mai fină gustare cineva nevoit să suporte mereu un banchet.

Intern în clinica particulară a marelui chirurg Proda, Walter muncea ca un rob când Salema Efraim, atunci în vârsta de 50 de ani, suferise o operaţie, Walter pe atunci era un tânăr zvelt, cu o bărbiţă castanie în jurul unui obraz de Crist de ivoriu, cu ochi albaştri, deschişi extatic şi prelung spre tâmplele transparente, cu buze roşii ca de Vopsea şi cu părul castaniu-roşiatic, ondulat uşor în jurul unei frunţi mate, fizic fără de nici un raport cu moralul uscat al tânărului ambiţios, fizic de care nu-şi dăduse până atunci seama, deoarece în preocuparea lui ambiţioasă îndepărtase, fără aproape să le observe, avansurile studentelor amorezate.

Salema Efraim, de cum se putuse rezema între perine, după operaţie, îi propusese afacerea în cifre clare: zece ani de medicină robotnică şi norocoasă nu i-ar fi putut aduce de atunci încolo un sfert măcar din ce-i oferea banchereasa. Waiter primise; avusese însă precauţiunea să pună condiţia că nu-şi va părăsi cariera. El năzuise şi se trudise până atunci pentru gloria ştiinţifică; acum, când se vindea, vrea cel puţin să cumpere firma aparentă a gloriei, reputaţia. Era primul dezgust de el şi prima înşelăciune de sine. Salema n-avea nici un interes deosebit în privinţa asta. Atunci când Walter primise târgul nu-şi dase seama deodată de ceea ce a primit, decât cel mult în cifre; abia pe urmă avea să înţeleagă ce reprezentau cifrele reci. Salema Efraim avea despre iubire o concepţie potrivită cu originile ei levantine şi cu făptura ei; lenea ei orientală avea nevoie de plăcere drept orice activitate, iar viţiul la dânsa, vechi cu mult dinainte de Efraim, se jntinil… I.numi pe suprafeţe mari. Cei douăzeci de ani de fidelitate t i, în iluzi. I lui Efraim, deşi Salema până atunci nu avusese deîi. Ivenluri obscure, al căror josnic pomelnic ea singură îl cu no) tea.

După ce Walter aflase ce târg a primit, rămăsese tot de fil- „ lr; Cu ochii de topază, dar îşi dase seama de frumuseţea sa în aceeaşi clipă în care se şi dezgusta de ea.

Salema Efraim avusese un program ordonat ca un registru de bancă. În afară de rolul lui de amant, Walter mai fusese angajat medic cu anul al băncii, cum şi al familiei Efraim.

I, a recepţiile de miercurea, el era nevoit să şeadă trei ore în, jir pe un scaun empire, la o apropiată distanţă de fotoliul vast al patroanei. Tot Bucureştiul financiar şi monden defilase astfel pe dinaintea figurii lui impasibile de martir frumos.

Anume bărbaţi care cunoşteau scaunul, din scurte treceri pe la budoarul şi banca Efraim, stabilise de la început situaţia

— De altfel, cu totul neascunsă – a tânărului, tot atât. De rigid ca şi stilul empire. Nimeni însă nu prevăzuse că Walter

avea să fie suprema patimă a lacomei Salema.

Cifra pe care medicul Walter o cheltuia cu un fel de disperare rece n-o cunoştea decât Salema. Meticulos în cheltuieli mici, din deprinderea sărăciei ordonate, Walter licita un obiect de preţ prin intermediari, pe toate pieţele mezatului european, iar uneori se deplasa el singur pentru cumpărătură. Când apartamentul lui nu mai încăpuse achiziţiile preţioase, Salema îl mustrase de formă şi îi dăruise casa Barodin, ce se vindea de ocazie cu opt milioane, cu întreg parcul de două hectare.

O adevărată afacere şi o bună prevedere, căci Walter, care nu capitaliza, ar fi riscat să rămână pe drumuri cu felul lui de a cheltui, ce da Salemei iluzia de a fi iubită fără interes. Salema însăşi destinase casa unui sanatoriu Walter, aşa încât darul era nu numai nimerit, ci şi poetic, dat fiind că perechea se cunoscuse într-un sanatoriu. Colecţia lui Walter avea acum un cadru demn de ea. Pentru Salema colecţia era numai o grămădire de troace şi de ţoale, preţioase prin costul lor, dar mai ales reprezentau amorul ei concretizat şi garanţia fidelităţii amantului.

Pentru Walter posedarea' unui sanatoriu propriu era o măgulire şi o compensaţie, era totodată şi o asigurare împotriva ruinei. Când, trei ani după moartea bătrânei Efraim, doctorul Walter se însurase cu Lenora Hallipa, era un om cu o frumoasă situaţie bănească, datorită în mare parte sanatoriului prosper, fără a li şi multimilionarul ce-ar fi putut îi. Cheâtuise şi cheltuia încă mult şi cu patima cuiva care vrea parcă să scape de bani; era felul lui de a fi cinstit. Un ciur cu ochiuri largi prin care se scurgea aurul impur părea mâna pală a martirului, condamnat de el singur la un amor venal şi odios.

Cheltuielile nu însumau de fel binefaceri. Înăsprit de lipsurile primei tinereţi, Walter nu înţelegea să îndulcească traiul altora.

Săracii, Walter îi cunoştea printr-însul: trebuiau să rabde sau sa reuşească.

Sanatoriul, în schimb, înghiţea toate dărniciile lui. Când Salema i-l făcuse dar, Walter aproape crezuse că o iubeşte, îşi închipuise aproape că el sau ea aveau şi suflet. Palatul devenise astfel un sanatoriu şi un muzeu totodată. Birourile, chiar de administraţie, din corpul principal, nu numai apartamentele particulare, erau încărcate de covoare de preţ, ornate cu bronzuri, împovărate de tablouri; o dată avuţia lui aşezată, doctorul Walter mai colecţionase, dar mult mai rar. Frenezia lui de risipă era acum dedicată sanatoriului propriu-zis. După activitatea construirii pavilioanelor, venise aceea a amenajării lor. Walter comanda, refuza, alegea din nou, făcea acum călătorii anume pentru a-şi procura aparatele, era cel mai bun client al tuturor noutăţilor în materie de mobilier medical, dorea adesea imposibilul şi adesea era păcălit; urmărea însă o instalaţie unică şi reuşise aproape să-şi satisfacă ambiţia.

Sanatoriul Walter avea totuşi reputaţia de a fi foarte costisitor. În adevăr, păsuirea bănească nu se practica acolo. Era un sanatoriu pentru oameni bogaţi, care trebuiau să plătească scump un tratament de lux, să plătească scump ambiţia în sfârşit izbăvită a doctorului Walter. Cel care plătise mai scump acel lăcaş rămânea însă mereu tot el.

În sanatoriul Walter pentru fiecare serviciu se afla un practician reputat. Walter personal nu făcea nici chirurgie şi nici boli interne; era şeful: ceva mai mare ca toţi, dar şi mai mic, de aceea chiar îşi rezervase domeniul vast şi necontrolabil al bolilor nervoase. Nu însă fără drepturi; citise mult în această direcţie şi acum putea experimenta. Avusese unele rezultate bune şi cum clientela de lux e şi clientela de reclamă, reputaţia lui depăşise zidurile sanatoriului şi devenise chiar un fel de celebritate pe care el o purta cu desfătare subt aere nepăsătoare. Nu mai avea faţă de Crist, cum nu mai avea de la moartea Salemei nici cununa de spini. În război – pe care-l făcuse corect la un

spital de etapă – îşi răsese barba mică ce-i încadra paloarea şi tenul i se bronzase; albastrul ochilor se oţelise, iar figura, fără semne vizibile, luase ceva matur şi sever. Popasul acesta al războiului ce-i schimbase preocupările convenise; nimeni nu mai sta să se gândească atunci la Salema Efraim, nici chiar dânsul. În armată Walter nu dase de bănuit; de origină germană, dar născut şi crescut în ţară,

—-avea pasiunea naţionalităţii şi se însumase cetăţeniei fără şovăire. Norocul îl repartizase la etapă şi nu la oraş; veştile din Rusia, unde se refugiase Salema, nu ajungeau până la dânsul, şi nici un porneau de la dânsul într-acolo, stare de lucruri ce-i convenea ca un repaus nou şi minunat, pe lângă care greutăţile campamentului păreau nimicuri. Asprimea noii sale vieţi era pentru dânsul o refacere trupească.

Abia târziu, la Bârlad, aflase de moartea Salemei întâmplată la Odesa; la Bârlad, garnizoana compusă din rezervişti provinciali nu-i cunoştea povestea. Făcut încă de mult şi cunoscut de Walter, deoarece banchereasa ţinuse să-şi exploateze sentimental încă din viaţă dărnicia postumă, Walter n-avea nici o grijă cu privire la testamentul Salemei. Se simţea acum liber, dar fără avânt pentru a se bucura de libertate; căuta să elimine toxinele lungii sale existenţe ruşinoase, nu să

3c înlocuiască cu altele; greutatea femeii grase ridicată, nu i se ridicase şi greutatea trecutului. Doctorul Walter era un om lucid; cunoştea valoarea exactă a faptelor şi a moralităţii lor: din confruntarea moralei cu ambiţiile lui, îi rezultase atitudinea rece şi hotărâtă, compromis între dezgusturile de sine şi gusturile sale.

A Bucureşti, comandamentul statului-major german insta-

— E în casa Barodin o anexă, cum şi un spital în pavilioanele sanatoriului. Crezuse însă de cuviinţă să cruţe operele de artă ut; I instalaţiile, hotărâre la care ajutase şi. Origina germană a numelui. Totul deci fusese folosit, nimic stricat. Întoarcerea Iul Walter se făcuse, astfel, în condiţii

satisfăcătoare. După regimul campaniei îşi regăsise tezaurele cu o mulţumire şi mai mare; regăsise şi sanatoriul cu dorinţe noi de transformări şi de perfecţionări – era singurul domeniu în care reuşea şi se încălzească.

Sanatoriul cunoscuse după război o epocă de mare prosperitate, deodată cu valul de lux ce copleşea totul. Clientela noilor îmbogăţiţi găsea în el confortul dorit; numele lui Waâter creştea tot mai mult în opinia publică, iar sforţările lui reale în domeniul neurologiei aveau acum câmp larg de cercetare în neurastenia generaţiei. Atenţia femeilor pentru Walter

— Medicul la modă – ca şi cea a studentelor de odinioară, era nevoită să se resemneze.

În chip sincer Walter nu mai era capabil să simtă farmecul feminin; sănătos, bogat şi liber, femeia era totuşi un sex desfiinţat de o experienţă necruţătoare. Continua astfel să-i fie credincios Salemei după moarte, rezultat pe care o femeie iubită şi iubitoare poate nu l-ar fi dobândit. Doctorul Walter na credea de cuviinţă nici să se însoare; printr-un scrupul desigur absurd nu cuteza să-şi ofere reputaţia şi averea; cu tot echilibrul la care ajunsese cu timpul, i se întipărise, pesemne, sentimentul decăderii lui, mai puternic ca în opinia celorlalţi.

În faţa primului cadavru, în sala de autopsie, studentul Walter simţise slăbiciunea ce precede leşinul, dar nu-şi astupase nările, nu dase un pas înapoi, nu se clătinase; tot aşa cu Salema Efraim; prin acest eroism se deosebise de toţi cei ce ar fi putut fi în locul lui; din acea energie devenise acum atât de scrupulos, şi din delicateţa unei conştiinţe încărcate nu cuteza să se însoare, deşi căsătoria îi sta la îndemână; orice femeie ar fi fost gata să-l reabiliteze; numai el nu vroia să se reabiliteze,.

Toate avansurile matrimoniale se descurajau deci. Doctorul Walter vrea să rămână celibatar – ziceau femeile – probabil pentru că sanatoriul îi mistuia tot amorul şi pentru că doctorul călătorea prea mult în Italia şi la Paris. În

realitate, Salema istovise gustul lui Walter pentru voluptate, iar de suflet acurn nu putea fi vorba, aşa că femeile care totuşi vor fi trecut prin viaţa lui Walter erau neînsemnate şi rămâneau necunoscute „

Avea sau nu legături cu vreo clientă sau infirmieră? cu vreo curtezană sau vreo vânzătoare de tablouri? Probabil că nu, deoarece niciuna dintr-însele nu se lăuda sau nu trăda. Curiozitatea, care are destul timp de pierdut, căutase zadarnic amante ascunse la mahala. Lipsit de sentimente şi cu dezgustul viţiului, doctorul Walter trăia acum, biologic, animal superior conştient de igiena ce-i pria; fără cerinţi sufleteşti, îşi trata totuşi moralul cu îngrijiri rafinate de purificare.

Personagiu atât de cunoscut, ducea un trai foarte retras şi era discret în apucături; pe vremea Salemei apărea în salonul ei fiindcă nu putea face altfel; în clinica Proda nu fraterniza nici atunci cu nimeni. Tot pe vremea Salemei intimii îl puteau vedea zilnic într-o cămăruţă, simplu mobilată, a casei Efraim privind răbdător cum Salema şi Efraim jucau o partidă de panţă. Cărţile erau cam sleioase în mâinile curmate de cărnuri ale Salemei, dar zburau îndemânatec; ceştile de cafea neagră erau mari ca filigene şi se reînnoiau; ţigările aveau un miros tare ce îneca: tabieturi orientate păstrate neschimbat, aşa cum va fi fost şi fondul real al firii lor. Din acea cămăruţă doctorul Walter nu pleca la cluburi şi cafenele; nu cunoscuse, ocolise deci glumele ce-l priveau. Ridicolul de a schimba cu un tip obraznic cărţi de vizită în chestii de onoare pentru Salema Efraim nu-l ispitise. Amitiri de iatac levantin îl ţineau şi acum departe de reuniunile mondene, de mişcare şi de lume.

Magazinele de artă sunt locuri puţin umblate; automobilul îi era, vara ca şi iarna, închis; înapoia geamurilor, bârfeala trecea prin reflexul refractar al cristalului. Doctorul Walter ura ostentaţia. De când nu mai avea duşmani, el singur îşirămăsese duşman. Părând că se interesează în cel mai

înalt grad de opinia publică, ea nu-l interesa decât în raport cu propria lui opinie de sine; hotărât să împingă cinismul până la capăt, se trudea totuşi să îmblânzească judecata oamenilor, cărora le făcca acuma concesiile pe care nu le făcuse la timp virtuţii; lesne satisfăcuţi în curiozitate şi lesne obosiţi de calomnie, oamenii l-ar fi lăsat în pace dacă el n-ar fi iscodit mereu pricini de a se ruşina şi de a ispăşi.

Îşi. Încercase puterile pentru rău, dar se dispreţuia; semne ale unei sensibilităţi maladive, trecută însă prin acelaşi frigorifer unde totul îşi pierdea culoarea, căldura, savoarea. Diiusârguinţcic studentului ambiţios de altădată îi rămăsese gustul de a citi mult; acum, când ambiţia îşi atinsese scopul, lectura preferată a acestui om atât de dar cu sine, atât de hotărât şi de rece, atât de potrivit pentru chirurgie, era psihoterapia, adică partea cea mai puţin pozitivă a medicinii. Devenit psihiatru pentru a se studia pe sine, doctorul Walter vindeca acum pe alţii; aşa cunoscuse şi îngrijise pe soţia neurastenică a moşierului Hallipa şi apoi se căsătorise cu ea.

Îi.

Căsătoria doctorului Walter fusese deci un eveniment neaşteptat şi socotit drept absurd. După ce se arătase a H un celibatar hotărât, după ce refuzase orice propuneri şi uneori propuneri atât de avantajoase, Walter se însurase cu o femeie care nu justifica prin nimic decizia aceasta excepţionala. Dacă ar li fost vorba de vreun amor nou sau de vreo legătură veche, lucrul şi-ar fi putut găsi o explicare. Nu era însă nici amor, nici legătură: Walter cunoscuse abia de câteva luni acea văduvă, în calitate de clientă şi fără ca miracolul de a se înamora să se producă. Mirarea opiniei publice era deci bine motivată.

Lenora Hallipa, în dezastrul boalei ei de nervi şi al văduviei, se azvirhşe de gâtul lui Walter, fie printr-un gest instinctiv de apărare împotriva boalei şi a văduviei, fie printr-un elan al temperamentului ei voluptuos. Nu premeditase. Era felul ei de a-şi lecui saţiu! ca şi nevoia de

bărbaţi, tot printr-unuî din ei. Aşa se aruncase de gâtul ofiţerului, primul ei bărbat, tot aşa de al moşierului Hallipa; instinctul o îndruma mereu cu simplitate spre vocaţia ei. Era din acele femei care se mărită şi gestul de capturare a treia oara cercat avea s-o ducă la a treia căsătorie.

Când Lenora se azvârlise de gâtul lui Walter, negreşit nu era prima clientă care făcea asemenea încercare. Walter însă ie salva din astfel de agresiuni destul de lesne: păstra atitudinea unui medic care nu ia nici în nume de rău, nici în nume de bine, feluritele emoţii ale bolnavilor şi ale femeilor; atitudinea cuiva care nu înţelege şi înţelege totodată. Nu-i'trebui a încurcătură, nu vroia servitute, amintirea Salemei plana încă asupră-i.

Gestul Lenorei îl luase însă prin surprindere şi, probabil, într-un moment când armura lui era vulnerabilă. În acel moment de uitare de sine nu apucase a refuza, ba chiar pronunţase cuvinte de angajament. Duşmanul conştiinţei dormea când Lenora îl atacase; dormea întâmplător sau poate că dinadins. Walter profitase pentru a-şi pune conştiinţa în faţa unui fapt împlinit; era o victorie asupra acelei conştiinţe sau poate era tot opera ei subterană. Cât despre servitute, în acel accident care-l lega, Walter avusese impresia de servitute a femeii, impresie justă şi totuşi era aservit el însuşi.

La confortul supei cotidiane nu aspirase, deaorece sanatoriul lui era mai bine organizat ca cel mai bun menaj; nostalgia unei prezenţe feminine n-o avea, fiind un egoist fără slăbiciune, nici tandreţă, care cultiva încă singurătatea ca pe o purificare; se afla însă la o anumită fază din evoluţia acelui proces de conştiinţă; îşi da acum seama că refuză căsătoria pentru anumite motive penibile, ştia dar acum că dacă nu vroia o femeie aproape de el era din pricina toleranţelor lui trecute; dovedise deci care îi erau scrupulele şi ar fi dorit ca de să dispară. Se considera nedemn şi se vroia demn. Până atunci acele motive stăruise numai în adânc, lucrase acolo surd, mut; acum privea

motivele în faţă, le confrunta, le înfrunta. Aspiraţia fui spre o reabilitare prin căsătorie se dospea deci încă neformulată când gestul Lenorei îi dase decizia.

O dată căsătoria făcută, opinia publică se arătase indulgentă şi resemnată. Pentru mediul social ce se ocupa de doctorul Walter, Lenora era o necunoscută, o câtime neutră, care nu alimenta invidia şi comentariul. Ga şi opinia publică, Walter era mulţumit de neutralitatea nevestei lui – destul de frumoasă pentru a-i satisface simţul estetic, nu era frumoasă într-atât încât să stârnească oroarea lui de frumos prin amintirea Salemei Efraim. Trupul uşor împovărat şi Lenorei era zvelt faţă de al Salemei, fără însă a contrasta violent cu povara celeilalte. Lenora nu era nici desful de cinstită, nici destul de mândră, nici destul de săracă pentru ca prezenţa ei să constituie un reproş concesiilor de odinioară. Văzându-i alături, lumea nu putea avea porniri spre comparaţii supărătoaţp. Faţă de Walter, ca şi faţă de lume, Lenora îndeplinea deci condiţiile cerute şi ocupa un loc care cerea a fi ocupat.

Ultimele luni ale divorţului Lenorei de Hallipa fusese timpul logodnei celei. Noi. Walter se reculesese lesne din momentul de uitare de sine pe care Lenora ştiuse să-i provoace şi se alesese cu beneficiul de a se fi decis la căsătorie. Trata acum iarăşi pe Lenora ca pe o convalescentă şi, când sosea ca logodnic, vizitele lui semănau cu cele medicale, cu diferenţa unei sărutări distrate şi convenţionale. Perfect lămurit cu sine, Walter îşi da acum seama că vroia să treacă în rândul celor ce au un trai familial şi că Lenora era partenera trebuitoare.

Lenora însă, care nu putea şti acel scop, avea inegalităţi, încercări neizbutite de alintare amoroasă, o nedumerire care, încâlcindu-se cu ultimele reziduri ale neurasteniei, o buimăcea.

Altfel cunoscuse ea pe bărbaţi decât era Walter şi totuşi el o luase de nevastă. Simţea însă că partenerul ei. De acum se deosebea de ceilalţi şi asta o făcea să ia o atitudine de

bolnavă pe care medicul cât şi omul o aserveşte şi o intimidează.

Tupeul ei de altădată neapucând a se valorifica, nu-şi regăsea firea obraznică de mai înainte; părea că boala ei fusese o eclipsă din care se salvase cu un chip sufletesc transformat, pus în masca de gips a unui tipar nevoit.

Căsătoria fusese făcută pe la sfârşit de noiembrie, la Predeal, cu singura asistenţă a celor întârziaţi încă în localitate.

O căsătorie simplă, discretă, aproape clandestină; nici rude, nici prieteni, din familie numai Coca-Aimee, fata a doua Lenorei – pe care, încă din timpul boalei, Walter o chemase de la Viena, unde studia – ca un derivat pentru neurastenia mamei ei.

Prezenţa fetei motivase şi înlesnise eticheta dintre Waker şi Lenora.

În chiar seara căsătoriei, Lenora pornise cu soţul ei să-şi ia locul în palatul Barodin. Walter ducea acolo o femeie dezorientată, o sclavă căreia nici cel puţin nu-i cerea să fie amantă, ceea ce lua Lenorei singurele arme de egalitate, o paraliza total.

E drept că Lenora reuşise să-şi refacă viaţa; avea conştiinţa primejdiilor prin care trecuse divorţând, avea respect pentru condiţia ei nouă, mai presus de tot însă avea o nelămurire, o constrângere care o înmărmureau.

Însănătoşită, iată că intrase într-un sanatoriu de lux al cărui stăpân era şi stăpânul ei; era un fel de boală nouă. De la început nu putuse socoti sanatoriul Walter ca pe o casă proprie, cum nici pe doctor ca pe un soţ.

Altădată, din fundul casei perceptorului din Mizil, se'trezise ca de când lumea moşierească şi domnise prin capriciu asupra tuturor: aci era strânsă în chingile unei stânjeniri permanente: „De ce m-a luat?... Ce e cu mine?...” erau întrebări care circulau în ea nelămurit fără a se cristaliza.

De şi le-ar fi pus limpede, ar fi fost un fel de a se. Lămuri, i-ar fi dat o atitudine. Ea însă, nici sănătoasa, nici bolnavă, circula liber într-un sanatoriu, locuia cu strâmtoare un palat ca pe un adăpost străin, provizoriu.

Firea ei fără şleau şi neruşinarea amoroasă – calităţile ei unice – erau nimicite de atitudinea rece a lui Waker şi speriate de decorul palatului aceluia plin de forme ostile de artă, de forme de trup şi de amor care o umileau, pentru că nu le înţelegea şi nu-i semănau. Iar dincolo de muzeu erau sălile cu paturi albe, cu instrumente ciudate şi miros antiseptic, localul de suferinţă şi datorie, asupra căruia veghea pasiunea glacială a lui Walter. Când Lenora cercase a se aventura pe acolo, Walter îi făcuse un semn vag de politeţă sau de concedicre, absorbit de alte preocupări. Trecea acum din ce în ce mai rar pe coridoarele lungi cu preşuri imaculate, prin holurile cu rogojini sau linoleum ornate cu plante a căror frunze erau reci şi lustruite şi unde pe scaune de trestie se odihnea vreun convalescent, care, îmbrăcat cu halatul dungat al casei, o impresiona ca un ocnaş.

În apartamentul particular, cu camere mari şi zadarnice şi cu mobile fără de întrebuinţare, Lenora rătăcea fără rose şi se adăpostea în camera ei, unde, deşi nu cutezase nici o schimbare, numai prin felul de a o locui reuşise să imprime o atmosferă mai personală, deci mai prielnică. Un lucru de nimic, zimţii adaptării lipseau resortului eî.

Se ura cumplit; nu citea, nu lucra, nu gândea, era singură, nu mai avea distracţia de a fi bolnavă. Ce făcuse oare atâţia ani înapoi? Ceva de care nu-şi mai amintea bine ce se dizolvase în neurastenia ei. Acum nici resursa neurasteniei n-o mai avea. Walter hotărâse că e vindecată şi prezenţa lui era pentru nervii ei totodată spaimă şi antiseptic.

Raporturile dintre cei doi soţi erau monotone. Walter dorise o tovarăşă neutră, avea una calpă. Cu cât treceau zilele, cu atât Lenora era mai stânjenită. Chema pe bărbatul ei cu un glas scăzut: „Walter” – ea care altădată alintase cu

tot felul de diminutive pe locotenent şi pe moşierul Hallipa. Doctorul Walter avea ca fiecare un nume de botez, îl chema Marcel; nimeni însă nu mai pronunţase acel nume din timpul depărtat al copilăriei şi lui însuşi i-ar fi părut străin. Salema îi spunea tot Walter, pe vremuri, cu glasul ei gutural şi stăpânitor. Acel „Walter” decolorat acum pe buzele Lenorei se adapta bine neutralităţii noului menaj.

Urâtul traiului Lenorei era întretăiat de mesele luate în comun cu internii sanatoriului, în sufrageria din pavilionul de boli interne. Era o cameră mare, dreptunghiulară, cu o lumină implacabilă, venită prin geamurile largi, fără perdele; o singură masă mare de nuc în mijloc, iar serviciul făcut de personalul de refectoriu al sanatoriului.

Aceste mese erau foarte neplăcute Lenorei. Adesea doctorii îşi păstrau halatele de lucru şi conversaţiile lor profesionale la care nu se putea asocia o lăsau în părăsire. Conversaţii ce-i erau nu numai antipatice, dar se şi temea la orice moment de „gafele” ce ar fi făcut de ar fi fost silită să ia parte la de.

Strânsă în corset încă de dimineaţă, Lenora îşi stăpânea respiraţia cam anevoioasă; refuza unele mâncări vegetariene, predilecte lui Walter, oprită de el de la altele mai suculente; Sfârşitul meselor era o uşurare. Singur medicul secund, doctorul Pejan, mai jovial şi prietenos, îi era simpatic. În camera ci avea destulă linişte restul zilei, căci Walter intra rar la ea şi numai un moment.

Un salonaş mic despărţea camera ei de culcare de a lui şi chiar pasul i-J auzea apropiindu-se cu un fel de stânjenire. Regimul camerelor separate fusese pentru ea extraordinar şi contribuise mult la atitudinea ei constrâ'nsă; nu şi-ar fi putut însă închipui un pat comun cu Walter.

Era o stare de lucruri a cărei soluţie nu se putea prevede, aşa cum se uita Lenora de lung la bazinul din fundul parcului.

Din indolenţă, n-ar fi ajuns totuşi să se plimbe până la dânsul şi nici la ideea unei sinucideri n-ar fi ajuns niciodată,

dar toropi rea ei sporea mereu.

De altfel, în fiecare zi la ora 6, Lenora şi Walter ieşeau împreună în automobilul închis. Prin geamuri, noua situaţie a lui Walter se străvedea fără ostentaţie; tot aşa de puţin supărătoare era noua situaţie şi înapoia geamurilor. Walter, care se odihnea de muncă, sta scufundat în vreo meditare tot de ordin profesional, Lenora era chinuită de ideea că poate ar fi trebuit să spună ceva şi, în căutarea zadarnică a unui subiect, termâna plimbarea tot în tăcere. Pe timpuri, era vorbăreaţa şi vorbăria ei prelungită încă de tonul alintat provoca pe atunci dezbateri în cari sopranul ei se ascuţea învingător. Vorbe şi glas ce nu se mai potriveau acum; ton ce nu apucase a-l lua faţă de Walter, iar tonul luat de el înlătura astfel de zădărnicii.

Aceste plimbări monotone aveau un itinerarul neschimbat: Calea Victoriei în tot lungul, cu oprire la magazine de ortopedie şi la diverse iaboratorii, apoi prin cele două bulevarde viteză liberă până spre aerodrom cu întoarcere înceată spre sanatoriu.

Zilnic, Lenora urmărea descreşterea luminii: „Azi s-a întunecat mai devreme”, gândea şi uneori chiar spunea. Walter aproba şi adăuga câte un cuvânt banal provocat de aspectele uliţii. Tăcerea Lenorei îi convenea şi o socotea drept „tact”; numai la ora meselor în comun ar fi dorit de la ea bunul-simţ care întreţine cordialitatea.

O credea proastă, dar primea lucrul prin contract, fără vreo obiecţie cu sine şi fără s-o jignească vreodată. Era mulţumit de căsătoria lui; lipsa de personalitate a Lenorei nu aducea schimbări de care se temuse. Avea impresia că totul e neclintit, că păstrează Salemei o absurdă fidelitate, dar totodată că Lenora l-a ajutat să scuture lanţuri pe cari – deşi dezlegate prin moarte – nu cuteza să le rupă. Se simţea, deci, obligatul soţiei sale inofensive.

De când era însurat i se întâmpla să se gândească fără ezitare la bătrâna banchereasa. Portretul ei, pus în salonul cel mare, la locul de onoare, ca o ispăşire, Walter îl privea

acum aproape liniştit, fără ca prezenţa lui să-i mai întunece strălucirea celorlalte obiecte. I se dezvoltase un sentiment nou şi prielnic: îngăduinţa de sine care îi da o dezinvoltură până deunăzi cu neputinţă. Era opera neînsemnatei sale tovarăşe, de aceea Walter, alături de Lenora, dar fără de raport cu fiinţa ei, se simţea fericit; teren defrişat de buruieni, capabil poate cu timpul să primească o plantaţie nouă.

Lenora, în schimb, n-ar fi putut prevede sfârşitul înşiruirii de zile monotone dacă nu s-ar fi împlinit o lună de la căsătorie.

Foarte exact la ziua de aniversare, florile fusese împrospătate în vase prin grija lui Walter, care, după dejun, venise anume în camera Lenorei pentru a-i spune că puteau acum aduce pe Coca-Aimee.

Coca-Aimee! Scumpa ei Coca-Aimce! Da! Aimee trebuia să vină! O uitase! Cum de putuse uita?! Pe ce lume fusese?

Se trezea ca din somn!

Lenora, care acum întrevedea o salvare, se repezise spre Walter cu braţele întinse. Walter îi oprise elanul luându-i manile şi bătându-le protector. În faţa expansiunii, doctorul îşi închipuise că Lenora dorise tot acel timp pe Aimee şi-i fusese îndatorat că a păstrat totuşi o tăcere răbdătoare. Plină de curaj, Lenora îl chiar rugase să aducă el însuşi pe Aimee de la Predeal. Deşi o lipsă de două zile din sanatoriu îl nemulţumea în acel moment, nu crezuse că se poate sustrage de la obligaţia familială.

Acum, Lenora nu-şi mai lua gândul de la Aimee. Fără a-şi da seama bine de starea de prostraţie în care fusese, nu contenea a se uimi că o putuse uita. Îi scrisese de două ori în aceeaşi zi, ea care nu era prietenă cu sensul şi o aştepta, deşi abia sâmbătă Walter pleca s-o aducă.

Lenora începuse chiar a prinde ceva grai, şi ia masă întrerupea discuţiile celorlalţi cu vreun proiect de instalare pentru musafiră: Unde avea să fie locul lui Aimee la

masă?… Ce cameră îi va fi pregătită?… La ce oră pleca şi sosea trenul de Predeal?…

Acele întreruperi stângace îi dau totuşi o mai mare prezenţă ca tăcerile stângace şi mai ales evocau perspectiva unei alte prezenţe.

Numai o prea mare descumpănire şi dezrădăcinare putuse face ca Lenora să uite întoarcerea fetei. Fusese doar convenit că Aimee nu se va mai înapoia la pension după nunta lor, ci va mai rămâne o lună în aceeaşi pensiune din Predeal, după care timp va veni să locuiască cu ei.

Walter era destul de mulţumit că indiferenţa Lenorei pentru ceilalţi copii ai ei îl scutea de neplăceri şi nu uitase în socotelile lui pe fata vitregă. Conform acelei hotărâri bine cumpănite o rechema acum cu exactitate. Realitatea însă a unei prezenţe suplimentare abia acum i se clarifica; nu era alarmai, dimpotrivă, mulţumirea arătată de Lenora îl satisfăcea, îi uşura unele scrupule de soţ „corect, dar indiferent.

La Predeal, Coca-Aimee nici ea nu se alarmase de tăcerea lungă a Lenorei şi aşteptase cu răbdare veşti care, într-un fel sau altul, trebuiau să sosească; ea nu scrisese.

În adevăr, după o lună primise scrisoarea mamei ei, plină de ţipete de dragoste şi urmată de alta cu ceva date asupra plecării spre Bucureşti. Walter găsise deci la Predeal o domnişoară gata la punct pentru călătorie, o domnişoară care nu-i pusese întrebări de prisos şi nu-l incomodase cu nimic, cruţându-i chiar unele osteneli prevăzute. O domnişoară care sta confortabil pe locul ei în vagonul Pulmann, cu o experienţă a călătoriei şi autonomie datorite probabil educaţiei căpătate în şcolile din străinătate. Fata vitregă părea tot atât de descurcată cât era mama ei de încâlcită, tot aşa de calmă pe cât de intemperată era Lenora. Walter s-ar fi bucurat de calităţile musafirei dacă nu le-ar fi însoţit o încredere de sine şi o îngâmfare care ar fi fost insolente de un erau glaciale.

Trufia lui Aimee venea îţi cea mai mare parte de la convingerea că era frumoasă, convingere statornicită în faţa oglinzii şi întreţinută de admiraţia camaradelor de pension; cu rădăcini, de altfel, mai adânci încă, prinse din copilărie.

Decepţiile n-avusese timp să-i clatine convingerea, mai ales că Aimee, închisă ermetic în autoidolatrie, nu da prilej experienţelor care decepţionează. Prea frumoasă şi prea mândră pentru a-şi apleca privirea asupra simplilor muritori, ei n-o puteau mâhni cu nimic; admiraţia lor era o datorie, iar cei ce se abţineau de la admiraţie, nu existau pentru ea.

Înfumurarea fetei silise pe Walter la constatarea frumuseţii ce-i da atâta orgoliu. În vizitele sale medicale ca şi în cele de logodnic o văzuse puţin şi o privise distrat. În răgazul călătoriei însă, având-o în faţă, o examina cu ochiul expert şi lucid al diletantului: piele albă abia rozată, ca de porţelan, gura colorată palid cu un roz de majolică; ochi mari ca pe portrete litografice, albaştri ca unele faianţe; sprincene blonde, trase' subţire ca din pensulă pe o frunte dreaptă; oval admirabil. O păpuşă fără de caracter, nici expresie în frumuseţe, dar perfectă şi mai ales deosebită prin materialul întrebuinţat de natură: mătase, culoare, totul de prima calitate, nici un defect de ţesătură.

Corpul porporţionat ca înălţime şi ca dezvoltare n-avea nici voluptate a formelor, nici nubilitate – o statuetă pe care ochiul se oprea fără impresii, numai cu singura însufleţire a enervării provocată de imobilitatea unei fiinţe totuşi vii.

Walter conchise că Lenora era mult mai simpatică şi chiar mai frumoasă prin pateticul expresiei şi că, slava Domnului, nu era înfumurată.

Deşi nu cunoştea situaţia exactă a lui Walter, Coca-Aimee socotise căsătoria Lenorei ca o soluţie satisfăcătoare. A fi fata unei văduve, mai ales divorţate, nu i-ar fi fost pe plac. Pentru ea Walter era deci „domnul” care se însurase cu mama ei.

Mama ei era un personaj însemnat, deoarece adora pe CocaAimee; bărbatul datora mamei ei cea mai mare atenţie, iar lui Coca-Aimee, firește, o atenţie necondiţionată. În ce privea frumuseţea ei, doctorul, ca toată lumea, întrucât avea ochi, nu putea decât să o constate, lucru subînţeles şi fără de imporCu astfel de idei fata nu-şi da osteneală a se face plăcută tatălui vitreg şi intra sub tutela lui fără grijă, ca şi fără cordialitate. Îngăduise Lenorei a se căsători, pe Walter îl socotea totuşi ca pe un soi de soţ morganatic.

N-avea idei precise despre vreo nobleţă a familiei Hallipa, dar se trezise pe moşia Prundeni ca o mică prinţesă latifundiară şi tot astfel fusese socotită la pensionul vienez unde o trimisese de mică vanitatea maternă. Ştia că latifundiile erau oarecât compromise, nu însă cu precizie, de aceea n-o impresiona averea şi renumele lui Walter; de altfel, nu le cunoştea destul de exact.

Prundenii fusese un fief plin de abundenţă, pensionul, un local de lux. Aimee socotea, deci, averea ca ceva normal şi nici un putea închipui alt fel de viaţă. Ar fi mirat-o cine i-ar fi spus că situaţia lui Walter era ceva excepţional şi că mama ei se căsătorise norocos, cât şi oportun. Îi părea firesc ca tot ce privea pe Lenora ca şi pe ea să fie frumos şi bun. Avea chiar un sentiment pronunţat de grabă spre „mai bine, mai frumos încă”, fără preciziune însă. Ideile despre aristocraţie şi democraţie erau încă cele din şcoală, la fel cu ale camaradelor şi adoptate din romanele nemţeşti la preţ în pension; romane în care contese fugeau cu lăutari şi şoferi se sinucideau pentru fere nobile, totul într-un tempo nici deplin realist, nici cu totul romantic; idei destul de inofensive despre compromisuri sociale, experimentate tot destul de inofensiv asupra portarului şcolii şi profesorului de gimnastică.

În ce privea „viitorul”, deci căsătoria, pensionarele erau adevărate burgheze moderne, concepeau trei feluri de candidaţi: camaradul de tenis, fabricantul miliardar şi nobilul scăpătat. Există pentru de o singură supremaţie

neîndoioasă, aceea a frumuseţii feminine, în virtutea căreia toate admirau pe Aimee. Convinsă'de frumuseţea ei, de nobleţea familiei Hallipa, convinsă că era simplu şi normal a fi fata vitregă a doctorului Walter şi a locui în palatul Barodin, Coca-Aimee sta înfumurată în faţa lui Walter, vorbindu-i din politeţă despre luxul şi eleganţa pensionului de la Viena, cu a cărui experienţă se pregătea calm şi prielnic să înfrunte noua ei existenţă.

În ce privea inteligenţa, Aimee avea mediocritatea cerută de un fizic care nu trebuia alterat de multe gî Îl duri: ideile ei primite gata erau conforme cu gusturile ei, ceea ce le da oarecare consistenţă şi le valorifica. Frumuseţea nu-i îngăduia frivolitate, ci o silea să fie gravă ca un idol. Arăta mai mare ca cei 20 de ani, dar avea norocul ca multă vreme să-şi păstreze aparenţa de păpuşă. Nu-şi tăiase părul şi purta bucle aurii ce-i încadrau faţa de icoană; era un port care avea acum noutate, în ce privea hainele, credea că simplicitatea e meschină şi-i plăcea să fie îmbrăcată în mătasă cât mai mult.

Doctorul Walter aducea, deci, eu el o creatură de porţelan şi de mătasă, bibelou totodată mai fragil şi mai rezistent ca cele ale palatului Barodin; obiect de artă pe care nu-l puteai molesta şi care te ţinea în respect.

Musafira avea însă o educaţie îngrijită, o instrucţie superficială dar suficientă şi exerciţiul vieţii de salon. Apropiindu-se de casă, Walter îşi zicea că fata vitregă se prezintă destul de satisfăcător şi că tutela ca şi căsătoria se arătau inofensive.

Iii.

Activitatea Lenorei cu privire la sosirea lui Coca-Aimee se redusese la puţin lucru. Pregătirile rămăsese pe seama intendentului.

— Nu trebuie să te osteneşti cu nimic! îi spusese Walter care n-avea încredere în priceperea ei.

Intendentul şi cu infirmiera-şef aşezase, deci, după instrucţii date de Walter, camera largă şi luminoasă, cu

vedere pe parcul din faţă, mobilată în stil de artă modernă. Împreună cu cabinetul de toaletă şi cu un mic salonaş forma un apartament juvenil, pe care Lenora, încântată, îl vizita da zece ori pe zi. Restul zilei umbla neastâmpărată prin camera ei, părându-i timpul lung, dar fără a mai privi pe fereastră la bazinul din parc.

Lenora ar fi mers la gară, dar atât de mult se gândise şi se răzgândise, că se apropiase ora sosirii fără să se fi decis. La scara, cu pas sigur, Coca-Aimee coborâse în braţele materne descinse patetic, Până atunci prezenţa Lenorei fusese puţin resimţită şi nu schimbase cu un singur tact mişcarea de orologiu a sanatoriului; de la sosirea lui Aimee însă, începuse a se observa că erau acolo două noi câtimi de care să se ţină seamă.

Felul cum era organizat serviciul casei, adică un acelaşi personal de serviciu pentru familie ca şi pentru sanatoriu, nemulţumise pe Lenora, care în faţa servitoarei în costum de infirmieră uita ce avea de spus; nu cuteza totuşi să pretindă nici o schimbare. Coca-Aimee avea asupra acestui capitol unele idei precise ce o 'făcuse să observe defectul de la prima vedere. De a doua zi chiar spuse Lenorei în faţa lui Walter:

— Am să te rog, maniile, să dai ordin ca fata din casă care mă serveşte să poarte rochie neagră, şorţ mic şi bonetă de flanelă.

Tăcerea celor doi nu păruse a o impresiona de fel, Lenora îşi căuta încă răspunsul când Walter sunase cerând să vie intendentul pentru a lua de la domnişoara uncie ordine cu privire la apartamentul particular.

— Ce bine îmi pare! declarase naiv Lenora, Walter ţinuse să satisfacă prima cerere a musafirei, dar era jignit că serviciul păruse imperfect „domnişoarei”; incidentul mai pusese în relief faptul că Lenora, fără să-şi fi arătat dorinţa, era de aceeaşi părere cu fata, lucru care iarăşi îl nemulţumea. Ţinea să fie un soţ corect, ţinea să aibă o viaţă de familie, era iritat contra Lenorei care n-avea nici un fel

de iniţiativă, era stânjenit de propria lui stângăcie, în schimb, siguranţa calmă a pretenţiilor Aimeei, îl impresionase; o socotea foarte competinte, cu un fel de consideraţie ostilă. Acele nimicuri erau ca nişte mingii mici care însă se aşezau în cercuri mult mai mari, decât ar fi fost nevoie, ale preocupărilor lut Walter.

Coca-Aimee crezuse sau voise să creadă că procura dată de doctor intendentului era generală şi permanentă şi urmase a i se adresa pentru orice nevoi. Avea de cerut foarte multe lucruri, dar nu se observa prea mult din pricina aerului ei indiferent, a vocii egale, a politeţii reci.

Intendentul socotise şi el că cererile domnişoarei erau autorizate şi le satisfăcea. Se întâmpla totuşi, uneori, ca vreuna din dorinţele fetei să fie în contradicţie vădită cu vreun ordin precedent al doctorului; atunci, prudent, intendentul cerea avizul. Walter, după o scurtă ezitare, aproba; între două perturbări i se părea mai mare aceea a unui refuz; nu suferea discutarea voinţei lui, fie chiar pentru a şi-o confirma. Intervenirea fetei în autoritatea lui, până atunri arbitrară, îl irita, aaâncea oarecare dungă între sprâncene, pricinuită de o încruntare a gândului. Făcea apel la raţiune. Se însurase cu o femeie foarte docilă care adusese* în căsătorie o fată! Situaţia trebuia primită ca atare! Era satisfăcut de raţionament, şi în cute ascunse ale conştiinţei lui, chiar neplăcerile întâmpinate dau naştere la o satisfacţie specială, venită de la planul acum schimbat al existenţei, de la perspectivele înnoite ce-l depărtau de un anumit trecut.

O mare parte din cererile fetei priveau pe Lenora. Observase situaţia ei inferioară în noul menaj şi, din afecţiune, din ambiţie mai ales, cât şi din interesul lor comun, dorea să-i ridice prestigiul. De aci veneau dese ciocniri cu tatăl vitreg, căruia nu-i plăcea să i se dovedească că nevasta lui nu fusese până atunci destul de bine menajată. Ciocniri fără gest, fără sunet, netraduse nici în cuvinte, nici în atitudini, un fel de şah la rege plin de

diplomaţie, întreprins de Aimec care găsea că domnul consorte e prea autoritar; un mic război de precădere, protocolar şi precaut, în care fata se substituia Lenorei, ceea ce-i constituia o distracţie şi un exerciţiu.

Pe de altă parte, Aimee arăta o mare admiraţie – deşi tot glacială – pentru sanatoriu cât şi pentru saloanele pline de opere de artă. Prin contrast cu Lenora, fata circulase în tot sanatoriul, luând cunoştinţă de el ca de un teren sportiv, ceea ce măgulise pe Walter. În ce privea muzeul casei Walter, Aimee îl preţuia din vanitate şi snobism.

Sanatoriul şi muzeul îi păruse a fi titluri de mare originalitate, cât şi de bogăţie neaşteptată, a noii căsnicii materne.

Pentru motive personale era deci de acord cu cele două pasiuni ale stăpânului şi pe astfel de subiecte Aimee era de o părere cu Walter, dar cu aceeaşi răceală. În schimb, Lenora, chiar atunci când era dezaprobată de fetiţa ei, primea de la Aimee dezmierdări menite să sublinieze acordul lor sentimental. Se realiza o coaliţie feminină în care Lenora aducea prestigiul titlului de soţie, iar Aimee o activitate bine dozată.

Aimee, care nu putea suferi ştofele de culori închise şi clarobscurul, era foarte mulţumită de camera ei. Lacul şi cretonul, mătasea şi cristalul, lumina şi confortul îi plăceau şi formau un cadru net şi strălucitor, potrivit cu frumuseţea ei pe care o contempla îndelung în toate oglinzile, în toate pozele. Un număr mare de fotografii fusese singurul adaos personal.

Aimee nu-şi manifesta însă mulţumirea acolo în casă; învea un alt debuşeu: erau camaradele de pension, de pe cele doua continente care primeau o dare de seamă, poate chiar exagerată, a instalării luxoase.

Pe unele din schimbările făcute în casa lui, Walter le găsea totuşi bune. Când întâlnea acum silueta de cinematograf a cameristei noi, recunoştea că unificarea de altădată a serviciului fusese o greşeală. Chema pe Aimee în glumă –

atât cât ştia el glumi – ministrul palatului. Aceeaşi denumire i-o dăruia cu ton mai acid atunci când vreo inovaţie îi displăcea, cum de pildă fusese schimbarea grădinarului, un bătrân tipicar a rondurilor de frunze colorate, înlocuit de Aimee cu un june horticultor plin de fantezii costisitoare. Pe tema grădinarului avusese chiar loc ceea ce – mai ales la oameni aşa de moderaţi – se putea chema o altercaţie. Waker, cu ceva oţel în glas şi privire, spuse Lenorei:

— Domnişoara ministru îşi depăşeşte atribuţiile; pune acum şi diagnoze. A dovedit că bătrânul Franz e beţiv, ceea ce cu un ştiam. Ţin să spui că figura de cabaret a protejatului dumneaei nu-mi convine.

Lenora, emoţionată, se uitase cu disperare la Aimee care era de faţă. Protejatul fusese găsit în adevăr de Aimee prin „mica publicitate” şi ales tocmai pentru figura lui de cabaret.

Enervarea lui Waker era vădită şi Aimee nu vrea totuşi să abdice.

Se aşezase la dejun ca şi cum n-ar fi auzit şi deschisese Lenorei un subiect despre croitoreasă. Walter nu ştia dacă fata a cedat, sau dacă e ofensată, dacă n-a răspuns nimic din supunere, sau poate din jignire. Chestia rămăsese nelimpezita şi horticultorul, fesch1, cum scria Aimee unei prietene la Viena, păstrase postul, pe când bătrânul Franz primise o pensiune şi locuinţă după o ultimă decizie a lui Waker.

— De nu-şi face datoria puteţi schimba oricând grădinarul, spusese Aimee într-o zi, colectiv, soţilor Waker, fără a se putea şti dacă se solidarizează sau se leapădă de el.

Walter ridicase din umeri şi Lenora cercase a intimida pe Aimee cu priviri rugătoare.

Lenora era nevinovată pentru acele inovări. Aimee se slujea de numele ei, fără măcar s-o pună la curent, ştiind-o fricoasă. Când se iscau conflicte, Lenora avea o atitudine da victimă, gata totodată la toate renunţările. Era ca unul

căruia s-a strecurat contrabandă şi care se predă fără rezistenţă.

De starea de asediu din jurul lui, Walter nu-şi da seama; era însă silit să constate că prezenţa fetei nu era o sinecură, ceva ca boala agresivă a unui client, faţă de care trebuie să stai mereu în defensivă, să te ocupi deci mereu de el. În accSduel, Walter era mereu învins, silit a capitula tocmai din pricină că nu putea admite ca voinţa lui să fie cumva pusă în chestie.

Cea mai mare concesie obţinută de Aimee fusese schimbarea meselor, la cari, de când Aimee sta ţeapănă alături de, mama ei, servindu-se şi mâncând, fără o privire sau un cuvânt pentru ceilalţi, conversaţia între doctori îşi rupsese cu totul legătura. Lenora se arătase cu dânşii stângace, Aimee le era făţiş ostilă.

Walter era deosebit de nemulţumit, fireşte, dar nu apucase a lua măsuri când Aimee, luându-i înainte, declarase că astfel de mese sunt cu totul nepotrivite cu un trai familial:

— Nu ne simţim la noi acasă!… Avem oaspeţi cu sau fără de voie?… Sau atunci ce sunt?

Întrebări pe care Aimee le adresase Lenorei, adică neantului, dar în prezenţa lui Waker. Faţă de cutezanţa fetei, Lenora ieşise din neant izbucnind într-un plâns nervos, apoi, de teamă că plânsul e neoportun, îl schimbase într-o mică criză de nervi.

Culcată pe un divan în camera ei, Lenora ţinea ochii închişi, pe când Aimee se străduia în jurul ei ca pentru o catastrofă.

Toate gesturile fetei proclamau: mama mea sufere! Walter venise acolo după de un prea ştia bine de ce, crezând poate că aşa era obligat să facă. Toată scena îl irita nespus şi totodată îi părea un fel de teatru ce-l făcea curios. Situaţia era nouă şi-i amintea că aparţine acum unui regim nou, cel conjugal; totodată era enervat că prin prostia descleştării de nervi fusese pus în rolul de tiran.

A doua zi, venise în camera Lenorei când femeile luau ceaiul de dimineaţă şi spusese nevestei lui că are a-i vorbi.

Aimee se mutase cu ceaşca de ceai la o măsuţă ceva mai departe, ceea ce silise pe Walter să vorbească în faţa ei. Cam ce dorea Lenora în privinţa meselor? Să-şi arate pretenţiile.

Propunerea era binevoitoare, dar tonul uscat.

— Nu vreau să-ţi schimbi obiceiurile! suspinase oportun Lenora.

Răspunsul silise pe Walter să-i afirme cu oarecare nervozitate că se căsătorise pentru a-şi schimba obiceiurile. Surâsul ironic al lui Aimee se risipise deasupra ceştii de ceai. Walter nu amesteca de fel pe Aimee, ca şi cum fata ar fi exprimat numai o dorinţă a Lenorei, dovadă chiar criza de nervi a vinovatei; versiunea îi convenea pentru ca concesia lui să poată privi tot numai pe Lenora. Cum însă nu putuse scoate nici un alt răspuns de la nevastă-sa şi cum Aimee tăcea ostentativ, Walter, după ce fumase două ţigări, plecase spunând că va trimite intendentul să ia noile dispoziţii. După plecarea lui, Lenora cercase a mustra pe Aimee, care nu luase în scamă, preocupată acum de schimbările ce se pregăteau.

Când aruncase cuvântul de provocare, Aimee avea gata în minte planul renovării apartamentului de sus; ştia anume ce cameră de bibliotecă – erau trei biblioteci – ar fi fost bună pentru sufragerie şi cu ce anume modificări. Răsturnări la care Walter nu se gândea; prevăzuse că mesele aveau să fie de acum servite sus, pentru ei, separat; atrăsese Lenorei atenţia că el va rămâne să cineze în sanatoriu oricând va crede şi va fi nevoie – ca un blam.

Înainte deci ca Walter să fi prins de veste, Aimee pornise grăbit reparaţiile; i se deschiseseră o mulţime de gusturi arhitectonice, nu lipsite de oarecare pricepere.

Deocamdată, mesele erau servite în anticamera dormitorului Lenorei. În faţa cameristei gătită ca de operetă şi a profuziunii de cristale, porţelanuri şi dantele,

Walter surâsese batjocoritor; treptat se lăsase ademenit de un lux nou.

Prima lovitură de ciocan îi picase însă din senin, iar prelungirea lucrărilor de reparaţie îl înfuriase. Diferendul fiind prea important, lupta se da încă în dosul tranşeelor. Aimee inspecta şi da ordine dimineaţa când Walter era prins la sanatoriu, după-amiază sosea doctorul la faţa locului, unde protesta şi dezaproba, fără însă a acuza pe nimeni, nici a decomanda nimic, deoarece era presupus, şi trebuia să rămână socotit, că totul acolo se făcea din ordinul sau cu asentimentul lui.

Se întâmpla uneori ca Aimee şi Walter să se întâlnească pe terenul luptei. Aimee, venită să pună în aplicare vreo nouă idee, Walter, să-şi mai alimenteze nemulţumirea.

Într-una din zile, Aimee – care în capriciul ei arăta vădit pricepere – venise să măsoare pentru a treia oară panourile ce-i păreau inegale. Walter picase şi el neaşteptat, dar fata nu păruse îngrijată, nici surprinsă; îi ceruse numai avizul. În adevăr, panoul din dreapta era ceva mai mic…

În chimono japonez, verde, brodat cu papagali de fir, Aimee părea tot atât de gătită ca în rochie de oraş; felul ei de frumuseţe nu sugera intimitate; nudul ei, probabil, ar fi fost tot atât de corect. Avea însă din instinct priceperea de a specula o situaţie.

— Mă scuzi! zisese strângându-şi în jur chimonoul.

Walter se simţise încurcat; scuza lui Aimee îi atrăsese atenţia asupra ţinutei ei. Era un cerebral care lua impresii din sugestia cuvintelor, nu din senzaţii. Nu mai crezuse de cuviinţă să rămână acolo, nici să discute ceva. Aimee avusese sentimentul unei victorii prea lesnicioase.

„Monotonie! Monotonie între zidurile unui palat! Sunt o mică regină căreia i se fac toate voile. Am venii şi am învins!

Dar n-am destul de lucru! Am totuşi ceva de lucru pentru mama mea frumoasă, care e prea idealistă…” scria Aimee prietenei Hilda la Viena, prezintând totul în cea mai prielnică lumină pentru ea, cu sinceritate de altfel,

deoarece ea însăşi nu privea totul decât în raport cu măgulirea ce-i putea aduce.

După acel incident, doctorul Walter se depărtase cu o impresie nelămurită, care nu privea reparaţiile sufrageriei, ci forma cu aspecte mereu noi a vieţii familiale. Făcuse sau nu făcuse o indiscreţie?… Se aflase sau nu, într-o situaţie delicată?… în pete nedesluşite, în silabe răzleţe, sufrageria, chimonoul, cuviinţa, neprevăzutul se compuneau şi se descompuneau, iar litigiul grav al uzurpării camerei de bibliotecă şi al reparaţiilor arbitrare era abandonat.

Luptele acelea se dau în interior; de îndată ce era vorba să apară în public, Aimee îşi relua atitudinea decorativă.

Obişnuitele plimbări cu automobilul se făceau acum în trei, dar tot în tăcere. Vorba, gesturile, strică linia frumuseţii.

Buclele ci trebuiau să rămână neclintite la o aceeaşi distanţă a profilului… Plimbarea era numai o exhibiţie, şi Buickul prelung forma o minunată vitrină. Aimee stăruise pentru a sta pe strapontin; strălucea astfel între cristale, pe când cei doi stăteau retraşi în penumbră.

Fata avea un fel cam portretistic de a se îmbrăca, care atrăgea atenţia, o atenţie ce l-ar fi stânjenit pe Walter de ar fi fost adresată direct lui şi Lenorei; venită pe cale indirectă, îl mulţumea; îşi ascundea voi luxul, dar era bucuros să-l poată pune fără riscuri subt ochii oamenilor. O dată ce persoana lui se afla la adăpostul maliţiei, curiozitatea şi. Invidia lumii îl satisfăceau.

Deviat asupra fetei şi în chip măgulitor, interesul semenilor îi era plăcut. Sentiment nou care precumpănea favorabil nemulţumirile ce-i da Aimee şi ţinea deci pe Walter într-un tempo de simţiri contradictorii, într-un fel de echilibru şi totodată într-o ruptură de echilibru.

În loc de a staţiona în faţa laboratoriilor, Buickul era acum adesea oprit în faţa cofetăriei la modă. Walter, corect, ajuta pe Aimee să coboare. Se şoptea respectuos numele marelui neurolog, pe când Aimee intra să-şi facă comanda, urmărită de priviri admirative.

Impasibil, Walter se urca alături de Lenora pentru o aşteptare adeseori lungă şi plictisitoare, dar cu sentimentul de a fi alt om, pe un alt continent: femeia de lnigă el, fata străină care atrăgea privirile, atmosferă de preţuire mai ales, căreia Walter i se încorpora prin toţi zimţii. Impresii ce-l aşezau pe un plan cam fabulos, fără ca totuşi să piardă controlul realităţii.

— Nu întârzie cam mult domnişoara Aimee? întreba pe Lenora cu ceva nerăbdare.

Lenora îşi lipea atunci faţa de geamul automobilului, ca şi cum putea astfel grăbi sosirea fetei.

„Domnişoara Aimee", cu ton glumeţ sau ironic, după împrejurări, era termenul ce găsise Walter pentru a o numi într-un fel, el fiind – ca şi Aimee, de altfel – cu totul lipsit de genul simplicităţii.

Aimee se întorcea fără de grabă atunci când termina. De băga cumva de seamă că Lenora şi doctorul au un cap lungit, nu arăta cu nimic. Spunea cuvinte fără însemnătate, însoţite de surâsul perpetuu, necesar exhibiţiei: un surâs mic, estompat aşa fel ca să nu devieze gura de la tiparul ei. Perfect, sau un alt surâs cu buzele întredeschise egal în sus şi în jos pe dintâi mici. Surâsul nu era în legătură cu nimic din ce vorbeau sau gândeau cei trei, ci numai cu exigenţele probabile ale publicului privitor. Deşi studiat în oglindă, surâsul, printr-o intuiţie a cochetăriii, reuşea să fie graţios şi nesilit.

În plimbările lor, Aimee, pe când sta ca o poză, reflecta serios la programul vieţii de societate al familiei Walter, program pe care trebuia să-l realizeze în întregime ea singură, cei doi arătându-se refractari. Deoarece acolo fusese destinat ca Aimee să trăiască, trebuia deci acolo să se desfăşoare destinul ei – fără îndoială, strălucit.

Locul era destul de bun, rămânea să se folosească bine de el. Ar fi avut nevoie de un ajutor şi nu vedea altul cu putinţă decât al sorii ei mai mari, Elena Drăgănescu. La un concert în casa sorii ei îşi dase seama de rolul însemnat pe care

Elena îl avea în societate. O admirase şi se simţea capabilă s-o imite; credea că se vor putea lesne înţelege: sora ei era brună, cu tip clasic – ea, blondă, rafaelică. Elena avea pasiunea muzicii – Aimee avea un mic surâs despre această pasiune. Ea va alege altceva ca specialitate, va servi de modei angelic pictorilor şi de amfitrioană muzeului Walter.

Planurile erau deocamdată zădărnicite de lipsa de raporturi dintre Walter şi Drăgăneşti. La concert, e drept, Elena se arătase foarte drăguţă cu ea; va începe să o cultive, se va duce la dânsa într-o dimineaţă, cu familiaritate, va proceda totodată cu precauţiune, purtând grijă să nu turbure 'şedinţele muzicale. Deocamdată sălbăticia Lenorei o dispera; trebuia s-o deprindă a trăi cu oamenii. Ce va zice însă Walter de proiectele ei?

— Cred, maniile, că ar fi bine să invităm la masă pe foştii noştri camarazi de refectoriu – pe domnii doctori – corectase, văzând că Walter s-a încruntat la cuvântul refectoriu.

Lenora se uitase la ea, speriată ca de un accident.

— Îi vom invita, de pildă, o dată pentru totdeauna joia fiecărei săptămâni! urmase Aimee neturburată.

Walter aprobase printr-un:

— Foarte frumos!

„Fata asta are idei, dar n-are destul tact!” gândise.

Lenora încă era nedumerită când Aimee venise în seara, aceca în camera ei cu un mic carneţel:

— Aş vrea să ştiu dacă avem ceva al nostru?… Vreo avere?… Şi cât?… Pe mine cu ce mă întreţii?… Nu-ini convine să mă îmbrace intendentul!

Lenora pusese mâna pe frunte ca pentru o salvare prin migrenă, dar Aimee nu clintise.

— Ai ceva de la tatăl tău!… Eu nu ştiu nimic… avocatul!

Suspinase Lenora.

— Nu sunt încă majoră! Trebuie deci să am un tutore.

Vom vorbi cu doctorul Walter. El este acum cel mai indicat să-mi fie tutore!

Durerea de cap cuprinsese cie-a binelea pe Lenora.

— Nu uita, maniile, să spui intendentului că în fiecare joi avem la dejun pe doctori… şi doctorului Walter să-i spui că are a se ocupa de tutela mea… Banchereasa Efraim avea destule parale!

La această replică trăsnitoare Lenora se roşise. Ştia romanul lui Walter. Îl va fi găsit supărător sau poate o speria numai cutezanţa lui Aimee.

— Pomenesc de banchereasa Efraim fiindcă e vorba de socoteli pe care tu nu eşti în stare să le faci! limpezise Aimde fără nici o emoţie.

Gazda pensiunii din Predeal o informase despre antecedentele lui Walter.

Lenora se culcase pe canapea, erau discuţii peste puterile ei. Aimee, de altfel, nici un se bizuia pe ea. Seara, la desert, fata întrerupsese cu glas limpede tăcerea. Lenora îngălbenise dinainte.

— Te rog, maniile, să-mi dai ceva bani de buzunar!

Walter se uitase fulgerător la nevastă-sa. În casa lui era, aşadar, cineva în lipsa banilor de buzunar?!

Aimee socotise chestia bănească rezolvată în principiu.

Doctorul Walter luase astfel în primire o tutela fictivă, care pentru Aimee era fructuoasă.

Nici Walter, nici Aimee, mai puţin încă Lenora, n-aveau intenţia să descurce succesiunea Hallipa. Cum zicea bine fata: „Banchereasa Efraim avusese destule parale!”

Identificată repede cu noua ei existenţă, Aimee începuse a se plictisi cu programul ei prea limitat. Se distra făcând neobosit planuri. Nu pierdea din vedere că mariajul Lenorei, care pusese aşa de bun sfârşit vieţii ei de pension, trebuia bine speculat. Lenora nu se arăta capabilă.

În adevăr, voinţa lipsită de expresie a lui Walter nimicise pe a Lenorei. Deprinsă să dicteze prin simţuri şi lipsită cu totul de alte mijloace, pentru ea Walter rămăsese o problemă fără dezlegare… Răceala lui pentru „amor” şi „femeie”, pe înţelesul ei, o mira şi o ţinea în respect.

Altădată pretenţioasă cu bărbaţii în vederea ofrandei amoroase, aci unde ofranda ei n-avea preţ, nu mai cuteza să pretindă nimic. Se întreba mereu de ce va fi luat-o Walter de nevastă şi nu putea să dovedească motivul simplu şi complicat totodată, că moştenitorul Salemei avusese nevoie de faţada onorabilă a căsniciei.

Aimee constata cu nemulţumire anihilarea mamei ei. Păstra Lenorei o afecţiune din obicinuinţă şi mai ales din solidaritate" dar o şi dispreţuia puţin şi o excludea de la confidenţa planurilor ei de viitor, Având oarecum cont deschis la banca Walter – cum numea averea noului său tată – Aimee se folosea cât mai mult: rochii, pălării, bibelouri… Nu era însă de ajuns, îi trebuia pentru ambiţia ci un scop mai mare.

Unul din obiectele ambiţiei ei era negreşit supunerea doctorului Walter. Graţie acelor mici exerciţii de cochetărie pe care le făcea mai mult pentru a-şi dezvolta şi eântări puterea seducţiei, rezultatele începeau a se simţi mulţumitoare. Faptul că întâmpina unele obstacole era şi el satisfăcător – nu i-ar fi plăcut un adversar prea lesne de supus. De reuşită, orgoliul ei nu-i permitea să se îndoiască: Ea! Aimee… nu putea să nu reuşească.

Supunerea lui Walter era însă numai un capitol – însemnat, desigur – al unui proiect mai larg, elaborat de imaginaţia ei încă copilărească, dar şi foarte prevăzătoare. Prin 'căsătoria cu Walter, Lenora făcuse un sfârşit de carieră glorioasă, ea însă abia îşi începea cariera şi, desigur, era vorba mai ales de ea. Ideea de „viitor" chema şi ideea de „lume"; Aimee credea că familia Walter, aşa cum era acum constituită, trebuia să-şi facă loc în „lume" – adică în cercul celor douătrei sute de persoane care formează societatea cea mai aleasă…

Nu admitea izolarea în care stau deocamdată, decât ca provizorie.

Înapoia cristalelor strălucitoare ale Buickului, albă, diafană, cu bucle aurii, Aimee cerceta neobosit putinţele de

a se introduce în lumea de snobi care pentru ea era „lumea”, Calcula atuurile: lumea artelor se putea eâştiga prin muzeul casei Walter, lumea ştiinţei era la îndemână prin sanatoriu, finanţelor prin bani, dar era vorba de acei câţiva din toate aceste categorii şi din altele, care formau o anumită echipă mondenă, mai anevoie de mobilizat.

A*

Aimee se gândea atunci iarăşi cu invidie şi admiraţie la succesul surorii ei, Elena Drăgănescu, care stăpânea acea lume, Fata cu tâmple castanii, simplă şi tăcută, pe care. Şi-o amintea de acasă, dicta acum întregului Bucureşti. Casa ei era un tabernacol modern, bărbatul ei ministeriabil şi amantul ei celebru. Coca-Aimee, curata ca porţelanul, primea fără sfida, de-a gata, unele noţiuni necurate şi anticipa liniştit asupra sentimentelor aşa de stilizate dintre Elena Drăgănescu şi violonistul Marcian.

… Şi cine era Drăgănescu? Lin om de rând, parvenit şi fără calităţi – după părerea ei. Marcian era celebru, deci nu suferea discuţie, cât despre Elena, nu i se puteau contesta meritele, dar cu cât ea, Aimee, era mai frumoasă şi mai demnă de idolatrie! Cucerirea Bucureştiului apărea obligatorie, dar şi anevoioasă, de aceea, în calculul ei, Walter era socotit personaj foarte însemnat.

În timp ce făcea astfel de calcule, surâsul diafan pe faţa transparentă şi ochii limpezi nu oglindeau nimic din preocupările ei.

În faţa acelei seninătăţi permanente, un fel de impacienţă cuprindea pe Walter; i se părea că are mereu 'dinainte o păpuşă. Hotărât, prefera faţa mai răvăşită a Lenorei, credea totuşi că amtndouă seamănă. Îl agasa oarecât acel dublu exemplar care-l însoţea acum pretutindeni, totuşi î)-âr mai fi conceput să fie singur în cutia de cristal a Buickului. Uneori scruta chipul de păpuşă al fetei pentru a-l diferenţia de celălalt, cu ochiul perspicace şi impasibil al expertului de artă.

Subt privirea lui cercetătoare, Aime, deprinsă cu inenirea ei de portret, nu se turbura. Explicaţia pe cart i-o da era cea pe care o da tuturor privirilor: „Mă admiră!” se părea firesc, dar nu-i era indiferent, dat fiind că admiratorul era un as, compliment ce se adresa mai puţin lui Walter – cunoscător de artă, decât lui Walter – bancher şi mare doctor. Când, întrerupându-şi tăcerea, Airne deschidea buzele cu desen perfect, în loc de fraze serafice pronunţa cuvinte simple despre lucruri pline de bun-simţ comun j

— Şoferul frânează prea brusc!… Provizia de cafea, cacao şi ciocolata, făcută în cantitate prea mare, nu era destul de proaspătă.

Aimee se adresa Lenorei care nu se ocupa de nimic dra toate acelea. Nulitatea nevestei lui enerva pe Walter, făcându-l să creadă că poate el nu i-a dat în menaj locul cuvenit

— Căci avea pe tema asta o susceptibilitate mereu gata să IV cama te. Totodată era mulţumit că Aimee pune lucrurile la punct şi mirat de spiritul practic al acelui „înger În opinia lui, Aimee sta pe un talger care oscila mereu între cer şi pământ. Cât despre Lenora, de câte ori se deschidea vreo „chestie*, avea o palpitaţie nervoasă din grijă că nu e destul de destoinică şi găsea salvarea şi refugiul numai în Aimee.

Fata îşi da seama bine de tot, şi scria prietenei Hikla, la Sals am Thale, printre altele: „… Nn fi îngrijată de situaţia mea delicatei – cum zici tu, preadelicata mea Hilda – într-un menaj nou. De la teorie la practică e mare distanţă, scumpă idealistă. Sunt indispensabilă noului menaj. Mica mea mamă şi-ar uita fără mine toate atribuţiile, nu mai puţin şi „Herr Profesor” – cum îl chemi tu cam comic – Hilda teme i. De altfel, sper că vet veni curând să te convingi la faţa locului de tot ce-ţi spun.

Te vei recrea puţin de atâtea griji de acasă. Regret că aţi fost silite să vă mutaţi din Viena. E aşa de umilitor să fi provincial.

Sals am Thale, cu castelul lui medieval, podul cu acoperiş şi seminaristul tău nu mă consolează că nu mai eşti vienează. /' preferabil un loc mic pe o scenă mare, dar Hilda mea e prea vh tuoasă, prea poetică şi prea puţin ambiţioasă.

Ocupă-te harnic de voiajul tău încoace. Restul mă priveşte. N-am încă destule fonduri secrete pentru a te dispensa de cheltuiala dramului, dar Frâu Cert are totdeauna ceva deoparte. Sper că nu va fi egoistă. Spune-i multă dragoste din parte-mi. N-am ni-ai întâlnit pe nimeni să cânte la fel de frumos ca ea din Grieg, nici să facă aşa delicioase gogoşi cu ciocolată”…

La Sals am Thale, Hilda citea cu amestec de bucurie şi mândrie scrisorile. Se bucura de dragostea ce-i arăta Aimee şi se mâhnea de dispreţul ei pentru noua lor reşedinţă. În sentimentele Hildei, Aimee stase totdeauna pe un tron şi avea deci dreptul s-o privească de ia înălţime. Hilda socotea pe Aim ca pe o superioară, încă de pe când risipea banii moşierului Hallipa; acum îi apărea ca o prinţesă. La respectul ce se da la Viena unui şef de clinică ca Walter, se adăogase legenda palatului şi muzeului, în mintea ei se clădise un Burg fabulos la a cărui edificare ajuta imaginaţia ei lirică şi modestia traiului propriu. La pension, unde era ţinută cu preţ redus fiindcă tatăl ei fusese efor, Hilda era considerată superioară celorlalte eleve prin cultură, ea însă nu se credea social egala lor. Tocmai pentru acea superioritate şi acea inferioritate, Aimee, vanitoasă, o alesese ca cea mai intimă prietenă”

Doamna Cert, fostă cântăreaţă de operetă, era acum o văduvă pensionară şi Fliida se identifica cu acel trai inferior, fără umilinţă, dar şi fără confuzii. Mâhnirea ei pentru dispreţul manifestat de Aim5e modestului orăşel era pur sentimentală.

Invitaţia lui Aimee o ademenea. Era pentru ea un ideal să-şi revadă prietena în cadrul acelei poveşti. Frau Gert ar fi vrut să-i satisfacă dorinţa, mai ales fiindcă o călătorie de e?:

periment stase în programul de educaţie al răposatului consilier tehnic Gert. Era tocmai prilejul.

În răspunsurile ci, Flilda comunica lui Aimee combinaţiile ce se făceau cu privire la venirea ei în România, cât şi iluziile despre feeria casei Walter. Aimee întreţinea mereu pe Hilda în căldura unui stil epistolar fără de echivalenţă cu starea ei sufletească. Hilda reprezintă pentru Aimee publicul spectator, bunul public care se entuziasmează şi care aplaudă.

— Salută, mami!

O enervare în glasui lui Aimee. Lenora se întorsese stângaci şi căutase pe cine trebuie să salute. Pentru a-şi corecta asprimea de adineauri, Aimee râsese ca un baby.

— Cine vrei să ne salute din partea ceea, mami?'

În loc de a privi spre automobile, Lenora, în adevăr, se uitase spre aleea pietonilor.

— Am răspuns eu! Era Vidianu, ministrul, cu doamna!

Spusese Walter.

Cum Aimee păruse interesată, explicase:

— Doamna Vidianu e cea mai elegantă clientă a mea!

Născută prinţesă Xanti… din cei domnitori. „Par Ies veines et Ies arteres capitales! l” cum spunea ea.

Atentă, Aimee se aplecase uşor înainte.

— De. Altfel nu e vanitoasă. Ceea ce o interesează mai mult în această transmisie de sânge, sunt anume particularităţi: unele viţii congenitale.

La cuvântul „viţii”, Lenora vroise parcă să întrebe ceva” pe când ochii albaştri ai lui Aimee se acoperise cu pleoapele mari. Se întorsese spre geamul autoului cu nepăsare. N-avea interes să familiarizeze pe Walter cu unele subiecte care sunt mai rentabile când rămân subînţelese.

Walter fusese nedumerit; el nu vroise să spună nimic necuviincios.

Pe Calea Victoriei şoferul oprise în faţa unui optician.

Cum Walter se uitase întrebător:

— Lornionul tău, mami! Era pe lista curselor de azi!

Walter surâsese. Îl amuza îngerul cu calităţi de secretar.

— Lornionul tău! repetase Aimee cu puţină supărare, ca şi cum surâsul lui Walter ar fi tachinat-o.

— Nu răspunzi? zisese sever Waker Lenorei.

— Iar ne coborâm? se văitase Lenora.

Deşi nu se jngrăşase, timpul din urmă era foarte leneşă şi orice mişcare îi era neplăcută.

— Cobor eu î Ştiu ce vrea mami mea! spusese Aimee, dulce şi alintat ca şi cum dorea să dea Lenorei o compensaţie pentru asprimea doctorului, deşi asprimea lui venise din zel către dânsa.

Walter se roşise puţin. Era o deprindere nouă în circulaţia sângelui pe care Aimee ştia să i-o provoace prin micile lecţii ce-i da. Necâeprins a roşi, simţea o jenă senzuală, iar sentimentul de afront dispărea, risipit de înfăţişarea fragilă a inimicului; rămânea numai voluptatea efortului sanguin.

Fata nu pricepea mecanismul, dar trăgea concluzii precise: „… Mă întrebi ce mai face Patronul? Te interesează cam mult, Hilda mea cuminte şi romantică. Patronul se poartă bine. S-a domesticit. Nu mai e nici insolent, nici pedant, nici flegmatic. Îi dau emoţii…”

Hilda traducea acele informaţii în sensul lor cel mai bun.

Aşadar, tatăl vitreg începea să aibă pentru scumpa ei Aimee sentimentele frumoase ce se cuveneau. Stilul lui Aim6e o scandaliza simpatic.

Aimee era un înger – aşa cum se şi vedea. A iubi pe Amice nu era pentru nimeni un păcat – credea Hilda – căci era un privilegiu al ei a se face iubită. Jocul de cochetărie, pe care Aim nu i-l ascundea, îl socotea ca pe o distracţie copilărească, fără teici o atingere cu morala, ceea ce nu era prea greşit, căci Aimee avea o grijă sinceră pentru buna căsnicie a Lenorei; nu permitea însă doctorului Walter, cum nu permitea nimănui, să n-o admire. Odată acea obligaţie stabilită, mai credea că poate folosi admiraţia pentru interesele comune ale ei şi Lenorei. În aceste socoteli precise, nici un substrat, nimic îndoios, nimic turbure.

Aimee coborâse la optician. Pe când alegea lentile arătându-se ca de obicei pretenţioasă, două mâini mici îi astupase ochii. Cine-şi putea îngădui?

Era Minetta Persu, o colegă din anul întâi de pension îa Viena. Deşi cam schimbată, Aimee, care avea bună memorie, şi-o amintise.

Minetta părea încântată de întâlnire. Cum Aimee întrebase amabil de sora ci mai mică, Minetta intrase în sute de amănunte; făcuse apoi proiecte şi invitaţii stăruitoare, care coincideau cu dorinţa de sociabilitate a lui Aimee.

Timpul păruse foarte lung celor doi din auto şi Walter coborâse. Minetta îl cunoştea: „Aşadar, Aimee era fiica doamnei Walter!” Cât se bucura de mult!

Doctorul se arătase corect, dar rece, ceea ce nemulţumise pe Aimee. Intrarea doamnei Vidianu în magazinul de optică adusese o diversiune.

Se apropiase de grupul lor; ochii ei japonezi şi gura lată surâdeau lui Walter. Era de o slăbiciune celebră. Nasul, caracteristic al neamului Xanti, îi slujea de blazon. Doamna Vidianu întinsese familiar nuna Minettei, aşteptând ea Aimee să-i fie prezintată. Deşi încântată de împrejurarea cunoştinţei, Aimee, foarte distinsă.

Se vorbise de căderea probabilă a ministerului, pe care ca totdeauna o provoca Vidianu după voia lui. Se vorbise apoi de alegerile de la Huşi, unde doamna Vidianu avea moşii de zestre.

— Candidase şi consortele prinţesei Ada, dar mai căzuse o dată! ironizase doamna Vidianu.

— E fratele nevestei mele, unchiul domnişoarei! completase flegmatic Walter…

— Charmant! Dar n-are încă experienţă politică! corectase doamna Vidianu, iuând îmâânire cu Minetta Ia Sport Club pe a doua zi…

Aimee găsea pe doamna Vidianu foarte interesantă şi Walter îi păruse a fi avut o bună atitudine în incidentul cu unchiul ei.

După plecarea doamnei Vidianu, Minetta reîncepuse a se mira de coincidenţe:

— Aşadar, Aimee era…

Dorise să salute pe doamna Walter. Lenora fusese măgulită.

În drum spre casă, Aimee vorbise cu plăcere de colega regăsită. Walter, care avea de făcut rezerve asupra acestei camaraderii, îşi îndulcise pe cât posibil aprecierea:

— Domnişoarele Persu aveau reputaţia de a fi prea mondene. Nu se potriveau în gusturi cu Aimee. În viaţă lucrurile nu rătnân ca în şcoala.

Se simţea pătruns de rolul lui de pedagog. Aimee pricepuse. Observase, de altfel, ea însăşi ceva cam laibărat în vorba şi ţinuta Minettei. Cumpănea însă; fetele Persu erau, după cum se vedea, în lumea cea mai bună, deci n-o puteau compromite şi, dimpotrivă, o puteau ajuta.

În ce privea influenţa lor rea asupra ei, era ceva care ce!

Mult putea preocupa pe doctorul Walter, ea nu se credea influenţabilă. Se îngrijora numai, nu cumva doctorul din prea mult zel să se opună amiciţiei.

— Fiecare rămâne cu firea şi gusturile sale! zisese suav.

Walter, de altfel, credea şi el că porţelanul din care era făcută Aimee nu se putea mânji.

— Aş fi mulţumită să văd din când în când fete de vârsta mea! A venit aşa de drăguţ spre tine, mami! Le datorez o vizită!

Lenora aprobase şi Walter tăcuse. Se simţea parcă bătrân şi vinovat. Nu avea drepturi asupra fetei.

Aimee credea că în acea zi şi-a asigurat portiţa de intrare în lumea snob pe care era ferm decisă s-o aducă cândva în saloanele palatului Barodin.

Acasă, Aimee declarase Lenorei, care se întinsese pe un divan, obosită ca. Şi cum ar fi urcat munţi, că are nevoie de rochii noi pentru vizite. De câte ori era vorba de cerut bani lui Walter, Lenora trecea prin friguri.

Aimee, care întrevedea cheltuieli mari în viitor, nu se putea bizui pe Lenora şi o liniştise: se va ocupa ea singură!

Îi venise ideea că ar putea la nevoie uza de numele Walter pentru a face datorii. Un credit larg, ce se va acoperi mai apoi. Era mulţumită, i se deschisese mult de lucru… Aşadar, avea şi un unchi deputat sau ca şi deputat. Ea nu şi-l amintea pe unchiul Lică de fel. Luase Lenorei interogatoriul asupra lui. Lenora vorbea fără plăcere de frateâe ei; îl maltratase toată viaţa şi acum, când apele îl ridicase deasupra, se simţea stânjenită. De altfel, nici un se vedeau.

Aimee fusese contrariată şi-i făcuse un discurs asupra obligaţiilor de familie, deşi ea era cea care, de obicei, o împiedica să-şi cerceteze „neamurile”.

Interveni rea lui Walter în favoarea unchiului necunoscut îi deşteptase ideea că de două singure nu erau poate de ajuns, că le trebuia un contingent de întărire în lupta de cucerire a domeniului Efraim. Se gândise iar la Elena. În seara aceea doctorul Walter primise o revărsare neobicinuită de graţii naive şi un asalt de capricii juvenile. Aimee dorise să vadă aspectul de seară al muzeului. Se făcuse pentru „efect” lumină în toate saloanele, perdelele lunecase pe inele, storurile deschisese pleoape pe vitraliuri.

— Sublim, dar rece! declarase Aimee cu un fior pe umerii goi subt voalul rochiei. Îmi dai voie să aşez fiori şi plante?

Walter o secundă rămăsese nedumerit că acea domnişoară elegantă îi cere o permisiune. Cum Aimee aştepta cam încordată un răspuns, îi mulţumise ca pentru o favoare.

În faţa portretului uriaş al Salemei Efraim, care ocupa centrul unui perete, fusese un moment de tragi-comedie. Walter îşi pierduse cumpătul, ceea ce nu păruse însă a fi observat. Cu paşi fluturaţi Aimee se apropia, se depărta, contempla îndelung, pe când Walter avea un zbârnâit în creier şi urechi.

— Admirabilă carnaţia! Ce pictor? zisese fata fără sfială.

Walter îngăimase un nume.

— Mare colorist! apoi, ca şi cum rezolvase abia partea artistică a problemei, Aimee întârziase, cu mâinile graţios împreunate într-o poză de contemplaţie: Donatoarea! zisese, destul de cristalin ca să arate lipsa oricărei jene şi totuşi cu un văl uşor de pietate pe voce.

Apoi, luptând cu o portieră, trecuse cu inspecţia alături, în realitate pentru a face socoteala calităţilor şi defectelor apartamentului, în vederea recepţiilor viitoare. Luminatul era insuficient, însă cadrul, deşi cam demodat, apărea somptuos.

„Seamănă cu Schonbrunn!” gândise cu îngâmfare, Walter rămăsese pe loc încă nelimpezit, atâta de brusc trecutul întreg fusese scos la suprafaţă, confruntat cu prezentai şi aşezat la loc. Era mulţumit că un subiect anevoios a fost lămurit satisfăcător. Calificativul lui Aimee, „donatoarea”, pusese totul la punct. Walter avusese chiar o umbră de surâs pentru naivitatea fetei. Admirase totodată tactul ei inconştient.

Luase el însuşi atitudinea ce-i fusese sugerată: respectul către donatoare! Lumina care invada camerele acum nu-l mai supăra; i se ridicase de pe conştiinţă o cortină grea, pe când se elabora în subconştient un travaliu de recunoştinţă către Aimee.

A fi împăcat cu sine era tot ce putea fi mai prielnic doctorului Walter.

Arivistul Walter provocase când va, fără riscuri, codul moral pentru scopurile lui; avusese a se socoti numai cu conştiinţa lui pe care o biruise. Dispreţuise oamenii şi codul lor, dar înfruntarea îi era voluptate. După luptă şi victorie rămăsese sterp. Acum însă, de un timp, de când Molohul ispitei murise” toată lupta lui se reducea la uitare; să fie uitat trecutul de ceilalţi şi de el!

În seara aceea se iscase prin surprindere un conflict nou, îl invadase deodată teama şi uşurarea. Aşadar, nu trebuia uitare!… De ce uitare?… Donatoarea î Prin stepa lui sufletească circulase o înviorare. Privise ca pe ceva nou un

panou cu arhangheli. Avea pe creier un abur uşor de sânge. Din treacăt dezmierdase forma şerpuitoare a unei baiadere de onix, apoi îşi privise mâinile subţiri, lungi, cu piele netedă şi dură ca de şarpe şi le lăsase în jos de-a lungul vestonului cenuşiu, inerte ca pe instrumente de fericire şi ruşine.

Aimee se întorsese din inspecţia făcută; Walter se uitase la ea cu o privire piezişă şi ceţoasă, ca a cuiva abia ieşit pe uşa unui local de opium. Pe colţul unei mese masive cu incrustaţii de bronz, Aimee, liniştită, scria pe un carnet mic, Walter fusese mirat de ocupaţia şi de calmul ei în acele momente. Îşi strunise glasul pentru a-şi găsi diapazonul normal.

— Ce scrii? întrebase.

— Notez tablourile şi obiectele cele mai frumoase pentru a le descrie amicei mele Hilda pe care o iubesc mult şi care are pasiune pentru lucruri de artă!

Răspunsul acela îi venise în grabă şi oportun.

— De ce nu inviţi pe amica dumitale la noi? spusese Walter oarecât la întâmplare, apoi culesese din drum ideea, ca foarte salutară, pentru ca fetele Persu să fie înlocuite.

— Ce fericită sunt! Ce fericită are să fie Hilda!

Cu un sunet mic, Aimee îşi bătuse palmele una de alta, copilăros, fals de copilăros, dezarmonic cu înfăţişarea şi caracterul ei. Dar Walter nu observase.

„Ce copil!” îşi zisese, cu indulgenţă pentru ea, pentru mai cine. Pentru omul cu opium şi cu mâini de ruşine, poate.

Adunând carnetul pe care-şi însemnase numărul şi locul becurilor electrice de adăugat, Aimee trecuse pe lângă Walter cu un „mersi” grăbit, pornind către un scop necunoscut şi de aceea enigmatic.

— Se duce să scrie nemţoaicei! vorbise, în sfârşit, Lenora.

— A, da! Ce copil! zisese Walter, surprins de prezenţa nevestei lui.

„Ce copil!” repetase în gând, cu severitate acum, către feeva sau cineva neprecis. O impresie nelimpezită oscila în

el ca o mişcare de leagăn între două noţiuni: puerilitate. Şi pubertate.

Fixa în covorul imens un singur punct de lină multicoloră, care avea forma bizară a unui proteu.

„Ce copil!” cugeta matur despre preocupările minore. El, Walter, nu se putea ocupa decât de cauze majore, sau care deveneau majore, deodată ce se ocupa de de.

Lenora şi intendentul aşteptau deoparte pe un acelaşi. Plan al timidităţii. Walter se uitase spre ei cu o subită nemulţumire, ceea ce-i speriase în parte pe fiecare, dar deopotrivă. Doctorul făcuse un gest de concediere, apoi, politicos, spusese Lenorei:

— Ai obosit! Vedem restul altă dată.

Cei doi plecaseră, intendentul conducând respectuos pe Lenora. Walter aştepta acum să-şi poată regăsi echilibrul perfect. Temperamentul lui cerebral suporta anevoie intervenţiile rare ale senzaţiei, care erau pentru el un nidaise1. Invazia senzaţiei în armătura ideilor era ca o ciocnire, ca un circuit.

Aimee reuşise, prin neprevăzutul, acelei scene, să-i dea o comoţie din cele mari.

Treptat îşi relua liniştea, mulţumit că o redştigă, mulţumit că o pierduse. Repeta cuvântul „donatoarea”, în minte, cu emfaza. Hotărî că totul e bine: recunoştinţa către Salema era un statut care convenea. Salema înceta a mai fi păcatul amplu, pierdea calitatea ei clandestină. Lenora era şi ea nevasta care-i convenea şi, odată astfel clasată, o trecea deoparte. De pe fruntea perfect netedă a lut Walter se ridica p placă metalică, purtătoare a unor clişee cândva obsedante, acum înlăturate, pe când fire metalice subţiri aşezau altă placă netedă. Totul era bine. Walter stinsese singur luminile, închisese una după alta uşile, trecuse în biroul lui de lucru.

Acolo rămăsese o jumătate de ceas, un ceas, poate mai mult, neocupat, fără vreun gând precis, ca într-un tipar nou a cărui formă trebuia să se consolideze. În tâmplă, în

artere, când şi când, subsista o zvâcnire. I se lămurea treptat o infatuare pentru acea sensibilitate. Statornicit în voinţa lui sceptică, poseda, aşadar, şi cellalt material, cel din care oamenii slabi fac atâta pricină. Era uimit de luxul persoanei lui, îşi drămuia cu îngâmfare sensibilitatea; simţirea lui puţină era mult mai valoroasă ca a celor care o vântură din belşug: doctorul Walter era capabil de emoţie. Lucrul avea o însemnătate deosebită, în seceta lui admirabilă, confundând senzaţia cu simţirea, Walter se contempla în picătura acelei emoţii, ca un calif al Saharei într-un miraj de lacuri.

Aimee trecuse mai târziu prin camera Lenorei, o sărutase distrat pe frunte şi-i spusese sumar că saloanele, în curând, vor suferi îmbunătăţiri mari şi, în curând, va veni Hilda, ca şi cum Lenora nu fusese de faţă. Lenora, buimăcită de atâta îndrăzneală, nu obiectase.

Aimee scrisese apoi câteva rânduri numai Hildei, dar imperative, prin care îi fixa chiar data plecării cum şi termenul de trei săptămâni al invitaţiei. Totul dezbătut şi hotărât de ea În raport eu feluritele consideraţiuni. Timpul scrisorilor lungi cu basme era trecut.

IV Doctorul Walter observase, ultimul timp, absenţa lui Aimee din camera Lenorei la orele când alteori o găsea acolo. Vroise să întrebe, dar mereu ezitase, până când, într-o zi, aprinzându-şi ţigara, făcuse observaţia. Lenora se văetase ca Aimee s-a făcut o ingrată şi de câte ori trimite s-o cheme spune că are de scris. Despre Aimee, Lenora reuşea să vorbească mai abundent.

Doctorul nu ascultase vorbăria nevestei, ocupat a se întreba care putea fi cauza lipsei lui Aimee, ca şi cum ar fi avut de dezlegat o enigmă. Spiritul lui avea, în genere, gustul şaradelor şi fata vitregă da aliment acelui gust. Ieşind de la Lenora întâlnise la uşă pe Aimee cu pălăria pe cap şi cu o scrisoare în mână. Crezuse că scrisoarea era cheia enigmei şi, printr-un gest necontrolat, arătase cu

severitate spre plicul ţinut în mâna fin mănuşată. Aimee întinsese scrisoarea.

Walter, corectându-şi mişcarea de curiozitate, refuzase, după ce însă dintr-o privire citise pe plic adresa Hildei Gert.

— Credeam că e vreo scrisoare pentru mine! se scuzase.

Duplicitatea la care fusese silit îi da însă o perturbare.

Conştiinţa lui era un domeniu plin de variaţii de teren, unde se cultivau felurite sporturi şi se înregistrau accidente mai mici sau mai mari.

Subt imboldul totuşi al aceleiaşi curiozităţi, spusese lui Ai mec:

— Lenora tocmai se mira că n-ai venit!

Calmă pe chestia scrisorii, Aimee păruse acum deodată foarte încurcată:

— Nu ştiam dacă mama e singură!... Veneam tocmai să-i dau bună ziua!

Walter adâncise mica dungă între sprâncene ca cineva care nu înţelege bine:

— Dar nu e nevoie cred să fie singură ca să-i dai bună ziua, spusese cu susceptibilitate.

— Ai dreptate să-mi atragi atenţia! Până acum am fost prea indiscretă... Nu mi-am dat seama! Eram deprinsă ca mama săfie numai a mea!... Nu vreau să-i strâmtorez fericirea...

Glasul fetei era pripit. Se întorsese brusc şi plecase în oraş.

De vreo zece zile Aimee făcea curse numeroase prin magazine, unde conturile se adunau.

Walter îşi trecuse mâna subţire peste bărbie, cu un gest pe care-l avea altădată, pe când purta o barbă mică, roşiatică.

Acoperise astfel o muşcătură a buzei de jos, apoi un surâs.

„Auzi! auzi!... Ce idei avea înapoia frunţii virginale domnişoara Aimee? i... La ce se gândea madona, subt bereta ei de catifea? î... Ce griji purta?!... Aşadar, de aceea lipsea!...

Ce copilărie!… Ce copilărie îndrăzneaţă!… Se credea indiscretă!…”

O secundă Walter înrăise ochii pali: „Să se fi plâns cumva Lenora?… Nu! Era exclus! O idee cu totul personală a domnişoarei Aimee, printre altele!…”

Walter trecuse în biroul de consultaţii cu un surâs încă frământat în colţul gurii.

A doua zi dimineaţa, urcând de pe coridorul camerelor de bolnavi spre apartament, doctorul se oprise în faţa odăii de lenjerie, unde auzise conversaţie, ceea ce era riguros interzis,.

Patronul nu glumea cu disciplina. Regulamentul era aplicat, chiar dacă abaterea avea cele mai serioase scuze. Cu un surâs răutăcios, Walter pregătea în minte pedeapsa ce va aplica doamnei Bidu, de care era de altfel foarte mulţumit. Era sever, cu un fel de voluptate, în amintirea rigorilor primilor lui ani de tinereţe, cei dinaintea Salemei Efraim, Vocea doamhei Bidu tăcuse şi se auzise sopranul cristalin al lui Coca-Aimee. Walter rămăsese pe loc mirat, aseultând ceva despre ace de gămălie şi dantele valenciennes. Aşadar, domnişoara ministru îi demoralizează personalul… „O copilă în fond!… gândise, izbit de timbrul uniform al glasului fetei, glas cu sonorităţi de coarde vocale, dar fără nici o inflexiune de arcuşuri!… O copilă!”

Intrase în biroul de sus cu o impresie de mulţumire. Totul era bine! Ca şi cum purtase grijă că totul nu este destul de bine! Aşadar, voinţa şi capriciul domnişoarei Aimee, cu care avea de1 lucru, erau numai copilării. Walter surâse condescendent, ca cineva care constată că pata de pe manşetă e numai un fulg care se poate scutura cu o suflare.

Aşezat la birou, doctorul avusese un moment de ezitare: „Ce va face cu doamna Bidu şi cu pedeapsa ei?” Apucase apoi telefonul cu un gest precis, care închisese ferm mâna pe receptor. Degetele alăturate şi încordate în perfecta lor netezime desenase o mână de. Ceară la care se uita cu satisfacţie.

— A se aplica amenda minimă doamnei Bidu pentru con – travenire!

Nu vroise să cedeze. Avea o mulţumire jumătate glumeaţă, jumătate răutăcioasă, ca şi cum amenda ar fi fost aplicată chiar lui Aimee. Luând o revistă medicală trecuse în camera Lenorei, care răvăşea o cutie cu panglici şi dantele. Lenora rămăsese surprinsă.

— Ce tot cauţi acolo? o întrebase Walter glumeţ şi cu familiaritate neobicinuită, Ca şi cum i s-ar fi piis diapazonul, Lenora regăsise vocea ci cam guturală de vampă, voce care odinioară plăcea bărbaţilor.

— Bricheta! răspunsese cu un mic râs în gâtlej, râsul ei de porumbea.

Walter îşi amintise scena din ajun cu Aimde: pretenţia fetei de a nu fi indiscretă în menajul mamă-si. Întinsese Lenorei bricheta lui, care, cu un gest îndemânatec, deschisese cutia cu ţigări, apucase una între două degete albe, o dusese la gură, întinzând spre mâna bărbatului buzele umezite…

Walter consultase pendula de marmoră de pe etajeră şi văzuse că mai are şapte minute libere. Se aşezase într-un fotoliu dând la o parte un jupon de tul.

— Domnişoara Coca! zisese rupând tacticos banda unei reviste şi privindu-şi unghia migdalată, cu teama să nu se fi rupt. Domnişoara Coca are un ştiu ce necazuri de dantele şi în loc să ţi le spună, le discută cu doamna Bidu, în sanatoriu, ceea ce e interzis.

Glasul lui Walter era mereu glumeţ şi Lenora, încă răsturnată pe divan, pufăia altă ţigară, surâzxnd din ochii jumătate închişi care luceau subt rotocoalele de fum.

— Smaranda Bidu a căpătat amendă şi domnişoara Coca nu va avea prăjitură la prânz.

Lenora râsese, un râs suspect, care şerpuise cum şerpuie coapsa unei dansatoare sub fâşiile desprinse ale unui costum de music-hol.

V Coca-Aimee către Llilda Gert, la Sals am Thale: „Despre prietenele de care te temi atât, Hilda liebe, îţi amintesc câte

înţelesuri are cuvântid „prietenă”!… Tu eşti şi rămâi singura prietenă adevărată. Fetele Persu sunt foste colege ale noastre. Nu ştiu de-ţi mai aminteşti pe Cor a şi Minette din clasele mici, sau poate tu încă un veniseşi la pension pe atunci; amândouă sunt, pare-se, cât se poate de *modernes ”

Eu rămân la perceptul meu: f rumuseţe şi neînduplecate. Nm abdic decât pentru un tron. Tronul încă un mi s-a oferit. Nu vorbesc de cel pe care mi-l pune la dispoziţie tatăl meu vitreg În faimosul său palat. Nu înţelege cine ştie ce, scumpă Hilda.

Doctorul Walter se poartă cu mine cu tot respectul cuvenit.

De altfel, ilustrul doctor e un om cu principii austere. Mama mea frumoasă pare chiar puţin melancolică din pricina asta.

Ea e din femeile care dau multă importanţă unora lucruri.

Noi suntem din altă generaţie. În tot cazul eu mă silesc săameliorez regimul. Nu te scandaliza, Hilda liebe: pune tonul.

Tu ştii cum chit eu astfel de romanţe: „din cap”. Am şi planuri mai importante; păcat că nu ţi le pot scrie. „Scripta manet” 1, cum avea mania să zică Frâu Gordius. Când vei veni, vei cunoaşte planurile mele în toată mărimea lor.

Altfel, nimic nou. Junele Paul „va bene” 2. E tot nostim şi tot la favoare în rolul lui secundar de „grădinar înamorai”.

Primele roluri sunt vacante.

Despre virtutea doctorului Walter!… Se spune că provine din unele cauze puţin virtuoase. E un întreg roman… Despre cei de aproape e bine să te informezi de departe. Şi asta rămâne tot pe când vii, Cât despre *Arzterei”, personaliil tot de aci face acum sluj frumos în faţa mea, ca Pik al lui Frai*

Rektorin.

Lucruri de bagaielă, lucruri cu igliţă. Îţi vom arăta, Hilda liebe, şi măiestrii mai mari. Vino cât mai repede lângă

Aimee a ta*.

Această atmosferă nu durase mult. O scurtă furtună se iscase aducând unele schimbări.

Aimee vizita des sera unde se înţelegea bine cu Paul, horticultorul feseb, cu privire la luxul decorativ al florilor. Grădinarul se arăta aşa de iscusit şi devotat, că Aimee nu întârziase a-l întrebuinţa şi în afară de resortul lui. Vedea în el un ora

*' Scrisul rămâne (lat.).

O duce bine fit... de încredere al ei, personal. Credea, fireşte, că admiraţiapentru frumuseţea ei e lanţul acestui Ruy-Blas, pe care-l trata cu condescendenţă. Paul credea ia rândul lui că favoarea domnişoarei e provenită din simpatie şi din afinităţi binevenite. Inteligent, nu înfrunta cu nimic orgoliul fetei, dar îl specula cu abilitate. După multe ocoluri o rugase a-i permite să iasă ca şoferul pentru a învăţa să conducă. Avea o patimă pentru volan şi la nevoie putea fi de ajutor. Fireşte, lucrul nu se putea pune în practică decât atunci când ieşea Aimee. De aceea se putea vedea adesea însoţind-o în cursele ei acest aghiotant de şofer. Paul arăta aptitudini de care protectoarea lui era vanitoasă.

Doctorul Pejan întorsese adesea capul după automobil.

Deşi Aimee îl socotea cam spion, nu se alarmase. Lucrurile ar fi putut merge înainte, dacă nu intervenea abuzul, Aimee, privind un altoi nou de trandafir care-i purta numele, se lăsase amăgită de nevoia confidenţei şi vorbise lui Paul despre petrecerile ce se vor da în palatul Walter. Cum într-una din zile fata din casă se tăiase adânc la un deget şi se plângea că nu poate servi, Paul oferise cu modestie şi fervoare să servească în locul ei. Aimee găsise că e un semn de adoraţie, oficiul de fecior fiind subaltern acelui de horticultor. Primise însă dovada de idolatrie, calculând că Paul ar putea fi pentru mai jtârziu un foarte chipeş mahre d'hotel. Acelaşi calcul îi făcea probabil şi Paul, dacă nu vreunul mai ambiţios.

' Abia pe la mijlocul dejunului – după ce fata servise cum putuse cu mâna stângă – gătit cu smoc, ras fresc, cu cărarea perfectă şi urme de fier în părul brun, Paul apăruse cu vinul dulce. O secundă, Walter se întrebase cine e băiatul acela fratnos; fusese tocmai ceea ce descleştase furtuna. Reeunoscând grădinarul, pe care abia îl tolera acolo la serviciul lui, Walter izbucnise:

— Ce înseamnă?… Cum îndrăzneşte?…

Un vârtej neaşteptat care nu mai îngăduise explicări.

Paul, în loc să dispară de la primul cuvânt, răspunse Cutezător:

— Servesc din ordinul domnişoarei!

Urmase un:

— Ieşi I care nu mai îngăduise întârziere.

Apoi Lenora primise o scuturătură de reproşuri şi de ordine, de pomină şi. Nemaipomenită. Aimee, drept orice manifestaţie, se retrăsese.

A doua zi, degetul servitoarei părea ca prin farmec vindecat. Dejunul trecuse în linişte macabră. Intendentul însă ceruse audienţă pentru a întreba ce se face cu sera, deoarece Paul predase serviciul, plecând grabnic din ordinul domnişoarei.

Aşadar, domnişoara da încă ordine – de rândul acesta însă satisfăcătoare. Walter întorsese jumătate capul spre Aimee, fără o atitudine precisă.

— Am crezut că astfel de obrăznicie cerea pedeapsă imediată!

Pedeapsă nu exista, Paul primind leafa pe toată luna şi o recomandaţia către Bubi Panu de la Sport, care conducea un garaj.

Fără a examina de ce natură era sacrificiul, Walter credea că Aimee a făcut un sacrificiu pentru el şi nările subţiri se dilatase în gestul lor de satisfacţie.

Aimee şi Paul socoteau la un fel – deşi separat – că doctorul Walter făcuse în.'-jun o scenă de gelozie, fără a examina de ce natură.

Vi Aimee nu întârziase prea mult, nici un se grăbise prea tare cu vizita promisă Minettei Persu. Găsise pe fete singure acasă, reparmdu-şi rochiile de seară. Tonul intim fusese lesne de luat.

Aimee se arătase cu atât mai amabilă cu cât totul îi amintea situaţia ei favorizată de soartă. Ipolit Persu, membru în numeroase comisii ştiinţifice, autor al unor însemnate lucrări de erudiţie, ocupa cu doamna Persu un apartament modest de trei camere, la al treilea etaj al unei case, pe o strada depărtată. Mobilierul era şi el foarte modest: ceva mai îngrijit în biroul ilustrului, unde mirosea a vernis proaspăt; în holul mic lipsurile se ascundeau anevoie subt covoare roase; în camera fetelor însă, domnea făţiş sărăcia şi dezordinea. Ele nu păreau de fel stânjeriite de cadru: ca şi cum n-aveau a se îngriji de ambianţă. E drept că locul luxului îi ţinea conversaţia: fusese vorba de ceaiul din ajun la doamna Mavromati, nevasta unui fost preşedinte de consiliu, care avea cea mai frumoasă casă din Bucureşti; de dineul de la doamna de onoare Vardali; apoi de partida de tenis cu englezii de la legaţie; în fine, de o întâlnire cu doamna Vidianu, ratată din cauza Lidiei, fata unui ministru plenipotenţiar, care venise să facă o scenă de gelozie Corei Persu pentru că o aşteptase-în ajun zadarnic şi nu dormise toată noaptea.

Ceartă mică se iscase între Minette şi Cora pe tema aceasta. Minettc credea că rău a făcut Cora că a lăsat pe amica ei s-o aştepte zadarnic:

— Nu te durea nimic să-i dai un telefon!

Cora pretindea că Minette nu înţelege niciodată rien de rien Mică, delicată, cu figura cam şifonată, cu părul scurt, ondulat şi oxigenat, Minette era lipsită de autoritate, deşi cerca să ia un ton de superioritate a vârstei, fiind aproape cu cinci ani mai mare decât Cora.

Înaltă, cu forme zvelte, dar desenate ferm, cu un oval superb, masculinizată prin ţinuta rigidă şi costumul taior, cât şi prin tunsoarea băieţească, Cora părea a fi din de

două cea măre. Glasul era şi el imperativ eu timbru de alto. Răspundea Minettei cu nepăsare şi impertinenţă.

— Până la urmă te priveşte! cedase Minette, care era din fire molatecă.

Deşi nu cunoştea nici persoanele, nici moravurile, Aimee avea totuşi o intuiţie justă a lucrurilor auzite. Fetele puseseră apoi lui Aimee numeroase întrebări asupra interiorului casei Walter despre care auzise minuni. Aimee fusese sobră în descriere, dar stăruise ca fetele să-şi fixeze vizita pentru a controla prin de singure minunile. Minette şi Cora se arătară grăbite şi curioase; deşi contrastau între de amândouă, erau deopotrivă sociabile, cu o simplitate şi o îndemânare care surprindea pe Aimee. În afară chiar de interesul ce avea de de, îe găsea nespus de plăcute.

Câteva bomboane vechi, rămase într-o cutie, fusese puse ia mijloc. După oarecari demersuri, Minette declară că nu se poate fierbe ceai, nefiind nici foc, nici spirt, şi servitoarea fiind iar plecată. Fusese o nouă altercaţie pe un diapazon destul de înalt, care părea a fi însă cel obicinuit. Cora opiniase sever că servitoarea, o beţivă şi o haimana, clevetea pe socoteala lor şi merita să fie gonită. Minette, mai tolerantă şi mai gospodină, explicase că e dusă după un sac cu cartofi la doamna Sabetay a bancherului. Servitoarea avea defecte, dar era greu de înlocuit, deoarece gătea bucate, spăla, călca, cosea, scutura de bine, de rău, în plus mofturile lui Ticuşor, răutăţile mamaiei şi capriciile domnişoarei Cora, care trimetea bilete în cele patru colţuri ale oraşului şi i-ar fi trebuit un curier special.

Cora spusese tăios: că unii sunt făcuţi să comande şi alţii să slugărească. Minette ridicase din umeri şi sfătuise pe Cora să mai frâneze cu flirturile cucoanelor fi domnişoarelor, fiindcă la 19 ani era cam prea de tot şi Ticuşor avea dreptate când se lua de gânduri. Violentă, Cora bătuse cu pumnul în divanul din care praful ţâşnise subţire.

— Ajunge, că ne asfixiem! se ruga Minette şi, micuţă cum era, cerca să ajungă geamul şi să-l deschidă.

— Nu ştii că e desprins şi cade! spusese Cora acum calm.

Efortul Minettei speriase numai din colţul ferestrei o pânză de păienjen care, destrămată, zburase în largul odăii.

Deprinsă cu acurateţă, Aimee se gândise la camera ei cu o desfătare împrospătată.

— Şi logodna? întrebase pentru a schimba cursul ideilor, amintindu-şi că Minette, la optician, îi vorbise de logodna surorii ci.

Fetele râsese cu poftă.

— Logodna e o satisfacţie pe care a trebuit s-o dau lui Ticuşor, explicase Cora.

Logodnicul era un tânăr doctor în chimie plecat la Paris pentru studii mai departe.

— De altfel nimeni n-o ia în serios, nici chiar ei! Sunt prea tânără ca să mă mărit.

Minette, rozând ultima bomboană cu dintâi ei de şoricel, lisase în cascade mici.

— Prea tânără ca să se mărite, dar pentru altele nu e prea tânără!

Cora ridicase cu mândrie capul, ceea ce-i umflase grumazul neted.

— Ar trebui să mai slăbesc două kilograme î zisese sculându-se şi privindu-se în unica oglindă a şifonierului.

Era subţire, fără crupă, fără şolduri, rară bust, dar desenată desluşit ca în piatră, subt taiorul precis de caşa negru.

— Negreşit că trebuie să mai slăbeşti ca să fi băiat!

Ca fată însă, nu! râsese Minette.

— Nu mai iau de acum nici dejunul zece zile! hotărâse Cora.

Minette păruse deodată desperata.

— Ba ai să mănânci!… ai să mămnei! repeta cu vocea ei mică care cerca să fie autoritară.

— Îţi convine! Tu ai genul tău, mignoneâte. Eu trebuie să-mi îngrijesc stilul.

— Ăi să dejunezi! insistase Minette cu glas lăcrămat.

— Bine! Am să dejunez!' Cine se poate înţelege cu tine?! Cedase Cora.

Era evident că surorile se iubeau în felul lor. În ce privea chestia stilului., Aimee credea că cele două fete Persu aveau fiecare în felul ei destul stil, dar că ceea ce lipsea cu totul casei şi oamenilor din ea laolaltă era tocmai stilul. Se sculase să plece.

— Ssssst! Nu putem ieşi acum! Ticuşor dejunează! zise Minette.

Era 5 şi un sfert. Cora explicase că tatăl lor intra adesea foarte târzâu de la laboratoriu şi mai de obicei uita să dejuneze, Aimee ştia doar bine cum sunt oamenii de ştiinţă.

Aimee se gândise la punctualitatea lui Walter. Dar unde va fi fost sufrageria? Poate după perdeaua aceea din fundul holului. Şi ce dejun putea fi acela? Fără foc, fără servitori!

Îşi închipuia pe domnul Ipolit Persu, ai cărui cap de artist cu bucle negre îi era cunoscut de prin ziare unde avea reclamă frecventă, luându-şi singur, din dulapul de curând ripolinat, o aripă de pui rece cu salată veştejită. Casa Walter îi părea măreaţă prin ordine şi bogăţie: „La noi! La noi!” gândea cu satisfacţie despre palatul Barodin.

Trebuise să respecte dejunul ilustrului. Pentru a o distra, fetele începură o recenzie a tot ce compunea actualitatea mondenă a Bucureştiului. Fusese un defileu de oameni şi de fapte mărunte, un anuar de aventuri. Minette povestea totul cu inconştienţă şi simplicitate; mai inteligentă şi mai ironică, Cora comenta faptele. De altfel, ea dispreţuia toate acele intrigi amoroase şi socotea cu mult superior stilul pe care şi-l alesese.

Din acea abundenţă de informaţii, Aimee reţinuse nume şi întâmplări, dar mai ales îşi formase o impresie de asamblu.

Cu spiritul ei ordonat, pusese la punct, înlăturase, păstrase totul în vederea recepţiilor viitoare, fără vreun alt

scrupul.

Frecventarea fetelor Persu se arăta necesară, de aparţitiând acelei lumi pe care Aimee vrea s-o cucerească, indiferent de planul pe care se aflau. Deocamdată erau chiar cheia de introducere. Decisese deci că va reveni în casa Persu cu toate defectele ei.

Infiltrarea fetelor însă în casa Walter trebuia făcută ca precauţiune, dar mai aveau pentru a se întâini şi terenul neutru al plimbărilor în comun.

Când Cora, întinzând urechea, anunţase că Ticuşor a terminat, Aimee se sculase pentru plecare şi fetele propusese chiar pe a doua zi o întâlnire la Sport Club, unde se ţine un meci de box pentru amatori.

— Înţelegi bine că noi în timpul meciului dansăm sus.

Aimee nu era încă membră la Sport. Se va înscrie a doua zi, recomandată de fetele Persu.

— O simplă formalitate. Domnişoara Walter nu putea fi decât binevenită.

Aimee nu corectase greşeala de nume; primea confuzia, daca-i putea aduce beneficii: fata lui Walter! Atât eticheta cât şi jocul dintre ei, erau departe de forma părintească. Strânsese apoi uşor sprincenele; nu-i convenea totuşi să treacă drept fata lui Walter. Va face rectificarea după ce însă se va fi înscris în toate cluburile elegante.

Fusese decis că Aimee va veni a doua zi la 4 cu automobiiul să ia fetele. Minette arătase o bucurie naivă; era un amănunt penibil al existenţei lor faptul că adesea, în toaletă elegantă, erau silite sa ia tramvaiul.

Aimee era pentru de o achiziţie de preţ, avea reputaţia intactă şi averea Walter. Împrietenindu-se, amândouă părţile aveau de câştigat.

Va Aimee era acum în plină activitate. Mai întâi trebuise să modifice programul plimbărilor. Începuse prin a refuza să însoţească pe Lenora şi Walter, subt pretexte felurite. Amândoi au rămas surprinşi şi nemulţumiţi, dar n-au făcut obiecţii.

Lenora, stânjenită de când nu mai avea pe Aimee între ea şi Walter, preferase să renunţe asemeni. Jignit în bunele lui intenţii familiale de defecţia lor, Walter decisese că îi e indiferent, ba chiar mai comod astfel. În el totuşi opera o decepţie pe care n-o admitea, nici n-o controla şi de aceea tocmai n-o putea suprima.

Un timp, Aimee mai ieşise cu Lenora după târguieli, ceea ce însă plictisea pe mama ei, care prefera să! se aducă totul de-a gata şi ceruse graţiere.

Totdeauna Lenora fusese indolentă, acum avea permanent o croitoreasă în casă care îi da destulă ocupaţie. Vechea ei pasiune de rochii de casă elegante se putea satisface cu prisos; Între sertarele cu dantele şi camera unde lucra uvriera, drumul era destui de lung pentru inerţia ei. Restul timpului citea foiletoane. Temându-se de dezaprobarea tui Walter şi a lut Aimee, Lenora avea tresăriri când intra cineva pe neaşteptate şi ascunzători care-i dau impresia că trăia complicat. Secretul ci fusese dovedit de Aimee, ce găsise teancul misterios ai Fantomei negre pe care-l repusese la loc – viciul matern părându-i inofensiv.

După pregătirile preliminare ale unei libertăţi de acţiune, Aimee începuse programul ci monden prin Clubul Sport. Era un program care cerea frecvenţă; orice membru, mai ales nou, ce neglija reuniunile devenea celorlalţi suspect. Trebuia ca aderenţii să-şi facă stagiul conştiincios; abia după ce căpătau încrederea puteau să-şi organizeze timpul aşa cum le place.

De altfel, orele fixe de sport presupuneau înainte şi după de alte ore de libertate, iar zilele fixe de întâlniri şi festivităţi lesne deveneau alibiuri. O reţea bine organizată înlesnea încrucişările şi prevenea accidentele. Telefonul funcţiona la nevoie de la etaj la etaj, salvator. Ceea ce mai ales făcea tăria Clubului Sport şi alibiul lui era faptul că se fundase ca anexă a unei puternice şi valoroase societăţi de asistenţă publică, excrescenţă a unui pom sănătos, şi pe altă parte cultiva cu seriozitate sporturile propriu-zise.

La Clubul Sport impersonalitatea lui Aimee făcuse impresie bună, luase locul vacant de „icoană”. Caracterizată prin frumuseţe, nu i se ceruse deocamdată nici un fel de alte dovezi. Fără nici un flirt oficial, primea un tribut de admiraţie colectivă, îngăduit de celelalte. Cum toată lumea era împerecheată o dată sau de mai multe ori, fiecare tânăr avea unui sau mai mulţi tirani feminini care vegheau asupră-i cu gelozie.

Aimee inspirase însă tuturor femeilor aceeaşi idee şi anume: a distrage amanţii lor de la alte ispite printr-un flirt platonic cu păpuşă. Aimee primise acel rol pasiv care convenea ambiţiei ca şi indiferenţei ei: x -Le petit ebose vous adore 1, îi spunea zilnic vreuna din noile prietene, despre titularul ei.

Un surâs de doi milimetri era răspunsul condescendent al lui Aimee.

Trecuse o lună de când Aimee întâlnea regulat pe fetele Persu fie la de acasă, fie la Club, şi de câteva ori venise de s-o vadă; atunci abia Aimee crezuse că e timpul să vorbească ceva de acele vizite. Walter tăcuse; nu aproba contactul cu fetele Persu despre care avea opinie statornicită: ştia că Minette recursese la doctorul Pejan care era prieten cu „tipul” ei şi că cea mică avea apucături excentrice; nu le putea însă blama făţiş, deoarece cu Persu avea raporturi de stimă reciprocă, raporturi ce datau din timpuri critice pentru Walter, când nu-l stimau mulţi. Fiecare din ei credea de cellalt că e cineva, apoi mai aveau şi unele afinităţi: erau amândoi luptători. Ai aceluiaşi război de arivism. Walter luase de gât convenţiilc sociale şi le sugrumase reuşind să triumfe; Persu parvenise prin mijloace oneste, dar se clătina, subminat acum de concesii felurite. Îi solidariza o invidie şi o înduioşare reciprocă.

De aceea Walter tăcuse; avea, de altfel, încredere în Aixr.ee; fără a cunoaşte nimic din gândurile ei, moralul îi părea a îi curat ca şi porţelanul din care era făcută. Aprecierea lui nu era greşită, abia dacă era puţin

exagerată. Aimee avea, în adevăr, idei precise ce înlăturau aventura ca fiind neoportună şi fără agrement şi se ferea de murdărie ca de ceva care alterează frumuseţea; erau garanţii, dacă nu de ordin superior, dar îndestulătoare.

Lenora era, fireşte, la curent cu amiciţia fetelor Persu; păstra însă secretul, atât din dragoste pentru Aime cât şi din lipsă de confidenţă faţă de Walter; apoi fetele Persu, care o măguleau, îi erau simpatice.

Se întâmplase de câteva ori chiar ca o bandă întreagă de la Sport să ia ceaiul la Aimee. Lucrul trecuse neobservat.

Aimee le spusese dinainte că sunt musafirii ei personali, deoarece părinţii ei nu şi-au început încă primirile. Erau toţi oameni care înţelegeau şi care nu se simţeau jigniţi să intre deocamdată clandestin în acel palat, care mai pe urmă avea să-i primească pe scara grandioasă a oaspeţilor oficiali.

Pentru mai bună siguranţă, lunch-ul se servea în salonaşul lui Aimee. Blazaţi de alte distracţii, aceste partide inocente, cu mâncare şi băutură fină, le plăceau. Cunoşteau toţi legenda averii Walter şi le inspira un respect pervers, purificat de tânăra gazdă.

O singură dată Bubi Panu, în căutare de chibrituri, se aventurase în hol. Tocmai trecea doctorul Walter. Unul şi altul se înclinară uşor. Un moment Walter se oprise la uşă privind inchizitor pe Bubi, care, intimidat, se întorsese în salonaşul fetei, fără a pomeni de acea întâlnire. Aimee fusese deci surprinsă când Walter o întrebase:

— Un tânăr?

— A!… Trebuie să fi fost fratele fetelor Persu. Le conduce uneori şi n-a ştiut pe unde să iasă.

Graţie lipsei de nervozitate, minciuna sunase firesc; teama se vădise numai în improvizare. Aimee însă nu era amatoare de minciună, preferind să-şi impună capriciul. Întrebuinţa minciuna numai la mare nevoie, dar atunci cu hotărâre.

— Fetele Persu au un frate? insistase Walter.

— Da i Chiar doi fraţi! informase scurt Aimee.

Cu atât mai scurt ai cât dezvoltările ar fi stânjenit-o. Era, de altfel, acoperită: familia Persu număra, în adevăr, şi doi băieţi: unul, fugit de mic de acasă, fără urmă, sau cu urme de vagabondaj care-l făceau ca şi mort pentru ai săi, şi altul cam tâmp, care nu se vedea.

Walter se rezumase, de altfel, la acea întrebare; nu era în firea lui să descoase, nici să discute. Avea îndoieli, dar simţea că Aimee e gata să-şi apere afirmaţia şi nu dorea dovada că l-a minţit; decisese deci că Aimee a spus adevărul. Aimee însă decisese că e timpul să înceapă a face în casa Walter ceea ce crede bun.

În mijlocul acelui nou program, Aim primise de la Hilda o scrisoare prin care-şi anunţa vizita; entuziasmul ei faţă de sosirea Fâildei era însă acum scăzut. Ce era să facă la Sport cu nemţoicuţa ei de prietenă? Dacă ar fi trebuit din cauza ei să renunţe, ar fi fost foarte nemulţumită, iar dacă trebuia s-o însoţească, se temea ca Flilda să nu fie intrusă.

Aimee era încă prea proaspătă membră a clubului pentru a aduce cu ea o invitată, apoi nici un credea că mediul ar fi convenit Fâildei.

Decisese că va sta cu Flilda tot timpul pe care i-l vor lăsa liber celelalte ocupaţii, iar pentru rest o va lăsa în tovărăşia Lenorei. Soluţia o liniştise; se bucura totuşi să revadă pe mica ei Hilda şi s-o uimească cu atâtea şi atâtea lucruri; din ce în ce vizita apropiată relua aspecte plăcute. Aimee făcea acum socoteala că prezenţa Hildei era bun prilej de a-şi justifica ieşirile dese, ce nu puteau mai departe trece neobservate, cât şi pentru a obţine ca Walter şi Lenora. Să dea vreun dâner.

Nu-i convenea să duca mai departe rolul de fată care petrece numai în cercul tineretului. Făcuse, desigur, un pas mare înainte, dar întronarea familiei Walter în miezul, ba chiar în fruntea societăţii, era încă departe. Lenora era aşa de sălba-” tecă, şi Walter sobru peste măsură; banii, palatul Barodin 1 muzeul de artă erau, desigur, atuuri mari,

trebuia însă mult tact pentru a nu face de la început vreun fiasco care ar fi fost hotărâtor.

Capul de păpuşă al lui Aimee lucra neobosit. În aşteptare făcea un triaj în cercul actualilor cunoscuţi; încă de la început sugerase fetelor Persu pe cine anume să aducă la ea; exclusese unele perechi depreciate chiar la club, cât şi pe cei care n-aveau nici un fel de valoare socială. E drept că Minette era ea însăşi din cele mai compromise printr-un fel de naivitate care o făcea să nu salveze aparenţele.

— N-are şansă! spunea Cora, care încă îşi păstra tot prestigiul.

Cora nu iubea bărbaţii, iar admiraţia pentru femei deocamdată îi da numai stil. Apoi era şi logodită şi logodnicul apărea din când în când. Aşa cum erau, fetele Persu nu puteau fi însă omise, fie din interes, fie din simpatie. În orice fel, Aimee îşi luase munca în serios.

Aimee ajunsese la ziua sosirii Hildei fără să bage de seamă, îşi amintise exact cincisprezece minute înainte de sosirea trenului, consultând carnetul cu însemnări săptămânale. Fusese totuşi la gară la timp pentru a îmbrăţişa pe prietena ei cu efuziune. Era un gen de mult adoptat de Aimee, acel de a se arăta foarte expansivă cu Hilda, prin contrast cu răceala şi înfumurarea ei obicinuite. Slujea drept dovadă ca are suflet tandru, acelor ce s-ar fi îndoit, şi punea mai mult în evidenţă distanţa la care ţinea pe alţii.

Aimee îmbrăţişase pe Hilda cu atât mai multă plăcere cu cât amica ei se înfăţişa foarte bine. Într-un costum de voiaj corect, cu geamantan şi geantă de mână de piele noi-nouţe, Flilda coborâse din. Vagon-lits ca o musafiră demnă de casa Walter. Înapoia acelor aparenţe se ascundea o mică dramă: economiile, pe care doamna Gert le agonisise prin privaţiuni pentru alte destinaţii, fusese sacrificate, iar Hilda lucrase zi şi noapte pentru a-şi confecţiona rochiile după tipare comandate chiar la Paris (ingratitudine către scumpa Vienă), din consideraţie pentru luxul deosebit al lui Aimee.

Două rochiţe de mătase – una de ziuă şi una de seară – şi un taior elegant însoţeau costumul de voiaj, şi împreună cu două pălării, blana de gât, poşeta… istovise prin cheltuială şi muncă pe cele două. Câteva bijuterii vechi fusese scoase din caseta fostei primadone pentru a împodobi pe Hilda; erau, din fericire, cic modă, tocmai prin vechime.

Cele două geamantane însă fuseseră închiriate de la prietenii Faâl, care aveau magazin de articole de piele; orice avarie era, deci, funestă şi Hilda le ocrotea ca şi cum ar fi conţinut o comoară.

În poşeta cu iniţiale de argint erau banii număraţi ai cheltuielilor prevăzute şi foarte puţin prisos pentru neprevăzut. Sacrificiul făcut pentru călătoria în România era pus de doamna Gert la dobânzi: Hilda putea găsi acolo un bărbat bun şi bogat. Numai vărul tradiţional, seminaristul, nu fusese mulţumit de călătorie. Doamna Gert păstra seminaristul ca pe o rezervă onorabilă pentru cazul când nu s-ar fi ivit alt pretendent. Fără a fi o partidă ideală, un pastor era o însoţire de elită. Mediul din care purccdeau cele două prietene era, deci, foarte deosebit, iar acel în care se întâlneau acum era străin Hildei cu totul, ea avea însă acea sumă de noţiuni ale educaţiei şi instrucţiei care unifică şi netezeşte.

Din primul moment Aimee observase cu plăcere, dar şi cu ceva îngrijorare, că Hilda era foarte frumuşică. Nu-i plăceau comparaţiile şi competiţia, liors-concours era formula ei. Se liniştise însă în automobil, unde oglinda reflectase amândouă chipurile alăturate: ovalul prelung şi graţios al Hildei, tenul ei mai, ochii verzi-cenuşii cam miopi, totul se stingea alături de strălucirea blondă a lui Aimee. Amica ei era aşa fel, încât oricine să poată spune: „Ce drăguţă şi distinsă e domnişoara Gert!” ceea ce se impunea, dar totodată modestia întregii ei înfăţişări să pună pe Aimee într-o admirabilă evidenţă.

Sărutase din nou pe Hilda, ceea ce inspirase şoferului consideraţie pentru musafiră.

Se orânduise ca Hilda să ocupe salonaşul alături de camera lui Aimee; e drept că la pension aveau o cameră comună, acum însă Aimee căpătase gustul de a fi absolut stăpână pe sine.

Înaintea dejunului, Hilda făcuse cunoştinţa Lenorei, care păruse bună şi amabilă. Aimee îi vorbise totdeauna de mama ei ca de o frumuseţe. Hilda o găsea destul de frumoasă încă, dar cu un aer suferind. Pentru a face plăcere lui Aimee, pe care o socotea o fiică înamorată, îşi arătase admiraţia, cu sinceritatea ei obicinuită; făcuse însă şi remarca acelui aer de suferinţă.

— Dar e foarte sănătoasă! Cine ştie ce mână obosită va fi avut azi! zisese Aimee surprinsă.

În sala de mâncare erau sosiţi dinainte şi stăteau de vorbă: doctorul Walter; Pejan, secundul; Vrana, asistentul şi domnişoara Leonescu, laboranta. Aimee combinase în grabă un dejun intim, dar nu exclusiv de familie; dacă cumva nu seproduc ea afinitate, erau acolo astfel factori de amortizare. Prezintările fusese simple; Walter, ca de obicei sobru, spusese Hildei în franţuzeşte un bun venit. Nu luase mult seama la ea, având despre nemţoicuţa lui Ai mie o idee preconceptă căreia prezenţa Hildei nu-i aducea nici o perturbare.

Hilda vorbea corect franţuzeşte şi se conversase atât cât trebuia; între de, fetele, aşezate alături, vorbeau nemţeşte. Lenora, care nu cunoştea limbile străine, surâdea plăcut Hildei din timp în timp. Era bucuroasă că Aimee va avea o tovarăşă ce o va reţine mai mult acasă.

— Acum o să staţi toată ziua de vorbă! spusese pe limba ei românească, convinsă că trebuie să fie înţeleasă.

Hilda, de altfel, în contact cu camaradele române, şi mai ales în prietenia ei cu Aimee, deprinsese pe timpuri binişor româneşte; acum avea numai a-şi împrospăta.

Prin schimbarea locurilor, Aimee, care se găsea aşezată la masă în faţa Lenorei, recunoscuse că avea în adevăr petiie mine 1 şi făcuse mamei ei o mică scenă de alintare:

— Mama ei mică vrea s-o ţină acasă şi s-o îngraşe ca pe un baby… Mai bine însă ar fi îngrijit de propria-i anemie!

Walter tresărise nemulţumit. Starea de prosperitate a nevestei lui îl privea, cu atât mai mult cu cât îl interesa mai puţin, apoi mai era şi doctor. Socotise observaţia lui Aimee maliţioasă; se uitase fix la Lenora care roşise, ceea ce-i dase o mână mai bună, cu care însă nu putea amăgi pe Walter. Acum când o vedea – căci de obicei se uita la ea fără s-o vadă – observa şi el că exista, în adevăr, o debilitate.

— Mama dumitale e certată cu medicina! replicase totodată ca o scuză şi ca un reproş.

Hilda fusese mirată de acel „mama dumitale”.

În general însă, acel prim dejun decursese bine. Walter întrebase pe Llilda despre Viena, oraş care-i plăcea; Hilda cunoştea din nume pe marii clinicieni vienezi şi cu profesorul Wilding aveau raporturi de prietenie.

În voiaj, Walter se servea de limba germană; acum nu cuteza însă să duca o conversaţie; ciripitul celor două fete îi da totuşi reminiscenţe' ciudate. Pe mama lui româncă, o Dumitrescu, o pierduse la 16 ani, de tatăl lui era orfan de la 9 ani şi-l uitase aproape cu totul. Acei nouă ani existau însă acolo în trecut, şi asonanţele limbii auzite acum îi aminteau acea copilărie, născându-i şi unele imagini: figura uitată a tatălui.

Probabil tatăl lui, născut în România, dar de origină austriacă, vorbea uneori în casă nemţeşte, în orice caz Walter făcea deducţia că există o muncă ciudată a celulelor memoriei, care foloseşte anumite fire bune conducătoare în anumite împrejurări. Niciodată încă până atunci acele asonanţe nu i 52 iscaseră în melodia memoriei şi încă ilustrate cu imagini respective.

Pejan, care era vesel şi dezgheţat, tachinase apoi pe domnişoara Leonescu şi pe Vrana, împerechere neprevăzută şi nefuncâată, ce uluise pe ceitdoi nevinovaţi şi înveselise conmesenii – chiar şi pe Walter. Pejan tradusese totodată glumele Hildei în cea mai bizară nemţească, ceea

ce accelerase veselia. La sfârşitul mesei, Walter sfătuise pe Aime să arate musafirei cât mai curând frumuseţile Bucureştiului. Aimee profitase pentru a face amicei sale o manifestaţie de tandreţă, Pejan, totdeauna cam sceptic cu farmecul domnişoarei Hallipa, zâmbise ironic; era un intuitiv şi un muzical şf sunetul nu se oprea pentru auzul lui la un anumit nivel, ci la rezonanţe mai profunde. Dimpotrivă, Walter era un cerebral şi un vizual; primea cuvântul şi imaginea aşa cum i se ofereau şt le transforma în valori reale. Aimee, din lipsă de expresie, oferea vorbe şi atitudini drept valori sensibile.

Walter era, deci, convins că asistă la o scenă de tandreţă, aşa cuni îi fusese sugerată. Îi păruse că are în faţă un grup al graţiei amicale. Pe cât îl nemulţumea camaraderia fetelor Persu, pe atât îl mulţumea aceea a Hildei Gert, de aceea se arăta cordial cât ştia el să fie.

Aimee îi observase buna dispoziţie şi decisese că va cere în numele Hildei cât mai multe avantaje. Mai întâi Roâlsul, pe care Walter îl cruţa sub pretext că şoferul nu ştie să-l conducă, în realitate din oarecare conservatism.

A doua zi chiar, gătită în asamblu de caşa alb cu polo alb pe capul de păpuşă, Aimee, după un ciocănit uşor, intrase în biroul lui Walter şi debitase grăbit:

— Putem lua azi llollsul?… Hilda n-a rulat cu un Rolls niciodată!…

Dintr-o permisiune excepţională făcuse apoi obicei. Întotdeauna însă reuşea să surprindă pe Walter cu procedările ei: la început cu îngâmfarea, pe urmă cu ostilităţile şi acum cu o graţiozitate pe care Walter o atribuia prezenţei Hildei.

Într-un fel sau altul, prezenţa lui Aimee îi da o comoţie, un fel de bătaie de aripă interioară, o emoţie artificială care împodobea firea lui aridă. Deşi îşi explica schimbarea fetei prin prezenţa Hildei, Walter era totuşi descumpănit de transformarea ei. Complicaţie care rezulta din socoteli foarte simple ale lui Aimee: „Voi profita de prezenţa Hildei

pentru a cere tot felul de lucruri. Voi fi graţioasă pentru că Hilda mă admiră şi nu vreau s-o decepţionez. Totul va folosi scopurilor mele.” g – Drumul ascuns Foarte adesea, cererile amabile ale fetei aveau de obiect lucruri neplăcute lui Walter. Nu le refuza însă şi nici un făcea pe Flilda răspunzătoare. Era destul de bun observator pentru a preţui caracterul cuviincios al musafirei; nu făcea însă răspunzătoare nici. Pe Aimee; îşi amortiza nemulţumirea socotind că avantajele erau mai mari ca pagubele. Nu manifestase oare Aimee nevoia unei tovărăşii căuiând-o la fetele Persu? Walter nu putea suferi ca cineva sau ceva din apropierea lui să aibă un defect de funcţionare. Cu toate precauţiunile luate, un ecou al mediului zgomotos în care Aimee intrase ajunsese până la el. Nu-şi crezuse dreptul să intervină şi nu-i. Plăcea să fie cenzor, spera însă că prezenţa Hildei să remedieze totul.

La început, Aimee avusese zile de tete-â-tetc cu amica ei, pe care o pusese la curent cu totul. Hilda cunoscuse astfel viaţa familiei Walter în amănunt, cât şi secretele clubului – totul, negreşit, în versiunea lui Aimee. Oarecari nedumeriri pricinuite de confidenţe Flilda le tăcuse; ştia că şi la Viena există o clasă selectă de acelaşi fel, numai că aci avea prin Aimee un contact mai direct.

Aimee nu putuse ocoli de a duce pe Hilda o dată la club şi Hilda nu putuse refuza. Făcuse o descindere scurtă între două plimbări. Toată banda făcuse fetei ovaţii şi reproşuri de dezertare. Bubi Panu, funambul ca de obicei, îi căzuse la genunchi conjurând-o să nu-l mai părăsească; Oreste Mihail, care pentru originalitate purta barbă, simulase sinucidere prin otravă, cu bomboane acidulate. Aimee primise omagiile, surâzătoare şi superbă. În jurul rochiei ci de tafta se făcuse apoi cerc de doamne.

Fetele Persu, drăguţe, se ocupau de Hilda: „Ies arnis îe nas amis… 2” Ele vorbeau nemţeşte bine şi făcuse Hildei impresie plăcută. În genere nu se simţise prea descumpănită, pregătită fiind de tabloul făcut de Aimee, pe

care chiar îl găsea puţin exagerat. Totuşi fusese încântată când Aimee, salvându-şi rochia din mâinile idolatrilor, care ameninţau să rupă volanele drept fetişe, plecase spre casă. Hilda spusese că toată lumea i-a părut foarte drăguţă, şi Aimee, satisfăcută, îi dase latitudine:

— Eu am obligaţii, dar tu mă însoţeşti numai când ai plăcere, spre marea uşurare a Fâildei.

Timpul de tete-â-tete fusese astfel încheiat şi Aim.ee îşi reluase obiceiurile. Ieşea încă uneori cu Hilda, dar în drum se separau, luând ora de întâlnire pentru întoarcere; cum însă se întâmpla ca Hilda să aştepte cam mult, decisese să se înapoieze singură de la micile ei curse şi să trimită lui Aimee maşina.

— Poate eu întârzii puţin! Treci tu la maniile şi spune-i că sunt intactă!… Nu poate sta o oră fără mine!

Lenora era bucuroasă de prezenţa Fâildei şi o confisca cât mai mult; se înţelegeau destul de bine în românească stricată a Hildei, tot aşa de bine fără vorbă.

Aimee le găsea mai adesea împreună. Ea intra acasă totdeauna întârziată, dar ca cineva care a dat peste cap ca să se grăbească.

— Am lăsat acolo toată lumea încă! zicea.

Mulţumită că le vede înţelese şi voioase, începea a povesti noutăţile. Totul lua în tonul ei de vorbire nespusă importanţă: ceaiul doamnei Mavromati, conferinţa doamnei Caligari…

; Aimee nu neglija pe Flilda fără de motive serioase; începuse a-şi extinde relaţiile. De la întâlnirile de dans, în loc să treacă la cele clandestine, trecuse la invitaţiile de familie. Din.

Acel grup de tineri, puţini erau pe marginea societăţii, cei mai mulţi aveau o familie bine situată. Aimee cultiva acum cu deosebire pe părinţii lor. Pregătea momentul când va spune Lui Walter: „S-ar cuveni să dăm o serbare în cinstea Hildei!”

Pentru a pune lui Walter o astfel de chestiune aştepta numai să găsească felul de a stabili raporturi între noii ei cunoscuţi şi Walteri. Ea singură parvenise a pătrunde în casele Caligari, Dexeanu, Mavromati; cum însă să-i aducă pe ei toţi în palatul Barodin? Micul cap al fetei avea mult de socotit.

În căutarea formulei care să deschidă casa Walter vizitatorilor, Aimee iarăşi se gândea la sora ei Elena Drăgănescu.

Ar fi fost firesc ca Elena să-i împrumute publicul ales, întâlnit la concertul ei; ar fi trebuit pentru asta ca cele două surori să fie foarte legate. Intimitatea lor însă nu exista. Elena Drăgănescu nu aprobase divorţul marnei ei şi judeca cu seve-

* ritate trecutul doctorului Walter. În ce privea pe Aimee, făcea o excepţie; în copilărie iubise păpuşa asta blondă:

— Mi-ar face plăcere să te mai văd! spusese lui Aimee afectuos; nu dase mai departe nici un semn.

Aimee decisese că va face ea primele demersuri. Paralel cu lumea de la Sport, vrea să cultive şi cercul mai sobru al Elenei. Hilda era, fireşte, la curent, uşa dintre camerele fetelor fiind permanent deschisă, ceea ce îngăduia lui Aimee să fie comunicativă după voie. Hilda sprijinea mult ideea unei apropieri de Elena şi de lumea ce o înconjura. Atunci, pentru a apăra celălalt front, Aimee ironiza pe sora ei şi pasiunea ei muzicală, reprezintată de violonistul Marcian. Până la urmă însă declara că n-are preferinţe. Ea plutea deasupra şi aspira numai la o viaţă cât mai înaltă. Liniştită de astfel de principii, Hilda surâdea amicei ei ambiţioase.

După trecerea celor trei. Săptămâni a invitaţiei, Hilda vorbise de plecare; Aimee însă hotărâse că va rămâne cel puţin două luni şi încă cu drept de prelungire. Experienţa dovedise că prezenţa prietenei era folositoare.

Doamna Gert primise deci o solicitare imperativă, care fiind contrasemnată de Hilda, fusese aprobată.

Hilda rămăsese bucuros, dar ceruse schimbare de regim: nu mai era musafira care trebuia distratată, îi trebuia de lucru.

Va supraveghea brodeza căreia Aimee îi dase o comandă mare; va îngriji de seră – florile fiihd pasiunea ei; va ţine de urât doamnei Lenora şi se va plimba numai oând va vrea.

Aimee de mult neglija pe Lenora, comanda broderii mai bucuros decât le controla şi părăsise sera de când cu noul grădinar, un sas morocănos. Cedase deci, cu anevoinţă numai aparentă, acelor pretenţii ale Fâildei, găsind în forul ei că prietena da dovada de tact. Se stabilise astfel libertate reciprocă de acţiune.

Aimee căuta cu punctualitate pe Hilda la plecare, iar la întoarcere cu pălăria încă pe cap, o căuta iar. O găsea, de obicei, la Lenora, care uza şi chiar abuza de tovărăşia fetei.

Numeroase panglici, tuluri, dantele, prin îndemânarea Hildei fusese scoase din sertarele Lenorei şi transfomate în păpuşi, abajururi şi. Alte frivolităţi.

În odaia astfel pestriţată de cârpe şi culori, Lenora regăsea ceva din existenţa ei trecută şi din personalitatea nimicită.

Hilda se ostenea să-i capete încrederea şi în privinţa sănătăţii, căci adesea Lenora gemea fără a vroi să spună de ce. Figura ei arăta suferinţă, dar tăgăduinţa ei descumpănea pe Hilda; surprinsese şedinţe lungi în camera de baie cu concursul uneia din femeile de serviri, dar îşi închipuise că acele îngrijiri sunt prescrisc de Walter pentru cine ştie ce accidente de sănătate de ordin intim.

Hilda acum se deprinsese cu ciudata etichetă dintre soţi.

Walter era meticulos cu unele obligaţii ce-şi impusese: la ora

5 venea eu punctualitate în camera Lenorei pentru ceai. Era o pauză de o jumătate de oră în activitatea lui profesională.

La început, Hilda cercase să se retragă, dar stăruise cu atâta sinceritate să rămână, încât pricepuse că sunt

bucuroşi să aibă între ei o terţă persoană. Cruţaţi de monotonia de a fi singuri, se osteneau amândoi să fie veseli şi amabili în prezenţa Hildei.

Waker îşi confirmase prima lui impresie despre Hilda şi anume că e un preţios termen neutru. Observa lipsa lui Aimee, dar nu întreba; adesea Hilda, din proprie iniţiativă, da o explicare. Uneori Walter îşi închipuia că Aimee lipsea dinadins pentru a nu-l întâlni; circula atunci în el un gust de ofensă ca o revărsare de bilă. Gentileţea fetei, când se aflau împreună, dizolva acea amărăciune.

Pentru a rămâne acum mereu graţioasă, Aimee făcea o sforţare cerută de interese. Era nevoie de diplomaţie; altfel şicanele pe care le făcea înainte lui Walter o distrau mai mult ca politeţa. Se întâmpla şi acum ca armonia să fie turburată.

Aimee îşi începuse campania de propagandă prin conversaţii dese la ora dejunului despre noile ei cunoştinţe. Era un subiect asupra căruia se iscau lesne ciocniri între ea şi Walter, ciocniri neplăcute, pentru că pe o parte Aimee simţea că e necesar să cedeze, iar pe altă parte nu-i plăcea să se aşeze între ei obiceiul concesiei.

Prezenţa Hildei se arătase şi aci salutară, acţiunea ei conciliantă adesea salvând situaţia. De îndată ce spiritele se iritau, Hilda se intercala ca izolator.

— Domnişoara Gert e o stovainâ perfecţionată! râdea Pejan.

Despre prietenii de la Sport, Aimee şi Waker aveau de-a dreptul păreri opuse. De obicei sobru în aprecieri, asupra acelora însă doctorul se pronunţa categoric defavorabil. Adesea nesocotea şi persoane pe care Aimee le preţuia. Frecventând mult comitetele diverselor societăţi, Aimee spunea de pildă cu emfază şi. Competinţă:

— Frumoasă iniţiativă a luat ministerul să subvenţioneze atelierele particulare.

Era vorba de atelierele de broderie organizate de doamnele Mavromati sau Caligari.

— Nu e de fel părerea mea! tăia Walter.

Aimee pălea de contrarietate. Repede, Flilda pornea o lungă descriere a felului cum sunt organizate acele ateliere în Austria. Pe la mijloc, pentru înlesnire, începea a vorbi nemţeşte. Pejan – „impertinentul”, cum îl califica Aimee – cu un metru imaginar lua măsura frazelor Hildei. Totul se sfârşea în glumă.

Când avea prilej, Aimee nu cruţa nici ea pe Walter şi adesea săgeata era veninoasă. Walter şi Pejan discutau asupra declarării de „persoană morală” a sanatoriilor particulare, discuţie iscată cu prilejul unui proces dintre un client şi directorul unui sanatoriu.

— Rău a fost citat directorul, pretindea specios advocatul. Direcţia trebuia citată.

— Aşadar, vom fi „persoană morală”, punctase Walter cu ceva infatuare.

— Eu cred că sanatoriul Walter le-a sugerat ideea asta!

Strecurase Aimee, cu un aer cât mai candid.

Walter se roşise ca un om atacat brusc. Atunci Hilda întrebase ce înseamnă „deputaţi majoritari” şi doctorul Pejan îi explicase într-o nemţească de tot hazul, în care timp roşeaţa lui Walter se resorbise, aşa de tare însă, că rămăsese prea palid. Totuşi Walter nu era absolut sigur dacă lovitura fusese sau nu intenţionată.

Retrase în camera lor, Flilda făcuse mustrări lui Aimee, care, nepăsătoare, se interesa numai dacă Waker a fost mult t impresionat. Era bucuroasă să-l fi ofensat cât de tare, dar se temea de vreo sancţiune împotriva fetelor Persu. Minette făcuse de curând un mic scandal ca şi public: la 2 noaptea, în auto cu amicul ei, tipul – beat fiind – bătuse şoferul, care de la Herăstrău îi oprise drept la Prefectura de Poliţie.

Proces-verbal şi publicitate subt iniţiale transparente.

Aimee luase parte activă ia discuţiile din casa Persu, suspendase însă reuniunile la ea subt pretext că Hilda e indispusă. Acum era împărţită între plăcerea de a fi pus

ceva usturime în raporturile ei cu Walter – prea banale de un timp – şi între ceva grijă. Spera totuşi că lucrul va trece fără consecinţe, Walter nevroind, în genere, a se arăta răzbunător. Începuse a-l cunoaşte foarte bine.

Walter, după astfel de agresiuni, rămânea cu pulsaţia dezordonată, îi părea că a suferit o violenţă fizică nu lipsită de un element de plăcere. Raţionamentul îi arăta că a fost atacat de un infirm, deci de un iresponsabil. Sfâr'şea printr-o indulgenţă dispreţuitoare pentru păpuşa insolentă cu care îl gratificase căsătoria şi se întorcea asupra Lenorei cu o trecătoare înrăire.

Contrastul dintre acele ciocniri şi manierele mai adesea acum blânde ale fetei, îl lăsa însă pe doctorul Walter într-o nesiguranţă care se traducea printr-o impresie absurdă de primejdie. Calmul acum statornicit, al existenţei lui, aveau astfel o nouă vâlvă: averea, numele, cinstea lui îi păreau din nou a fi precare. Era o ciudată deviere care-i da un interes mai viu pentru tot ce-l privea, o recrudescenţă a energiilor înmărmurite în egoismul pe care agresiunile fetei îl înfrunta, îl biciuia iarăşi.

Meritul cumpenei îl trecea inconştient asupra lui Aimee; incidentul însuşi se ştergea şi rămâneau numai un fel de stări complimentare de la el la ea. Apoi urma ca de obicei faza în care totul era subjugat orgoliului. Atunci Walter se admira iarăşi pentru controlul, stăpânirea de sine, se desfăta de jocul de floretă al vrăjmăşiei şi de cavalerismul lui şi îşi lepăda armura numai pentru a face observarea că Hilda e înadevăr o fată bună şi dacă ar fi avut ceva bani s-ar fi putut mărita cu Pejan, excelent băiat.

Spiritul ei de împăciuire, Hilda avea uneori a-l întrebuinţa între Lenora şi Aimee. Aimee stabilise odată pentru totdeauna că ea şi mama ei se adoră; era subînţeles că Lenora nu putea avea altă voinţă ca a ei. Aşa chiar se şi petrecea de obicei; se întâmpla totuşi, uneori, ca Lenora să se încăpăţâneze 111 vreun mic capriciu. De pildă acum stăruia în dorinţa sa vadă pe o vară a ei, doctoriţa Lina Rim,

şi pe Nory Baldovin, o prietenă a ietei ei, Elena Drăgănescu. Aimee nu aproba şi Hilda cerca s-o convingă.

— Nu-mi plac ţaţele! obiecta Aimee despre mătuşa ei Rim. Şi nu pot suferi femeile sufragete ca Nory Baldovin.

Nu ştiu ce i-a abătut mamei!

Cuvântul „abătut” era şi el o abatere de la distincţia supremă a fetei. Cum însă Lenorei îi abătuse cu adevărat, Hilda se silea să înduplece pe Aimee. Supunerea Lenorei îi părea mişcătoare şi găsea că Aimee e prea dârză. Chiar i-o spusese:

— Te găsesc prea aspră cu mama ta!

Argumentul slujise bine. Aimee nu vroia să scadă în preţuirea Hildei.

— Fiindcă nu cunoşti bine cazul şi nu înţelegi că apăr chiar interesul mamei, fie! Cedez acum ca totdeauna. Mama e adorabilă, dar prea capricioasă; să i se facă şi acum capriciul!

Hilda rămăsese perplexă. Cuvintele lui Aimee păreau însăşi înţelepciunea. Dusese totuşi rezultatul bun Lenorei care o sărutase de bucurie. Hilda începuse a prinde afecţie de femeia ceea inofensivă. Nu cunoscuse pe Lenora subt alte aspecte şi nu şi-ar fi putut-o închipui altfel.

Aimee, văzând că va invada familia, hotărâse să meargă neîntârziat la sora ei, Drăgănescu; de acolo, cel puţin, putea veni folos. O întâmpinase însă feciorul cu informaţia că: „Doamna e plecată în străinătate pe mai mult tinip.”

Decepţionată, avusese un moment de slăbiciune. O trecuse lacrimile, se simţea nefericită: nimic nu-i reuşea!

Abia pe urmă regretase că n-a cerut cel puţin adresa Elenei. O corespondenţă putea fi un bun început de intimitate. În ziua aceea Hilda fusese obiectul unor mari expansiuni: numai pe ea o mai avea Aimee, şi pe mami! Dar maniile era un copil alintat!

Hilda ar fi vroit tocmai să atragă atenţia lui Aimee asupra sănătăţii Lenorei care gemuse toată după-amiaza; ardoarea cu care amica ei vorbea de proiectele ei, compromise prin

lipsa Elenei, îi întunase atenţia. Nu mai cutezase să adaoge la necazurile ei.

În acea seară chiar era o întrunire şi Aimee vroise ca Hilda s-o însoţească: Se simţea aşa de singură! apoi îşi schimbase părerea: Nu î Hilda să rămână cu Lenora, ea se va întoarce lângă de peste cel mult un ceas!

La sediul societăţii „Stupul" întrunirea fusese numeroasă şi Aimee îşi regăsise buna dispoziţie. Se începuse prin citire de raporturi, apoi se pusese chestiunea unei mari serbări. Discuţia lungă nu dusese la nici un rezultat. Doamna Calomfir refuzase pe rând ideea unui bal, a vânzării unei flori – ca fiind banale sau compromise. Decizia se amânase şi tineretul fusese rugat să iscodească ceva rentabil şi frumos. Doamnele din comitet plecase şi câţiva rămăsese încă pentru dans. Aimee refuzase să danseze şi sta deoparte cu Cora Persu. Conversaţia Corei era totdeauna interesantă; discutase unele aliniate ale statutului societăţii, ca şi cum ar fi cunoscut dreptul, apoi făcuse o teorie a dansului: Ea personal dansa rar, fiindcă nu-i plăcea să aibă un partener, ci numai o parteneră, ceea ce era anevoie atât de găsit, cât şi pentru că părea încă ceva singular, deşi aceea era adevărată armonie dublă a mişcărilor şi similare şi dedublate.

Aimee găsea tot ce spune Cora abmirabil, cu toate că nu înţelesese bine nici chestia juridică, nici pe cea armonică. Îşi zicea totodată că unele şoapte despre ceea ce Cora chema „stilul-' ei erau confirmate de ea cu linişte; dar şoaptele acelea, neplăcute în gura altora, îndată ce le confruntai cu persoana şi cu ideile Corei deveneau acceptabile. Aimee nu se gândea însă de fel că partenera ideală de armonii descompuse şi recompuse ar fi putut – în intenţia Corei Persu – fi ca însăşi.

„Şi Hilda o găseşte bine! conchise Aimee în favoarea şi uneia şi celeilalte prietene. Păcat numai că Minette e o zăpăcită!"

La întoarcerea ei întârziată povestise Hildei, care era culcată, că doamnele n-au putut cădea de acord asupra serbării.

Reluase un ton plângător şi decepţionat de victimă a nu ştiu căror nenorociri, şi Hilda adormise subt impresia lamentării.

Se deşteptase în mijlocul nopţii, insomnie din care se alesese cu o idee ce-i păruse minunată. Nu putuse aştepta ziua: aprinsese şi trecuse în camera lui Aimee, care se dezmeticea anevoie dinsomnul ei perfect şi era gata să sesupere. Fusese repede consolată: ideea găsită de Hilda era chiar minunată: serbarea mare a societăţii „Stupul" trebuia să fie un garden-party, sau o licitaţie de binefacere în interiorul palatului Barodin, după cum va îngădui timpul. Astfel comitetul, deci inima acelei societăţi alese la care aspira Aimee, se va afla permanent îţi casa Walter pentru a organiza serbarea. Relaţiile vor fi înnodate, ba încă subt forma de obligaţii, către Walteri. Hilda fusese, în adevăr, genială. Aprobarea „Stupului" Aimee o credea sigură, iar aceea a lui Walter se încumeta s-o obţină.

Entuziasmată de acea idee, a doua zi chiar, când Walter abia trecuse după dejun în biroul lui, Aimee, fără să mai stea la gând, îl urmase. În picioare încă în faţa biroului, doctorul tăia cu atenţie vârful unei havane; intrarea neaşteptată a fetei îl surprinsese şi mica comoţie în fibre se produsese.

Aimee era aşa de pătrunsă de importanţa cererii că nu-şi avea calmul obicinuit. Faţa îi era mai îmbujorată, ochii mai puţin limpezi, gesturile mai vii, vorba mai spontană. Înainte ca Walter să fi avut timp s-o întrebe ce vrea, îşi formulase grăbit cererea.

— Am o rugăminte mare! fusese introducţia scurtă, dar neobicinuită.

Surprins, Walter aprobase, fără aproape a fi înţeles:

— Desigur! Desigur!

— Eşti foarte drăguţ! mulţumise Aimee, tot neobicinuit.

— Zici dar o chermesă?… cercase doctorul să se lămurească despre ceea ce consimţise.

Aimee îl pusese la curent cu esenţialul: societatea „Stupul* ruga pe doctorul Walter să cedeze frumosul parc al sanatoriului pentru serbarea ei anuală.

Deşi oarecât emoţionată, Aimee avusese prudenţa a vorbi deocamdată numai de parcul sanatoriului şi se grăbise să plece pentru a nu fi nevoie de explicaţii. Totuşi mai deschisese o dată uşa, aruncând încă un neprevăzut:

— Mulţumesc frumos! care speriase pe Walter prin noi vibrări din stupefacţia plăcută pe care o savura.

Bătaie uşoară în piept, un fel de zumzet prin fibre, în palme o zvâcnire, un moment de anestezie a creierului. Luase acum deprinderea ca acea voluptate fizică să şi-o prelungească prin exerciţii. Cauza iniţială atunci dispărea, rămânea numai senzaţia. Treptat apoi, memoria se înapoia proiecnndu-se cu o lumină prielnică asupra lui Aimee, provocatoarea. În ultimă instanţă venea iarăşi judecata, clasificând totul 111 chip favorabil egoismului.

În fond, această cerere a lui Aimee era rezonabilă şi nu s-ar fi putut refuza nimănui!… Era chiar bine-venit pentru sanatoriul Walter faptul de a da concurs unei binecunoscute societăţi de binefacere… Aimee îşi exagerase mulţumirile!…

Acea exagerare nu-l nemulţumea. Observa că fata a făcut progrese în ce privea caracterul. În societate era de netăgăduit că ştia să se poarte admirabil. Împlinea astfel lipsurile Lenorei. Concluzii care toate erau avantajoase pentru buna lui dispoziţie faţă de ea. Îi plăcea să aibă argumente care să-i justifice orice atitudine. Totodată şi avocat, şi procuror zelos al conştiinţei lui, aduna dovezi pro şi contra, le confrunta, le revizuia şi, prin abilităţi nemărturisite, îşi stabilea dreptatea oricând şi dreptul la orice.

Negreşit că o casă, o avere şi un nume ca ale lui trebuiau să aibă o cât mai largă expansiune. Acum din nou nu mai era în el nici o urmă de nesiguranţă pentru proprietatea

casei, pentru valoarea numelui. Consultase ceasul: mai erau zece minute de repaos. De obicei, după ţigara de foi, pe care şi plăcea s-o fumeze singur, trecea prin camera Lenorei înainte de a-şi relua ocupaţiile. De la venirea Hildei, aceste vizite erau înveselite de prezenţa celor două fete. Probabil în ziua aceea ciripitul trebuie să fi fost mai vioi ca de obicei din pricina consimţământului său. Avea un sitnţământ protector care-l satisfăcea; cu tot aerul său indiferent, rolul de binefăcător îi plăcea.

Totuşi rămăsese în birou. Sosirea lui ar fi întrerupt conversaţiile frivole, li plăcea mai bine să guste deoparte agrementul incidentului… Aşadar, Aimee căutase a-l găsi singur pentru rugămintea ei… Chennesa va face reclamă sanatoriului… Hotărât, căsătoria lui fusese un act reuşit, deoarece, departe de a-l înturna de la interesele profesionale, dimpotrivă, le seconda…

Pentru a fi pe placul conştiinţei, Walter nu separa de fel pe. Aimee de Lenora în socoteli, mariajul forma astfel un tot satisfăcător.

O chemare la telefon întrerupsese bilanţul. Era casa Drăgănescu:

— Feciorul avea onoarea să salute respectuos pe domnul profesor… Nu vroia să supere pe domnul profesor… „Domnişoara” căutase pe „doamna” şi domnul Drăgănescu dorea să dea domnişoarei adresa doamnei: Vevey Suisse, Hotel da Lac… Domnul Drăgănescu mai dorea să ştie orele de consultaţii particulare ale domnului profesor… Aşadar, 5-6… şi pentru domnul Drăgănescu la orice oră!… Avea onoarea să mulţumească respectuos domnului profesor…

Ce va fi voit Drăgănescu? Nu-l ştia bolnav! Walter îşi notă cererea pe carnet, aşa cum obicinuia. Bolnavul nu-i stârnea prea mare interes. Se oprise cu atenţia mai mult asupra felului de a se exprima al feciorului. Îl găsea mai deosebit.

Plin de protocol… cam comic, poate… totuşi de fel ridicol…

Ar fi vrut să vadă ce mutră are… Căuta a şi-l închipui… cu livrea sau fără?'… Stăruia în distracţia asta, ca un fel de

capriciu pe care mecanismul cugetării lui îl avea adeseapentru lucruri secundare… Un bătrân… un bătrân de casă… corect în ţinută… cam demodat în vorbire…

O stânjenire îl străbătu din amintirea lui Paul, acela modern, prea modern… pe care Aimee îl concediase energic…

Stânjenirea se risipi la amintirea pedepsei.

Severitatea aspectului casei Drăgănescu, aşa cum o constatase la concert, îi revenea în minte. Elena Drăgănescu i se păruse orgolioasă. N-o asocia de fel în minte cu rudenia ce exista între ei. Walter nu ajunsese încă cu deprinderea familiala până la progresul „cumetriei”. Compara totuşi pe doamna Drăgănescu cu Aimee, în favoarea fetei. Faptul că Aimee se dusese la Drăgănescu şi dorea adresa Elenei nu-i atrăgea atenţia. În raporturile lui cu Aimee se produsese o destindere simţitoare. Bunăvoinţa lui, până atunci ţinută în suspensie de capriciile fetei vitregi, se putea acum satisface.

Walter nu putea suferi situaţiile precare, deşi avea totodată pasiunea lor. Se instala acum cu o grabă arbitrară în acea armonie. Totul era bine!

PARTEA A DOUA vra Aimee aflase de la Pa vel, Feciorul, exactul adevăr. Sora ei Elena era, în adevăr, plecata de trei luni în Elveţia cu copilul şi guvernanta.

O lună după concertul din Bach, ce avusese loc 111 casa Drăgănescu, Elena intrase într-o dimineaţă în biroul bărbatului ei. Deşi nu era ceva neobicinuit, deşi avea ţinuta şi vocea ei de totdeauna – adică din timpul de acum din urmă – Drăgănescu fusese cuprins de panică. Se turburase, bâlbâise, o întrebase speriat ce s-a întâmplat, aşa fel că trebuise întâi să-l liniştească. Îi spusese apoi că are a-i vorbi ceva cu totul personal.

Era tocmai ceea ce-l putea speria mai mult.

— Faci aşa cum crezi! De ce să mă întrebi? Faci ce vrei, ca totdeauna, şi e bine făcut!

Elena cercase să-l. Convingă că era vorba de lucruri care trebuiau neapărat înţelese între ei doi.

De ce să discute, din moment ce el aproba tot!

Nu fusese cu putinţă să-l scoată din acel refren. Elena se nemulţumise; când avea ceva de vorbit îi plăcea să fie ascultată. Spusese totuşi ceva despre căsătorie, despre unele răscruci, despre libertatea fiecăruia, despre bună înţelegere reciprocă.

Părea că bărbatul ei n-o aude bine şi că se simte rău. În faţa indispoziţiei lui vădite, nu mai stăruise şi amânase explicarea, contrariată, nedând totuşi o atenţie deosebită indispoziţiei.

Din spusele ei, Drăgănescu păruse a reţine numai că era vorba de plecare în străinătate şi de copil. Pe punctele acestea, în orice caz, voise memoria lui să se oprească. Ocolise cu grijă orice prilej de discuţie şi numai atunci când Elena păruse decisă să reia vorba, îi luase înainte:

— M-am ocupat de tot cu privire la plecare: de schimb, de paşaport!... Cât mai repede, mai bine. Te simţi obosită, slăbită. Faci foarte bine că iei şi copilul. Vei putea sta fără grijă şi va profita şi el de aer. De mine să nu te îngrijeşti. Sunt sănătos şi am mult de lucru.

Consimţind astfel la tot, Drăgănescu înlătura motivul adevărat al plecării, da la o parte cu încăpăţânare ceea ce era mai principal.

De cum Elena dovedise că ceea ce simţea pentru violonistul Marcian era iubire, crezuse că e bine să limpezească situaţia.

Firea ei nu suferea concesii: nimeni nu e legat decât prin voinţa lui. A ei era categorică. După multă chibzuite venise deci decisă a spune bărbatului ei că nu mai are pentru el sentimentele necesare unei bune căsnicii şi crede că e bine să se despartă.

Prin procedarea lui supusă şi zeloasă, Drăgănescu se pusese Ia adăpost de adevărul pe care Elena ţinea să i-l spună. Buna lui sănătate, de care pomenise, amintise Elenei

indispoziţia de deunăzi. Caracterul ei ferm se împiedicase de slăbiciunea lui bine înarmată… După plecarea ei, Drăgănescu luase atitudinea unui om care are, în fine, timp liber pentru uncie ocupaţii pe care obligaţiile căsniciei nu i le îngăduiau înainte. Sănătatea nevestei şi a copilului cerând ca ei să plece în străinătate, putea, în sfârşit, pune la cale unele proiecte de clădiri şi reparaţii pe care le întârziase. Nu numai altora, ci sieşi cerca a-şi da această convingere. Începuse chiar o construcţie mare la Prundeni pentru o rafinărie de alcool, şi la Dânga făcuse o cărămidărie pentru a avea material bun. Alerga de la un loc la altul în adevăr foarte ocupat.

La început urca adesea pe schele, dar o dată rămăsese la jumătate fără suflare, cu un cârcel mare la inimă; de atunci mai încetinise. În oraş se întorcea numai seara; îşi găsea corespondenţa şi se culca citind ziare. Elena îi scria o dată pe săptămână; un scurt buletin despre sănătatea copilului şidespre deplasările ei felurite. Cunoştea deci ceea ce un soţ trebuie neapărat să cunoască.

La acele scrisori sumare, Drăgănescu răspundea prin întrebări pline de interes despre sănătatea ei, prin sfaturi de îngrijire şi odihnă şi prin detalii asupra afacerilor, ca şi cum Elena s-ar fi interesat de afaceri acum ca şi altădată.

Cum într-una din scrisorile Elenei sta scris că violonistul Marcian se găseşte în Elveţia, Drăgănescu îi trimitea acum regulat salutul lui, deşi Elveţia nu însemna numaidecât însăşi localitatea unde se afla Elena. Era chiar nedumerit de n-ar trebui să scrie lui Marcian pentru a-l ruga să stea la dispoziţia Elenei când ar avea cumva vreo dificultate acolo între străini. Nu ştia totuşi dacă Elena n-ar fi fost nemulţumită-de o astfel de scrisoare, de aceea renunţase. Atitudinea ce lua către Marcian era a unor bune relaţii amicale, celelalte aspecte ale chestiunii le rezolva cu simplicitate: o admiraţie artistică! Un capriciu pentru muzică! Femeile sunt făpturi delicate şi ciudate! Elena însă era cea mai cinstită femeie din lume!

La Vevey, unde se instalase după o cură la Bex, Elena, primind scrisorile în care Drăgănescu nu uita cuvin tul amical pentru Marcian, se nemulţumise nespus. Ce însenina oare? Era prea prost sau se prefăcea? Şi una şi alta o jigneau. Sau poate cumva era ironic? Asta nu era de crezut. Din bun-simţ sau din delicateţă ar fi trebuit să evite numele lui Marcian sau să-i pună desluşit chestiunea. Ea îi scrisese că Marcian e în Elveţia pentru a fi corectă, cât şi pentru a-l face tocmai sa se convingă de un. Ele intenţii ce nu putuse fi explicate între ei înaintea plecării. Sperase chiar că Drăgănescu va obiecta ceva cu privire la Marcian, dându-i prilej să se explice. La o astfel de concepţie a lui Drăgănescu nu se gândise. Se lovea acum de ea ca de un obstacol neprevăzut. Omul pe care se ostenise să-l stimeze se manifesta într-un fel de neînţeles care o irita. Ce vroia?… Să tolereze?… Să fie victimă?… Să o întoarcă de la planurile ei? Oricare din ipoteze o indigna. Ce prilejuri îi dase pentru astfel de procedări? îl iubise vreodată? Îl amăgise vreodată asupra sentimentelor ei?

Elena îşi amintea că pentru a o lua în căsătorie, Drăgănescu avusese o tactică la fel, iar după ce o luase păruse a nu-şi mai aminti niciodată refuzul ei, deşi fără a-i pretinde aite sentimente decât cele pe care i le da. Spera poate' să reuşească acum ca şi atunci prin aceeaşi tactică, care putea fi numai servitute, dar putea fi tiranie şi laşitate. Plecase din ţară fără o explicaţie între ei, de nevoie, dar decisă a-i scrie de acolo hotărârea ei. Erau. De atunci trei luni şi Drăgănescu reuşise să prevină şi să amine orice lămurire chiar prin scris.

Probabil spera astfel s-o constrângă. De acolo, de la distanţă, Drăgănescu se înfăţişa Elenei ca un bărbat capabil de urâciuni pentru a-şi păstra o nevastă dobândită tot prin manopere; bunele lui procedări semănau mult a metode piezişe de silnicire.

În ţară, înainte de plecare, nu vorbise lui Marcian nimic de intenţiile ei. Deocamdată se dezbătea procesul ei moral cu

ea însăşi şi cu mariajul. Contractase cândva o căsătorie fără dragoste; o respectase şi se devotase intereselor comune: nu iubise pe Di.; Inescu, dar nici pe un altul; acum însă nu mai era la fel şi vrea să rupă contractul. Legea i-o permitea; era convinsă că e şi dreptul şi datoria ci.

Când decisese plecarea în Elveţia, unde ştia că va regăsi pe Marcian, credea că va sosi acolo cu libertatea asigurată.

Văzând însă că nu şi-a putut încă pune la punct situaţia, se gândise să evite deocamdată prezenţa lui Marcian. Faţă însă de atitudinea arbitrară în care persevera bărbatul ei, atitudinea cu scop de constrângere, Elena nu se mai opusese ca Marcian, pentru a lucra la simfonia lui, Sezoanele, să se instaleze la Territet, deci la zece minute de Vevey. Totuşi nu-i vorbise încă nimic de proiectele ei, de divorţ şi de opunere pasivă a bărbatului ei.

Se simţea umilită să facă astfel de mărturisire. Raporturile cu Marcian le reluase în tonul amical, cel dinainte de criza lor sentimentală. Aşa credea că e bine. Se vedeau în prezenţa guvernantei şi a copilului; erau conversaţii, muzică, plimbări cu martori. Pe cât posibil, Elena evita să rămână singuri, iar când rămâneau evita subiectul primejdios.

Deşi o socotea venită acolo pentru el, Marcian, nedumerit, credea că Elena nu vrea să-şi strice căsnicia; nu provoca însă nici o explicaţie, temându-se să nu-i fie în defavoare şi se mulţumea. Cu ce-i era îngăduit. Din acele rezerve, din tocmai subiectul pe care-l ocoleau, raporturile lor aveau ceva echivoc, între cele două faze – cea de la început şi cea de acum – sta amintirea momentului pasionat al concertului Bach.

Elena îşi amintea permanent motivele şi speranţele care o adusese acolo, cum şi obstacolele pe care le ascundea lui Marcian. Existenţa lor, în aparenţă calmă, avea şi un substrat mai turbure. Deşi mulţumit cu ceea ce i se acorda, Marcian nu putea nici el uita mărturisirea de dragoste şi zilele de tandreţe ce-i urmase la epoca concertului Bach.

Amândoi prevăzuse acecaşi soluţie şi amândoi sufereau de întârzierea ei.

Marcian nu-şi credea totuşi dreptul a cere lămuriri, mai ales că-i era teamă de de. Elena socotea că i le datoreşte şi era nemulţumită că e nevoită a i ie ascunde. Îşi dase termen încă o lună, după care se va reîntoarce şi, indiferent de obstacole, va aviza. Ceea ce-i da răbdare era, fireşte, prezenţa lui Marcian.

Cu toate nemulţumirile, starea de lucruri avea destul farmec şi.

Destule avantaje, dacă nu chiar pe cele dorite.

IX Când Drăgănescu coborâse acasă în Lascăr Caitargiu, în* acea vineri, intrase, ca de obicei de când era singur, pe o uşă laterală în holul întunecos din cauza obloanelor toate închise. Feciorul Pavel îi dase cu glas domol relaţie despre vizita. Domnişoarei de la doctor Walter, sora doamnei.

Vestea asta neînsemnată prilejuise lui Drăgănescu un acces la inimă. Se sufocase, făcuse semn să-i. Aducă apă şi, aşa îmbrăcat încă cu pardesiul cum intrase, se proptise cu amândoi pumnii pe o măsuţă, în aşteptare să se calmeze. Pavel adusese apa zaharată, fără a face vreo legătură între ceea ce spusese stăpânului despre Aimee şi. Acel rău.

Fie că boala se afirmase, fie că altă dată prezenţa Elenei îl făcea să se stăpânească, de la plecarea ei Drăgănescu avea crize mai dese. Le constata fără a lua vreo măsură mai serioasă, îi lipsea iniţiativa cât şi curajul de a se informa.

Mai nainte credea că bătăile ce-i astupau pieptul erau pricinuite fie de timiditatea lui, fie de emoţie faţă de nevastă-sa.

Se mustra pentru astfel de slăbiciune, dar nu se îngrijora.

Acum încă acele stări erau tot legate de Elena, dar nu le mai putea lua drept emoţii; îşi da seama că răul ce simte e o boală.

În ziua aceea, dunga unui junghi în latul spatelui şi pieptului era aşa de tăioasă, că la început nu simţise palpitaţiile, iar sufocarea aşa de mare, că îi pusese

broboane de sudoare pe fruntea rece. Mâinile erau moi şi picioarele ţepene; abia după ce se aşezase pe scaunul de la biurou îşi reluase puţin respiraţia şi începuse a simţi bătăile de inimă; i se părea că tăcăie acolo pendulă şi în urechi avea un pocnet.

Feciorul rămăsese lângă uşă îngrijat; Drăgănescu, amintindu-şi ce i-a spus Pavel, se gândise că ar putea consulta pe doctorul Walter. Nu ştia însă dacă rudenia lui cu Elena era sau nu o piedică. Avizul ei îi lipsea; cerca să-şi adune voinţa, să se deprindă a decide singur; poruncise feciorului să comunice la sanatoriu adresa Elenei şi totodată să ceară orele de consultaţie. Băuse apoi ceaşca cu lapte cu care înlocuia de cele mai multe ori prânzul de seară. Căuta să nu se turbure, dar nu se putea împiedica a fi preocupat de vizita cumnatei lui: Ce va îi fost?… Poate că avea să mai vină?… Ce avea el de făcut dacă mai venea?… Ce ar fi dorit Elena ca el să facă?… Avea vreo obligaţie?… Şi ce să spună dacă cumva îl va întreba de lipsa Elenei? Iată mai ales ce-! rodea. Luase un creion în mână, pe care încă o simţea grea, pe când prin picioare îi trecea un fluierat parcă de vânt, şi cu creionul făcuse câteva cifre pe o sugativă.

Erau trei luni de când Elena plecase şi până atunci nu se pusese problema de a da cuiva explicaţii. Cele trei luni: iulie, august, septembrie, fusese luni de absenţă şi de vilegiaturăpentru toată lumea. El nu vedea pe nimeni din cunoştinţele lor; de altfel, stase mai mult la ţară, iar la oraş se mărginea la ocupaţiile lui industriale; treburile politice erau suspendate şi de.

Vizita fetei părea a inaugura pentru el demersul unei curiozităţi publice faţă de care era nepregătit… Ce să spună? Ar fi vroit să răspundă foarte limpede, foarte hotărât, ceva însă bun, prielnic; şi de altfel el singur nu ştia nimic desluşit.

Îl irita ideea ca cineva s-ar fi putut mira de lipsa Elenei; se părea că o armată de curioşi vine asupra-i şi ar fi vrut să-i

doboare. Căuta explicaţia care l-ar fi putut mai bine sluji şi care totodată să fi fest mai aproape de adevăr. I-ar fi fost penibil să mintă, să invente şi nici Elena n-ar fi suferit. Ce ar fi vrut oare Elena ca el să spună în astfel de cazuri se culcase, dar nu putuse dormi. Probabil că Aimee, după ce obţinea adresa Elenei, avea să-i scrie. Ce va răspunde Elena?

Cum să coincidă el în spusele lui către curioşi cu acel răspuns pe care nu putea, pe care nici un vrea a-l şti?

Trei luni stase în singurătate şi monotonie, dar liniştit; evitase lămurirea cu sine, cum evitase lămurirea cu Elena; nu discutase nimic cu nimeni, nici cu el singur. Lăsase lucrurile să Fie; ştia că orice cercetare nu-l putea duce la rezultat bun; totuşi ceea ce evita exista undeva la adâncul preocupării lui, şi îşi aducea mereu aminte de ceea ce refuza să-şi amintească.

Elena fusese totdeauna prea devotată casei şi nu-şi îngrijise destul sănătatea, apoi ea avea nevoie să călătorească şi el nu vrea s-o împiedice de la ce-i place, de la ce-i e necesar sănătăţii! Era sincer cu sine, sau căta să se amăgească?… Sau poate un amestec din amândouă?

Numai atunci când avea bătăile acelea dezordonate în piept, atunci se dezordonaţi şi ideile lui despre tot, şi toate împrejurările din urmă se loveau unele de altele într-un joc de nelinişte, la fel cu neliniştea din organism. Apoi cădea într-o toropeală morală, deodată cu o amorţeală a trupului; criza trecea însă repede şi accesele, cu care se deprinsese acum, erau ca un iei de tovărăşie: „A venit… Pe urmă trece!…”

După vizita lui Aimee, rămăsese cu preocuparea de ce crede lumea şi de ce trebuie el să spună lumii. Cel mai simplu lucru era să spună adevărul; acel adevăr însă când vrea să-l afirme nu-i mai părea aşa de simplu: simţea că e nevoie să-l măsluâască şi era neîndemânatic în alcătuiri. Un lucru aşa de lesne – o minciună convenţională – îl punea în încurcătură.

Va cere doctorului Walter o întrevedere. Se ducea la el pentru sănătate, sau pentru a afla ce vroia cumnata lui? Nici el nu ştia bine. În orice fel era un demers care ieşea din drumurile bătătorite, ceva ca un şanţ de sărit. Despre boala lui el nu credea nici rău, nici bine. Trăia cu ea laolaltă; se temea acum nu atât de boală, cât nu cumva doctorul să-i strice cu ceva planul. Planul lui era să convingă pe Elena a-şi prelungi cât mai mult şederea acolo unde îi pria. Motivele pentru care credea că-i prieşte în Elveţia nu le-ar fi putut explica bine şi nici aprehensiunea ce avea de întoarcerea ei: Ce să facă la Bucureşti? El tocmai vroia să înceapă reparaţii la casa din oraş! Pe Elena ar fi obosit-o, fiindcă desigur ar fi vroit să le supravegheze singură! îşi exagera zelul ei pentru casă, cât şi datoria lui s-o cruţe pe ea. Fără a şti ce gândeşte acolo Elena despre el, căuta a pune mereu obstacol nou dorinţei ei de lămurire – adică tocmai de ce se temea şi de ce îl acuza Elena.

Niciodată cei doi soţi nu avusese aşa de mult de-a face unul cu altul ca acum de la distanţă, de când femeia vrea o despărţenie pe care bărbatul o refuza.

În stagnarea lui, pe care o credea şi a lucrurilor, intervenirea lui Aimee fusese pentru Drăgănescu o mare alarmă. Nevoia unui sprijin îl dusese la sora lui, Tana. Bătrâna Tana, mai mare cu zece ani ca el, văduvă, singura rămasă din ai lui, locuia o aripă de casă, în curtea fostului depozit din Apolodor.

Drăgănescu rămăsese surprins când îi deschisese uşa Mika-Le, cea de a doua soră a Elenei – cea mai mică şi numai de mamă

— Fata Lenorei cu un altui, nu cu bărbatul ei, Hallipa. Copil de pripas şi de prisos. Se uitase la ea ca la o stafie, uitase că el chiar îi orânduise să locuiască la Tana; o scotea greu la iveală din memorie, ca şi cum o îngropase adânc subt cine ştie ce supărare de gânduri:

— Eşti aici î Unde e ţaţa Tana? zise fetei nedumerit şi parcă şi plictisit că o vede.

Mika-Le fugise să anunţe Tanei pe vizitator cu graba cuiva care anunţă că a sosit poliţia; era de fel sperioasă, ca toţi cei care trăiesc clandestin în sufletul lor şi cărora orice mişcare dinafară pare a le deschide ivărul unei conştiinţe mereu turburi.

Mika-Le nu uitase că a cercat cândva să facă o intrigă între sora ei şi Drăgănescu şi că de aceea a fost depărtată din casa lor, acolo la bătrâna Tana. Elena – duşmana ei, cum o socotea – era plecată, dar ce mai vroia oare şi cumnatul?

Bătrâna Tana se grăbise a veni înaintea fratelui. Cu rochia ei. De alpaga cafenie, ţesută de maici, lungă şi croită în. Clin, legată la cap cu o basma tot cafenie, Tana era mica, uscată, dar voinică şi vicaie încă.

Ca şi cum ar fi ghicit că fratele are ceva să-i spună, zisese lui Mika-Le:

— Du-te, fată!

Trăsese apoi un scaun de partea cealaltă a mesei rotunde şi aşteptase cu mâinile împăluite, rezemate pe genunchi.

Drăgănescu însă nu-i spusese alt nimic decât povestea cu zidarii, dulgherii, cărămidarii, epopeea unui clădit de casă.

— Nu rămâi să mănânci? propusese Tana la urmă.

— Dar fata? întrebase Drăgănescu ca de un obstacol.

— Fata a plecat în oraş după ale ei.

Drăgănescu rămăsese la masă.

— Mai vino, Ghiţă!

Numele ăsta, pe care nimeni nu i-l mai spunea, îi schimba parcă drumul ideilor, teama de Walter, de Aimee, de lume.

Pentru toţi aceia, el era Iorgu sau George, nu era Ghiţă din Apolodor.

Revenise des la Tana, fără a mai întâlni pe Mika-Le, ca şi cum bătrâna o dosea dinadins. Tana ţinea acolo fata ceea doar pentru că aşa rânduise fratele, pentru că era – de bine, de rău – sora cumnatei Elena! Ştia că pe acolo, pe la curte

— Cum chema ea casa Drăgănescu – iscoada mică nu se purtase pe placul „boierilor”, aşa numea ea către slugi şi

prieteni pe cei din Lascăr Catargiu, cu un respect simplu pentru superioritatea lor. Tana mai ştia că cumnata lipseşte de mult în străinătate pentru sănătate. Era un lucru aşa cum era el, bun. Şi frumos deoarece îl socoteau ei frumos şi bine; ea trăise altfel în casa ei, dar asta era iarăşi altceva. Pe vremile de acum oameni mai buni ca fratele şi cumnata nu erau alţii!

Mika-Le ea însăşi, iscoada mică, nu găsise nici o crăpătură prin care să strecoare îndoială în piatra tare a acelei credinţe.

Când venea Drăgănescu, Mika-Le sta deoparte, de teamă ca un cumva, fiind în divorţ cu sora ei, s-o dea afară şi de acolo.

Se găsea bine la Tana; avea gazdă şi libertate.

Drăgănescu nu se gânclea la ea, avea propriile lui griji ce-l copleşeau şi de care totuşi nu vorbea Tanei. Nici criza lui casnică, nici boala nu erau cristalizate în convingerea lui pentru a le exprima Tanei cu simplicitatea cuvenită: Elena plecase acum din Vevey la Montreux, unde era clima mal dulce; băiatul începuse a citi pe abecedar francez; guvernanta îşi smintise piciorul la o excursie, dar nu era nimic* serios; el avea sa consulte pe doctorul Walter; Aimee, sora Elenei a doua, era o fată foarte distinsă care vroia şi ea să meargă în Elveţia, deducţie pe care îi plăcuse lui s-o tragă din cercetările lui Aimee despre Elena.

— Prea bine face, hotărâse Tana despre plecare în Elveţia.

Da ce, cumva dumneata nu te simţi bine? întrebase despre doctor.

Drăgănescu nu răspunsese şi Tana, cu mâinile împăluite, tăcuse cu el laolaltă.

Deşi nu răspunsese Tanei, Drăgănescu luase hotărârea să se ducă la Walter. Nu se simţea mai răii, nici mai bine; mai mult, vroia să se apropie de rudele Elenei ca de o confirmare a căsătoriei lui; mai dorea încă să afle exact ce însemnau demersurile lui Aimee.

Neliniştit până acum că nu se dusese la Walter, acum era neliniştit că se duce, ceea ce venea din timiditate şi din faptul că făcea demersul fără ştirea şi voia Elenei.

Cum nu se anunţase în chip special, intrase în sala de aşteptare, unde mai erau vreo trei persoane. Perspectiva aşteptării îi da sufocaţie şi se strunea să respire pentru a nu se înfăţişa doctorului în stare rea. Era enervat şi nu mai ştia bine ce caută acolo.

Deschizând uşa cabinetului, Walter îl zărise şi trimise asistentul să-l invite, discret, pe altă intrare, Drăgănescu, care începuse a se pregăti pentru aşteptare lungă, luat prinsurprind ere, se emoţionase încă mai mult.

Walter îl primise cu deferenţă de rudă, dar şi cu seriozitate de medic. Ifosul pe care odinioară studentul medicinist Walter îl cultivase, devenise acum o prestanţă profesională reală.

După prima cercetare, Walter avusese gestul cuiva. Care a găsit de lucru mai mult decât se aştepta. Începuse un nou examen amănunţit, ajutat de felurite aparate care impresionau pe Drăgănescu.

Sta acum acolo nimicit, ca un inculpat în faţa judecăţii, doborât de dovezi neprevăzute.

După examinare, doctorul, aşezat în scaunul lui, păruse a fi uitat pe Drăgănescu care, privind cu teamă figura aceea imperativă de medalie, îşi zicea că Walter e un om mai însemnat decât îşi închipuise.

Cu glas grav, dar cordial şi firesc, Walter îi spusese că efectiv are o boală de inimă destul de veche al cărei început putea să se urce la opt, nouă ani. Îl întrebase dacă nu-şi aminteşte de vreo criză iniţială. Drăgănescu cercase să-şi aducă aminte, fără să reuşească, şi bâlbâise fără siguranţă un „da”, apoi un „nu”.

— Ca toate boalele de inimă, şi a lui îl va fi tovarăş pe toată viaţa – explica Walter – un tovarăş care cerea cruţare de oboseli şi un tratament auxiliar pe care i-l va prescrie în

amănunt, trimiţându-l a doua zi prin asistentul care-i va da şi orice lămuriri în raport cu tratamentul.

Walter îl mai invitase stăruitor să vină din lună în lună pentru control şi să-l cheme, fără ezitare, la orice nevoie.

Amabil, doctorul îl condusese până la uşa vestibulul. Trecând cu el prin sala de aşteptare, unde ceilalţi stau răbdători, Drăgănescu se uitase la ei cu simpatia cuiva pentru nişte tovarăşi de lanţ, îşi crease din ei camarazi, socotindu-i ca şi eî bolnavi de inimă.

Se simţea mai obosit ca după o zi trecută pe schele şi coborâse scările ca unul care s-ar fi aflat subt sentinţa de amânare a unei pricini grave şi oculte, Avea în trup un tremur ca după un lung interogatoriu de culpabilitate; uitase complet că judecătorul era tatăl vitreg al Elenei şi că venise acolo şi după unele informaţii; uitase să întrebe de Lenora şi de Aimee.

Drăgănescu, ieşind pe poarta sanatoriului să-şi regăsească birja, cu capul în jos şi umerii grebănaţi, birjarul dintru întâi nu-l recunoscuse. În aceeaşi birjă cu care se dusese la Walter, mai mult subt pretextul de boală, se întorcea acum cu un moral deprimat, de bolnav. Boala lui, aceeaşi dinainte, ba încă ameliorată de îngrijirile ce-şi asigurase – pentru că acum luase cunoştinţă de ca – i se afirma abia cu dezastrul ei fizic şi moral.

Nu-şi da bine seama de gravitatea boalei, îi lipseau cunoştinţele medicale care să-l fi putut alarma, era dintr-o bucată, simplu, tăiat din lemn ca vanele din Dealul Spirii; ştia însă acuma că e un bolnav, un om care nu mai e bun de nimic.

Cuvântul miocarditî nu-i lămurise nimic, ignora că la vârsta maturităţii – la a lui, deci – boala era mai gravă decât la bătrâneţe, mai activă, mai primejdioasă; ştia mereu numai atât: că e bolnav. Noţiune simplă pe care cu un ceas înainte n-o avusese şi care-i punea o îngroşare pe minte, parcă ar fi fost închis într-un budan.

Revenise simţul altor realităţi, zărind pe birou o scrisoare a Elenei. Era scrisoarea de explicaţii. Feciorul, care venise să întrebe cât trebuie plătită birja, îl găsise într-o criză: ochii bolboşaţi, pieptul astupat, mâinile îngheţate şi amorţite. Îl frecase, adusese apă şi eter.

— Mi-a trecut! spusese Drăgănescu, cu cearcăne vinete, trase ca un şanţ, subt ochi.

Strânsese scrisoarea Elenei în casa de bani.

A doua zi, asistentul sosise cu exactitate, aducând prescrierea amănunţită şi. Complectând-o cu explicările necesare. Drăgănescu îl ascultase fără obiecţie, fără aprobare. Îl rugase numai a transmite doctorului Walter mulţumiri pe care în ajun nu i le spusese îndestul. Fără a avea uzul cabinetelor medicale, pricepuse că Walter s-a purtat cu el excepţional.

Se dusese la Tana ca de obicei şi nu spusese nimic nici despre boală, nici despre scrisoarea Elenei. Numai cu eî însuşi îşi făcuse o socoteală: Era un om bolnav… bolnav încă de opt ani… Elena se măritase cu un om bol nav!… x În Elveţia, Elena aştepta răspunsul – fireşte, aprobativ – al bărbatului ei pentru a începe demersurile judecătoreşti care să-i limpezească situaţia. Cu ea însăşi era deplin limpezită; atitudinea din urmă a lui Drăgănescu îi întărea tot mai mult hotărârea.

Îi era neplăcut să fie socotită acolo, în ţară, drept o femeie care şi-a părăsit căminul, iar aici să pară a duce o viaţă suspectabilă, ca care ţinea tocmai să respecte convenţiile: să se desfacă făţiş de Drăgănescu, ca să se poată căsători cu Marcian.

În afară de motive precise, mai erau şi celelalte nedefinite care îi dau nerăbdare pentru acel răspuns; ar fi dorit să poată vedea pe Marcian fără constrângere. Nu se îndoia de el, dar i se părea că rezervele pe care ea i le impune îl pot jigni. Alături de judecata ei calmă avea şi ceva nerăbdare,.

Negreşit, pasiunea ei era filtrată la rece de o fire grăduită după tot felul de calcule ale virtuţii şi ale cuviinţei, dar era

totuşi pasiune.

Marcian fusese nevoit să plece pe un timp la Geneva pentru a-şi rândui cu impresarul ciclul de concerte. Telefona des, sau trimitea câte un cuvânt scris de reamintire privitoare la mersul tratativelor muzicale. Corespondenţa sentimentală îi era interzisă de atitudinea Elenei, care, nemulţumită de acele rigori pe care totuşi le credea obligatorii, aştepta cu nerăbdare răspunsul lui Drăgănescu, ce nu venea însă.

În adevăr, Drăgănescu lăsase scrisoarea Elenei închisă în casa de bani unde apucase a o pune şi tot aşa de ermetic o închisese în mintea lui. O dorea şi o socotea neavenită. Elena, timpul din urmă, se arătase cam nervoasă… Nevoită să lipsească mai mult de acasă şi mândră cum era, nu vroia să pară în neregulă… Credea poate că el e nemulţumit… Avea scrupule pe care el era dator să i le risipească… De altfel, ea nu ştia că e bolnav, căci s-ar fi întors numaidecât.

Va lăsa să treacă faza de enervare, apoi îi va scrie pentru a-i da autorizaţia lui să-şi prelungească absenţa fără de grijă.

Nu-i va spune că e bolnav. Era stânjenit de boală.

Drăgănescu ocolea astfel adevărul şi amâna mereu unrăspuns care nici un era aşa de lesnicios. Nu se oprea însă de fel la dreptul Elenei de a divorţa sau la motivul acelui divorţ şi nici la datoria lui faţă de acel drept sau de acele motive.

La Vevey tăcerea lui era socotită ca o necuviinţă; pe zice trecea, Elena se irita mai mult şi caracterul lui î se denatura. Li retrăgea stima care constituise singura lor legătură „, devenea un om care stăruie cu orice preţ – fie cu cel al cuviinţei şi demnităţii – într-o căsătorie avantajoasă. Ce fel de procedare era aceea? Tăcerea lui faţă de o scrisoare ca a ei era nepermisă! Atât era de revoltată, încât începea a căuta şi a găsi în el pe omul de la mahala şi nu numai la moral, ci şi la fizic.

Se credea acum speculată într-o căsnicie umilitoare, în lumina şi interpretarea aceea, şi de la distanţă, Drăgănescu devenea un personaj odios.

Elena privea pe băieţel cu mai multă severitate. Avea în principiu, despre educaţia băieţilor, idei spartane. Acum făcea copilului şi alte reproşuri: îşi amintea de tiradele feministe ale prietenei ei, Nory Baldovin, cu privire la „selectarea tatălui”.

„Eu n-aş consimţi să mă mărit decât dacă logodnicul ar trece cu succes câteva examene, dar nu de drept, ci de ereditate!”

Elena îşi însuşea acum paradoxele amicei Nory, gândind că e o crimă să dai naştere unui copil care să poarte în el vulgaritatea şi şiretenia paternă, căci socotea pe Drăgănescu vulgar şi şiret. Nu era îngăduit ca cineva să nu răspundă într-o chestiune atât de serioasă!

Se vedea deschizând procesul de divorţ din iniţiativă proprie, fără bun acord, şicanată luni, poate ani de Drăgănescu.

Iată care erau urmările unui mariaj de complezenţă! Se măritase de hatârul tatălui ei, care şi el o decepţionase. Rezultatele se puteau vedea!

În astfel de dispoziţii, prezenţa copilului o indispunea; devenea mereu mai aspră cu băieţelul palid, cu cap mare, care nu satisfăcea nici exigenţele ci estetice. Se ocupa însă cu atât mai amănunţit de sănătatea şi de educaţia lui, cu cât îl socotea mai ameninţat de degradări fizice şi morale. În starea asta de spirit, se lăsase împinsă de nevoia confidenţei şi scrisese lui Marcian o scrisoare lungă, în care îşi spunea nemulţumirile. Ia 3

Marcian aflase acum abia, şi cu mulţumire, că Elena dorea divorţul. Se bucurase totodată că raporturile lor sunt astfel repuse pe o temă sentimentală.

\par Deşi el nu socotea pe Drăgănescu nici ofensiv, nici perfid, indignarea Elenei împotriva lui nu-i displăcea. În răspunsul lui îşi arătase împărtăşirea pentru toate

necazurile ei, cercase o slabă scuzare a lui Drăgănescu şi lăsase să se străvadă speranţe de viitor. Urmase el însuşi de aproape scrisoarea, lăsând pe impresariu şi concertele în suspensie şi alergând înapoi la Vevey-Montreux.

Elena, încântată de zelul lui Marcian, pentru a nu fi mai prejos de aceste sacrificii, decisese să-şi schimbe reşedinţa la Geneva. De altfel, guvernanta era mereu bolnavă şi se vedea nevoită să caute alta, dacă nu chiar să instaleze băieţelulântruna din acele instituţii. Pentru cei mici. Chiar aşa şi făcuse.

Institutul situat la marginea Genevei, într-un parc minunat, era prevăzut cu tot confortul şi nu se putea face nici un reproş acelei instalări, care coincidea totuşi aşa de bine cu noua fază a raporturilor Elenei cu Marcian.

De trei ori pe săptămână Elena vizita pe copil la Parc aux Peupliers şi de două ori joia şi duminica îl lua dupăamiază cu ea la Geneva, unde închiriase un mic apartament.

Mereu la pânda datoriei, Elena ar fi reluat acasă băieţelul dacă ar fi dat vreun semn de jinduire; dimpotrivă însă, micuţul era încântat de noua lui reşedinţă: dezmorţise parcă limba şi picioarele şi se înţelegea cu micii lui camarazi şi cu îngrijitorii lui, mai bine decât cu maman şi cu mademoiselle.

Faţă de Marcian, Elena trecuse acum de la preceptul rezervei la acel al unei mari confidenţc, ca şi cum numai de răspunsul sau de tăcerea lui Drăgănescu depinsese dezlegarea.

Intrat în consiliul de familie, Marcian aprobase internarea băieţelului, nu chiar din calcul egoist, ci socotind că Elena va avea drumuri de făcut pentru afacerile ei, şi copilul ar fi încurcat-o.

Deprinsă din copilărie a decide despre tot singură, Elena dovedea acum bucuria nouă de a primi sfaturi. Le controla încă, dar de se arătau fără greşeală.

Nemaistingherită de prezenţa copilului, uşurată de scrupule, în oraşul mare şi. Străin, Elena îngăduise lui

Marcian intrare liberă. Prânzeau fie la Elena, fie în oraş, ieşeau împreună la teatre, concerte, plimbări, afişau o intimitate mai mare decât era în realitate. Niciunul, nici altul nu găsise încă prilejul expansiunilor de tandreţe; îşi împodobeau stângăcia cu pretexte rafinate şi se consolau cu ideea că deoarece se. Vor căsători, nimic nu grăbea.

La Vevey, pus la index, Marcian fusese un fel de amant în surdină, şi plimbările pe lac semănau a romanţe fără de cuvinte; acum se instalase un fel de logodnă în surdina între doi logodnici cuminţi care aşteptau răbdători îndeplinirile legale – nu însă fără de unele imponderabile ale dorinţei.

Elena, la curent cu amănuntele turneului de concerte, slujea adesea de secretară lui Marcian, care nu era amator de scris şi prefera să piardă un angajament pentru a se scuti de o epistolă. Turneul prevedea douăzeci mari concerte în curs de patru luni: în Germania, Elveţia, Olanda şi Danemarca. O altă ofertă, deşi însemnată, rămânea suspensă. Elena n-o punea în evidenţă şi Marcian o socotea nerealizabilă, cel puţin deocamdată: era faimosul turneu în America, scop al tuturor marilor artişti, fie că sunt avizi de bani şi de glorie, fie că vor numai o consacrare mai mult, cum era cazul lui Marcian.

În unele accese de conştiinciozitate, Elena căutase a-l sfătui să primească; Marcian se apărase glumind:

— În America! Pentru nimic în lume! Americanii n-au timpan! Dovadă jazul! Afară numai dacă ne îmbarcăm împreună î Elena surâdea:

— Mai târziu!… poate!…

Perspectiva acelui „mai târziu” îi lăsa melancolici, amestec de bucurii viitoare şi de obstacole prezente. Marcian se simţea ceva mai nerăbdător şi Elena mai nervoasă ceva. Păstrau totuşi pudoare asupra acelor fericiri viitoare. Elena, din rezerva firească; Marcian, discret şi păsuitor.

După vreo patru săptămâni de îa trimiterea scrisorii fără răspuns, pe când Marcian intrase în campania de studiu, care prevedea şase-şapte ore de exerciţiu intensiv pe zi, cu

suprimarea chiar a lucrului de compoziţie, Elena decisese să plece fti ţară pentru a vedea ce se petrece şi se urzeşte acolo împotriva ei. Primise tocmai atunci o scrisoare cu un conţinut neaşteptat, pricină de noi neajunsuri.

D răgănescu, pe două pagini, vorbea cu complezenţă de boala lui; arăta că doctorul Walter l-a găsit atins ia inimă, ceea ce de altfel el credea a fi o exageraţie cloctoricească. Pe site două pagini stăruia, ba chiar pretindea, ca un cumva Elena să se întoarcă din pricina lui, ceea ce l-ar fi supărat. Pe (c) pagină de apendice sta un referat de toate afacerile în curs, cu stadiul lor satisfăcător: construcţii, moşie etc. Despre cele cuprinse în scrisoarea Elenei sau cel puţin de primirea ei, nici mii cuvânt.

Cu toată firea ei cumpătată, Elena avusese o criză de nervi.

Nu se oprise la boala pe care de altfel singur Drăgănescu o lua cu uşurinţă; constatase numai intervenirea acelui nou obstacol, faţa de care plecarea ei era amânată şi deci toate planurile împiedicate. Se întorcea în ţară să reguleze un divorţ, nu să audă pretexte de boală!

Nu avusese răbdarea să aştepte până la amiază când venea Marcian şi decisese la 10 dimineaţa să se ducă întâia oară la el acasă.

Madame Baudot, gazda, nu ştiuse ce are de făcut. Consemnul era strict: A nu primi pe nimeni! Dar aspectul Elenei îi convenea; apoi dacă era mulţumită că nu vin femei la chiriaşul ei, lipsa lor totală o stingherea în cine ştie ce păreri. Ca rezultat al acelor socoteli, lăsase pe Elena să urce, apoi alergase pe scări în urma ei. La bătaia şi vocea Elenei, uşa se deschisese cu repeziciune. Maman Baudot rămăsese în vârful scării, uimită întâi, apoi felicitându-se.

În graba surprinderii, Marcian luase mâinile Elenei şi le sărutase, apoi îi luse capul în mâini şi o sărutase, după care moment de spontaneitate, rămăsese un moment zăpăcit. Elena întinsese scrisoarea în tăcere; îi tremura uşor mâna şi colţul gurii. Acea turburate predispusese pe Marcian rău

cu privire îa scrisoare şi o citise cu enervare. Rămăsese mut ca şi Elena.

Amândoi dospeau o aceeaşi decepţie şi indignare, amândoi vedeau în cele scrise acolo numai manevra unui om care se doseşte pe timp nelimitat la adăpostul pretextului constrângător al unei boale.

Strângând dintâi, Marcian îşi amintea statura masivă şi trainică a lui Drăgănescu. Aşadar, recursese la un certificat de boală de la o rudă eomplezantă şi veroasă – astfel clasifica necruţător Marcian pe doctorul Walter.

Elena nu-şi amintea să fi auzit mai înainte pe Drăgănescu p. Lângându-se de ceva. Acea indispoziţie, care o silise a pleca fără explicaţiile dorite, o atribuia aceluiaşi plan de constrângere şi prefăcătorie. Iritarea ei culmina la ideea că se adresase tocmai lui Walter, bărbatul ponosit al unei mame nechibzuite; se părea că au amestecat-o într-un complot repulsiv.

Omul cu boala lui de comandă le apărea amândoura înjosit, iar piedica cu atât mai supărătoare cu cât mai valabilă: soţia plimbându-se în străinătate când soţul era bolnav! Erau aparenţele! Iar soţia denaturată era tocmai Elena, aşa de scrupuloasă cu canoanele sociale.

O revoltă uscată ardea ochii plânşi ai Elenei; Marcian îşi uita toată simpatia de odinioară, cât şi toată rezerva către Drăgănescu. Îl vedea ca pe un mocofan care recurge la trucuri pentru a păstra giuvaerul posedat nemeritat. Un negustor şi un politician care nu se da în lături de la tocmeală şi minciună!

Abia se oprea de a-l califica tare în faţa Elenei. Pe Elena, ruşinea că e soţia aceluia o oprea de a spune ce gândeşte de el.

Trecuse deci amândoi de-a dreptul la discutarea consecinţelor scrisorii, ca şi cum procedarea era o dată pentru totdeauna înfierată. Amândoi se simţeau cu totul liberaţi de prejudecăţi.

— Nu mai pleci, deocamdată! decisese Marcian cu autoritate.

Elena făcuse semn că, desigur, nu va mai pleca. Era deprimată; pentru întâia oară împrejurările se arătau mai tari ca voinţa ei. Văzând-o abătută, Marcian avusese o idee. Elena va veni să asiste la concertele care nu erau prea depărtate ca localitate; va cunoaşte astfel oraşe noi şi se va distra. Când nu va vroi să se deplaseze, Aa alerga el îa Geneva. Era entuziasmai de ideea lui şi Elena se mai înviorase. Cercetau planul concertelor pentru a stabili posibilităţile; Marcian lua note ca pentru ceva sigur, Elena, cu oarecare îndoieli nemărturisite.

Deplasările reclamau sume importante de bani care trebuiau cerute în ţară. Erau banii ei, manipulaţi însă de Drăgănescu.

Îi va trimite sigur, dar va vedea o aprobare tacită a raporturilor mai departe dintre ei. Se gândea câe nu era bine să dea unui advocat sarcina de a porni totuşi acţiunea de divorţ, li trebuia un motiv. O dată ce lucrul nu era prin buna înţelegere, aşa cum sperase, care motiv? Bolnav, cum Drăgănescu se pretindea, şi ea fiind lipsă de acasă, se găsea mai mult în situaţia de vinovată. La ideea acestei inversiuni de roluri, necazul i. Se mărea.

Marcian era mai optimist. Nu ghicea preocupările de bani şi de amor-propriu ale Elenei şi credea că, din moment ce sunt perfect înţeleşi, nu se poate să nu găsească curând mijlocul de a spulbera obstacolele.

Aveau deocamdată perspectiva concertelor. Când intra' în ciclul concertelor, arta punea stăpânire precumpănitoare pe Marcian. Se adăogase acum şi preocuparea amorului. Pentru a le salva de orice conflicte trebuiau strâns asociate.

Pregătirea concertelor era o epocă de tensiune şi de convergenţă care excludea diversiunile. De aceea Marcian simţea nevoie să înlăture pentru moment grijile celelalte. Credea că, fiind împreunaţi în acel itinerariu muzical şi gravitând în jurul aceleiaşi axe, problema era deocamdată

rezolvată. El nu putea atunci depăşi cu nici o altă aspiraţie termenul sacru al concertelor, iar la marginea lor îi plăcea să-şi închipuie că iubirea lor va putea fi înfăptuită. Grijilor Elenei le opunea buna lui dispoziţie, atât pentru a o converti la optimism cât şi pentru nevoia lui artistică egoistă.

De altfel, Elena căuta şi ea să nu-l turbure, pentru a nu-i compromite cumva concertele. În felul acesta, ea însăşi se înturna de la necazurile ei casnice către grijile muzicale, înfăptuind unisonul dorit de Marcian.

Mai înainte arta şi succesele lui Marcian erau pentru Elena ceva firesc şi necontestat, primit de-a gata; acum însă, când participa la elaborarea lor, avea emoţii mai conştiente ca cele de pe timpul concertului Bach şi mai avea şi emulaţia unei asociate.

Stăpân pe sine şi deprins cu fluctuaţiile publicului, Marcian era mai calm. Exigenţa cât şi discordia le avea cu sine însuşi. Acel scrupul era, probabil, motivul pentru care îşi asigurase preţuirea tuturor şi acea dezinteresare a oricărei vanităţi îl ajuta a domina publicul şi a câştiga favoarea unanimă a presei.

Viaţa lui artistică avea două faze alternative: compoziţia şi execuţia. Atunci când compunea se simţea stăpân absolut pe averea ca şi pe risipa inspiraţiei; lucra liber, arbitrar, fara grija opiniei, fără grija răspunderii, fără scopuri determinate şi fără termen. Când era vorba de execuţie, îşi crea scrupule absurde, tindea spre scopuri de perfecţie aproape imposibile, simţea nevoia unui control şi de aceea opinia îl interesa enorm.

Căuta cu aviditate în cronicile muzicale indicii despre propriile lui îndoieli, soluţii cu privire la sensul unui text, valorificarea vreunui procedeu tehnic. Era decepţionat când nu găsea decât lauda sau blamul superficial, care nu-l satisfăceau şi nu erau echivalente cu munca ce le oferea. Îngăduia oricui o observaţie, spera chiar de la oricine o apreciere folositoare, de aceea teama şi agitaţia Elenei cu

privire la un succes în accepţia simplă a cuvântului îl măguleau fără a-l contamina.

Acele sticcese îi erau de mult asigurate.

Marcian rugase pe Elena să vie cât mai des să-l asculte studiind. Îl găsea la orice oră, în pijama de catifea, cu vioara în mâini. În camera totdeauna bine ordonată nimic n-o jena îts pudoarea, nici în gusturile ei. Ca om, Marcian era aproape antiartistic, atât de lipsit de spiritul „boem”, ceea ce nu putea decât conveni unui temperament puritan şi burghez ca ai Elenei.

În zelul ei, Elena nu consimţea la nici o recreaţie, totuşi Marcian, pentru a o distra, lăsa uneori deoparte vioara şi se aşeza la pian, ştiind că e una din marile ei plăceri. În adevăr, la pian Marcian părea un copil-minune; un tuşeu delicat, feminin, alterna cu virtuozităţi, aproape cu acrobaţii; interpretarea îi era originală până la fantezie, cu latitudini pe care disciplina nu i le permitea dincoace, la vioară. În acel joc, uneori absurd, se evidenţia admirabil ce bogată imaginaţie era, strunită în rigorile artei, atunci când avea răspunderi. La pian, orice temă era transfigurată de variaţii şi de variante aproape neverosimile, sau redusă la o ingenuitate care atingea peifecţia.

Expresiei simple.

Elena, încântată, îi certa totuşi că părăseşte studiul, şi pentru a o convinge îi spunea că el însuşi are nevoie să-şi dozeze antrenamentul. Subt acelaşi pretext al odihnei reuşea să obţină vreo mică plimbare şi uneori chiar vreun pelerinaj sentimental pe lacul de Geneva. Duminecă Marcian nu vroise cu nici un preţ să cedeze rolul de guvernantă a micului Ghighi; ştia că băieţelul se simte mai bine când e acolo şi grand anii Vie.

Timpul trecea şi Marcian găsea că e cea mai frumoasă epocă a concertelor ce-şi aminteşte a fi petrecut.

Elena nu răspunsese scrisorii lui Drăgănescu, deoarece credea că astfel de scrisoare n-are răspuns. Se ostenea să uite scrisoarea, iar pe om îl îngropa destul de lesne, în

memorie, în formă de şantajist. Ca pe pânza unui film, casa din Lascăr Catargiu se depărta, mişcorându-se până la dispariţie, pe când tot ce o împresura laolaltă cu Marcian îi captiva mereu mai mult interesul.

Progresele manifestărilor sentimentale erau însă mai puţin repezi. Marcian păstrase, e drept, deprinderea de a săruta pe Elena când venea la el, nu însă şi când se ducea el ia ea; de aci un scurt moment de ezitare şi la unul şi la altul, fiecare observând numai ezitarea celuilalt. Gânduri amoroase mai cutezătoare li se strecurau acum, cu ipocrizie încă şi fără termen; de frângeau însă linia dreaptă a atitudinii lor, care căpăta un fel de nesiguranţă. Existenţa lor, aşa de bine ordonată, avea un plan subconştient mult mai dezordonat. Până deunăzi proiectele de viitor aveau un termen prevăzut; al divorţului; după scrisoarea lui Drăgănescu, termenul era strămutat în irnpreciziune, ceea ce le zdruncina răbdarea, deci seninătatea, înlocuindu-le cu o enervare care cuprindea şi simţurile.

Elena se întreba ce va fi crezut Marcian de acea prelungire fără termen; îl admira că o primeşte aşa de voios, dar îi părea că ar fi putut fi mai impresionat. Marcian îşi zicea că acum, când termenul e depărtat fără precizie, legătura dintre ei ar putea să se precizeze.

Timpul, de altfel, le era foarte lung şi foarte scurt; sosise fără aproape să bage de seamă data concertelor. Deşi Elena se arăta un cenzor neînduplecat, amintind lui Marcian datele, ideea plecării lui îi da o langoare, cum şi lui o încetinire a veseliei.

Dintr-un rest de prejudecată, Elena nu se amestecase la facerea valizelor, dar recapitulase lista obiectelor pe care avea a le rândui Maman Baudet. Acele pregătiri aşa de intime dădeau Elenei ceva febrilitate. Marcian îşi privea valizele cu nădejdea că peste câteva zile Elena va veni la Ziirich să-i asculte; pentru prima oară în noua lor situaţie, îl va auzi executând în public; era un fel de iniţiere care tulbura în adâncimi alte gânduri de iniţiere.

În gară, la 8 seara, pe o ploaie măruntă, Marcian, după ce sărutase tandru amândouă mâinile Elenei, îi sărutase – deşi în public – şi obrazul rece. Ea îi făcuse mult timp semn eu mănuşa, avea lacrimi în ochi, se simţea singură.

Marcian, în vagonul lui, se mustra tardiv că a părăsit-o, fie chiar pe puţin timp. Erau fericiţi şi. Necăjiţi.

La Ziirich, fusese deci prima iniţiere a Elenei cu viaţa de ilustru vagabond a lui Marcian. Nimeni în acea sală imensă şi străină, aglomerată de un public meloman, nu observa pe Elena, modest aşezată în fotoliul ei, sobru îmbrăcată şi a cărei frumuseţe nu se remarca decât de aproape.

Ea era turburată de înstrăinare, de aşteptare, de grijă. Succesul foarte accentuat şi mereu crescând, aplauzele, rechemările, ovaţiile slujise de pretext nervilor pentru a-şi urca diapazonul la cele mai mari măsuri, cele necesare unei confuzii totale, de loc, timp, împrejurări.

Când ultimii admiratori, critici muzicali, confraţi „se depărtase, Marcian şi Elena rămăsese, în sfârşit, singuri. Mairămăsese cu ci supraexcitarea acelei, seri care învinsese protocolul şi stângăcia. În micul hotel Kron, fusese amanţi.

XI Sezonul serbărilor începuse la Walţeri de timpuriu. Aimee îşi ajunsese scopul. Chermesa de binefacere dată în parcul palatului Barodin rezolvase problema. Comitelui. Se simţise obligat către familia Walter şi numeroase cărţi de vizită fusese depuse. Lenora şi doctorul Walter depusese pe ale lor; urmase numeroase invitaţii, Lenora speriată se agăţase de pretextul sănătăţii pentru a le refuza; repeta neobosit că e anemică şi nu poate merge nicăieri. Walter se văzuse nevoit să conducă singur pe Coca-Aimee la unele recepţii, care, după părerea ei, „nu se puteau refuza”. Se făcuse astfel o depriti' dere de care Lenora era foarte mulţumită.

În Rollsul de gală, alături cu Aimee, care în lame argintiu strălucea ca o stea de film, Walter simţea o ciudată impresie de irealitate, impresia pe care o poate da unui spirit lucid o

feerie. Sclipirea de fir, de perle şi strasuri, în umbra albăstrie a Rollsului, ilumina ca un peisaj polar, dând ochiului un fel de hipnoză care se comunica imaginaţiei. Walter luneca pe un teren de fantasmagorie.

Feerie care era un nou capitol ai operei întreprinse cândva de obscurul student Walter; strălucirea mantalei de seară a fetei era un punct de reper pe drumul ambiţiei lui victorioase; o dovadă – şi de rândul acesta o dovadă neprihănită

— A încă unei partide câştigate.

O dată ajuns acolo, la serbări, Walter nu simţea nici o mulţumire; a fi un invitat printre alţii nu-l putea satisface; locui, oamenii, serbarea nu erau dedicate ambiţiei lui, pe când sanatoriul îl închidea permanent în citadela propriei lui opere magnanime. Sta deoparte fără interes, legând o scurtă discuţie cu vreun cunoscut şi nu rămânea decât timpul de a face act de prezenţă. La ceasul 1 cel mai târziu, se apropia de Aimee spunându-i că i-a lăsat la dispoziţie maşina şi dispărea. Nici ea nu va întârzia prea mult, îl asigura Aimee, care, însoţită de prieteni, se întorcea spre dimineaţă.

Walter trăise prea intensiv în izolarea cerută de existenţa lui trecută, pentru a mai putea să se încorporeze unui trai convenţional. Aimee, dimpotrivă, îşi făcea noviciatul monden cu o satisfacţie neobosită; era fericită atât cât ştia ea să fie. De la începutul la sfârşitul serbării figura în rolul de „frumuseţe inaccesibilă”, pe care şi-l alesese. Prin toate fazele petrecerii, în monotonia cuviincioasă a începutului ca şi în pierderea echilibrului de la sfârşit, rămânea aceeaşi, adică de porţelan alb şi race, în această atitudine era cu'atât mai apreciată de femei cu cât mai puţin imitată; părea că-i sunt recunoscătoare că a luat asupră-şi rolul ingrat.

Bărbaţii îi făceau pe rând curte, de probă şi cu un sentiment de uşurare că proba nu merge mai departe, deci fără rancună.

Un timp trecuse astfel pentru Aimee, cu mulţumirea de a purta rochii frumoase şi de a fi primită şi admirată de lumea cea mai aleasă; aspira acum ca ea să primească la rândul ei lumea aceea în mod cât mai strălucit; îşi punea astfel vanitatea în slujba unui precept de viaţă.

Dorinţa ei nu mai era anevoie de realizat, toţi aceia, blazaţi cu distracţiile obicinuite, nu cereau decât să capete altele noi. Aimee n-avea însă de gând să le ofere desfătări noi; se preocupa numai să găsească o formulă a casei Walter pe care s-o Impună musafirilor. În programul ei casa Barodin avea un rol de templu şi ea de idol. Snobismul şi autoidolatria ei se amalgamau cu unele infatuări de artă sugerate de bogăţiile muzeului Efraim. De la început visul ei fusese să primească toate notabilităţile artistice, ştiinţifice, politice şi mondene.

Vroia ca asistenţa să fie la înălţimea decorului şi gazdelor: ambiţie destul de nobilă. În criteriul ei de alegere nu ţinea totuşi seama decât de valoarea exterioară a oamenilor; aleşii erau acei care ocupau un loc de seamă şi, cum cei care reuşesc mai adesea sunt cei care nu şi-au ales „mijloacele”, publicul pe care Aimee îl pregătea palatului Efraim era cam de aceeaşi esenţa cu locul şi cu stăpânuJ locului. Aveau să se adune învingătorii în templul Victoriei.

Pentru a putea împăca pe Lenora cu ideea acelor recepţii, Aimee o asigurase că era vorba de viitorul ei, că n-o privea nici o pregătire, mai mult chiar, că atunci când se va simţi indispusă se va putea abţine; argumente care avusese darul să convingă pe Lenora; de altfel, nici n-ar fi putut rezista voinţei fetei.

În ce privea pe Walter, de când întrebuinţase metoda rugăminţii graţioase, Aimee îi conducea după voia ei, totuşi cu mari precauţiuni. Avea ideea că Walter are un caracter despotic şi bizar, de care se temea cu oarecare admiraţie. Fiecare din ei doi preţuia în cellalt un duşman rebel pe care-l putuse înfrânge.

Aimee începuse prin a refuza acum la rând invitaţiile primite. În naivitatea ei, Lenora stăruia ca Aimee să se distreze sau să spună ce nemulţumire are. Doctorul Walter se ocupa şi eî de acele refuzuri cu o curiozitate ce-ar fi părut demnă de cauze mai însemnate. Aimee stăruia însă şi în refuz, şi în tăcere.

Abia după un timp se decisese a-şi dezvălui secretul şi Walter simţise un fel de dezlegare. Învârtind în mână una din acele invitaţii refuzate, Aimee spusese cu o deziluzie în glas;

— Nu credeţi că ar trebui să dăm o revanşă acestor persoane?... Mai ales că avem o casă care pretinde şi care merită să fie pusă în evidenţă. Oriunde merg nu aud decât: „Dac-am avea un palat ca al doctorului Walter! *

Walter se roşise brusc, reflex care străvezea subt paloarea lui obicinuită ca un incendiu văzut prin geamuri. Se roşise de plăcerea de a fi stăpânul invidiat al unui astfel de domiciliu, cât şi de stânjenirea de a nu fi fost la curent cu îndatoririle ce avea către societate. Vexat şi măgulit, reproşase Lenorei:

— E de resortul dumitale!

Aimee venise în ajutorul nevinovatei:

— Nu era nevoie să ne grăbim! Abia acum începem a fi datori î... Ea refuzase pentru că în realitate îi plăcea mai bine să primească decât să se ducă. Avea pasiunea bome 1*ului!

Ca de obicei, Hilda o secondase:

— Aşa erai tu şi la pension! Ne adunai pe toate în camera ta!

Într-un elan de tandreţe, Aimee o îmbrăţişase:

— Ce păcat că pleci tocmai acum!

Hilda, în adevăr, se pregătea de plecare. În fiecare scrisoare doamna Gert stăruia să se întoarcă. O lăsase cam mult singură şi avea nevoie de „cancelarul” ei. Acelei chemări Hilda nu-i opunea refuz. Avea impresia de a se fi învechit ca musafiră şi de a fi într-o situaţie oarecum

inferioară, deşi nimeni n-o ofensa. Aimee lipsind mult, Lenora nu se putea lipsi de tovărăşia ei. Caracterul ei îndatoritor şi priceperea ei făcea ca toată lumea, începând de la Lenora şi sfârşind cu personalul de serviciu, să o consulte. Era, desigur, o suplinire a lui Aimee, dar era şi un sub-rol; modestă, dar mândră, Hilda se simţea un fel de damă de companie şi nu era mulţumită. Nimeni nu era de vină, decât poate caracterul ei şi împrejurările, dar ambiţia îi era umilită. Poate că şi amiciţia mare dintre Aimee şi Cora Persu o durea fără să-şi mărturisească.

Aimee o reţinea totuşi cu argumente tiranice şi drăgăstoase:

— Credeam că vei sta mereu cu mine!… Cui mă laşi?…

Mama e un copil mare şi frumos şi doctorul Walter e totuşi un străin pentru mine!… Tu eşti familia mea!…

Erau declaraţii nu tocmai conforme cu faptele, dar care înfrumuseţau momentele despărţirii. Hilda putea astfel regreta pe cei de acolo: pe Aimee ca pe o prietenă încă tot perfectă, pe doctorul Walter mereu mai cordial şi cu deosebire pe Lenora, de care” se afecţionase şi care o interesa prin izolare. O credea şi bolnavă. E drept că nu se plângea de nimic, dar sta mereu culcată, ceea ce nu era normal.

Când cerca s-o cerceteze, Lenora spunea că o dor picioarele din pricina pantofilor şi de aceea nu poate umbla. În adevăr, după ce sta zece minute în sus, se trântea iar pe divan. Din confidenţele ce-i făcuse Lenora asupra trecutului, Hi! da ar fi putut deduce că acel trai oriental era propriu firii ei, totuşi masca lividă care răzbătea de subt fard şi adesea o schemă de durere, acelea ce puteau însemna? Pe de altă parte, de ce Lenora n-ar fi spus bărbatului ei? Părea, dimpotrivă, a se arăta cât mai voinică în prezenţa lui, totodată evitând cât mai mult a rămâne singură cu el.

Hilda se gândise iar să atragă atenţia prietenei sale, dar M-avusese curajul. Aimee se străduia doar aşa de mult să

înlocuiască pe mama ci în îndatoririle mondene! Acele zădărnicii mondene păreau Hildei, care era o mică burgheză, datorii sacre, şi credea sincer că luându-şi asupră corvezile, Aimee, într-un fel, se sacrifica. În ochii Hildei, Aimee era încă admirabilă.

Plecarea Hildei se făcuse cu solemnitate. Aimee îi dăruise o zi întreagă de tovărăşie şi o condusese îa gară împreună cu Walter şi Lenora.

Lacrimile le furnizase Lenora care, printr-un plâns exploziv neaşteptat, emoţionase pe toţi. În faţa acelei demonstraţii, Walter stăruise ca Hilda să revină cât mai curând:

— O să te măritǎm aici la noi ca să te păstrăm! zisese.

Hilda decisese că în ultimul moment va spune doctorului Walter ceva despre sănătatea Lenorei; când venise momentul, nu mai îndrăznise: ar fi fost ridicol şi absurd să atragă ea atenţia lui Walter. Profitase numai de expansiunea Lerforei pentru a-i şopti:

— Mă întorc curând dacă-mi promiţi că te vei îngriji.

Acele cuvinte pricinuise Lenorei o nouă criză de plâns, Walter, impresionat de starea nervoasă a nevestei lui, îi căuta pricina. Avea mai demult bănuiala că Lenora a intrat în criza menopauzei. Scena asta îi confirma presupunerea şi hotărâse să ia forţat un interogatoriu Lenorei, pentru a o putea supune unui tratament raţional al epocii critice. Luată pe neaşteptate, Lenora răspunsese evaziv, aruncând la întâmplare un „da”, sau un „nu”, cu singura idee de a minţi. Walter nu putuse afla nimic precis, dar nu stăruise mai mult, fiindcă, pe o parte, stângăcia Lenorei îl enerva, pe de alta starea ei de panică îi făcea un fel de milă. Nu se credea însă achitat şi decisese să delege pe Aimee să afle de la mama ei adevărul.

Aimee deschisese ochii care nu înţelegeau şi întrebase cu teamă:

— Nu e nimic grav? în toată sinceritatea.

Deprins să trateze chestiunea medical, Walter, în faţa ignoranţei, simţise iarăşi acea izbitură interioară, acel moment de surprindere şi emoţie pe care Aimee reuşea a i-l da. Se socotise stângaci şi grosolan şi îl cuprinsese laolaltă un sentiment de pudoare şi ideea că o fost impudic.

Odinioară viţiul nu-i turbura luciditatea, ci dimpotrivă, i-o ascuţea. Practicase viţiul ca un chirurg care operează calm şi conştient asupra sa; el singur prepara cuţitul şi urmărea tăişul lamei; o anestezie totală îi opre" atunci toată vitalitatea; n-avea nici o urmă de beţie sau desfătare, ceea ce era Scuza lui.

Dimpotrivă, acum contactul cu virtutea îi da o neorânduială în simţiri, un amestec de plăcere şi remuşcare.

Aimee, ce e drept, nu era la curent cu chestia menopauzei; decisese însă să se informeze, căci ţinea să fie pusă la punct în orice privinţă. Discuţia începută la Sport cu Cora Persu devenise generală. Fetele tachinase pe Aimee pentru ignoranţa ei, ea însă căuta cu gravitate a se instrui. Conchise că nu putea fi vorba de aşa ceva pentru mama ei mică, dar că e bine încă să prevezi totul. În forul ei era convinsă că de acolo vin toate indispoziţiile Lenorei şi era bucuroasă că nu e vorba de nimic serios, tocmai când erau atâtea lucruri însemnate în curs. Se felicitase că a consimţit ca Lenora să reia raporturi cu doctoriţa Rim şi cu Nory Baldovin, ce-i puteau fi de folos.'

E drept că doctoriţa nu se arăta de fel şi nici Nory chiar nu se grăbea prea mult, cum şi-ar fi închipuit. Acum de erau necesare, căci doctorul Walter îimai atrăsese o dată atenţia asupra mamei ei. Negreşit, Walter o făcea din egoism pentru a o împiedica de la distracţiile ei. Cum n-avea gând să se supună nici tiraniei lui, nici capriciilor Lenorei, frecventarea rudelor ar fi fost binevenită. Cât despre neplăcerea de a le vedea, o putea lesne evita. Deplin satisfăcută, Aimee gândise cu alintare: „Mămica mea!"

Aimee era, în adevăr, mai mult ca oricând satisfăcută. Tot ce lucrase rodea; muncise mult, dar era o muncă care-i plăcea şi care-i da beneficii. Casa Walter devenise punctul de atracţie al lumii şic şi ea era stăpâna adevărată a casei Walter. Spiritul ei organizator era recunoscut şi preţuit de toţi. Aimee, care era sincer uimită de palatul Walter, ţinuse ca asistenţa să nu fie prin nimic distrată de la admiraţia pentru tezaurele ce conţinea şi decisese curajos ca recepţiile să fie solemne şi monotone, astfel ca lumea să tie nevoită a-şi dedica atenţia „templului'*.

Nu se va dansa ca pretutindeni şi nu vor fi deschise decât apartamentele de primire, unde nu putea fi organizată intimitatea şi izolarea. O bucată de muzică clasică cu executanţi de primul rang, o prelegere cu subiect grav ţinută de vreo vedetă, slujeau de intermezzo obligaţiei de a se plictisi respectuos şi în toaletă de mare gală.

— Se dansează peste tot şi, afară de asta, tatăi meu vitreg ar crede că e un sacrilegiu! explica Aimee prietenelor.

Îi plăcea în public să ridice prestigiul lui Walter şi ai întregului aşezământ. În adevăr, lumea se plictisea acolo, dar cu convingerea măgulitoare că face un act de snobism.

Invitaţiile în casa Walter erau socotite ca o favoare şi ca un brevet de cinste. Cel însă care simţea la cea mai mare măsură farmecul cinstei era doctorul Walter.

La început, avea la acele recepţii o teamă ascunsă sieşi şt ascunsă altora sub masca lui glacială. Pe pragul saloanelor sta încordat, iar lumina şi zgomotul îi izbeau în faţă ca o hulă; apoi, în atmosfera prielnică a oaspeţilor măgulitori, se desiindea. Se refugia în vreun colţ, mai totdeauna acelaşi, şi, rezemat pe un piedestal de marmoră roz pe care sta bustul cel mai reuşit al lui Aimee, discuta cu vreun confrate, pe când în el curgea un şuvoi de căldură la fel cu cele care răzbat printre banchize.

Fără a-şi întrerupe convorbirea, Walter vedea poligonul unei muchi de salon vecin, cu tapete bronzate şi grupuri ale invitaţilor care evoluau în hainele lor de mare aparat. Un

aflux de sânge la creier îi împăienjenea vederea cu congestia voluptuoasă a triumfului. Toată viaţa fusese pătimaş de armonie şi cuviinţă, ca de lucruri inaccesibile.

Adesea silueta fetei apărea şi dispărea în pervazul acelei privelişti: gazda mică era la postul ei şi întărea realitatea lucrurilor, alimentând totodată feeria existenţei.

Croitoreasa lui Aimee hotărâse că silueta ei cam rigidă şi cu mişcări măsurate trebuia seara la bal să poarce rochii de brocarturi, de fir, croite după forme de stil, lungi până în pământ, şi că părul ei de un blond ca şi artificial cernea diademe de cinematograf. Astfel, unele modele greu de lansat găsise în ea manechin, şi cumpărătoare. În căutare de originalitate, Aimee purta curajos faldurile a zece metri de stofe scumpe.

La prima apariţie rochia fetei alimentase discuţiile serii.

Cu glasul ei de contralto, Cora Persu explicase chelului Fiiodor că misterul feminin nu rezidă, nici un dispare cu faldurile rochiilor – acel mister se refugiază, oriunde, fie în valul transparent al lui Dafne, fie numai în cingătoarea metalică a baiaderei goale. Cora lăsa pe alţii să gândească sau să simtă că acel mister poate fi şi în jiletca masculină a unui costum prea sobru de femeie. La acele baluri Cora purta o rochie strâmtă, neagră, de catifea, mai mult lungă, decoltată larg, pe un bust perfect, dar fără nici o viaţă.

Mai departe ceva, Pangali, deputatul cu reputaţie de inteligenţa, demonstra că misterul feminin nu e în funcţie de modă şi nici chiar de femeie, deoarece el e numai una din fazele dorinţei masculine. Orişicare port ca şi orişicare femeie pot satisface acel moment: fie rochiile lungi şi largi care ascund femeia, deci obiectul dorinţei, şi care rătăcesc cercetarea dând astfel aspiraţiei termen şi nerăbdare, fie cele scurte care, înfăţişând pericolul, provoacă un maximum de elan ascendent al dorinţei.

Pe astfel de subiecte neserioase, musafirii se exercitau cu seriozitate, pe când de-a lungul saloanelor cu pereţi de moar şi de oglinzi, rochia de stil a fetei circula în sus şi în jos, alăturată mai totdeauna de fracul celui mai însemnat personaj al adunării.

Deşi Aimee făcea caz mare de artă şi ştiinţă, avea o preferinţă pentru măririle oficiale. Cel mai asiduu ministru în casa Walter era Anestin, privilegiat printr-o înfloritoare

caricatură şi prin injuriile neobosite şi disperate ale ziarelor.

Chipul lui de panoptic şi hainele exagerat de ajustate pe trupul lemnos slujeau de minune caricatura, păreau însă a dezminţi, prin acel ridicol, defăimările aduse cinstei lui. Părea astfel onest când îl confruntai cu reputaţia ce avea şi părea frumos când îl opuneai caricaturii lui scabroase.

Răbdătoare, Aimee asculta pentru a nu ştiu câta oară — -vestea circuitului mondial făcut în sleeping şi vagoane de de domnul ministru pentru studii tehnice. Avea un glas : v/.al, strâmtorat încă de dantura rău angrenată în maxilele fugare. Vorba lui îţi da impresia, de trotuar rulant, care te aduce mereu înapoi la locul de unde ai plecat pentru a te proiecta din nou la distanţă.

Devotată slujbei sacre de gazdă, Aimee repeta neobosit că adoră călătoriile lungi, şi Amedeu Anestin, cu un vâjâit de suspin printre caninii agresivi, se declara gata să-i slujească de respectuoasă călăuză.

La momentul acelei ipoteze, o grijă separată şi simultană îi făcea să se separe. Lui Amedeu, care avea undeva, la moşii, o nevastă foarte vulgară, ideea de a fi însoţit de o rochie aşa de somptuoasă îi da o panică, fie chiar pentru un voiaj imaginar. Atunci, timp de o secundă, faţa şi sunetul unei silabe arătau o urâţenie rea de bestie, care realiza asemănarea. Reputaţiei şi caricaturii totodată.

Aimee nu observa această secundă, speriată dinainte de acele perspective călătoare, dintr-o repulsie pentru dintâi de porţelan, care culmina. Atunci, de lângă Amedeu, Aimee pleca spre noi îndatoriri. Nu uita pe mama ei, căutând să-i asigure tovărăşia necesară pentru a nu fi izolată. Lenora, de altfel, subt pretext de oboseală, se retrăgea devreme.

Aimee observa şi pe Walter, căruia atitudinea aceea rezervată îi asigura prestigiu şi distinţiune. De obicei, recepţiile nu durau mai târziu de ora 2. Mai mult ar fi fost plictisitor, şi mai puţin blamabil pentru reuşita serii. Toată

lumea se felicita că s-a retras la ora cuviincioasă, fiecare zicând că la el acasă se petrece până la ziuă.

Nimeni nu tăgăduia însă un fel de superioritate recepţiilor din casa Barodin, din pricina cadrului unic cât şi disciplinei arbitrare. Când ora 2 era ajunsă, Amedeu Anestin, somnoros, într-o supremă mişcare de galanterie, săltând cu un gest elegant manşeta fină, se apropia de Aimee şi, sărutându-i mâna, îi oferea să o conducă în Congo. Obosită, dar intactă, Aimee, cu glasul vag, îşi arăta regretul că viaţa e atât de strâmtă. Era semnalul plecării generale.

Aimee privea defileul cu satisfacţie. Se gândea cu necaz că sora ei Elena nu era acolo ca să vadă cum şi-a ajuns scopul fără de ajutorul ei.

După ce totul era sfârşit, Aimee simţea o mulţumire nespusă că rămâne pe loc; nu numai că nu pleacă cu Amedeu în Congo, dar nici chiar pe o altă stradă, la o altă casă.

Osteneala i se risipea cu totul, înlocuită de satisfacţia de' a-şi fi găsit locul şi cu dorinţa să-l păstreze cât mai mult.

Avea pentru acel palat o dragoste de proprietar egoist, cât şi grijă, teamă, pentru vreo împrejurare care i l-ar putea înstrăina. Nu concepea că ar fi putut vreodată locui aiurea sau avea altă existenţă.

Îndepărta problema căsătoriei ca inoportună, cu un fel de dispreţ, de indignare chiar, pentru oamenii cari ar fi putut avea pretenţia să-i schimbe numele şi traiul; ca şi cum acei candidaţi temerari ar fi pretins la succesiunea unui tron.

Aimee se indentifica cu averea, cu faima, cu numele lui Walter, exagerând valoarea lor. În nevoia ei de dominaţie şi confort nu se amesteca nici un alt sentiment, afară de vanitatea ei imperativă, aşa de bine satisfăcută. Căuta să se consolideze în acea feudă; toate drumurile, pe care ieşea din citadelă, erau pentru ea numai drumuri pentru a se întoarce înapoi acolo, mai bine înarmată.

La început, se distrase să înfrunte voinţa lui Walter pentru a-şi crea puterea; acum, îi plăcea să respecte legile care

guvernau, legi făcute de ea şi care o cuprindeau în neştirbirea lor.

Firea ei încrezută şi indiferenta o slujea pentru a nu fi geloasă de celelalte femei. Supraveghea însă cu grijă orice schimbare de infirmieră sau de intendent al sanatoriului, nu cumva să vină elemente primejdioase pentru influenţa ei exclusivă.

Avea aceeaşi aprehensiune pentru oaspeţi; un timp, după plecarea lor, sta încă de vigila singură în marile saloane, ca şi cum astfel ar fi purificat locul de orice miasme care-i puteau primejdui liniştea. Abia apoi, în camera ei albă, adormea adânc, fără vise, un somn odihnitor, deplin, mecanic.

XII Drăgănescu credea că va primi din Elveţia un răspuns imediat, de care era oarecât îngrijorat. După un timp, începuse a se îngrijora de lipsa oricărui răspuns; îşi zicea totuşi că cele scrise de el Elenei erau aşa cum putea ea dori mai bine şi că deci tăcerea ei însemna aprobare; urma însă a fi nedumerit de faptul că nu sosea măcar buletinul de sănătatea copilului, pe care până atunci îl primise cu exactitate. Să nu fi fost Elena bolnavă? îşi fixase ideea asta în minte şi deriva toată neliniştea asupra ei.

Ţaţa Tana, care-l auzea spunând mereu: „Să nu fie cumva Elena bolnavă!” credea că fratele ei are cumva vreo informaţie.

— Dac-ar fi ceva rău te-ar anunţa!… Acolo sunt doctorii buni! opinia cu timiditate.

Mika-Le, care acum nu se mai ascundea, plictisea pe Drăgănescu repetând ca un papagal:

— Ce face sora mea Elena?

Îl plictisea cu atât mai mult cu cât îşi amintise că Elena depărtase pe acea soră, pe care nu o suferea.

De când cu deschiderea Camerei mai avea şi alte neplăceri: Întâlnea mereu cunoscuţi care întrebau, ca şi Mika-Le, cu persistenţă de Elena. Unii se arătau chiar indiscreţi:

— Unde?… Cum?… De ce?…

Întrebările lor erau pentru eî motiv de enervare; h iţă de ancheta acelora, lucrurile, mai mult sau mai puţin statornicâte cu eî însuşi, redeveneau nesigure. Răspundea la întâmplare şi felurit, după impresia momentului, contraziceri care apoi îl preocupau tot pe el.

Începuse a se teme de orice cunoscuţi şi trecea pe lângă oameni grăbit, cu capul în jos şi cu spaima de a fi oprit. Drept culme, într-una din zile, o doamnă oprise automobilul în dreptul lui pe bulevard, făcându-i semne insistente cu mâna.

La început nu o recunoscuse, ceea ce îl zăpăcise încă mai tare; când se apropiase de maşină, văzuse că era prinţesa Ada şi se turburase că n-a fost destul de grăbit cu o persoană atât de pretenţioasă.

Cum se şi temea, Ada îl oprise anume pentru a cere noutăţi de îa Elena. Îi vorbise franţuzeşte, ceea ce iar îl stânjenise; el îi dase pe româneşte răspunsuri evazive de bună petrecere a Elenei, amestecate cu preocupări de sănătatea ei. Tot româneşte şi cu lipsa ei de jenă, Ada îl întrebase apoi dacă e adevărat că divorţează: aşa se vorbea pretutindeni, dar ea dezminţea. Deoarece, ca rudă, ar fi ştiut cea dintâu Lovit în creştet de acea versiune neaşteptată, Drăgănescu se mai chinuia întrebându-se cum şi ce fel era rudă cu Ada. Deşi apoi se arătase uimit de o presupunere aşa de falsă, păruse Adei prea zăpăcit ca să fie sincer; socotise deci că zvonul era exact şi că-l tăgăduia pentru că nu-i convenea.

După întâltiirea cu Ada, Drăgănescu rămăsese obsedat de acel zvon: Cum, ce fel, de ce ieşise astfel de vorbă De fapt versiunea născuse de la sine, din absenţa prelungita a Elenei, alimentată de cancanuri, de altfel motivate.

Drăgănescu însă deprimat, eî socotea zvonul drept o calomnie; nedeprins cu calomnia, îi părea că se urzeşte împotriva lui un complot; în reţeaua lui imaginară se zbătea fără scăpare şi cu respiraţia tot mai anevoioasă.

Nu găsise alt remediu decât să nu se mai arate nicăieri.

Lipsise de la Cameră, dar, telefonul chemându-l insistent pentru nevoia unei comisii, sfârşise prin a se duce la data convocării. Din neşansă, pe culoare se lovise de un domn cu veston strâmt şi cu monoclu, care-l întrebase:

— Ce mai face frumoasa nepoţică?

Gata să creadă că a fost o confuzie, se lămurise absa când colegul jipa îi spusese:

— Ce secătură şi Lică Petrescu ăsta. Nu s-a putut alege, dar nu dă două de pe sălile Camerei! Se ţine de samsarlâcuri!

Aşadar, fusese Lică sau Basile Petrescu, bărbatul nou-nouţ căsătorit ai prinţesei Ada, unchiul Elenei, şi, desigur, întrebarea lui fusese întemeiată.

După întâlnirea cu Lică, Drăgănescu ceruse un concediu parlamentar motivat de boală. Comuuicând cu sanatoriul pentru certificat, Walter opinase că concediul era foarte indicat. Preocupat numai de complotul ce se urzea contra căsniciei lui, Drăgănescu nu dase atenţie acelui avertisment medical.

Cu toată izolarea, nu putea să-şi asigure linişte deplină; de trei ori Aimee cercetase despre Elena pe care dorea s-o invite la unele serbări; scrisese chiar lui Drăgănescu pentru a întreba dacă întoarcerea surorii ei era apropiată. Aimee acum cerceta numai din vanitatea de a avea pe Elena la primirile pe care le organizase fără de concursul ei. Drăgănescu însă suspecta insistenţa cumnatei în raport cu obsesia lui; răspunsese că Elena va mai lipsi un timp destul de lung, sporând astfel să curme demersurile. Abia însă acel răspuns trimis, se temuse să nu fie greşit înţeles de Aimee: dacă Aimee era la curent cu zvonul divorţului va vedea în spusele lui o confirmare!… Sau Aimee va scrie cumva Elenei despre întârzierea de care el o informase arbitrar şi atunci Elena ar putea socoti acea informaţie ca pe o acceptare a despărţirii lor!…

O mare neînţelegere, o intrigă se putea isca de acolo, de care el era de vină fiindcă nu ştia să se comporte. Acum nu mai dorea întârzierea Elenei ca până deunăzi: Să se întoarcă pentru a spulbera zvonurile! Ca şi cum nu şi-ar mai fi dat seama de dorinţa de despărţenie, precis exprimată, a Elenei.

Călca mereu pe un teren care-i fugea parcă de subt picioare, iar pe pământ călca din ce în ce mai greoi. Îi vâjâiau urechile, un ceasornic îi bătea în piept, dar nu lua în seamă. Zilnic pleca acum la Tana, cu graba cuiva care acolo ar găsi un sfat bun. O dată ajuns acolo, el tăcea şi bătrâna n-avea nimic de spus. Mika-Le sau întreba:

— Vine curând sora mea Elena?

Sau afirma:

— Sora mea Elena vine în curând!

Drăgănescu avea o tresărire interioară: „Oare şi asta bănuia ceva?” Se calma zicându-şi că poate el a lăsat să-i scape vreo speranţă de întoarcerea Elenei faţă de Tana şi de fată.

Dar, într-o zi, cu glasul jumătate, Tana îi spusese că fata a auzit în oraş zvon despre despărţenia lor:

— Gura lumii proastă! cercase bătrâna, aşteptând a îi lămurită.

Drăgănescu însă tăcuse, încă mai asuprit de ideea că un complot îl împresoară de pretutindeni; cum însă Tana nu mai pomenea nimic, el o iscodise:

— Spuneai că s-aud prostii!

— Ba ce prostii!… Au şi măritat-o cu altul! râdea bătrâna, bucuroasă că-s toate minciuni.

Drăgănescu avea acum impresia că e vorba de chiar reputaţia Elenei, de care el era responsabil. Pe el avea să-l apuce Elena pentru acele ponoase! Avea să creadă că el le-a pricinuit prin vreun cuvânt imprudent, că n-a ştiut să chibzuiască lucrurile.

Îşi amintea tonul, gesturile ei din momentele de nemulţumire, mândria ei necruţătoare şi avea mâinile reci.

Scobora atunci într-o tăcere până în temelii, căutând acolo, înăuntru, ceva care să fi putut întări clădirea clătinată a căsniciei şi nu găsea, şi pentru că nu găsea, avea un soi de ghem în spate între omoplaţi, iar pentru că avea acel ghem i se îngreuna suferinţa.

— Vine! Vine înapoi curând! răspundea acum lui Mika-Le care-l privea fix fără a-l crede. Ar trebui să astupăm gura nesocotiţilor, spunea pe altă parte Drăgănescu Tanei, cu nădejdea absurdă a unui ajutor.

— Fireşte că trebuie! răspundea Tana strângând pe ea broboada din neputinţa de a-l ajuta. Avea să găsească dumnealui ceva, un ac bun de cojocul lor! căci fratele ei putea tot ce vrea, el care numai să fi primit îl făceau ministru…

Numai că dumnealui acum o întreba pe ea, care nu era vrednică de nimic!

Bietei Tana i se zbârcea mintea, ca şi obrazul, căutând leacul zadarnic; nu bănuia însă ce biet om necăjit stă în faţa ei; credea mereu că fratele ei e un om tare, un om neînfrânt, la trup ca şi la suflet. Vizita la doctorul Walter, de care dealtfel Drăgănescu îi spusese puţin lucru, cât şi schimbarea lui destul de vădită, nu-i clătise credinţa în puterile lui:

— Munceşte prea mult! spunea cu ceva mândrie.

De aceea îngheţase toată şi nu fusese bună de nimic, când, într-o după-amiază, abia sosit, Drăgănescu avusese o criză de inimă, urmată de o mică sincopă. Alături de bătrâna înmărmurită, Mika-Le păruse infirmieră îndemânatecă.

— Ce-i asta de la Dumnezeu? se întrebase biata Tana.

Se înfipsese acum ideea că fratele, din multă trudă cu trebiie politicii, căpătase un leşin cu năduf, din care putea muri dacă-l găsea singur în casă, şi de care putea fi lecuit dacă era bine frecat cu oţet. Dar cum să facă să nu fie singur? Nu se gândea la Elena din respect pentru trebile casnice ale fratelui.

Drăgănescu părea a nu lua în seamă crizele acelea, în schimb, pentru boala de care suferea căsnicia lui şi pe care o tăgăduia de altfel altora şi chiar sieşi, avea un fel de încăpăţânare. Voinţa fermă şi clară a Elenei nu izbutise să-l convingă: un cerc gol la mijloc, prin care mintea lui trecea dincolo, pe când bine înfiptă sta în el convingerea că zvonul divorţului e mincinos, că el şi Elena sunt perfect uniţi.

Când, într-una din zile, Tana, mestecându-şi vorbele, cercase a-i spune că ar fi mai bine să nu stea singur şi ar putea sau ea… sau fata ceea, să se mute în Lascăr Catargiu, Drăgănescu se agăţase de propunere ca de o salvare. Tana? Nu!

Nu era bine! Să se mute cu sora lui, nu!… Dar fata, sora Elenei! Stând cu Mika-Le, cumnata lui, la un loc, cine se mai putea îndoi de pacea căminului?… Supărarea Elenei pe fată, lucru mic, lucru vechi!… pe când folosul prezenţei ei!… Da!

Să se mute cu el Mika-Le… Nu-i era plăcută, dar ce avea de-a face! Apoi, cum avea să scrie Elenei să se întoarcă ce! puţin pe un timp scurt, pentru a îndeplini unele formalităţi judecătoreşti cu privire la noile instalaţii făcute pe proprietăţile ei… Aceste două perspective, din care una imediată, îl liniştiseră oarecât.

Mika-Le primise bucuros strămutarea. Baba o cam plictisea, casa era mai frumoasă dincolo şi avea automobil.

Elena, care ar fi fost pata neagră, lipsea şi dorea să lipsească cât mai mult. Drăgănescu era, ce-i drept, ursuz, dar era şi îngăduitor.

Teama de Elena stăruia chiar de la distanţă, de aceea se instalase cu precauţiune şi subt protecţia Tanei. Cum corpul principal al casei, în afară de camera şi biroul lui Drăgănescu, sta închis, Tana alesese pentru o fată o cameră pe dependinţe, alături cu a secretarului. Mai departe ceva era a lui Pavel, feciorul. Pavel era fără bunăvoinţă pentru MikaLe, încă de când locuise acolo rândul cellalt. O considera ca pe o rudă de pripas a doamnei, şi dispreţul

conţinut al Elenei pentru sora adulterină avea ecou în purtarea lui Pavel. Era corect, dar silnic.

Cu firea ei de gunoi mic, care duce la tăvăleală, Mika-Le nu se turbura de atât şi se aclimatiza. Pe Drăgănescu îl vedea rar, mereu posac şi distrat… La dejun, Mika-Le se credea obligată a plasa o formulă nouă despre Elena:

— Sora mea Elena poate acum să lipsească cât de mult. Fără grijă!

Drăgănescu părea a nu auzi.

Când Mika-Le vrea să facă escapade cu pseudologodnicuî ei pretexta că se duce la Tana. Pretextul slujea mai mult pentru Pavel. Cu automobilul nu cutezase încă a se plimba, nici a cere voie. Într-o zi spusese cumnatului, când era gata de plecare:

— Vrei să mă duci şi pe mine în oraş?

Un moment Drăgănescu stase la îndoială, apoi ideea îi păruse luminoasă: îl putea vedea lumea cu sora Elenei! De atunci, mai adesea Mika-Le traversa alături de cumnatul său străzile pline de lume, iar uneori se xntâmpla să se întoarcă ea singură cu maşina.

Într-una din zile, Mika-Le, cu timiditate, spusese cumnatului că n-a fost îa Cameră niciodată şi ceruse două bilete: pentru ea şi o prietenă! Prietena era amantul de la care pornise cererea.

Drăgănescu nu ştia dacă trebuie să o conducă: până la urma o luase cu el, ceea ce-i îngăduise să spună colegilor:

— Am adus pe cumnata mea! dar nu păruse a le face nici o impresie.

Vâlva divorţului trecuse. Strecurat în public la un moment când opinia n-avea alt subiect de clevetire, balonul de spumă, pesemne, se înălţase şi se spărsese. Drăgănescu însă lucra mereu pentru ceea ce credea întărirea căsniciei lui.

De Ia Elena n-avea nici o veste, deşi trecuse timp. Uneori se mira, în faţa lui Mika-Le, de lipsa acelor veşti. Fata avea răspunsuri inofensive:

— Poate s-a pierdut scrisoarea!… Vine poate ceva azi Se întoarce poate chiar dumneaei!…

Din acest schimb de idei, Mika-Le trăsese însă concluzia că e bine să supravegheze corespondenţa. Venise în conflict cu Pavel:

— Lăsaţi, domnişoară, că e treaba mea!

Fata urmase pe ascuns a-şi păstra interesul pentru ora factorului, cu intenţia de a ascunde scrisorile Elenei, ca fiind mai bine pentru liniştea ei. Scrisori de acolo însă nu veneau.

După dejun, Drăgănescu citea ziarele în biroul lui. MikaLe lua şi ea un ziar şi-l frunzărea; era mai frumos şi mai cald în birou ca în camera ei de pe coridor. Crezând că fata se crede obligată a sta acolo, Drăgănescu îi spusese:

— N-ai nevoie să rămâi!

— Dacă nu te superi, stau şi eu aici, n-am altă treabă, răspunsese.

Cu cât trecea timpul fără veşti, cu atât Drăgănescu pierdea noţiunea clară a legăturii lui cu Elena; nici figura ei parcă n-o mai avea în minte desluşit. Uneori, acum i se părea că nu s-a căsătorit niciodată, că Elena l-a refuzat până îa urmă. Tresărea dintr-un fel de amorţeală, se scutura ca din vis şi, văzând pe Mika-Le acolo pe un colţ de canapea, îi revenea realitatea lucrurilor.

Chiar gândurile lui aveau acum către Elena stânjenire mai multă: Să-i scrie!… Cum să-i scrie? Prezenţa lui MikaLe, dovadă a drepturilor lui de soţ, îl mai înviora.

Crize mari nu mai avusese, dar simţea adesea amorţeala care le era premergătoare: o pânză cenuşie îi sta un moment pe vedere, clipea atunci de mai multe ori până să vadă iar limpede; întâlnea ochii rotunzi, miraţi ai lui Mika-Le şi se silea să pară voios, ca şi cum Elena însăşi l-ar fi surprins astfel descalificat. Îşi. Zicea că fata ceea stă acolo cu el numai pentru a-l veghea şi, că i se va fi urând; era gata să creadă că e o fată de treabă, uitând că el singur dovedise cândva contrariul.

Mika-Le, tot frunzărind ziare, găsise – reproduse după cele străine – unele ecouri despre concertele lui Marcian.

Cum, fără să fie inteligentă, nu era de fel proastă pentru intrigi, făcuse un: „A!” după care comunicase îui Drăgănescu că:

— Prietenul dumneavoastră, artistul cel mare, cântă acum în toate ţările!

Peste două minute insinuase fără fineţă:

— Poate sora mea Elena lipseşte din Geneva, în plimbare!

Argumentul făcuse efect asupra lui Drăgănescu: Dacă, în adevăr, Elena lipsea? Era un motiv care putea explica tăcerea ei! Acum era convins că nevasta lui e, în adevăr, dusă pentru acele concerte şi se simţea mai liniştit. Dar, într-o dimineaţă, la sculare, avusese o criză mare, abia putuse suna pe Pavel. Chemată în grabă, Tana alergase, J pe doctor, Drăgănescu nu dase voie să-l cheme: avea doctorii şi va sta în pat liniştit până se va face bine.

Mika-Le se instalase de gardă cu o igliţă şi un ghem de coton perle, pentru un eventual şal de gât lui Adolf al ei.

Nemişcată pe colţul canapelei, se gândea la soarta ei vitregă: cumnatul părea că nu vrea să se mai scoale din pat, deşi acum îi va fi trecut! Nu putea să se ducă cu Adolf la plimbare!

Câţiva colegi deputaţi, care prinsese de veste, venise să vadă pe Drăgănescu. Le deschisese uşa Mika-Le. Aceste mici osteneli îi devenise nesuferite. Până când o să facă pe infirmiera?

Drăgănescu convins că Elena lipsea din Geneva şi de aceea nu-i scria, nu mai scria acum nici el. Întreruperea de raporturi îl. Întuneca însă şi era mereu mai ursuz. După o săptămână de pat se sculase şi decisese să plece la ţară. MikaLe, în ajun, se certase cu Adolf, pe de altă parte credea că merită de la cumnat o recompensă:

— Aş merge şi eu cu dumneata! cerşise. N-am fost de mică la Prundeni.

Drăgănescu n-avea gust de tovărăşie, dar nu cutezase să refuze. Numai Pavel obiectase:

— Domnişoara are să vă încurce la treburi.

Tana însă, pentru a nu fi fratele ei singur în drum, luase partea fetei.

— Merge de rândul ăsta şi dumneaei! împăcase Drăgănescu.

Pe drum nu scosese nici un cuvânt şi la Prundeni oprise şi coborâse fata, lăsând-o acolo, iar el trecuse la moşia de alături unde avea treburi.

— Ursu! Ursu! bombănise Mika-Le, trecând-o lacrimile îa ideea că va rămâne câteva ceasuri singură cu îngrijitoarea., Ursu dracului!

Câteva zile mai înainte, când se certase cu Adolf, îl făcuse atent asupra viitorului ce poate aştepta pe cumnăţica unui milionar prost şi părăsit de nevastă. Acel viitor îi părea acum periclitat. Ce! Sora ei n-avea de gând să vie o dată înapoi să scape ea de acolo?

Peste câteva zile, pe scara Ministerului de Finanţe, prinţesa Ada oprise pe Drăgănescu. Îl felicitase că arăta bine – ceea ce era prima obrăznicie – apoi îl întrebase ce comision îi dă pentru Elena, deoarece pleacă în Elveţia cu bărbatul ei. Cum Drăgănescu, luat prin surprindere, tăcea, Ada, râzând, îl asigurase că va fi discretă în ce priveşte purtarea lui de văduv. Auzise că şi-a găsit o consolatoare chiar în familie, ceea ce era comod.

Cum Drăgănescu sta înaintea ei mut, cu un cap stupid de uimire:

— Ce? Credeai că nu se ştie? şi plecând, Ada îl asigurase facă o dată de discreţia ei.

Scările ministerului lunecau subt ochii lui Drăgănescu ca un tobogan. Acuzaţia cădea pe capul lui din cer, din ceru!

Oamenilor fără greşeală şi cădea mai greu încă pe inima prinsă rău în nituri, cu suspensie proastă, săltată la orice hop.

Fapt era că ultimul timp se strecurase în public firul subţire al glumei proaste că Drăgănescu trăieşte cu cumnata lui.

Ar fi putut fi aprobat şi nu fusese; din acea vâlvă nu ieşise fanfaron cum ar fi ieşit alţii; n-avea fizicul cerut de rol.

Dimpotrivă, acţiunile publice ale Elenei se ridicase: Cu un astfel de bărbat! Capriciu al opiniei, platforma de cinstire a lui Drăgănescu cobora, pe când aventura Elenei îşi găsea scuză. Înapoia cortinei nalte a lui Mont-Blanc, în ignoranţa de tot ce se petrecea în ţară, Elena. Îşi relua ascendentul faţă de mahalaua bucureşteană, acum însă în domeniul complezenţelor şi ai abaterilor obicinuite.

La gândul că ar putea veni o scrisoare din străinătate, Drăgănescu acum se înnegrea la faţă, ca şi cum acea defăimare ajunsese îa Elena. Îşi închipuia cu ruşine ce trebuie sa gândească ea de eî. Avea cu privire la sfinţenia rudeniei cele mai burgheze prejudecăţi şi zvonul ticălos îl lovea nu numai în interesele lui casnice, ci şi în cinstea lui de om. Deasupra a tot sta însă opinia Elenei. Îşi amintea acum cu spaimă cum Elena îndepărtase cu supărare pe sora ei şi acum o adusese eî înapoi în casă ca şi cum ar fi făcut-o anume pentru a o jigni, îşi făurea singur acuzări cu care se pălmuia.

Cel dintâi lucru de făcut era să depărteze fata. Dar subt care pretext? El doar o ceruse Tanei i ce explicaţie putea da Tanei, ce explicaţie fetei? O roşeaţă îi umfla parcă capul şi gâtul îa ideea că Tana şi fata ar fi putut cumva afla ponosul.

Pe Mika-Le n-o mai putea suferi, dar nu era în stare s-o gonească.

Lipsea acum mai în fiecare zi îa ţară, ceea ce însă nu dregea nimic. Roţile uzinei celei noi, încă nestrunite în angrenaje, nu se învârteau mai strident ca maşinăria din pieptul îui. La el gândurile păreau a se frământa în piept; în spaţiul strâmt dintre stern şi coloana vertebrală începea un fel de moară cu aripi care fluierau, zgâriau acolo roţi cu

zimţi şi sirene subţiri filtrau usturos suflarea parcă deodată cu sufletul.

Cu acel mecanism defect ajunsese a se deprinde, cu necazurile morale însă nu se putea învăţa. Despre boală îşi amintea că Walter a vorbit de un defect organic. „Aşa era el de când era!” gândea când se sufoca ca un strangulat, şi nu vrea să recunoască agravarea; îl dispera însă ideea că Elena e nevasta unui bolnav şi unui defăimat… Aşadar, scrisoarea ei de despărţenie, închisă în casa de fier, era justificată. Nu era vrednic să-i fie soţ… Totuşi, ceea ce stă scris în scrisoare nu trebuia să se întâmple!…

De câte ori se întorcea în oraş de la moşie, Drăgănescu trecea pe la Tana, ca şi cum aştepta să-i ceară înapoi pe Mika-Le. Fiind însănătoşit, ar fi fost simplu să propună el, dar calomnia, deşi cunoscută numai de ei, îl oprea de la orice iniţiativă.

Pavel fusese cel care găsise soluţia… Sătul să tot facă comisioanele fetei, pe care n-o î nghiţea, şi socotind-o de prisos în casă, spuse bătrânei, cu care îşi îngăduia oarecare familiaritate, că:

— Acum, când domnul şedea mai mult la ţară, era mai bine ca domnişoara să se întoarcă la dumneaei… Nu era nici o femeie în casă… Poate că doamnei nici un i-ar fi plăcut s-o ştie acolo…

Bătrânul fecior vorbise fără precugetare; Astfel de cutezanţă nici un i-ar fi dat în minte. Ideea lui pornise mai mult de la o ceartă între Mika-Le şi secretar. Ceartă degenerată în calificative pe care Pavel nu le credea în tonul casei. Sa pârască nu-i plăcea şi credea că domnul e cu mult prea îngăduitor în toate şi cu toţi; cucoanei Tanei, însă, îi spusese.

Tana zisese numai:

— Ai dreptate, Pavel! şi, încrucişând mâinile peste şal!

Se pocăise.

Cum de un s-a gândit ca mai nainte că nu e locul fetei, acolo, singură cu trei bărbaţi – cuprinzând într-o singură

formulă simplistă pe Drăgănescu, pe secretar şi pe Pavel – fără nici un gând rău, numai pentru cuviinţă.

Însemnat fusese pentru Tana şi argumentul lui Paveldespre nemulţumirea probabilă a Elenei. Tana avea pentru cumnata ei mare luare-aminte.

A doua zi chiar, spusese lui Drăgănescu că dacă fata nu-t mai e de folos, i-ar fi de folos ei. Respiraţia de satisfacţie x lui Drăgănescu se scufundase în piept, în haosul unui vid prielnic. N-avea totuşi linişte deplină. Mişelia putuse ajunge îa urechile Elenei; Ada şi Lică Petrescu erau acum ajunşi în Elveţia şi, desigur, vorbise. Înclina capul ca un vinovat.

Elena va avea acum motiv de divorţ. Din nou, tăcerea ei nu-i mai nemulţumea; ar fi vrut să dureze la infinit; nici de întoarcerea ei nu mai avea interes. Deşi starea actuală echivala eu divorţul, singurul lucru de care se temea şi pe care nu-l vroia, era divorţul.

Îi trecea timpul cu punerea îa punct a uzinei noi, cu lupta răsuflării subt osul pieptului şi cu grija veştilor ce nu veneau şi mai ales a celor ce puteau dintr-o zi în alta veni. Vreo patru invitaţii succesive: chermesă, ceai, serată artistică, toate de îa casa Waker, îi dase emoţii. Nu se gândise, fireşte, să se ducă, nici un se scuzase; îi părea numai că iscodesc liniştea lui şi că pot aţâţa ceva din ceea ce el se silea să potolească.

Era invitat, ce-i drept, în calitate de cumnat. Aşadar, îl socoteau tot ca pe cumnatul lor? Dar acolo era lumea, lumea care vorbea mişelii! Mişelii pe care Eâena acum, poate, le aflase! Ce avea să facă Elena?… în acel ceas chiar, poate ci Walterii nu-l mai socoteau ruda îor!

Ca într-un ochi de baltă, gândurile i se învârteau, i se încreţeau, stagnante şi paludice.

PARTEA A TREIA XIII Cu o carte în mână, în salonul Lenorei, CocaAimee cercase în mai multe rânduri să facă pe mamă-sa să-i vorbească de unchiul Lică. Cincisprezece zile după balul la care-l cunoscuse, curiozitatea ci era încă vie.

Dar Lenora nu-i răspundea, ci se frământa pe canapea când pe o parte, când pe alta.

Răsfoind distrat cartea, Aimee îşi amintea surprinderea ei când aflase că acel domn îi este unchi, apoi mulţumirea ca unchiul e bărbatul prinţesei Ada, căreia îi lăsa acum bucuros titlul uzurpat.

Conversaţia cu Lică luase imediat un ton amuzant, pe care nu-l mai întâlnise la nimeni. Ea, aşa de protocolară, suportase familiaritatea, ba chiar o căutase repeţit în cursul serii. O impresiona contrastul dintre profilul cizelat, silueta corectă şi vorba aceea nejenată. La stabilimentele balneare, după salutul reverenţios al personalului, mâinile nesfiite ale masorului îi dau o impresie la fel.

! n seara balului ascultase de la oaspeţi toate variantele de 'stil şi de ton: fraze de politeţă, complimente mai îndemânatece sau mai stângace, discuţii, greoaie sau uşuratece, cancanuri, glume – unele chiar de mult spirit – cât şi jargonul junilor: juni amici ciubişti.

Debitul începuse a-i pare obositor. Singure cuvintele rare ale lui Walter îşi aveau încă preţul, un preţ în aur şi pus la dobândă; pe dânsele le supraveghea şi le colecţiona cu îngrijire pentru a nu fi cumva. Rătăcite de la destinaţia unică a profitului ei.

Lică, cu limbajul lui inedit, picase la timp. Ca sunet, glasul unchiului era cam vulgar, dar, aşezat într-o octavă de falset simpatic, vorbele erau spontane şi le puteai desprinde una de alta sau înşira după voie; nu simţeai că s-au legat ca o funie care ţi se va împleti în auz în toată lungimea ei, dar nici un te lăsau atârnat ca unele stacate, în aşteptarea nedumerită a ce va urma. Dacă cineva îl întrerupea, silaba se risipea uşor pe buzele lui Lică înlocuită de ţigară, şi un alt cuvânt, care niciodată nu părea întâiul, „solemnul cel întâi”, se scutura cu scrumul în momentul următor.

Ce spunea? Nimicuri pe care nici el nu le lua în serios, ceea ce le da o scuză şi o calitate, dar care erau exprimate cât mai pitoresc. Aimee nu era familiarizată nici cu vorba de

la mahala, nici cu stilul foiţelor umoristice sau al cupletelor de vodevil, ca să-i poată indentifica limbajul.

Alternând printr-un joc abil cu ţigara, vorbele fluturau înaintea ei de pe buzele râse, ca batistele de mătase colorată scoase din pălăria unui scamator; le complecta surâsul complice şi privirea şireată a farsorului. Era ediţia de prinţ-consorte a vorbirii trubadurului Lică.

Dacă Aimee ar fi întâlnit unchişorul în alte împrejurări, ar fi ezitat poate să-i admită formula, şi-ar fi înfrânat pornirea de simpatie, aşa cum îşi refuza uneori gustul de a suge seminţe sărate. Încadrat însă în familie, încorporat în convoiul balului, Lică fusese absorbit ca grăuntele de sare.

Lică era cam strâmtorat în saloane, numai prezenţa Adei slujea de paraşută încercărilor periculoase ale zborului lui monden. Mulţimea totuşi, în orice fel, era elementul lui, îl excita, îi da un fel de beţie colectivă, uşoară ca un fum mic de vin cu sifon, care îl prindea. Se deprinsese, de altfel, cu boierii; numai tinerii snobi cu aroganţa lor sinistră îl cam plictiseau, dar îi socotea confraţi de manopere felurite; ei însă nu-l recunoşteau.

De temei era cu neputinţă ca Lică să se sperie, fie în orice saloane şi subt orice model de rochii. Le dezbrăca numaidecât.

Nu era nici lubric, nici imaginativ; femeia nu însemna pentru el amănunte plastice, ci numai instinctul feminin elementar, trimis sau primit din treacăt printr-o privire, un cuvânt, un semn. În lumea aceea incomodă, tot cu femeile se acomoda mai bine. De aceea, când Coca-Aimee se apropiase măreaţă în faldurile de lame ale rochiei de stil, cu bucle aurii ca de perucă, îşi zisese neturburat: „Frumoasă păpuşă!” Iar când Ada – Dolmelsch3 fidel – intervenise spunându-i:

— Cum? Nu cunoşti pe domnişoara Hallipa, nepoata dumitale?

Împrejurarea neprevăzută care-l înrudea cu păpuşa de lux îl înveselise nespus.

Aşadar icoana asta bine poleită era fata soră-si Lenora!

Care dracu din de?… Aia mijlocie de la pension – Coca!…

Căreia, când era mică, abia îi venea de hac purtând-o pa umăr, atâta era de mutroasă.

— Mă bucur! zisese fără complicaţie. Gândise tot necomplicat: „Cum se face din pui vrabie!… Asta nu seamănă cu soră-mea, nici cu grecu; cu cine Dumnezeu seamănă?…”

Îi lipsea simţul familial; nepoata i se păruse prea picată din cer, fără să simtă către această rudă strălucita vreo obligaţie alta decât aceea către o femeie care îţi surâde.

Era mulţumit numai că rudenia 51 scutise de mofturile etichetei. La început, palatul Walter, tablourile, ceremonialul serbării – pe care-l dsfaia „regularea circulaţiei” – îl cam intimidase. Îi venea deci numai bine faptul că graţiozitatea nepoatei îl făcea acolo „de gazda”.

Aimee, dimpotrivă, îşi confrunta mereu impresiile despre el cu noţiunea de rudenie, de aceea, fizicul ca şi felul de a se purta, ca fi vorba lui, o surprindeau şi se perverteau în aprecierea ei.

Nu parvenea de fel să-şi închipuie cum acel bărbat nostim era fratele mamei ei; se ostenea zadarnic să-l încorporeze amintirilor trecutului, nu şi-l amintea de fel, aşa că rămânea mereu proaspăt.

Când Lică spusese Adei:

— Uite, domnişoara asta nu se purta bine decât dacă o luam călare pe după gât! i se păruse că aude un cuplet îndrăzneţ, autorizat de cenzură.

Clipirea din ochi de care Lică nu se putuse dezvăţa şi care ia faţa lui rasă lua acum formă de „tic” – un fel de monoclare fără sticla – apoi un freamăt al buzelor care înlocuia fluieratul anevoie dezbărat, trupul subţire care subtiliza ceea ce aveau mişcările cam comune, un gest vag al mâinii substituit pocnetului din degete, glasul susurat cu nepăsare aproape de obraz, suflând un vânt uşor peste gât,

totul făcea pe CocaAimee să-i primească, ba chiar să-i placă, promiscuitatea lui.

În seara aceea de bal, Aimee făcuse cu un zel nou circuitul saloanelor, culegând din treacăt frânturile de vorl\u355? ce-i azvârlea Lică, interpelări simpliste ce-i păreau savuroase. Numai pentru el urechile ei nu mai erau de porţelan, şi vechiul fante, cu glumele lui calpe, dar îndrăzneţe, săvârşise un fel de viol al timpanului.

Când balul luase sfârşit, Aimee purta, în decoltajul larg al rochiei de stil, amintirea unchiului ca pe un fir de busuioc ascuns, care zgârie puţin pielea şi miroase iute. Tot ce neamul arhivarului Pană din Mizil şi al arendaşului Hallipa distilase pentru a compune nobleţea fetei îşi regăsea în acel gest sucul indigen, pe care suc Lică îl păstrase intact.

La 4 dimineaţa, în rochia de bal încă, Aimee scrisese câteva rânduri Hildei, din nevoia de a-şi împărtăşi şi prelungi impresiile. De obicei îi scria franţuzeşte, ca exerciţiu de stil şi ortografie – acum, plecată peste hârtie cu diadema perlată pe frunte – găsise în chiar starea ei de spirit, familiaritatea acelui Wianerisch, obicinuit între de la pension.

„… Vin klein Onkel! Meh. R sag'icb dir nicht! Echt Bruder mâner Multer wenn es dir gejâllig ist?… Aber wa' fur a*

Kerl!…” 1

De la un timp, Lenora devenise capricioasă.

După plecarea Hildei, din alintare sau de urât, se plângea mereu de migrene şi cerca să oprească pe Aimee lângă ea. Aimee, nevrând să se facă obicei rău, nu-i ceda, dar o sfătuia s-o însoţească sau să iasă singură; atunci, speriată că traiul ei sedentar e ameninţat, Lenora înceta a se mai plânge. Aimee totuşi purta oarecare grijă Lenorei şi, la o întrunire de comitet, se apropiase de Nory Baldovin, care era casiera societăţii şi-i spusese că mama ei ar fi fericită s-o vadă fără etichetă, ca între rude.

În mintea fetei, Nory era un fel de nepoată a Lenorei, nu ştiu cum şi ce fel.

— Am să viu! Am să viu să văd pe coana Lenora, răspunsese feminista, fără intenţii serioase.

Într-una din zile însă, Aimee îi telefonase o invitare precisă, care suna aşa:

— Mama şi cu mine suntem singure şi te aşteptăm la ceai. Am trimis autoul!

Nory nu putuse refuza şi sosise cu gura mare ca de obicei:

— Uite, dragă, cum seamănă Aimee, fără pălărie, cu bunicu-su Eriste!

Lui Aimee îi plăcea să aibă strămoşi; prelinsese Lenorei să caute fotografia acelui bunic, care trebuie să fi fost un om admirabil. Se stabilise astfel intimitate; Nory Baldovin totdeauna plăcuse Lenorei, de pe timpul când venea la Prundeni la moşie să treacă vacanţa cu Elena. Pe atunci Lenora era în apogeu şi Aimee era o păpuşă frumoasă şi micuţă.

Aimee la acea întrevedere se arătase drăguţă, iar Lenora nu se mulţumise până când Nory nu-i fixase ziua când mai vine s-o vadă.

De la plecarea Hildei îi era, în adevăr, urât Lenorei şi cum nici un se simţea tocmai bine, dorea să aibă pe cineva lângă ea; uneori îi era chiar teamă să nu fie cumva rău bolnavă şi ar fi vroit să aibă cu cine se consulta. Pe Aimee o cruţa şi n-avea de confidentă decât pe Maria servitoarea. Pentru nimâc în lume n-ar fi spus lui Walter ceva şi se bucura că regimul camerelor separate îi îngăduie să ascundă. Îndată însă ce Nory o cerceta mai de aproape, tăgăduia, ca şi faţă da Hilda.

Nory însă nu se da lesne învinsă:

— Ce ai, femeie? Arăţi azi de pe altă lume î… Mai ieşi îa aer! Stai aci închisă! M-aş lipsi de palat!

, La ai ei de acasă, când o întrebau, Nory spunea:

— Lenora acum? Parcă e îmbălsămată!… Cu bărbat doctor mare şi nu se caută. Aimee aia ori e proastă, ori e secătură!

Uneori, plictisită, Nory refuza invitaţiile Lenorei.

— Să mai vadă de alta!

După un timp îi telefona însă chiar doctorul Walter şi atunci n-avea încotro.

Walter simpatiza pe Nory Baldovin pentru firea ei deschisă, pentru francheţea brutală, pentru contrastul cu propriul lui caracter şi cu al celor două femei din casa lui.

Lipsa lui de mlădiere, rezerva rigidă, cuvântul calculat, acele calităţi sau defecte ce-i erau proprii, făceau pe Walter să găsească mulţumiri complimentare în libertatea de idei, de gesturi, de cuvânt a feministei. Nory era ca un hol cu geamuri larg deschise în a cărui lumină trecea oricine şi chiar el, Walter, fără stânjenire. A putea sta nestânjenit în plină lumână era ceva mereu de mare preţ pentru doctorul Walter, Nory îi strângea mâna ferm, îl chema „doctore mare* cu ton de convingere şi de familiaritate, despre sanatoriu zicca cu tărie: „Bravo!” şi despre palat: „Halal!” fără nici un plan dinapoia gândului, căci credea pe fiecare liber să-şi facă viaţa aşa cum înţelege şi, în adevăr, socotea sanatoriul ca pe o operă mare.

Apoi Nory era inteligentă, calitate pe care Walter o preţuia cu deosebire, deoarece era calitatea pe care el însuşi o pusese în slujba binelui şi a răului şi de care era mândru ca de o avere pe care o putea opune celorlalte averi. Nory mai era şi rudă – credea şi el – fixa deci o dată mai mult pe Walter în noua lui existenţă, dincoace de perdeaua trasă, a unui trecut prescris; înlocuia şi pe Hilda, deci sublinia lipsurile, ce nu trebuiau subliniate, ale lui Aimee.

Ca şi Hilda, Nory se slujea acum de Walter ea să speri: pe Lenora, cu diferenţă numai de procedare:

— Dacă nu-i spui că ţi-e rău, îi spui eu îndată!

Lenora jura că a doua zi va spune, şi la ziua viitoare asigura pe Nory că s-a restabilit complect.

Nory, de altfel, nu venea prea des. După o pauză cam lungă, având de vizitat un bolnav recomandat de ea sanatoriului, trecuse pe la Lenora. Cunoscută de personal, circula oarecum în voie pe coridoare; la uşa camerei

Lenorei întâlnise pe Maria care ieşea cu un teanc de rufe ghemuite. Nory se trăsese înapoi: duhneau î

— Ce e asta?

— Am premenit pe coniţa! Nu e aşa bine azi! răspunse Maria cu ezitare, privind bănuitor pe Nory.

Culcată cu faţa în jos, pe un maldăr de perne ghemuite subt pântece, Lenora gemea şi se crispa ca un boierie. Nu auzise pe Nory intrând; o simţise abia când îi pusese mâna pe frunte.

Cercase să se salte, dar nu putuse.

— Ce ai?… Ai crampe? anticipase Nory.

— Da! Crampe mari! N-am mai avut până acum!

Avea o biată voce.

— Nu-i nimic! Un ceai, un termofor şi Davila! Ce face toanta de Maria de nu-ţi dă ce-ţi trebuie?… Unde e Aimee?…

Doctorul ştiu că e la operaţie!

— Să nu cumva să-l chemi! gemuse Lenora.

Nory atribuise teama ei la respectul către ocupaţiile ilustrului. „Biata Lenora arată cam speriată în noua ei căsătorie!” gândise. Se apucase să îngrijească pe bolnavă; reuşise să-i facă un culcuş confortabil pe sofa, căci Lenora se apăra de pat ca de moarte. O înconjurase cu sticle calde şi o îndesase cu ceaiuri, nu fără să bruftuie pe Maria care se uita la amândouă cu ochi holbaţi.

Lenora luase apărarea slujnicei:

— Maria mă îngrijeşte bine!

Când venise rândul picăturilor, refuzase, zicând ca i-a trecut. Se scuzase că poartă un capot de flanelă şi ceruse o pijama. Abia ajunsă acasă, Nory îşi amintise de rufele duhnitoare:

— Nu era bine femeia, şi eu am îndesat-o cu călduri!

Peste vreo zece zile, Mana chemase la telefon pe domnişoara Nory, invitând-o din partea Lenorei pentru după-amiază negreşit.

Lenora, cercuită cu vânătăi la ocin, care semănau cu doua pansele negre cu miez albastru, şedea pe divan culcată. Era coafată, fardată, dar cu buzele pârlite. În pijama de satin negru, brodat cu dalii, şi cu blană de urs alb pe picioare, părea bine dispusă şi reproşa lui Nory că n-a venit în ajua s-o felicite de ziua ei. De altfel, ea singură ar fi uitat, dar nu uitase mica ei Aimee: pijamaua era darul fetei; ursul şi un colier de perle, darul lui Walter. Nory admirase perlele, na mari, dar care totuşi reprezentau o sumă destul de frumoasă; văzuse însă un gât subţire pe care două dungi mari făceau colier. O izbise cu atât mai mult cu cât mai demult admira la Lenora o guşă albă şi umflată.

Lenora povestise cum fusese sărbătorită: Pejan, care fusese singurul oaspe, trimisese un coş cu flori minunate; personalul sanatoriului, un lămâi înflorit care încânta pe Lenora ca o jucărie; seara jucase cărţi în patru în biroul lui Walter, apoi Aimee manevrase un Maşter's X'oice de acaju, ultim model, pe care Walter i-l lăsase tot ei în cameră.

— Sunt grozav de răsfăţată! suspinase Lenora, ca pe vremea lui Hallipa.

Îi păruse rău că Nory a lipsit şi o chemase să bea şampanie. Faţă de astfel de stare de spirit, Nory nu-i mai pusese nici o întrebare; cercetase numai despre Aimee, decisă să vorbească de sănătate cu fata, care era de treabă altfel, dar tânără şi ameţită de noroc.

Nory băuse şampanie bucuros şi învârtise cu intermitenţă vreo două ceasuri gramofonul, pentru a face Lenorei plăcere.

Refuzase numai pe Caruso, spre decepţia Lenorei, care pronunţa numele tenorului ca pe al unei catedrale. Nory motiva că: prea rage! Deşi însăşi cu clanţă mare, avea auzul delicat.

Pe Seim a Kurz o admitea, pentru că nu mai auzise pe nimeni făcuid astfel de gargare.

De şampanie, de lichior, de mulţumire, Lenora prinsese ceva faţă şi, probabil, se încălzise, zvârlind ursul de pe

picioare. Nory, care sta pe marginea aceluiaşi divan, la mişcărei Lenorei se trăsese fără voie înapoi, simţind că o taie peste faţă aceeaşi duhoare de deunăzi.

Zdruncinată de pe ioc, Lenora îşi muşcase buzele ca de un junghi undeva înăuntru. Lăsase picioarele jos pe blana căzută, strânsesc încordat genunchi lângă genunchi în faldul pantalonilor de satin negru. Cum Nory o fixa de ia mijloc jn jos, acolo unde era ascunsă buba, Lenora zisese cu o voce ce scârţâia de durere reţinută:

— N-am vrut pantalonii pijamalei să fie strimţi, deşi e moda.

La plecare, Nory o felicitase, urându-i pentru îa anul cadouri şi mai frumoase.

— Da să-mi faci şi mie un cadou, cucoană Lenora!

Lenora se arătase voioasă.

— Uite ce el Eşti azi mai bine ca totdeauna, nostimă cu picăţele, dar te doare undeva. Mie nu vrei să-mi spui, dar fă-mi plăcerea şi spune boierului Waâter, bărbăţeluî dumitale, ţî eî o să te arate doctorului Waâter, care are să te facă bine!

Şi Nory râsese cu haz de spiritul ei ieftin.

— E drept că mă doare puţin înăuntru… da numai acum, de o zi! Am să-i spun sigur doctorului!

Lenora avea glasul cu care Nory îşi amintea că minţea pe vremuri. De aceea, ia o nouă întrunire a comitetului pentru orfani, Nory căutase pe Aimee şi, punându-i pe la spate mâna pe umăr, o chemase pe nume. Aimee se întorsese să vadă cine a cutezat, dar luase o expresie agreabilă dând cu ochii de Nor”.

— Aimee! Mama ta are o infecţie! Cum Dumnezeu n-aţi băgat nimeni de seamă? azvârlise Nory, apoi se depărtase ocupată aiurea, lăsând pe Aimee roşie de surprindere, de grijă şi ofensă.

Cuvântul „infecţie” despre Lenora o jignise. „Ce originală”, gândise despre Nory, în sens nefavorabil. Plecase înainte de sfârşit, renunţând la ceaiul pe care trebuia să-i ia la fetele

Persu. Pentru mama ei făcea orice sacrificiu! Avusese chiar o mică enervare. Dusese batista la ochii puţin umezi.

Acasă se repezise de îa uşă spre Lenora, luând-o de gât, cu sughiţuri mici în glasul de copil.

— Ce ai, mamiâe? Ce ai?

Lenora, surprinsă, speriată de propria ei stare, fără a şti cum şi de unde vine alarma, avusese un junghi mare, urmat de ceva ca o surpare pe tampoanele de vată. Secată de durere, se stăpân isc totuşi şi mângâiase pe mica ei Aimee, pe frumoasa ei Aimee, pe care o adora şi de care era adorată.

Lucrul rămăsese la atât, deoarece în aceeaşi seară era la Waâteri mare dineu urmat de muzică. Lenora, negreşit, fusese cruţată. Aimee, ocupată, abia avusese timp să spună lui Walter în treacăt:

— Mama nu e aşa bine, nu vine la masă.

Nu era un caz excepţional şi Walter nu se neliniştise. Mai gravă fusese problema unui tacâm rămas gol în ultimul moment. Aimee era foarte indispusă şi se simţise o mică stânjenire înaintea aperitivului – un vermut cu savoare maladivă.

Eticheta obişnuită meselor din casa Walter în seara aceea păruse mai monotonă. Aimee, aşezată lângă Amedeu Anestin, era enervată de răsuflarea lui sforăitoare, probabil pricinuită de ceva polipi; avea impresia că acel zgomot predomină masa, de aceea dase ordin ca primul număr muzical al serii, un duo de negri, să cânte în timp ce se serveau fructele.

Fusese o diversiune, totul se destinsese. Walter, încordat şi el, desfăcuse cuta dintre sprincene, o dungă tăiată fin şi oblic ca un accent grav în pielea netedă. Era micul semn, gravat acolo de bisturiul conştiinţei; un semn de care un amor de femeie s-ar fi putut agăţa cu obşti nare, dacă doctorul Waâter ar fi fost menit să cunoască amorul sufletesc ai unei femei. Acea linie, asemeni tatuajului unei cifre chineze, o observase Hilda Gert. Efigia perfectă a

doctorului Walter ar fi fost monotonă dacă n-ar fi avut acel mic semn, bizar ca o dorinţă faustiană.

Înviorat de exordul exotic, concertul de după dineu decursese bine. Se aplaudase, se comentase şi se făcuse cerc în jurul artiştilor. Aimee îşi regăsise calmul, şi Walter satisfacţia.

Nory fusese printre invitaţii de după dineu; avusese tactul să nu spună nimic în timpul serii; abia îa plecare, în vestibul, întrebase pe Waâter:

— Şi Lenora?

Drumul ascuns

— Bine! răspunsese mecanic Walter, pe când îşi amintea cu un fel de grijă că Lenora a lios.it indispusă.

— Mie nu-mi miroase a bine! adăogase Nory, dând fuga pe scara de marmoră, după doamna Caramfil, care o lua cu maşina ei.

La acea replică, Walter rămăsese de bronz ca purtătorul 'de lampadar din hol. Apoi, sângele urcat la cap păruse a-i da pumni şi palme, împins de conştiinţa pe care cuvântul lui Nory o brutalizase.

Circula acum în el, cu o repeziciune de invazie, evidenţa unei boale mai grave. Auzul fără greş al lui Walter izolase cuvântul „miroase”, dintre celelalte, ca pe o diagnoză şi ca pe vm blam. Pumnul stâng pe care îl ţinea închis îi tremura de enervare. O mare nerăbdare îl cuprindea, făcută din curiozitate şi alarmă; simţea parcă viteza unei armii de microbi care-i luase înainte. Era totuşi prea târziu pentru a deştepta pe Lenora din somn. Walter nu era un impulsiv. N-ar fi zguduit fără de vreun folos real uşa bolnavei, numai pentru a o inculpa sau a se disculpa pe sine.

Walter dormise, ca de obicei, un somn scurt, dar destul de liniştit. Conştiinţa lui, care întotdeauna era activă, părea exercitată la odihna reglementată a somnului.

A două zi dimineaţă nu mai avusese timp a-şi relua dezbaterile conştiinţei. Când se pregătea tocmai a surprinde pe Lenora în izul matinal al boalei, Pejan bătuse

la uşă şi cu un aer grav ceruse să-i comunice ceva urgent: în ajun, seara, la timpul prânzului, doamna Waker îl chemase discret şi grabnic.

Lui Walter numele îi sunase străin şi ciudat în acel moment.

Ori, doamna Walter, după examenul ce-i făcuse, avea – aproape fără îndoială – un adenom uterin care cerea o intervenţie imediată. Spera să nu fie tardivă, dar negreşit era întârziată.

O*

Ceva ca o undă depărtată de ură pentru femeia care-i ascunsese răul străbătuse pe Walter; apoi, imediat o altă undă de milă pentru femeia care din sfială şi cochetărie tăinuise astfel de suferinţă. Walter îşi scuturase repede impresiile, dase la o parte tot ce nu se făcuse din vreme şi la Vreme, îşi aşezase conştiinţa ca acul ceasornicului la ora şi minutul de atunci; de acolo înainte începea datoria pe care era, deci, s-o îndeplinească riguros. Nu alergase spre nevastă-sa; trecuse cu Pejan în birou şi-i pusese toate întrebările, îi ceruse toate amănuntele. Îl însărcinase apoi să pregătească o cameră pentru Lenora în sanatoriu şi tot ce era cerut de operaţia iminentă.

Înainte de a se duce Ia Lenora, făcuse şi ancheta celor două femei care o serveau: fata din casă şi Maria, care ea făcea parte dintre infirmiere. Maria fusese concediată: o compiezanţă şi o ignoranţă îngăduite unei servitoare, obicinuite nu puteau fi şi unei infirmiere.

Întrevederea cu Lenora decursese destul de bine, Walter o cruţase de reproşuri şi nu insistase s-o examineze din nou, ceea ce ar fi turburat-o. Ştia că Pejan nu s-a putut înşela, că peste câteva ore examenul lui Corvin chirurgul avea s-o obosească şi, ce-i drept, simţea o aprehensiune a se ocupa el însuşi de ea medical.

În faţa acelei biete femei ce-l privea cu ochi sfâşiaţi de frică, Walter simţise nevoia pe o parte să-i cruţe adevărul,

pa de alta s-o convingă de necesitatea operaţiei, ceea ce numai el putea obţine.

— Dacă te operezi imediat, eşti vindecată i îi spusese ferm şi blând.

Lenora, tremurând ca de friguri, bâiguise consimţământul.

Spaima de cuţit lupta cu dorinţa vindecării, predominate de autoritatea lui Waker. Fusese o criză jalnică de nervi, bietul trup cutreierat de curenţii zadarnici ai emoţiei, pe când cuibarul fatal îşi dura în adâncimi opera harnică.

Prevenită de servitoare, Aimee fusese cea care făcuse scena mare de reproşuri. Conştiinţa ei trecuse lesne vina întreagă asupra victimei:

— Ingrată!… Răutăcioasă!… Să nu spună! Să ascundă de ea!…

Excesele nu prindeau bine pe Aimee. Gestul suna strident, plictisind pe doctorul Pejan. Deşi linia suavă era alterată, Waker nu observase; intervenise numai în surdinăpentru linişte. Aimee încetase ca prin farmec. *

Fusese o suspensie aşa de subită, că doctorul Walter simţise iarăşi acca emoţie prin surprindere al cărei traumatism i-l da Aimee. Walter stăruise ca Aimee să se retragă. Nu erau lucruri făcute pentru privirea ei.

Aimee nu ştia de ce fel de boală e vorba, dar se speriase de cuvântul „operaţie”. Împotriva stăruinţei lui Walter se aşezase lângă patul bolnavei, ca şi cum nimeni şi nimic n-ar mai fi putut-o depărta. Era o statornicire pe zece minute.

A doua zi, la deşteptare, Aimee era limpezită. Nu alergase la Lenora, îşi zisese că de atunci încolo avea destui timp şi prilej să stea lângă ea. Calcula ce anume turburarc de program aducea operaţia Lenorei. Erau animări de dineuri fără mare însemnătate şi pe care le ceda fără regret pentru mama ei. Gravitatea boalei n-o aprecia, necunoscând-o, totuşi se îndreptase către birou! lui Walter dintr-o nevoie de a şti.

Walter nu dormise de fel, şi din vreme sculat, sta de câteva ore la birou, asaltat de gânduri iscate de boala Lenorei.

Ipotezele toate provocate de acea împrejurare, cât şi toate consecinţele acelor ipoteze, duceau în gândul lui un duel aprig, îşi încrucişau fierul când agresiv şi făţiş, când dosnic, pieziş.

Cu fruntea crispată de ascuţişul unor anticipări turburătoare, Walter tresărise când intrase Aimee, ca şi cum ar fi apărut acolo fantoma conştiinţei lui.

Se sculase şi mersese grăbit spre uşă, nu ca o întâmpinare, ci parcă doritor s-o îndepărteze. Aimee, care nu-şi purtase încă închipuirea atâta de departe ca eî şi nu-şi da seama dar de situaţie, neştiind ce atitudine să ia în faţa turburării lui Waker, alesese pe aceea de a se simţi intimidată şi murmurase oarecum sfios:

— Eşti ocupat?

Acuzat de impoliteţă, Walter se crezuse dator să-i dovedească contrariul şi, apueând-o de mâini cu un elan neobicinuit, o condusese lângă birou. Coca-Aimee nedumerită, se lăsase aşezată pe scaunul lui, pe când el, ţinându-i încă mâinile, prelungea acum cu voinţă acel gest spontan. Erau împrejurări excepţionale care îngăduiau dezordinea acelui moment.

Aime, având aerul a nu băga de seamă, se întreba ce înseamnă acea expansiune. Waker n-o preocupase prea mult timpul din urmă, interesele şi le credea destul de bine aşezate; n-ar fi vrut totuşi să piardă o ocazie aşa de bună. Era însă surprinsă nepregătit, ceea ce o lăsa fără iniţiativă, în schimb îi înlesnea un aer de naivitate firesc şi oportun.

Intrarea fetei hotărâse soarta duelului de gânduri pe care boala Lenorei i ie provocase.

Pornită în chinuri ale conştiinţei, chestiunea „succesiunii” se rezolvase aproape fără precugetare: doctorul Walter se descoperise pe sine în chiar momentul acţiunii, de aceea era foarte turburat şi Aimee îi simţea cu satisfacţie pulsul agitat, dar-şi cu necazul că nu ştie ce arc de făcut.

Waker ar fi dorit ca de rândul ăsta să fie mai puţin inocentă; era prilej unic de a se face între ei doi un pact; un

pact pentru care trebuia tocmai atmosfera confuză de acum, dar trebuia şi complicitate.

O dată pactul făcut în emoţia propice a momentului, lucrurile ar fi urmat mai lesne cursul lor. Obstacolul iniţiativei astel înlăturat, drumul nepermis ar fi fost descurcat.

— Aimee! zisese Waker, cu glas aproape străin. Nu ştiu dacă-ţi dai seama! Pierdem pe Lenora!

— A!

Aimee dase un ţipăt mic, ca şi cum ar fi înţepat-o o albină.

Deşi vestea era neaşteptată, îşi consumase emoţia în ajun şi, preocupată de scena dintre ea şi Walter, cuvintele nu-şi aveau înţelesul lor deplin.

Waker nu se asculta decât pe el, astfel că nota ascuţită, dar falsă a exclamării nu-l izbise.

— O pierdem! urmase, ca şi cum nu vrea să scape firul aşa de greu prins…

Făcuse apoi o pauză în care înnoda ochiul de plasă în care trebuia să apuce pe Aimee.

— O pierdem!… Dar nu vei fi singură!… Vei rămâne aici pentru totdeauna, dacă vei vroi… Aşa cum vei vroi!…

— A! repetase Aimee ca şi cum ar fi stat pe un ac.

Înţelegea că Waker profita de boala Lenorei şi era plictisită fiindcă nu-şi găsea atitudinea. Waker nu băga de scamă; vedea ca prin ceaţă; în creier i se lăptuia cu violenţă cutezanţa acelui proiect. Faţă de lupta lui cu sine, victorioasă, capitularea lui Aimee era secundară, Aimee se sculase zicând numai:

— Îţi mulţumesc! în lipsă de inspiraţie, dar bine inspirată.

Rezultatul acela care sosea nepreparat de ea, nu-l putea destul aprecia. Cât despre boala gravă a Lenorei nu ştia dacă nu e un pretext de care se slujeşte Walter.

Îşi trăsese mâinile din ale lui, cu un scâncet uşor de durere care era sincer; ceea ce Walter strângea aşa de tare nu erau mâinile ei moi, ci voinţa lui puternică care trebuia strunită.

— Pe când? întrebase Aimee.

Walter, buimăcit, nu ştia ce vroia să spună.

— Pe când operaţia? repetase cu un tremolo în glas.

Walter îşi revenise:

— Mai stai un moment, zisese cu ton normal.

Îi explicase că Lenora va fi preparată cât mai iute şi apoi operată. Operaţie care va reuşi fără a o vindeca. Cancerul seva reforma şi o soluţie fatală nu va putea fi înlăturată – după un timp mai lung sau mai scurt. Nu se putea exact prevede ce prelungiri vor da îngrijirile, nici ce surprinderi putea aduce boala… Cum putuse avea imprudenţa să ascundă atâta timp!

Aimee acum desluşea mai bine: Cancer! Primejdie! Impresia ei se concentra într-un fel de necaz pe Walter. Se uita lung la eî cu ochii ei limpezi. Privire fără de expresie, căreia îi puteai da deopotrivă sensul unei întrebări, unui reproş, unei curiozităţi sau pe care o puteai lăsa fără interpretare, numai cu enigma stânjenitoare a ochilor limpezi.

— Ea singură e vinovată! hotărâse Waâter fără a se putea justifica cu argumente ce-ar fi fost scabroase pentru urechile îui Aimee.

El se supuse pasiv rolului de soţ; Lenora, după voia ei, limitase acel rol, totodată Lenora stânjenită, Lenora bolnavă, se ferise de Walter, era exact. Exactă asemeni pasivitatea lui.

Vina era a amândoura sau a nici unuia.

Răul localizat aparţinea însă numai bolnavei, care-l ascunsese cu şiretenie şi încăpăţânate: din pudoare, din ignoranţă, din cochetărie, din ruşine pentru acea anume infirmitate de care se credea dezonorată. Din fosta ei şiretenie îi rămăsese atât cât să nu trădeze secretul descalificării ei de femeie.

— Mama dumitale – zisese Walter, înlocuind titlul de soţie cu cellalt, ca pentru un divorţ prematur sau postum – mama dumitale poartă răspunderea nenorocirii… până ia un

punct… deoarece chiar îngrijită din timp, vindecarea era poate exclusă! S-ar fi câştigat numai timp!…

— Maria ştia! adăogase Aimee cu rancună, căutând un vinovat.

— Ce putem cei-e şi ce putem face Mariei?

Glasul lui Walter era scăzut, dar aspru.

— Mama e singură?

Aimee căuta o ieşire.

— Va trece chiar acum în sanatoriu, o poţi pregăti!

Liberată, Aimee se dusese Ia Lenora care nu îşi iuase în serios atât boala cât rolul de bolnavă. Ceruse aşternuturi dantelate şi cutiuţele umpleau patul încărcat ca un trofeu. Văzând pe Aimee se bucurase; nu-i făcuse nici o întrebare care s-o pună în încurcătură. Vorbise de camera ce va ocupa – cea mai frumoasă; de serbările ce vor ti amânate din cauza ei; de voiajul la Viena pentru raze, mai. Târziu, amintindu-şi numele magazinelor unde târguise altădată. Chiar numele lui Flailipa, nemaipronunţat atâta timp, revenise cu aceeaşi indiferenţă, ca cel al furnizorilor.

Auzind numele tatălui ei, Aimee se întrebase de cumva protocolul cerea să fie anunţat. Socotise mai prudent să nu amestece pe nimeni dinafară în destinele palatului Walter, mai ales, aşa cum de se anunţau.

Lenora părea acum că adormise; doborâtă de osteneala boalei, îndelung ascunsă, simţea nevoia patului. Din când în când deschidea ochii, din nevoia de a se supraveghea.

— Sunt aici, mamile!

Mulţumită, Lenora adormea iarăşi. Aimee se uita la ea cu grijă şi cu frică. Numele boalei şi ghidul operaţiei îi dădea acum o teroare ce se substituia aâtor sentimente. Traiul cuteza să aducă turburări proiectelor ei. Se liniştea amintindu-şi scena de adineaurea cu Walter. Cât era de emoţionat!… Şi cu ce grabă profitase de prilej! Nu mai fusese necesară nici. O man operă!… Atâta facilitate aproape o decepţiona… Dacă n-ar h fost curiozitatea pentru

Licã, n-ar mai fi avut acum nimic de lucru… Cât de mult îi da de lucru acum mama ei!…

Gânduri care se succedau fără logică aparentă şi fără convingere absolută.

Cum Lenora se uita la ca printre gene, vroise s-o întrebe iar de Licã ca de ceva urgent, dar bolnava închisese iarăşi ochii. De altfel, nici n-ar fi aflat lucru mare. Surprinsă de întrebările fetei, nu reuşea să-şi adune amintirile asupra unui timp cu totul părăsit. Pentru a fi fetei pe plac, cerca să-şi reabiliteze sentimentele frăţeşti, dar sărăcia inteligenţei o împotmolea.

Aimee nu putuse obţine decât episodul incomplect al pasiunii prinţesei Ada, în versiune poetizată şi amănuntul interesant că Licã îi era frate Lenorei numai de mamă.

„Numai de mamă! îşi zicea Aimee, reducând bucuros la neant rudenia pe care totodată o menţinea prin obsesie.

E fratele maniei! Ce amuzant!”

Pasiunea Adei pentru Licã o interesa. Imaginaţia ei nu se oprea la nimic realist în acel amor; pasiune, voluptate, toate erau din porţelan şi din emailuri. Afară totuşi de vocea şi vorbele lui Licã, care o făceau să dea din umeri, cu o uşoară părăsire de sine, cu o mică deplasare a pozei, cu o alterare a liniei perfecte.

Se auzise o bătaie uşoară la uşă; intrase infirmiera-şc-f.

Lenora se săltase cu ochii speriaţi care întâlnise o targa ultim model. Aimee îşi astupase cu mâna pe buze o exclamare.

Pejan apăruse cordial:

— Nici o oboseală în vederea operaţiei! Atâţia paşi câţi cruţaţi azi, îi câştigaţi după! Domnul doctor aşteaptă sa vă instaleze el singur! Pe urmă rămâneţi musafira mea!

Pejan avusese totdeauna către Lenora un ton de respect galant care-i câşrigaşe simpatia. La început urmărise chiar un mic gând galant şi nerespectuos, pe urmă o cultivase în vederea păpuşii Aimee; renunţase apoi la amândouă aspiraţiile şi rămăsese numai cu simpatia pentru femeia

care „şi-a greşit domiciliul”, zicea el la început, şi acum pentru bolnava „fără părinţi”, cum o caracteriza. Lenora avea încredere instinctivă în el.

— Eu nu pot vedea! îmi face rău, şoptise Aimee şi se strecurase în camera de toaletă.

Un minut, două, cât stase acolo, îi bătuse inima tare. Când zgomotul uşor al convoiului păruse a se fi depărtat, deschisese uşa, dar o închisese brusc la loc.

Penumbra perdelelor şi patul goi o impresionase. Fugise apoi în camera ei şi, pentru a nu se simţi singură, luase telefonul. Glasul mai al lui Walter o liniştise. „Atât timp cât Walter veghea!…” Ideea că boala slujea bine pe Walter îi adusese un surâs echivoc. Trecuse brusc la gândul că poate Walter dorise acea boală, apoi, mai departe, la cel paradoxal că a provocat-o. Se întorsese la reproşul moderat că n-a observat-o îa timp. Sunase iar cu o ardoare imperioasă.

— Ce face mama? ca şi cum ar fi vorbit de la depărtări.

Walter, ecou bun, insistase să fie calmă, să n-aibă nici o grijă. Aimee se complăcuse în alarma ei:

— Te rog! Te rog!… Tot ce se poate… Voi fi rezonabilă?

Suspinase ca de pe un alt continent.

— Nici o grijă! repetase Waker.

Dialog absurd şi consecvent totodată. Waker vrea să păstreze pe Aimee neatinsă, iar egoismul ei caută în el un ajutor zelos. Era felul lor de a se împerechea.

Niciunul nu se gândise să prevină pe Elena. Înlăturau tacit martorii supărători. De altfel, Elena şi mama ei aveau raporturi şi sentimente împuţinate.

Xv În Elveţia nu se cunoştea nimic din dramele – făţişe unele, ascunse altele – care agitau pe cei din casa Waker. Elena n-avea legătură cu nimeni de acolo şi nimeni nu se gândise s-o pună la curent. Preocupată de propriile dezbateri conjugale, uitase aproape pe Lenora şi Aimee.

Nu putea fi acuzată. Mama ei n-o iubise niciodată şi, acum în urmă chiar, nu manifestase nici o dorinţă de apropiere.

Elena, nici ea n-o iubea. Îşi făcuse însă totdeauna datoria şi ar fi făcut-o încă, dacă i s-ar fi cerut. Poate totuşi că în momentele de acum s-ar fi dezinteresat şi de acea datorie, atât era de turburată. Unui apel însă mai grav nu i-ar fi putut rezista.

JN-o chemase însă nimeni şi nu se gândea de fel îfitr-acolo.

Drăgănescu şi Marcian erau cele două poluri exclusive ale interesului ei.

Domol şi sunzator, Marcian intrase în camera luminoasă care slujea Elenei de birou şi de salonaş. În picioare, în faţa mesei de scris, ţinând o foaie de hârtie în mână, Elena, deşi preocupată îi simţise prezenţa şi întorsese spre el o faţă descompusă, cercând totuşi un surâs. Marcian înţelesese că se petrecea ceva neobicinuit; deşi sensibil, aparenţele lui însă nu trădau emoţiile interioare, păstra mereu înfăţişarea cam placidă pe care o popularizase numeroase fotografii.

Înaintase tot cu pasul lui lat, dar cu o strânsoare în gât, care-i întârziase întrebarea; se uita cu grijă la Elena, care avea o mişcare nervoasă a buzei, ce o împiedica parcă de a vorbi, îi întinsese în tăcere foiţa ghemuită a unei scrisori. Plicii! rămas pe birou arăta după timbre că scrisoarea venea din ţară. Marcian citise, recitise, lăsase foaia pe masă şi se aşezase pe fotoliu, ca şi cum ceea ce aflase l-ar fi obosit.

— Aşadar, trebuie să pleci! zisese după un timp.

Elena lăsase să-i curgă două-trei lacrimi, apoi trăsese un scaun alături de Marcian, îi luase mâna şi începuse a discuta împrejurarea care le schimba planurile. Scrisoarea era de la bătrâna Tana şi în adevăr neaşteptată. Atât stilul cât şi caligrafia erau mărturie că bătrâna scrisese chiar cu mâna ei şi neajutată; dacă o cunoşteai, puteai lesne închipui câtă osteneală şi câtă stânjenire o costa acea scrisoare. Cu bunul ei simţ, Tana niciodată nu încetase a se socoti inferioară Elenei, dar atitudinea ei modestă rămânea respectabilă prin vârsta şi demnitate. Elena o stima. Era lucru de la sine înţeles că niciodată Tana n-ar fi cutezat să

se amestece cu ceva în căsnicia fratelui ei; trebuise deci o mare disperare pentru a o hotărî să scrie cele câteva fraze încââcke de sfială şi mâhnire.

Bătrâna, care avea judecata ca şi cuvântul, simple dar lucide, reuşise acum să fie obscură şi cu atât mai îngrijorătoare.

Începea prin a cere iertare Elenei: ea era de vină că se zvonise acele prostii despre fata Lenorei (cum chema ea pe Mika-Le). Apoi, anunţa pe Elena, „cât mai era vreme”, că starea bietului ei frate era rea, la suflet şi la trup. Doctorul spusese la fel, dar ei încă mai mult îi spunea inima. Aştepta de ia Elena bunătatea şi dreptatea ei de totdeauna.

Elena şi Marcian reconstituiră înţelesul celor privitoare îa Mika-Le. Era vorba de un reportaj al prinţesei Ada, căruia Elena nu-i dase nici o importanţă. O nemulţumise numai că Drăgănescu primise iar în casă pe Mika-Le, pe care ea o depărtase, nemulţumire pe care o adăogase cu satisfacţie îa celelalte motive ce avea pentru divorţ. Se agăţase de prezenţa lui Mika-Le în Lascăr Catargiu, ca de un bun pretext.

Deunăzi, când era decisă a pleca în ţară pentru a începe formalităţile divorţului, anunţase pe Drăgănescu că va descinde de-a dreptul la moşie, fără alte explicaţii. Călătoria ei având de scop unic despărţirea, devotamentul lui Drăgănescu ar fi fost plictisitor, pe când o greşeală a lui de cuviinţă, către ea, slujea bine. Nici un akfel de resentiment sau de suspiciune n-o incomodase.

Bătrâna Tana însă şi Drăgănescu îşi închipuise, pesemne că în ceâe scrise de Elena intra vreo vexaţie conjugală; aveau amândoi încă iluzia ca Drăgănescu mai ocupă vreun ioc în sentimentele ei.

În prunul moment, Elena avusese pornirea să se indigneze pe Tana, socotind scrisoarea ei ca o cercare de împăciuire; îşi amintise însă repede că bătrâna cumnată avea tot atâtea zbârcituri câte răbdări şi că era cinstită îa suflet şi la vorbă. Numai o primejdie reală o putuse hotărî să trimită atât de

departe un astfel de apel. Aci chiar sta marea însemnătate a acelei veşti turburătoare.

Elena trecuse uşor asupra celor privitoare la starea morală a lui Drăgănescu, cruzime firească a sentimentelor ei de acum.

Dacă dezbaterile sufleteşti ale lui Drăgănescu n-o interesau, cellalt capitol – al sănătăţii – îi crea îndatoriri.

Din îndeplinirea datoriei, Elena îşi făcuse un precept de viaţă, care venea acum în conflict cu idealul ei nou de fericire. Pmă la sosirea lui Marcian se frământase nehotărâtă, aşteptând poate ca Marcian să găsească un argument care să le vie în favoare; când el constatase necesitatea plecării, simţise o decepţie, dar şi o linişte, o împăcare cu sine.

Nu se îndoia ca sfătuind-o să plece în împrejurarea de acum, Marcian făcea un sacrificiu. Avea încredere în sentimentele lui. Fără şovăire în dragoste ca şi în muzică, Marcian da în adevăr o impresie prielnică de siguranţă; un finit perfect al sunetului de suflet ca şi de vioară. Toate substraturile la el erau limpezite de armonie. Ca artist, poseda formula unei arte deplin stăpânite; ca om, era o ecuaţie simplă. Sobru prin temperament şi precept, singuratec prin gust şi calcul, nu era nici excentric, nici capricios. Suprafaţa plană a caracterului îngăduia aterizări fără accidente. Elena, pentru a doua oară, îşi încredinţa mândria în mani bune, acum însă deodată cu iubirea.

Marcian sta pe fotoliu aşa de amărât că Elena se ostenea să-l încurajeze; alături de acel aliat sigur, tot atât de mâlmit ca şi ea, se simţea mai îmbărbătată. Un elan de admiraţie pentru virtuţile prietenului îi da o uşoară exaltare care-o lăcea să privească împrejurările vitrege cu mai puţină descurajare. La mâhnirea ei se adăoga un soi de bucurie; sărea peste timp şi obstacole pentru a se gândi la ceea ce avea să fie „după”. Acel „după” nu era de fel lămurit, dar aspira spre el cu pasiune; mi se gândea precis că viitorul era condiţionat de însănătoşirea sau de moartea lui

Drăgănescu, simţea numai nerăbdarea de a atinge un termen. Graba ei scurta timpul şi distanţele; era cuprinsă de o frenezie neobicinuită care precipita fapta destinului prin obsesie şi exaltare.

Totul avea să fie numai provizoriu. Amândoi consimţiră să satisfacă apelul Tanei, mai mult nu li se putea cere! În. Loc să plece pentru a îngriji de divorţ, pleca pentru a îngriji sănătatea bărbatului ci; era un sacrificiu care o scutea de orice alte obligaţii! Marcian era acum cel oropsit, cel părăsit; era firesc deci ca toată mila ei să fie pentru dânsul. Îşi făcea datoria, era destuî!

Marcian judeca lucrurile mai calm şi mai îngrijorat. Prevedea o despărţire lungă, pricinuită de o boala fără termen, boala de inimă.

Elena va fi confiscată şi divorţul suspendat; n-avea nici o îndoială cu privire la statornicia botărârii ei de a divorţa, dar obstacolele dinafară se agravau. Dorea însănătoşirea lui Drăgănescu pentru liberarea Elenei, iar ipoteza morţii lui nu şi-o punea înainte, ca fiind prea satisfăcătoare. Închipuia acea posibilitate cu fatalism, fără cruzime. Drăgănescu nu-i păruse până atunci un obstacol serios; respectase căsătoria Elenei fără a o crede servitute; i se părea firesc şi nu faeea melodramă din desfacerea unui contract, obstacolele însă în viaţă ca şi în muzică îi dau o impresie dublă: îi erau asupritoare şi trebuiau învinse.

Deocamdată era deprimat şi nu-şi regăsea timbrul normal al vocii, de aceea tăcea; Elena, în schimb, vorbea cu o animaţie nefirească. Buna lor înţelegere micşora pentru ea fatalităţile, şi fericirea, deşi cu gust amar, punea în relief conştiinţa de a se iubi deodată cu conştiinţa obstacolului.

Comentând scrisoarea Tanei, la un moment Elena râsese chiar la ideea trudei ce va fi pus biata bătrână ca să scrie.

După acel moment copilăros trecuse la severitate, dezaprobând consultarea medicală a lui Walter. Întotdeauna Drăgănescu făcea greşeli. În ce privea pe Mika-Le, nici vorbă că nu va mai găsi acolo pe acea

nesocotită. Totuşi prefera să meargă la ţară… Afară dacă boala… Dar ce boală? Tana omisese tocmai principalul: o boală de inimă! Acele indispoziţii ale lui Drăgănescu?… Dar anume ce boală? Boalele de inimă apăreau Elenei, mai ales, foarte lungi.

— Am sa stau atât cât va fi strictă nevoie, iar dacă se prelungeşte, atunci faci aşa ca să vii în i

— Desigur, aşa! răspunsese Marcian preocupat.

Amândoi doreau tot ce-i putea apropia, dar viitorul părea umbrit şi îndoielnic.

Un concert la Bale scurtase cu trei zile timpul ce aveau a mai sta împreună. Deşi chemarea Tanei nu avea un caracter precis de urgenţă, plecarea Elenei nu putea fi prea mult întârnată. O data decizia luată, li se parca la amândoi ca totul se va rezolva mai lesne dacă pleacă mai curând. În orice caz, puteau fi informaţi mai exact asupra stării de lucruri.

Elena avea să-şi înceapă de îndată preparativele, iar după întoarcerea lui Marcian de la Bâle va pleca. Dezbătuse dacă apartamentul din Geneva trebuia liberat; găsise că e preferabil să-l păstreze.

Elena condusese acasă pe Marcian şi-l ajutase să-şi facă micul bagaj. Maman Baudin nu mai avea rol. Emoţia lor se manifesta acum printr-o mare tandreţă. Elena dorise să-l conducă la gară, şi pe parcurs se ocupase numai de amănuntele concertului, lăsând deoparte celelalte griji. Marcian răspundea printr-o strângere de mână, cu gândul dus mai departe ca împrejurările imediate.

Abia după ce trenul plecase, Elena îşi amintise că n-au stabilit nimic cu privire îa copil. N-avea parcă răbdare să aştepte până se întoarce. Ce face cu băiatul? îl ia sau îl lasă?

Cum oare cerea datoria? Ce aşteptau cei de acolo?

Altădată cu iniţiativa proprie, sta acum în dilemă aşteptând soluţia de la Marcian. Greşea crezând că Drăgănescu are vreo pretenţie cu privire la copil. Obsesia

lui era unilaterală şi o privea exclusiv. Desigur însă că prezenţa copilului i-ar fi garantat mai mult pe a ei. Ea făcea însă socoteala că pentru copil ar fi fost mai bine să rămână pe loc. Boala nu putea fi chiar aşa de gravă încât să ceară prezenţa copilului! Un copii aşa de mic! Nu se oprea să cerceteze desluşit în ce ar fi putut sta gravitatea şi ce cauze puteau cere ca băieţelul să fie acolo.

Dorinţa ei intimă era să lase copilul la Geneva pentru a'avea un motiv puternic de a se reîntoarce… Dacă totuşi era mai firesc să-l ia? Plecarea ei ar fi fost astfel mai definitivă. Un vid i se făcea în trup ca pe puntea unui vas la pornire. Ce oare avea să decidă Marcian?

Începuse a se prepara de plecare, dar avea în ea mereu o frenezie asemuitor cu aceea a unei nunţi pe care ar fi melancoâizat-o plecarea unuia din soţi pentru a aduce de peste un râu preotul. Incidentul de acum scotea în evidenţă legătura ei cu Marcian în chip mai deosebit; până atunci îi părea e~a fost o taină a lor între străini; acum, fără nici o schimbare către alţii, avea impresia unui fel de strigare publică care o umplea de zgomotul şi de ruşinea fericirii.

Către cei cate silnic o reluau simţea un refuz sufletesc violent şi un gust violent al vinovăţiei către cei care ar fi vrut s-o acuze. Erau stări exaltate care contrastau cu gesturile ordonate ale împachetării. Chiar feluritele demersuri, cumpărăturile, le făcea cu acelaşi ciudat a-vânt nepotrivit cu împrejurarea, Toată mişcarea ei lua forma unei fericiri dureroase sau a unei dureri încântătoare. De îa concertul din muzică de Bach nu mai avusese astfel de stare.

Uneori se trezea din acea beţie cu un fel de superstiţie.

„Să nu fie cumva „câhtccul lebedei”? să nu fie a rău! K A rău pentru ea şi Marcian, fireşte.

Vizita la copil pusese pedală acelui brio absurd. Vorbise cu directorul şi cu superioara de lipsa ei probabilă şi făcuse recomandările necesare unei absenţe. Băieţelul, docil de obicei, începuse neaşteptat a pâânge – un plâns închis,

temător, de copil care se sileşte a fi cuminte, un plâns jalnic şi sfiicios care-l făcea urât şi mişcător.

Elenei i se făcuse milă; căuta acum motive de a-l lua.

Poate cei de acolo aveau chiar pretenţia! Poate tatăl lui era grav bolnav! Ca şi cum era vorba de lucruri poruncitoare, dar de oameni străini. Febra ei scădea; totul îi părea obositor şi anevoios; o greutate îi trăgea gândurile la pământ.

De îa 7 dimineaţa, în ziua întoarcerii, aşteptase pe Marcian, care în adevăr sosise la ora ceea, dar temându-se a nu fi prea matinal nu venise îa ea decât la 10. Elena îl primise ursuz, ca pe cineva care a întârziat. Ar fi vrut să-l întrebe îndată despre copil, dar nu-i veneau cuvintele. Îşi închipuia că va zice poate că trebuie să-l ia şi asta o agasa. Declarase că are migrenă şi vrea să dejuneze undeva în oraş.

Marcian constata cu drag şi mâhnire cât de mult o turbură despărţirea lor. Turburarea ei altera şi calmul lui şi îi răscolea simţirile. Îl îngreuna o voluptate pe care nu vrea s-o recunoască.

Propusese să dejuneze la o grădină din marginea oraşului; lacul, munţii, decorul vechi le provoca o admiraţie proaspătă.

Elena, care încă se plângea de migrenă, mâncase puţin şi tăcuse mult, cu un fel de îndârjire care era şi plăcere şi tristeţe amoroasă. Marcian avea o bucurie în simţiri care-l punea în încurcătură şi pe care o agrava tăcerea Elenei. După ce lăsase un timp ca frumuseţea piesajului, clevetirea onestă a chelneriţei despre o chermesă, sa umple vidul primejdios, Marcian pornise povestirea concertului de la Bale. Elena tresărise ca cineva deşteptat din somn şi, plină de remuşcare, ceruse amănunte. Marcian, cuibărit în fotoliul de trestie, îşi savura beatitudinea. Braubier 1 sau emoţia îi roşeau puţin faţa de obicei sarbădă şi dau ceva lumini turburi ochilor cu albăsfrimi de obicei clare.

Pe la 4 Elena propusese o plimbare pe jos până la portul de vapoare şi o vizită la copil. Marcian găsise pretexte pentru a se veseli copilăreşte. Cu băieţelul se înţelegea de minune.

Dimpotrivă, de câte ori avea 111 faţă copilul debil, Elena nu-şi putea ascunde decepţia; l-ar fi vrut mai robust şi mai vioi; marea prietenie a lui Marcian cu micul Ghighi corecta însă vina inocentă a copilului. Când erau toţi trei laolaltă, rolul Elenei era mai plăcut; privea pe cei doi cum se joacă înfocat; uitau aproape prezenţa ei şi-şi aminteau amândoi de ea cu acelaşi aer de şiretenie şi de vinovăţie că au lăsat-o singură. Prestigiul copilului astfel creştea.

Pe bancheta de pe puntea vaporaşului, Elena şi Marcian stase aromiţi de aceeaşi lâncezime. Abia la câţiva metri de poarta institutului, Elena întrebase brusc pe Marcian:

— Ce fac cu copilul?

— Rămâne! strigase Marcian, aşa de vioi, că un ecou de undeva reprodusese ultima silabă.

Cu braţele subţiri încărcate de mingi şi de cercuri, după o goană cu Ami vie prin parcul pensionului, băieţelul declarase autoritar Elenei din proprie iniţiativă:

— Tu te duci la papa de Bucarest. Eu rămân aci cu Anii Vie!

Elena se uitase la amândoi cu mirare, crezuse în vreo conivenţă; cei doi însă erau iar prinşi într-o pasă de box. Subt formă de joacă, Ami vie căuta a împuternici muşchii firavi I Berea neagră (germ.).

Ai mititelului, urcându-i acţiunile faţă de Elena, iar ei dându-i iluzia unei maternităţi fără umilire.

Cele câteva zile din urmă, Elena şi Marcian părură a fi resemnaţi la noua stare de lucruri. Nu mai discutau asupra împrejurării, Drăgănescu era acum acoperit de argumentul boalei şi resentimentul lor se îmbunase în faţa acelei forţe majore. Se abţineau de a-l mai dispreţui şi acuza. În reacţia lor nouă era poate O nădejde nouă.

„Bietul om!” gândea Marcian cu o compătimire iezuită.

Ceva molcom îi învăluia pe amândoi; tristeţea părea aromită, îmbălsămată ca subt înţepătura unor calmante. Erau prelucraţi în adâncuri de tandreţă şi nervii, până atunci dtircroşi, erau amorţiţi.

Se vedeau la toate orele şi se plimbau mult, înnodaţi de mână sau prinşi de talie prin aleile bulevardelor mărginaşe, ca doi amanţi sau logodnici oarecari. Tăceau mult, deoarece nu mai aveau un program al prezentului, iar viitorul rămânea suspendat. Tăceau şi din acea lene blajină care-i cuprinsese laolaltă, făcându-le prin asemănare de senzaţii un trup parca unic. Simţeau, fără a-şi fi spus-o, fără a o fi gândit chiar, că înaintea plecării îşi vor reînnoi bucuria posesiei – noaptea unică de la Ziirich.

Singura activitate fusese o scrisoare a Elenei către Drăgănescu prin care-şi anunţa ziua sosirii. Îi spunea că vine să-l îngrijească aflând că e serios bolnav, că nu ia copilul pentru a nu-l obosi cu călătoria, ca doreşte să stea la Prundeni. Adaogă că poate se vor reîntoarce curând împreună în Elveţia, unde climatul şi repausul îi putea ajuta însănătoşirea.

Marcian, care peste umăr citea pe măsură ce ea scria, se roşise de mulţumire şi surprindere ia ideea bună a venirii în Elveţia, care putea scurta mult despărţirea. Cum nu le venise mai demult în minte, de pe când se trudeau în nedumerire asupra devenirilor şi putinţelor? Faptul că Elena va locui la Prundeni părea o delicateţă către el.

În preziua plecării, Marcian venise de la 8 dimineaţa şi rămăsese acolo toată ziua. Dejunase amândoi improvizat, printre geamantane.

— Diseară mergem undeva în oraş! propusese Elena.

Aleseră împreuna o grădină-varieteu. Spectacolul, deşi frivol, în atmosfera Genevei lua aere tot oneste. Ei. Asistau totodată amuzanţi şi neatenţi.

Pentru Marcian un cuplet libertin sau un nud feminin erau aspecte auditive şi vizuale fără alte reacţii. Spectacolul acela excitant nici un stimula, nici un frustra cu nimic

sentimentul lui pentru Elena. Alături de el, ea sta fără grijă. Când Marcian, la un refren mai bătăios, râdea în hohot, Elena îi privea surâzând şi când aplauda voios vreo fetişcană mai talentată, Elena aplauda şi ea discret. Avea în el ceva salubru, care se respira prielnic ca şi aerul Elveţiei. Pe la Îl, Marcian începuse a da semne de nerăbdare, scoţând din cinci în cinci minute ceasul printr-un gest instinctiv. Elena consulta şi ea des programul încă lung. Amorul circula în ei după legi simpla şi acceptate.

— Sa mergem! zisese Marcian când un cuc ieşise dintre frunzele de lemn ale unei pendule elveţiene pentru a bate 12.

Pe trotuar amândoi au avut un moment de ezitare, apoi araândoi deodată chemară o birjă ce trecea goală.

— La tine! spusese Elena.

„Aşadar, la el!” gândise cu graba cu care se asimilează bucuria.

XVI Waker luase parte activă la instalarea LenoreL Mecanismul perfect al sanatoriului, subt ochii stăpânului, îi dase toată măsurA. Trebuise un cancer şi o operaţie iminentă pentru ca Lenora să fie alături de Walter „stăpâna”.

O stăpână specioasă, încă mai nimicită de parada ceea îngrijorătoare. Waker, în neputinţa de a-i fi dat până atunci un loc Jn. Interesul lui, acum o compensa. Mai inofensivă încă decât înainte, i se puteau fără riscuri proclama drepturile de soţie, Pmă atunci, ceea ce făcea pe Lenora inofensivă era îngheţul pe care i-l da vecinătatea lui 'Walter, fără de acel baraj al lui, poate că firea ei s-ar fi vădit totuşi. Acum însă zidul rece şi lustruit al indiferenţei lui Walter era înlocuit de boală, nu mai avea nevoie să se apere, se simţea liber, destins, şi îşi oferea solicitudinea de medic-soţ.

O dată însă instalarea terminată, personalul se trăsese deoparte şi Waker se găsise izolat la o distanţă oarecare de patul Lenorei, iarăşi fără atitudine către ea. Devenea din

nou ameninţătoare, cerându-i alte îndatoriri decât ale medicului.

Waker se apropiase de pat, luase mâna bolnavei şi-i spusese:

— Acum ai să te simţi mult mai bine!

Lenora, neştiind ce să zică şi să facă, închisese ochii ca şi cum ar fi dorit să doarmă. Waker, uşurat, lăsase delicat mâna jos din a lui.

Îşi amintise deodată că Aimee lipseşte, că a plecat brusc de acolo, atunci anume când el, printre celelalte dispoziţii luate, decisese că Aimee va dormi acolo în sanatoriu, în camera alături de cea a Lenorei.

Măsura îi păruse firească şi necesară; acum abia îşi zicea că Aimee putuse fi jignită. Trebuia s-o fi lăsat sa decidă singură; el n-avea dreptul să dispună de ea, fie chiar în acea.

Împrejurare.

Walter simţise iar nemulţumirea de sine, sentiment ce-i era intolerabil şi pe care Aimee ştia să-l provoace adesea; jenă, plăcere a expiaţiei, nevoie de a se absolvi. Dezbătea acum în.

Nesiguranţă – oare ce avea de făcut faţă de supărarea fetei.

Spusese cu ton aspru doctorandului şi infirmierei:

— Eu sunt aici! ca o ameninţare a oricărei indiscipline, cum şi ca un gest suprem de protecţie conjugală, apoi urcase spre biroul lui de sus, care îi era refugiul în orice împrejurări.

În birou se plimbase cu paşi regulaţi de-a lungul aceleiaşi poteci ruginii a covorului. Era un mers totodată asurzit şi nichelat, ca şi cum tălpi metalice pierzându-şi sunetul ar fi păstrat însă sonoritate. Se oprise apoi brusc, parvenit probabil la statornicirea soluţiei pe care astfel o urmărise.

Sta acum rezemat cu cotul de acel babnt Empire. Sarcofagul masiv încrustat de bronzuri şi de sidefuri, una din bucăţile cele mai însemnate ale colecţiei. Ridicase capul

şi întâlnise cu privirea portretul Salemei. Salema priveghea; prezenţa ei acolo îi era prielnică; avea impresia că-l poate ajuta să rezolve conflictul dintre el şi Aimee. Acelei nedumeriri subtile a lui, în viaţă Salema i-ar fi adus fie o ignorare grosolană, fie o indulgenţă iscusită. Walter îşi muşca uşor buza de jos, ceea ce da gurii desenul unei dungi bizare unduiate.

Nu! El n-avea căderea să intervină în sentimentele fetei către Lenora! Cele două se iubeau pe un plan unde el era „străinul”. El n-avea rolul de a lua măsuri părinteşti faţă de Aimee. Fata, pe bun drept, se ofensase de amestecul lui în ceva aşa de intim. Îi da acum dreptate cu o complezenţă care o scotea faţă de el din rosturile familiale şi chiar de aceea se acuza aşa de bucuros. Drumul prieteniei lor îi părea întrerupt de micul incident enervant. Acordul lor bun din ajun se măcina şi ar fi vrut să-l consolideze. Îi va cere scuze. Imaginea glacială şi perfectă a fetei părea a luneca departe în fundul pupilei lui fosforescente. În punctele aurii ale ochilor, doi licurici se aprindeau şi se stingeau din inconştient pe ecranul conştiinţei, ca două lanterne oarbe.

Se aşezase la birou. Lenora avea deci un adenom uterin înaintat cu aderenţe, mai curând ori mai târziu funest.

Cu un creion trăsese pe o hârtie o bară fermă, apoi un semn grafic oblic, care reproduceau ideea aproape pasionată a morţii unei soţii. Lenoras Toii!' pe sunete solemne ca şi Azes Tod. Punctase cu creionul cercuri mici, perfect egale, cifre precise, socoteli fără greş asupra sfârşitului femeii de acolo, din salonul opt, cărui i se luase tăbliţa pentru a-l diferenţia de celelalte camere; un punct şi o linie fixase apoi soluţia implacabilă. Aproape cenuşii acum, ochii lui Walter aveau un polei de gheţar ceţos.

Dincolo de acest traseu care ducea la moartea Lenorei, nu formulase nimic; nu depăşise cu nici un gând evenimentul fatal.

Se auzise o bătaie timidă la uşă şi chipul blajin al dactilografei apăruse:

— Domnişoara Aimee întreba dacă i se poate aduce îu camera de jos telefonul.

Walter o concediase fără de răspuns, cu un semn liniştitor al niâinii. Era un lux al lui acela dexa nu avea cu femeile ce-i împresurau nici un fel de conivenţe galante. Nu se bagateliza, în atmosfera lui boreală putea astfel răzbate mai pur prin filonul de otravă şi, subt gheţari, zigzagul scânteii reci a pasiunii tăia drumuri netede de hartă.

Un telefon alături de bolnavă nu era permis, totuşi era vorba de Aimee şi de mama ei. Nu va refuza. Coborâse iarăşi la Lenora şi găsise pe Aimee aşezată pe un scaun, cu o carte în mână lângă patul bolnavei. Părea enigmatică.

Aimee în primul moment fusese furioasă că e obligată a-şi părăsi camera şi plânsese; pe măsură însă ce disperarea ei egoista îmbrăţişa cuibul de lux de care trebuia să se despartă, i se dezvolta ideea că interiorul preţios era strâns legat de voinţa lui Walter. Acelaşi plâns îşi deviase atunci mobilul şi Aimee suspinase:

— Maniile!

Drept consecinţă a confundării egoismului cu sentimentele filiale, decisese că se va strămuta, devotându-se. Când însă coborâse lângă Lenora, elanul se încetinise. Somnul curmat de gemete ale Lenorei o impresiona; îi fusese frig în acrul curat al camerei cu temperatura grăduită strict, iar în apropierea patului îi păruse a simţi un halo impur răspândit de trupul canceros. Îi era silă şi frică; trăsese totuşi un scaun şi sta acolo ca în drum.

Când intrase Walter, Aimee se sculase grăbit şi, luându-l deoparte, cercetase despre boală şi operaţie. Era un cancer înaintat, totuşi de natura cea mai lesne de operat…

Tonul grav impresionase pe Aimee şi umpluse cu apă limpede de lacrămi, ochii ei largi. Nimic 1111 cursese însă pe de lături. Înduioşarea estetică încântase pe Waâter.

— N-ai nevoie să dormi aici. În primul moment crezusem…

Fata protestase.

— Nu! Nu va pleca de lângă mama ei…

Waâter insistase…

— Era chiar mai bine pentru bolnavă, care nu trebuia să aibă nici un fel de emoţie.

— Cancerul era contagios? întrebase neaşteptat Aimee.

Cum Waker rămăsese perplex, Aimee se corectase: Ereditar? vroise să zică şi cuvântul schiţase parcă drama acelei frumuseţi intacte, pândite de o tragică moştenire.

— Ce idee! Ce idee! Walter o mustrase aproape tandru, schiţând uii gest protector, împotriva unui duşman imaginar.

Subt forma amânării de pe o zi pe alta, de la am ceas îa altul, Aimee rămăsese deci încă în camera ei. Asista la consulturile medicale, era mereu, ce-i drept, în preajma Lenorei, îşi rezervase însă toate cursele în oraş. După-amiază îmbrăca un taior simplu şi pleca să caute consolare la fetele Persu, sau să previe pe Nory Baldovin. Uneori fetele Persu o luau cu de în treacăt la club, sau intrau numai pentru un minut la vreun comitet.

Aimee pretutindeni vorbea de supărările ei filiale. Graţie ei, Lenora se bucura de o reclamă deosebită. Cancerul eî uterin devenise un eveniment monden. Sanatoriul Walter fusese nevoit să deschidă un registru de înscrieri şi o rubrică de informaţii, şi limuzinele descriau în faţa peronului curbe nenumărate. În camera ei ce da spre parc, Lenora era la adăpost de acel zgomot şi se lăsa acum în voia boalei şi a unei frici dezordonate. Laşitatea ei dezlănţuită complica răul, şi Waâter se văzuse nevoit să intervină. Totodată sever şi generos, îi poruncise să se cuminţească şi îi promisese să o vindece. Trebuia să fie toarte liniştită în vederea apropiată a operaţiei: un mic raclaj în urma căruia se va simţi bine.

Asprimea şi minciuna laolaltă îşi făcuse efectul şi Lenora se domolise; numai din când în când, din rădăcinile adânc; ale trupului se ridica în ea iarăşi spaima şi rebeliunea. Avea acum un facies ca de absint, de o frumuseţe specială, pe care-l admira doctorul Pejan care o îngrijea cu mult zel, atât

pentru patron, pe care-l judeca dar pe care-l stima, cât şi anume pentru ea, pentru femeia rătăcită acolo, care-i păruse totdeauna ridicolă şi mişcătoare. Acel facies pe Aimee o speria; clipea de teamă şi se uita împrejur căutând ajutor. Bucuroasă că nu e singură, surâdea aproape graţios lui Pejan.

Uneori, când Aimee arăta ceva simplicitate şi bun-simţ, Pejan îşi zicea că fără de vanitatea ei nesuferită ar fi putut fi o fată bună. De obicei însă o dezghioca de învelitoarea ei frumoasă, conteniplând sâmburele prodigios al egoismului, apoi o învăluia la loc cu îngrijire în formele ei armonioase, tratând-o cu un amestec bine dozat de respect şi de ironie. Când Aimee rămânea singură cu Lenora, atitudinea ei avea ceva brusc şi constrâns; respingea braţele ce i le întindea Lenora cu alintare, mustrând pe mama ei că face mişcări nepermise.

Lenora se întrista; din regiuni obscure i se urca. O intuiţie sinistră asupra boalei; se întorcea spre perete, strângind pe lângă ea plapoma ca pe un giulgiu şi închidea ochii privind în întunericul pleoapelor ceva spăimântător. Se simţea descalificată faţă de Walter, de Pejan, de toţi bărbaţii de pe lume, pentru că nu mai era intactă ca femeie.

De îndată ce Lenora adormea sau părea adormită, Aimee pleca în oraş. Dintre cursele ce avea de făcut, una singură avea mereu insucces: aceea la casa Drăgănescu. Aimee se enerva; găsea că defecţiunea era de neiertat. Pe când ei se zbuciumau, Elena şi bărbatul ei nici un binevoiau a fi puşi la curent. Fiecare ar fi vrut bucuros să se plimbe în străinătate în duo muzical, dar erau pe lume şi alte datorii.

Aimee era bucuroasă să macine puţin din statuia mândră a Elenei, dar nu se grăbea de fel a o anunţa.

După mai multe demersuri zadarnice, se hotărâse să cheme la telefon; răspunsese feciorul că domnul lipsea. Aimee ar fi putut lăsa un răspuns, tăcuse însă, vroind să vadă până când acea fortăreaţă îi va rămâne închisă. Nory

Baldovin lipsea în provincie; pe doctorul Rim nu se putea pune mâna.

Nu te puteai bizui pe nimeni dinafară. Palatul Waâter apărea iarăşi fetei ca o citadelă prielnică; atât numai că acum se juca în interiorul ei tragedia vieţii şi a morţii. O scutura un fior; rămânea atunci în camera ei cea frumoasă şi se odihnea

— Lenora trebuia să trăiască! Aimee îşi repeta dezideratul ca şi cum n-ar fi fost cel mai firesc cu putinţă. Foşnetul îndemânatec al cameristei în jurul ei o mulţumea. Familia Walter în palatul Waker! Lenora, Walter şi ea! Atât! Ei trei! Ceaşca de porţelan de China o încălzea mai mult ca ceaiul fierbinte; luxul circula în ea ca o seva. Lenora trebuia să trăiască! Se încăpăţâna într-o voinţă pe care nimeni nu i-o disputa. A doua zi era să fie operată: Lenora va scăpa!

O ştia totuşi dinainte.

Când Aimee, în dimineaţa aceea, pe la 10, coborâse în sanatoriu, totul era liniştit. Îi ieşise înainte Walter cu un aer tainic. Operaţia s-a făcut în condiţii bune! apoi grăbit se dusese spre patul Lenorei şi o dezmierdase pe mani şi pe par, ridicând peste piept cuvertura lunecată. Foarte palidă, Lenora nu se deşteptase încă. Cum Aimee consternată nu spunea nimic, Walter o luase de umăr şi o trăsese deoparte. Aimee se supusese; avea un singur şi acelaşi gând: casa şi familia Walter î

— Uite ce sunt eu de părere, spusese Walter. Ar fi bine ca pentru zilele ce rămân până la restabilire, să vie la noi domnişoara Flilda. Bolnava noastră o iubeşte mult.

Walter totdeauna evita să dea Lenorei în faţa lui Aimee un nume definit. Înainte era: „mama dumitale”, acum: „bolnava noastră”.

— Numai să vrea să vie! răspunse Aimee, căreia propunerea i se părea avantajoasă.

— Va vroi! Domnişoara Hilda se sperie mai lesne de petreceri decât de suferinţă.

Remarca lui Waâter displăcuse fetei. Alesese din ea cuvântul suferinţă. Avusese o destindere nervoasă care adusese lacrimile. Ochii albaştri se acoperise cu o pânză subţire, care acum însă lunecase pe obrazul de porţelan. Batista fină acoperise rictusul mic al gurii; glasul avea o disperare sinceră:

— Am fost la cumnatul meu… Nu e vizibil! Sora mea lipseşte şi nici nu-i ştiu adresa… Nory Baldovin nu dă nici un semn… Sunt singură!… Starea mamei e rea şi mi se ascunde i… Nu vreau pe nimeni. N-am nevoie de nimeni!…

— Dar nu e de fel aşa î Lenora e acum mai bine de o sută de ori ca înainte!… Nu eşti singură! Mă ai pe mine!

Walter sublinia unul câte unul cuvintele, emoţionate de acel strigăt orfan al fetei.

Aimee se calmase ca printr-un resort. La nesfârşita repeţi re a ghidului: „Casa şi familia Walter!” Walter dase acum un răspuns.

PARTFA A PATRA XVII Hilda primise de la Aimee o scrisoare prin care. O punea la curent cu boala şi operaţia Lenorei; fără altă aluzie, Aimee, făcând socoteala serviciilor ce-i putea face Hilda şi incomodităţii ce-i putea aduce ei personal, decisese să n-ocheme.

Venise însă drept răspuns o scrisoare prin care Flilda dădea curs sentimentelor ei bune, anunţând totodată că va veni lângă scumpa ei amică în momentele de supărare, ea care fusese invitata lor fericită, în timpuri de bucurie. În nemţeşte frazele se lungeau lirice şi oarecât bombastice. Impresionată de nenorocirea ce se abătuse asupra prietenilor, Hilda uitase atmosfera cam neplăcută care încheiase petrecerea ci la Walteri.

Bunele intenţii ale Hildei erau prea evidente pentru ca Aimee să poată obiecta ceva. Se mulţumise sa gândească că dicse arme 1 Hilda” avea un stil cam exaltat.

Pe Hilda o primise la gară de rândul acesta domnul intendent şi domnişoara secretară. Aimee fusese mulţumită că se poate dispensa, deoarece amiciţia ei pentru Hilda era

mereu mai micşorată nemţoicuţa trecând pe un plan lateral şi inferior al preocupărilor ei.

Flilda, care-şi închipuise că va cădea acolo în plină dramă familială, fusese descumpănită de aspectul norma al lucrurilor. Lipsa de efuziune a lui Aimee către ca o pusese totuşi pe socoteala mâhuirii; „Sunt atâtea feluri de a reacţiona hi supărare”.

Dată venită, Aimee profitase de prezenţa Hildei pentru a-şi uşura sarcina pe lângă Lenora care, deocamdată, era salvată; cât despre pericolul prevăzut pentru viitor îi părea acum ceva depărtat şi poate chiar exagerat. Îşi zicea uneori că acel pericol putuse fi numai un pretext pentru Walter de a se declara.

Din neglijenţa lui Aimee, şi din neprevederea celorlalţi, camera Hildei nu fusese din timp pregătită, de aci o mică indecizie asupra instalării ei. Hilda declarase că ar dori să fie cât mai aproape de doamna Lenora, deoarece a venit anume pentru dânsa. Aimee îi cedase, deci, locul ei 111 camera de lângă bolnavă, loc pe care nu-l ocupase nici un moment efectiv. Prin acel aranjament, fetele se vedeau destul de rar şi mai niciodată singure.

În afară de Aimee, toţi ceilalţi arătase Hildei multă recunoştinţă pentru venirea ei.

— Îţi mulţumesc, kleine Freundin! 4 îi spusese îa sosire Walter şi urmase a o trata prieteneşte.

— Lenora, fireşte, o primise cu lacrimi de emoţie şi bucurie.

Pejan îşi arătase mulţumirea prin glume:

— Acum am cu cine să mă cert!

Personalul se învoia admirabil cu nemţoicuţa. Uneori Aimee, agasată de acele demonstraţii, cerea fără de rost „linişte” pentru bolnavă. Circula atunci un vânt rece. Mai adesea însă Aimee arăta destulă bună dispoziţie. Era mulţumită de însănătoşirea Lenorei asupra căreia îi convenea să anticipeze. Sentimentele triste şi grave, ca şi stofele de culori închise, 11-0 prindeau. Dezorientată faţă

de necazuri, suportase rău boala Lenorei. Acum, când boala era înlăturată, având pentru viitor, în orice caz, asigurările lui Walter, Aimee redevenise păpuşa graţioasă de altădată.

Păstrase totuşi obicciuri mai matinale, era punctuală la ora dejunului Lenorei şi aproape zilnic punctuală la ora 4, luând mai din vreme ceaiul, cu Hilda, Walter şi Pejan, pentru a putea după aceea lipsi până seara, când asista la culcarea bolnavei. Lenora era fericită de atenţiile fetei ei scumpe. Ceilalţi, de asemeni, n-aveau a se plânge de ea. Regimul bunelor sentimente îa ore fixe convenea lui Aimee. Devotamentul ei ocupa cel mult trei-patru orc cin zi, restul timpului îi aparţinea.

Cum pentru moment nu se puteau primi vizite, Aimee ieşea mult. Şoferul staţiona mereu în aşteptarea ei în faţa peronului mare, acum nefrecventat.

În rochiţă de ziuă – negreşit elegantă, subt haina de casa cu guler simplu de lutru, cu pălăriuţă neagra, discretă -

Aimee cobora cu precauţiune scara pustie de marmoră, ca şi cum vroia încă la acea distanţă să respecte liniştea bolnavei.

Împingea cu o sforţare uşa masivă a cărei cheie o luase la ea şi, cu o privire împrejur, dintr-o impresie obscură de mister, alerga spre Buickul discret în eleganţă ca şi ea. Urmau felurite curse însemnate pe agendă şi complectate, zilnic aproape, cu o staţie mai lungă sau mai scurtă la fetele Persu. Se simţea acolo mai bine ca oriunde Minette era atentă şi inofensivă, şi amiciţia admirativă, dar rezervată a Corei o măgulea din ce în ce mai mult. Omagiul acelei pretenţioase estete îi părea mai de preţ chiar ca al lui Walter. Cu toată afecţiunea ce-i arăta, Cora nu-şi lua privilegiul de familiaritate obicinuită între prietene, ci persevera întru-un fel de cochetărie amicală.

Aimee auzise adesea preceptul Corei: „Nu se pot complecta în frumuseţea lor decât două fiinţe de acelaşi fel!” dar nu se alarmase de el, căci nimic în atitudinea Corei nu îngăduia alarmă.

Inocent acceptată, prietenia ei era prielnică lui Aimee, pe care avansurile bărbaţilor o ofensau în gustul ei de acurateţa, insinuările şi complimentele lor dându-i impresia a-i deflora rochia sau a-i mânji porţelanul. Deşi ca însăşi rece, Aimee poate că totuşi ar fi dorit pe Cora mai drăgăstoasă. Totdeauna alături de ea, fumând o havană opiată, Cora spunea lui Aimee cu glas limpede şi calm ca ea e singurul ei idol.

Aimee se simţea stânjenită şi ar fi preferat mici gingăşii ca ale Hildei, pe care totodată le dispreţuia.

— Cette ţauvre1 Hilda! se exprima Aimee în faţa Corei, din grija ca un cumva să fie îndoială asupra preferinţelor ei.

Teamă neîntemeiată, căci Cora nu cunoştea competiţie, şi Hilda îi era perfect indiferentă.

Singurul semn mai vizibil al amiciţiei Corei Persu era dorinţa de a se găsi cât mai mult cu Aimee. De la o cursă în oraş făcută împreună, trecuse la deprinderea de a le face pe toate; de la coincidenţa unei vizite luau acum înţelegere pentru toate vizitele. Aimee nu accepta încă nici o invitaţie la petreceri, dar împreună cu Cora se ducea la unele reuniuni intime de comitete a societăţilor de binefacere, de la care întruniri tineretul se abţinea în genere. Cele două fete strânsese astfel raporturile cu persoane mature şi importante. În camerele de locuit şi în ţinută de casă, acele doamne pierdeau din prestigiul lor; conversaţia se nivela, fetele se simţeau mai austere şi doamnele patroane mai frivole; se vorbea de treburi, dar şi de cancanuri. Doamna Caliga avea totdeauna băuturi excelente. Cora aprecia un lichior sec autentic şi Aimee bea bucuroasă două păhăruţe de Malaga. Doamna Caliga mărturisea că găseşte în alcool un mare auxiliar activităţii ci neobosite. Împreună cu secretarul, un tânăr licenţiat în Drept foarte agreabil, stau în patru plăcut şi intim, după plecarea celorlalţi. Aimee nu era de felul ei „flirt”, şi Cora era Cora, atmosfera nu era deci. Turburată, cei patru de acolo formau ca şi două perechi, şi doamna Caliga aprecia mereu mai mult pe cele

două prietene, chiar dacă despre prietenia lor avea de tăcut vreun comentariu.

Uneori cele două se duceau şi la Clubul Sport, dar numai la orele când nu era lume multă. Erau acolo zece-cincisprezece clubişti care cercau paşi noi de dans sau imitau numere de ia Mu sic Ilall a s'y meprendre. Cora şi Aimee stau deoparte.

Când uneori tonul petrecerii era mai ridicat, Cora păreri interesată de impresiile lui Aimee. S-ar fi zis că aşteaptă să se producă un fenomen a cărui întârziere o dezamăgea. Cum Aimee rămânea impasibilă, dar îşi exprima mirarea pentru acele „nebunii" Cora propunea să plece şi, făcându-şi drum printre „nebuni", ducea după ea pe Aimee docilă.

Întoarsă acasă, Aimee se urca de-a dreptul în camera ei Ş" recapitula întrebuinţarea zilei, totdeauna rezumată în tovărăşia Corei. Prietenia Corei îi devenea tot mai necesară, deşi o preocupa uneori obstacolul întâlnit în caracterul amicei. Era îngrijorată că nu mulţumeşte îndestul pe Cora, fără urma vreunui gând echivoc.

Lenora mergea repede spre bine. Dimineaţa, la pansament şi scara, îa culcare era încă bolnava fricoasă şi capricioasă, restul timpului, mereu mai înviorată, părea a renaşte.

Sta acum câteva ore pe şezlong şi aştepta cu nerăbdare permisia de a face primii paşi. Graţie tonicelor avea o mână bună, şi tenul îi era mai frumos ca oricând. Îşi regăsise cochetăria. Walter se arăta acum soţul perfect al unei soţii incurabil bolnave. Prezenţa aproape permanentă a lui Waâter şi cordialitatea lui nouă, redase oarecât Lenorei aplombul.

Nu mai era faţă de bărbatul ei atâta de încremenită şi adesea, la glumele lui Pejan, râdea cu râsul ei pe care Nory Baldovin îl chema „sexual". Avea chiar o stare de nelimpczire, un gând latent, un tors în gâtlej, o nădejde senzuală, care-istrăluc ea în ochii verzi de pisică, cu

pleoape îngreunate de arsenicul tonicelor; mutilată cum era acum, imboldul ei devenea tragic, sau numai ironic.

Tratamentul era din ce în ce mai abreviat şi progresele mai accentuate. Coaforul şi manichiura fusese admişi. Lenora se gândea acum la rochii. Printr-o manevră şireată ruga pe Aimee să treacă pe ia casele de modă în faţa lui Walter, ştiind că fata astfel n-o va putea refuza, iar de consimţământul lui Walter fiind asigurată. Conspirase cu Hilda să se tundă pentru a face surpriză lui Waker şi lui Aimee. Walter se arătase încântat, dar Aimee se supărase până îa lacrimi.

— De ce te-ai masacrat aşa, maniile, fără să mă întrebi?

Nu mai eşti maniile a mea!

Nemulţumirea fetei se descărease asupra Hildei; cândrămăsese singure îi spusese tăios:

— Nu ţi se pare că-ţi depăşeşti atribuţiile?

Era telul în care o putea mai mult jigni. Hilda rămăsese rău dispusă câteva zile; glumele lui Pejan nu reuşeau s-o înveselească; Lenora o îmbulzea zadarnic cu întrebările şi Walter se arata îngrijorat.

Îycptat, Hiida se înseninase, ceea ce fusese subliniat de Pejan cu:

— Aşa da! Eşti iar drăguţă!

Aimee, cu glas melodios, opinase că poate Hildei îi era dor de logodnic. Hilda protestase: Nu era logodită.

Pejan a doua zi o întrebase:

— Ce e cu logodna, domnişoară Hilda?

Hilda îi explicase că Aimee probabil făcuse o glumă despre un văr al ei seminarist, cu care părinţii în copilărie o logodeau, tot în glumă.

Aceeaşi întrebare i-o pusese apoi şi Walter:

— Aşadar, eşti logodită, kleinc Freundin?

Un:

— Nein! accentuat atrăsese atenţia tuturor.

Se vorbise atunci de Viena, şi Walter declarase că de îndată ce lucrul va fi posibil, va duce pe Lenora la Viena

pentru un tratament cu radiu.

— Domnişoara Hilda va putea rămâne cu amica ei sau pleca cu ei la verişor, aşa cum va dori, glumise Walter.

Hilda se grăbise să spună că a venit anume pentru doamna Walter, deci va pleca cu ei o dată până la Viena, unde cu regret îi va părăsi – dar nu pentru logodnic.

Lenora se bucurase de voiaj ca de o petrecere. Avea acum uncie aere misterioase din faptul că pregătea lui Aimee ceea ce °;. Ea 3 ° mare surpriză. O vor lua cu ei. Credea că o călătorie cu Hilda şi vizitarea Vienei şi a pensionului o vor menita. Într-o zi, nemaiavând răbdare, mărturisise lui Aimee proiectul: rămânea consimţământul lui Walter, care…

Aimee o pironise cu privirea: Smt obosită! De aceea nu pot şi nu vreau să merg. Cât despre consimţământul lui Waâter…

Lenora nu putuse pricepe de ce intenţia ci frumoasă fusese primită de Aimee cu iritare şi dispreţ.

În aceeaşi zi Aimee spusese lui Walter în faţa celorlalţi:

— Trebuie să rămână cineva aci cu casa şi ţin să mă sacrific eu!

Walter se roşise fără a spune un cuvânt. El nu se gândise că Aimee ar dori să meargă. Evita de fapt pe Aimee, de când avusese cu ea acea explicaţie care angaja viitorul. De îa capitalul pe care i-l oferise, dobânzile le înturna asupra Lenorei.

Când timpul plecării sosise, Walter orânduise totul cu privire la sanatoriu, factor responsabil rămânând doctorul Pejan.

Cu privire la casă nu orânduise nimic, Aimee fiind stăpâna.

Walter îşi recapitulase şi tot ce mai putea avea de făcut la Viena ca aprovizionare medicală. De la căsătorie nu mai trecuse frontiera. I se părea mult de atunci şi socotise cu mirare că în realitate nu erau nici trei ani deplini. Numai trei ani şi era ajuns îa acel epilog funebru! Constatase lucrul cu un fet de cruzime, cum priveşti opera acelui valoros căpcăun ce e Natura. Îşi făcea totodată socoteala că

îa Viena va avea el singur toată grija Lenorei şi că-şi va face toată datoria. Hilda îi părăsea; era o pierdere regretabilă, dar de neînlăturat. Nu puteau sechestra fata.

Lenora suportase bine drumul, încântată de fiece lucru în voiaj. Walter regăsise cu plăcere decorul familiar al călătorului pasionat ce fusese altădată. Despărţirea de Hilda se făcuse la o staţie mică de bifurcare. Lenora era gata sa facă o mică scenă, dar o oprise Walter, ca fiind inoportun pentru sănătate.

Arătase el o recunoştinţă mai expansivă de cum îi era obiceiul, pentru a o compensa. Fata aceea era de treabă şi în voiaj fusese chiar agreabilă, ca şi cura îşi regăsise personalitatea o dată cu patria, sau poate era dintre femeile cărora le şade bine cu drumul.

Viena era unul din marile amoruri de tinereţe ale doctorului Walter. Puţina lui sensibilitate fusese totdeauna rezervată locurilor şi lucrurilor, nu oamenilor. Îşi alcătuise un program ordonat al împărţirii timpului. Lenora era instalată într-un sanatoriu pentru înlesnirea tratamentului, dar în pauzele tratamentului circula în voie. La ore fixe deci, Waâter se ocupa de ea. Îi rămânea timp pentru vizitele la confraţi, la felurite îaboratorii, îa furnizori şi chiar la anticari, unde proceda cu precauţiune, ca unul care şi-a făcut suma achiziţiilor.

Lenora nu se putea obosi şi se plimba pretutindeni cu autorul.

El, în schimb, făcea curse lungi cu piciorul pe Ring sau ia Prater, ca un simplu muritor, fericit că e în concediu. În Prater, Walter se surprinsese fluierând. Îşi amintise zilele petrecute cândva, demult, acolo cu Salema şi bancherul Efraim, care la Viena era baronul Efraim.

Pe când Efraim urmărea bursa, el avea cinstea să plimbe pe bancheriţa care avea o predilecţie pentru Luna-Park. Timpul anulase mânia de atunci a tânărului Walter, pus în solda şi la capriciul femeii elefantiaze şi lăsase intactă numai plăcerea studentului de a cunoaşte frumosul oraş

vienez. Walter fluiera acum un refren de vals, asemeni acelor finale de operetă în care cortina căzută a acoperit viziunea tenorului scund ce înlănţuie talia grasă a duegnei, lăsând numai melodia în surdină a viorilor.

În fiecare seară aproape, Walter conducea pe Lenora în vreunul din acele teatre a căror spectacol e sfxrşit la ora 10.

În pragul sanatoriului o săruta pe frunte – gest atunci inovat – apoi pleca la una din cafenelele mari, unde rămânea până spre 1 din noapte, înlocuind rar cafeneaua vieneză cu vreun alt local mai dubios.

Din ţară, Walter primea buletine aproape zilnice de la Pejan şi de la administrator. Aimee trimisese o singură scrisoare cu tonalitate cam sarbădă, vorbind de misiunea ei acolo în ţară şi de petrecerea lor nevoită departe de cămin.

Rămasă singură, Aimee avea timpul întreg la dispoziţie.

Se întorsese deci cu totul spre viaţa dinafară. Restabilirea Lenorei îi îngăduia să ia parte la petreceri: asistase chiar la o reduta costumată a Sportivului, peste tot însoţită de Cora Persu.

Aimee era acum ca şi mutată în casa Persu. Ilustrul Persu era plecat la un congres în America şi doamna Persu mereu pe drumuri pentru agonisirea coşniţei. Aimee avea, desigur, grijă să nu fie pricină de cheltuieli pentru prietenele ei, aducea însă în dărnicia ei multă delicateţă. Faţă de generozitatea prietenei, Cora avea atitudinea cuiva care nu băgă de seamă; Minette, dimpotrivă, arăta o recunoştinţă expansivă.

Ţi Drumul ascuns Când fetele rămâneau acasă, se puneau în discuţie chestiile de familie şi îndeosebi neajunsurile pricinuite de amorul Minettei pentru acel escroc, acel Marcoff plin de toate viţiile, Sa care, fără. Îndoială, asocia pe biata Minette. Voinţa dârză a Corei nu putea nimic împotriva feminităţii depravate a celeilalte.

— Atunci, să te ia de nevastă! poruncea cu glas vibrant Cora.

— Nu vrea să mă ia! se văieta Minette.

O luptă cu atât mai dureroasă cu cât mariajul atât de dorit era o unire degradatoare.

Alteori Minette declara că ea nu vrea să se mărite pentru că pe urmă n-are s-o mai iubească.

— Trebuie!… Dacă nu, ţi-l iau eu!

Cora, evident, nu vrea decât să amenințe. Aimee se îngrozea de situaţie, dar nu observ a cinismul Corei. Dureroasă însă era robia aceea a simţurilor la fragila gospodină cu chip delicat şi prematur veştejit, care-i cerea lui Aimee ajutor.

În afară de mondenităţi şi de intimitatea amicală, Cora era un preţios Cicerone intelectual pentru Aimee. O conducea la conferinţe interesante trecându-i de-a gata opiniile ei. Cora iscodea încă şi tot felul de plimbări noi şi amuzante.

Ieşeau adesea pe jos, simplu îmbrăcate, ducând după de de-a lungul vreunui bulevard sau pe străzi întortocheate vreun domn matur şi galant; urcau apoi brusc în vreun taxi sau tramvai, lăsând donjuanul perplex şi furios. Aimee, cu seriozitatea ci suavă şi Cora, cu gravitatea ei arogantă nu ieşeau niciodată umilite din acele experienţe.

Nu repetau acelaşi număr; ar fi fost banal şi compromiţător. Mai interesant erau oamenii din popor: vreunbătrân libidinos cu haine sleioase, în care cutezanţa se aprindea corosivă şi defăimată. Obsedat şi excitat, stânjenit totodată cu un fel de ură, trăgându-şi buzunarele rupte şi basmaua de gât murdară şi cu aceeaşi furie privind hainele luxoase ale fetelor, ca şi cum numai acele vestminte ar fi fost obstacolul, apoi copleşit şi cu o indicibilă expresie de milogenie şi servitute, fetele îl duceau în dâra parfumului lor ca pe un vânat duhnav, până unde, la vreo traversare, încetineau şi victima le venea aproape, încălzită. Aimee atunci se înfiora de dezgust, pe când Cora, necruţătoare, îl sfida:

— La o parte, cerşetoriile!

O serpentină electrică trecea prin bruta pe care instincte ce n-au clasă socială o făcuse un moment să niveleze distanţele. Era atunci o prăbuşire dublă: bărbătească şi socială, care delecta o secundă pe Cora. Lui Aimee un moment îi era încă frică, apoi amândouă râdeau.

În schimb, haimanalele tinere răzbunau pe cele bătrâne.

Fără să mărturisească, dar ghicită de amica ei, Aimee era oarecât impresionată când vreun tânăr lucrător sau apaş avea subt caschetă ochi frumoşi, cămaşă descheiată pe pieptul tânăr şi mâneci suflecate pe braţe musculoase. Cora găsea şi ea pe aceia mai puţin ignobili ca pe restul bărbaţilor, erau însă experimentele care se arătau mai primejdioase. O dată asmuţiţi, lupii tineri nu se lăsau lesne păcăliţi, nici un se intimidau uşor, ceea ce da Corei lucru mai anevoios. Decisese că acele experimente trebuiau rezumate la un obiect definit şi asupra căruia să existe o putere de coerciţie. Alesese deci pe Paul şoferul, cu care ştia că Aimee făcuse eseuri de cochetărie.

— De vreo câteva ori Paul le ieşise în cale şi Cora decisese că Aimee va avea aerul că nu-l vede sau nu-l recunoaşte. Nedumerirea tipului, care nu ştia dacă trebuie sau nu să se divulge, păruse Corei lucru savuros. Aimee nu înţelesese ce-a voit amica ei cu acel incognito. Într-o altă zi, prin contrast, Cora spusese lui Aimee să-l strige pe nume şi Paul, surprins, frânase aşa de brusc că autoul săltase. Fetele se urcase şi se plimbase până la Băneasa, fără alt semn de recunoaştere. Paul rămăsese cu banii în mână cu un aer stupid. La prima ocazie însă, fetele îi vorbise mult cu ton glumeţ şi familiar. Erau etapele unui plan subtil, elaborat de Cora. Paul nu înţelegea dacă atitudinea lor era provocatoare sau firească, oscilând între cele două ipoteze, dar vădit prelucrat de ideea fixă.

Cum fetele, într-una din plimbări, nu-i dase indicaţie. Paul enervat întrebase:

— Unde?

— Unde vrei! răspunse Aimee, stilată de Cora.

Li*

Fusese o cursă dezordonată pe bulevarde, până când Paul apucase prin mahalalele mărginaşe, cotind mereu cu un fel de furie prin. Acele cartiere pe care Cora le găsea „interesânte”. Se înserase când autoul oprise brusc pe un fel de teren vag, care se înfunda în nişte magazii vechi.

Abia după somaţii repetate şi pipăind în poşetă revolverul mic ca o jucărie, Cora reuşise să facă pe Paul să întoarcă spre casă, întoarcere care pentru Aimee fusese un calvar al fricii.

Ajunse, Cora concediase pe Paul fără de plată şi cu ameninţarea poliţiei. În camera fetelor, Aimee avusese un acces de lacrimi şi Minette îi adusese apă zaharată.

— N-a fost lesne! zisese Cora, ca un campion după o victorie care a trecut foarte aproape de înfrângere, turnându-şi un păhăruţ de coniac.

— Şi unde pui că nici un era încărcat browningul! De acum înainte, orice-ar zice Ticuşor şi oricât ar scânci Minette, îl încarc.

— Ţi-a fost frica? îngăimase Aimee care încă nu-şi revenise.

— Mie, frică? N-ai văzut c-am intervenit abia în ultimul moment?

Făcând acele escapade, Aimee se credea tot ireproşabilă, socotind onoarea ca pe ceva material şi având numai scrupulul făpturii ei de mătase şi de porţelan. Cora era amorală cu gravitate şi convingere.

Ea, de altfel, urmărea numai impresiile lui Aimee; o interesa mingea perversă astfel aruncată de la ea la acei bărbaţi şi de la ei la Aimee: triunghiul acela subversiv al senzaţiilor.

Partenera însă se arata insuficientă. Aime, după spaima cu Paul, reacţionase, spunând Corei că-i e frică şi e mai bine să renunţe. Cora răspunsese rece:

— Negreşit!

Fusese între de o nemulţumire. Aimee avusese impresia că de atunci Cora îi arată mai puţină admiraţie; ofensată, nu venise câteva zile la casa Persu. După cele câteva zile revenise, nerăbdătoare să vadă care e starea de suflet a Corei. N-o găsise acasă şi trebuise să asculte doleanţele de amor şi de gospodărie ale Minettei. Plictisită de aşteptare, cercetase unde e Cora.

— Cine ştie? Aşa e ea, cu toane! râsese Minette.

De atunci întâlnise pe Cofa tot cam grăbită, subt pretextul a felurite curse, asupra cărora nu-i da explicaţii. Aimee era dezamăgită. Profitase de acele viduri pentru a scrie misive lungi şi tandre Lenorei, pe care-şi da seama abia acum că a neglijat-o. Cu aceeaşi ocazie împrospăta şi admiraţia – desigur neştirbită – a lui Walter.

În afară de efuziunile familiale, vroise a da şi buletinul casei. Trebuia 'să-şi ia în serios rolul de custode, inspectând totul. Descoperise defectarea unui aparat în laboratoriu şi un mic furt în provizia de lemne. Făcuse observaţii arogante care jignise personalul.

Cercase a se amesteca şi în domeniu! medical, dar Pejan o înlăturase:

— Nu te osteni, domnişoară! Vezi-ţi de plimbări! Aici e răspunderea mea.

Li păriise obraznic şi decisese ca la întoarcerea lui Walter să se plângă. Întoarcerea o aştepta acum cu nerăbdare. Veştile primite de la Lenora vorbeau de târguielile făcute în vederea unei apropiate reveniri. „Walter e foarte drăguţ!” spunea Lenora. Calificativul, deşi nepotrivit, era îndreptăţit desupleţea doctorului Walter, care-şi însoţea nevasta în magazine dându-şi chiar şi avizul. Erau fenomene pe care le producea în chip precis desexuarea Lenorei prin boală şi, în chip vag şi latent, perspectiva văduviei, ca şi cum Walter era recunoscător Lenorei că a venit oportun în existenţa lui, pentru ca, tot oportun, să plece.

La întoarcerea de la Viena, Lenora era de nerecunoscut: frumoasă, siluetată, vioaie, elegantă. Personalul nu-şi

credea ochilor şi Pejan îşi declarase amorul, cerând profesorului voie.

Aimee se arăta foarte voioasă. Lenora venise, de altfel, încărcată de cadouri pentru toţi şi fireşte că Aimee fusese tratată princiar. Drept revanşă, Coca-Aimee anunţase Lenorei o mulţime de serbări proiectate pentru întoarcerea ei. Fusese o nouă epocă de mondenităţi în casa Waâter îa care Lenora luase parte activă: flirta, dansa, era neobosită şi avea mult succes.

Fusese de ajuns ca Aimee, la curent cu dorinţa nouă a Lenorei, să spună unui dansator care se înclina în faţa ei: „Invită pe mama!” cu un ton de reproş, pentru ca normalizarea Lenorei cu mediu! să se facă. Doamnele recunoscută în ea o semenă şi Lenora se încorporase acelui angrenaj, până atunci rămas străin de ea şi care atâta timp o speriase, pentru că nu ştiuse să observe că era vorba numai de „mode” ale vorbirii şi ţinutei, că numai „reţetele” îi erau neobicinuite, dar că altfe!

Era de a lor şi erau de ai ei.

Lenora nu era de fel îngrijată acum de sănătatea ei; se credea vindecată. Avea ideea naivă că nimic rău nu o poate ameninţa, fiind soţia lui Waker şi având medicina la dispoziţie. E drept că consemnul riguros respectat făcuse să nu-i ajungă la auz cuvântul funest de cancer, care i-ar fi risipit încrederea şi iluziile. Îi plăcea deci să vorbească de boala ei ca de un lux şi se enerva când i se amintea să nu se obosească.

— Vedeţi ce frumoasă s-a făcut măicuţa mea! Dar ce spaimă ne-a dat! era noul refren al lui Aimee.

Graţie acelor recepţii, Cora şi Aimee se vedeau iarăşi des.

Pe tărâmul neutru al petrecerilor fusese o reluare de raporturi cu formă nouă de cochetărie amicală. Cora trimitea lui Aimee de ia distanţă surâsul ei şi Aimee o căuta mereu cu privirea. Din când în când se opreau pentru a schimba cuvinte fără importanţă, dar cu subînţelesul unei solicitudini reciproce.

Când, după aceea, Aimee se dusese la fetele Persu acasă, întâânirea ei cu Cora avusese un caracter savuros de plăcere şi constrângere. Minette era culcată pe o canapea, biată peticuţă palidă, învelită în pleduri roase. Cora pusese pe Aimee Ia curent:

— Iarăşi mica operaţie. Debilă cum e, o va omorî!

Dintru întâi Aimee nu înţelesese, apoi se lămurise. Trecuse cu Cora alături în biroul ilustrului. Era un moment prielnic de intimităţi şi confesiune; Cora tăcea aşteptând, Aimee se simţea însă stânjenită şi nu găsea cuvintele cuvenite pentru împăcarea lor tandră. În loc de tandreţea ce aştepta, Cora întrerupse tăcerea cu aprecieri directe asupra sentimentelor, aşa cum le concepea:

— Cu cât era mai frumos amorul între două femei!

Deşi într-o chestie, ce socotea încă de principiu şi care deci îi era indiferentă, Aimee nu găsise un răspuns, dezamăgită că prietena nu-i vorbea de neînţelegerea şi de împăcarea lor două.

După un timp de tăcere, Cora se sculase ca cineva care renunţă definitiv şi provocase plecarea cam grăbită a lui Aimee.

Acasă, Aimee, nespus de agasată, mai găsise şi un conflict familial; îl pricinuise Pejan, atrăgând atenţia lui Walter că Lenora se oboseşte prea mult. Walter făcuse reproşuri Lenorei, ceea ce dase drumul unei crize de nervi; Aimee luase partea Lenorei care după boala avea dreptul la compensaţii.

Walter o privise lung, ca şi cum făcea o cercetare minuţioasă a conştiinţei fetei; întâlnise numai inconştienţa ei arbitrară.

Căzură toţi de acord ca Lenora să fie mai moderată.

În aceeaşi seară, Aimee fusese foarte contrariată, primind pe o carte de vizită şi în termeni convenţionali scuza Coreţ de a nu putea participa la recepţie. Pe la Îl, Walter adăogase la iritarea ei, venind s-o roage să intervină ca Lenora să se retragă:

— Nu pot da lumea afară i răspunsese cam arogant fata.

Din mijlocul unui grup vesel, cineva o chemase pe Aimee.

O mână îi astupase ochii şi alta îi apucase ca un cleşte subţire pumnul. Se auzise un râs pe note de alto şi vocea răguşită a prinţesei Ada.

— Noi! Unchiul şi mătuşica!

Aimee revenise la lumină şi la libertate cu un fel de plăcere sperioasă. Erau chiar Ada şi Lică; rămăsese acolo la vorbă şi la râs, cu un fel de ardoare împotriva Corei şi a lui Walter. Privind pe riad pe Ada şi pe Lică se întreba cine-i astupase ochii. Ada învârtea în mâini un lornion; mâinile lui Lică, libere, erau albe – deşi obrazul îi era oacheş – cam scurte, agile şi plebeiene: mâinile cu care-i astupase ochii.

XVIII Când Coca-Aimee, pentru a treia oară în aceeaşi săptămână, cercetase la casa Drăgănescu despre sora ei, feciorul, care nu avusese ordine precise, răspunsese că „boScrii'1 sunt la ţară. În felul acesta el era acoperit; nici un ascunsese, nici un denunţase sosirea Elenei.

Coca-Aimee nu băgase de seamă pluralul şi plecase cu decepţia că Elena tot nu s-a întors. Era nerăbdătoare s-o vadă; acum însă pentru alte motive ca cele dinainte. Scopul ei monden şi-l ajunsese fără de Elena, dar ar fi vroit să implice pe sora ei în existenţa pe care şi-o făcuse, iar dacă Elena ar fi avut ceva de zis împotriva felului ei de a fi şi de a face, ar fi vroit să poată preveni acele obiecţii. Aimâe nu mai avea acum siguranţa absolută că tot ce face e bine şi vroia să-şi consoleze atitudinea. Riscurile nu-i plăceau şi dacă trecuse dincolo de unele limite ale prudenţei fusese din ambiţie faţă de Cora, care totuşi o trata ca pe cineva care nu e de calitatea ei, indiferent că acea calitate era blamabilă. Indiferenţa uşor dispreţuitoare a Corei durea pe Aimee.

Aimee mai avea necazuri şi cu lumea de la club, care, după ce-i făcuse avansuri mari, îşi oprise acum parcă favoarea pe loc şi n-o lăsa să pătrundă mai departe în intimitatea ei.

Îşi da seama că aşteptau de la ea o dovadă, un act de legământ şi de garanţie reciprocă. Fusese admisă acolo pentru reputaţia ei de virtute cu condiţia subînţeleasă de a o pierde.

Ca tuturor celorlalţi, i se cerea să rămână investită cu îngâmfări exterioare, abdicând însă pe cele intime. Făcuse dovadă că ştie să strălucească în saloane, să sfideze, să-şi proclame bunul plac, să pretindă şi să umilească; mai trebuia acum să-şi aibă, ca fiecare, „cazierul”, să achite dijma de compromisuri cerută de corporaţia celor o sută care reprezintau câteva mii, dar cari, pentru Aimee, erau lumea.

Idiferent dacă temperamentul ei nu se potrivea cu astfel de compromisuri, era acolo vorba de un ritual, de o solidaritate. Dovada din urmă Aimee întârzia s-o facă şi simţea că începe a fi suspectată, că i se închid nesimţit barierele mediului din care – deşi unele obligaţii îi repugnau – vrea cu orice preţ să facă parte.

Respingerea ei nu venea numaidecât din virtute, din absenţă totală a viţiului şi mai ales din cochetărie care cerea, pentru riturile ei, toată persoana lui Aimee: tenul, talia, toată fiinţă ei avea nevoie, pentru a-şi menţine formula de icoană, să fie neatinsă. La virginitate se gândea ca la un ermetism necesar frumuseţii pe care ar fi preferat să-l păstreze pentru a-î valorifica în mariaj; de aceea, dintre toate probele, cea care ar fi displăcut mai mult lui Aimee era macularea; mai tare însă o speria primejdia de a rămâne pe frontierele vieţii mondene şi mai ales o durea dispreţul glacial al Corei Persu a cărei atitudine din urmă era vexatorie şi enigmatică: un mălăise care nu lua formă definită pentru a-i arăta desluşit ce avea de făcut.

La club, Aimee vedea cum se lac şi se desfac împerecherile subt ochii ei, şi simţea că i-a venit rândul; decisă să'trişeze pe cât posibil, era decisă şi la unele sacrificii, nu era însă de fel ajutată; deprinşi să fie solicitaţi, tinerii stau într-o rezervă care avea acum o-nuanţă ostilă. Cochetăria ei

incestuoasă către Walter o slujise bine un timp, jocul însă nu se putea duce mai departe, din atâtea pricini. De altfel, Aimee simţea că printr-o ciudăţenie, lumea aceea cinică, în ochii căreia incestul avea încă valoare excitantă, n-ar fi admis lucrul între ea şi Walter.

În astfel de impasuri, Aimee căuta pe Elena pentru a o face să admită anticipat ceea ce nu cutezase încă, dar care trebuia cutezat. Mai avea şi altă grijă: daca capriciul ei pentru Lică ar fi fost ştiut de clubişti, putea fi compromisă. Un flirt cu „fratele mamei" era în principiu socotit foarte şic de banda ei de prieteni, dar Lică personal era abia tolerat de hatârul prinţesei Ada. Printr-un mister al adaptării, Ada fusese deplin adoptată de lumea aceea; i se acorda scuza valabilă a amorului senzual. O delimitare arbitrară făcea ca vulgaritatea Adei să intre în cadrul snobismului, şi aceea a lui Lică, nu. LIainele de la croitorul mare şi mustaţa rasă – care un moment îi dase aerul unui „domn bine" – nu putuse acoperi apucăturile lui de fante de mahala maturit.

Vorbind de el, fiecare suspina şi recurgea la freudism pentru a scuza pe Ada. Ada însăşi nu mai avea pentru el admiraţia care dădea lui Lică aplomb, şi personalitatea lui în acel mediu se decolora. Numai simţurile mai susţineau căsătoria, iar certurile mari şi mici nu conteneau. Ada nu cruţa lui Lică reproşurile usturătoare care porneau de la gelozie şi ajungeau h insulte asupra insuficienţelor lui sociale. Lică, care nu era suferitor, nu se da în lături de la argumentul ultim al unei palme sau unui picior:

— Na, prinţesă î Rămânea însă jignit şi de aceea ocolea lumea sau era provocator. Singura lui reputaţie bună era cea de obrăznicie.

Nu numai o dată avusese „chestii*; se aplanase pentru că: „Von ne pouvait pas se risquer avec ce sabretacbe"5. Îl credeau spadasin.

Aimee nu cunoştea amănuntele acelui dispreţ, simţea însă că unchiul nu era la preţ şi că nici chiar ea n-ar fi, avut destul prestigiu să-l reabiliteze. Pete de familie avea fiecare,

dar erau cât mai bine ascunse sau zgomotos renegate. În adevăr, epoca de acum era rea pentru Aimee, cea mai rea pe care o trecuse. Epoca turbure din pricina Ivii Licã, a boalei Lenorei, din pricina răcirii de Cora, cât şi din rezerva enervantă a clubijtilor.

N-avea nici confident, nici sfătuitor. Către Hilda nu mai avea nici aceeaşi libertate, nici aceleaşi sentimente dinainte, între de două sta Cora, fără ca Hilda şi Cora să-şi fie duşmănoase. Răul sta, mai ales, în Aimee; nu mai era indiferentă la tot: obrăzniciile lui Lică o iritau, părăsirea Corei o mâhnea şi umilea, rezerva clubiştilor o neliniştea, se adăogit boala Lenorei. Pe Waker aproape că-l lăsa deoparte, pe el îi avea cel mai bine asigurat, era succesul ei cel mai lămurit.

Uneori i se părea că şi Waker e mai puţin subjugat, atribuia lucrul egoismului lui care ar fi vrut s-o vadă mereu acolo în sanatoriu, s-o priveze de orice libertate.

Aimee avea acum o tendinţă de rebeliune; îi trebuiau distracţii, muncise destul: captarea lui Waker era săvârşită, cucerirea Bucureştiului în suspensie, prietenia Corei în eclipsă

— La gândul defecţiei Corei Persu, o enervare, un mic spasm în gâtlej, asemeni unui plâns ce sta gata, turbura pe Aimee.

Se socotea o victimă, n-ar fi putut bine spune a căror împrejurări.

Către Lenora îşi îndeplinea datoriile: intra tic câteva ori pe zi în camera ei, îi punea întrebări cu glasul ei obicinuit 'de alintare, fără a auzi bine răspunsul. Cu Walter avea atitudinea obicinuită: surâs angelic, gest fragil, glas delicat, privire albastră transparentă, aşa fel că, dacă chiar ar fi pregătit Walter vreun reproş, n-avea prilej să-l facă. Totuşi purta grijă de părerea lui Walter: ştia că nu aprobă pe Cora, iar pe Lică l-ar fi dezaprobat încă mai mult. Nu-şi lămurea ce Impresie exactă face Lică lui Walter, dar simţea

o strâmtoare, ceva de ordin inferior, diferit de cazul lui Paul, grădinarul-şofer.

Ininte de a pleca la hipodrom să vadă pe Lică, Aimee trecca pe la Lenora, deschidea încet uşa, rămânea un moment în expectativă, apoi tot încet se întorcea pe coridor şi nu pleca definitiv decât un sfert de ceas mai târziu, când se asigura că n-o recheamă nimeni. De acele vizite nu spunea nici Lenorei nimic, căci credea că mama ei n-ar fi înţeles; de altfel, ea singură nu-şi lămurea desluşit rostul lor. Se ducea poate tocmai pentru că n-ar fi aprobat-o nimeni; mergea pentru a se răzbuna de afronturi nedesluşite prin afronturi vădite? – cu spaima totuşi să nu afle nimeni. În mare parte, desigur, dintr-o impulsie care era misterul idolilor de porţelan.

XiX Lenora, culcată pe divan lângă geamul deschis, deşi timpul era rece, citea viaţa şi aventurile lui Rudoâf Valentino. La. Un moment se întrerupsese şi zisese cu o jumătate de glas:

— Coca!

Aimee ridicase capul de pe registrul unde studia cu gravitate cifrele diferitelor cheltuieli prilejuite de ultima serbare, întreruptă, nu se enervase ca alteori, ci aşteptase ceea ce Lenora avea să-i spună. E drept că Lenora striga adesea: „Coca 1” pentru cine ştie ce lucru de nimic, însă nu în felul de acum. Totuşi nimic nu urmase.

Aimee se uitase la ea atent. De câteva zile observase iarăşi o schimbare: faţa trasă şi tenul galben subt pudră şi fard.

Din nou arăta rău. Lenora îşi plimba cu oboseală lornionul pe carte; se aplecase şi trăsese o banchetă mică, pe care urcase picioarele cu precauţiune, ca şi cum ar fi avut vreo durere. Simţind privirea lui Aimee, care o stânjenea, ridicase cartea în dreptul ochilor.

— M-ai chemat, mamile?

— Nu!… Nimic… Am uitat… Despre Valentino!

Aimee urmărise mai departe coloana de cifre: Artificii…

Fluturi... Baloane!... Se uita din când în când cu grijă la Lenora. Îşi amintise că timpul din urmă Waker o întreba mereu dacă nu se simte bine, ceea ce părea a o plictisi.

— Coca! auzi Aimee, cu aceeaşi ezitare în glasul Le* norei.

— Da „mamile! T'~a? dus aminte?

— Uite ce-aş vrea! Să aranjezi tu cu Pejan ca să mă examineze fără ştirea lui Walter. Sunt niţel răcită.

Aimee se sculase şi venise spre ea cu o grabă îngrijorată.

Lenora îi surâdea, fără însă s-o privească.

— De ce nu întrebi pe Waker?

— Nu, nu vreau! Să nu faci cumva asta! Furioasă, arunca'se cartea şi la tot ce cercase Aimee a-i spune, repetase cu nervozitate: Lasă-mă! Lasă-mă!

Atitudinea ei neobicinuită impresionase pe Aimee. Ieşise, ducându-se drept spre biroul lui Waker care însă lipsea în oraş la vizite medicale. Negăsindu-l, îşi zisese că era poate mai bine să nu treacă peste voinţa Lenorei. Era poate numai o răceală, aşa cum spunea, ceea ce Pejan avea să dovedească.

Cu rezerva Lenorei faţă de bărbatul ei era desprinsă, nu observa că acum în urmă era o pudoare a cochetăriei. Coborâse în sanatoriu cu dunga sprâncenelor ridicată, ca pentru o grijă mare. Pejan era ocupat cu pansamentele; cum accesul sălii era complect interzis, auzind uşa, doctorul strigase:

— Afară!

Când dase cu ochii de Aimee rămăsese surprins. De ce putea fi vorba? Aimee obicinuia a-şi chema subalternii îa telefon; aşadar, caz excepţional. Cu o simplicitate neobicinuită, Aimee îi 'făcuse semn şi-l trase deoparte, explicându-i că Lenora are nevoie erabnică de el, dar în secret de Waker.

— Urgenţă mare?

— Zice că e răcită!

— Bun! Termin îndată şi vin 5

Aimee găsise pe Lenora calmă, dar aşezată în pat, cu tot decorul de dantele. Aproape imediat sosise şi Pejan. Pentru a nu stânjeni consultaţia, Aimee trecuse în salon, dar foarte repede Pejan ieşise cie la Lenora. Vrea să-l întrebe, când auzise glasul alintat al mamei ei care o chema:

— Pejan zice că trebuie iar im mic raclaj. Aş vrea să nii-l facă fără să ştie Walter.

Aimee vroise să obiecteze, dar pentru a nu o contraria. Se dusese la Pejan:

— Te roagă mult să nu ştie Walter!

Pejan se uitase la ea lung:

— Cu neputinţă! E recidiva care era de temut!

Alarmată, Aimee sunase pe rând servitorii, apoi, neştiind de ce i-a chemat, ceruse să vină doamna Bidu, infirmiera-şef.

Trecuse apoi la secretariat, întrebând unde poate fi găsit doctorul Walter. I se părea că fiecare moment ce trece e un moment pierdut.

Secretarul cercase a spune că domnul doctor va fi înapoi peste un ceas.

— Nu se poate aştepta un ceas! tăiase Aimee şi îi ceruse să telefoneze la domiciliul pacienţilor.

Se supusese pe orice riscuri. A doua încercare reuşise.

Walter tocmai pleca de la un client de pe Calea Dorobanţilor.

— Ce s-a întâmplat? întrebase aspru.

Răspunsese Aimee:

— Pejan crede că mama trebuie iarăşi operată.

— A!… se auzise. Apoi: Vin îndată!

Mai liniştită, Aimee se dusese lângă Lenora, care începuse a discuta amorurile lui Rudi. Ea prefera pe Pola Negri.

Aimee era atentă la orice zgomot dinafară; auzind, în sfârşit, paşii lui Waâter, îi ieşise înainte. Walter se şi informase de la Pejan.

— Cancerul! răspunsese întunecat întrebării mute a Sui Aimee.

Fusese minutul culminant de îngrijorare pe care amândoi Îl dăruise Lenorei. Gata să intre la bolnavă, Walter, cu un deget pe buze, dase lui Aimee consemnpl de discreţie:

— Lenora nu trebuie să ştie!

Fără preciziuni absolute, cuvântul „cancer” consternase pe Aimee; deşi era acum o consecinţă ce se putea prevede, lui Aimee îi părea o a doua nenorocire neaşteptată, ivită în plină desfăşurare a existenţei. Cu o migrenă cumplită, care o cruţase de orice alte gânduri,. Se retrăsese în camera ci ca într-un adăpost. Cu încetul începuse a se reculege. Făcea socoteala consecinţelor. Petrecerile în curs aveau să fie întrerupte, tocmai când Lenora era aşa dispusă să se amuze.

Probabil ca a doua zi Aimee nu se va putea duce nici la hipodrom, cum avea de gând... 1 se păruse că doctorul Walter adineauri nu fusese destul de atent cu ea... Cerceta atitudinile recente ale lui Walter, pentru a le compara, dar nu-i veneau în minte, ca şi cum ultimul timp nu se petrecuse nimic. În adevăr, ce fusese oare timpul din urmă? Lipsa lui Walter cu Lenora la Viena! Ea rămăsese cu prietenele... cu Cora Persu!

Apoi întoarcerea şi toana de petreceri a Lenorei... Intre Cora şi ca deodată o răcire fără de motive... Proiectul de a lua lecţii de călărie cu Lică... proiect secret şi asupra căruia trecea tu un fel de jenă... Aşadar, cu Walter nimic! Linişte!

Ceva indiferenţă a ei, e drept, de aceea poate nu-şi da seama de atitudinea lui, tot bună, ' tot perfectă, neîndoios... Telefonul î La telefon Walter, ca şi cum erau peste lume. Walter îi spunea că el nu era de părerea lui Pejan cu privire îa operaţie.

Căzuse de acord pentru plecarea din nou la Viena, cât mai curând. Vocea lui Walter părea a veni în auzul lui Aimee dintr-un ioc depărtat şi străin: „Viena! Viena!”

Dacă Aimee vrea cumva să-t însoţească! Propunerea o gaşca nepregătită la un răspuns: Nu! Nu credea să. Meargă.! Afară dacă era nevoie de ea!

Absolut nici o nevoie!

„Absolut”! Ce antipatic ştia Walter uneori să se exprime!. Fireşte, Walter ar fi ţinut s-o ia cu ei la Viena!

Egoismul lui obicinuit! Proiectul sufense însă schimbări.

Nici operaţie, nici transport la. Peiiculoase amândouă.

Îngrijire cât mai bună cu putinţă, fără altă nădejde decât o prelungire a cărei durată nu se putea prevede. Dar într-o acalmie a răului şi faţă de dorinţa stăruitoare a Lenorei, fusese totuşi condusă ia Viena. Călătorie fără rezultate şi prescurtată de voinţa Lenorei de a se întoarce acum, curând acasă.

La Viena, nervoasă, mohorâtă de data asta, Lenora exprimase dorinţa să cheme lângă ea pe Hilda de la Sals am Thale. Walter ar fi fost bucuros, dar lucrul era delicat; pe lângă deranj mai era cheltuiala pe care era greu s-o pretinzi, greu s-o suplineşti. Totuşi Waâter scrisese câteva rânduri prin cari anunţase prezenţa lor la Viena, starea de indispoziţie, a Lenorei şi plăcerea ce ar fi avut s-o vadă… În loc de răspuns, peste patru zile, Hilda sosise la Viena şi Walter simţise folosul prezenţei ei poate mai mult ca Lenora, căreia nu se simţea în stare să-i ţină de urât.

Când femeile se învoicsc între de au metoda lor de a se înţelege; Lenora reuşise să convingă pe Hilda să-i însoţească la Bucureşti. Era să fie o mare surpriză pentru Aimee cu care în scurtul timp aproape nu corespondase.

Xx Capriciul lui Aimee pentru unchiul Lică nu era, din fericire, cunoscut de nimeni şi mai ales de Cora. În lume atenţiile ei pentru el erau socotite ca o amabilitate pentruAda, sau o concesie pentru Lenora. Nimănui nu i-ar fi dat în minte că Aimee făcea unchişorului unele vizite matinale la hipodrom – de altfel, inofensive. Totuşi Aimee purta în ea o teamă.

Cu tot felul de griji personale, Aimee era nevoită să participe la boala Lenorei, ce părea fără sfârşit, şi atmosfera de boală era fetei nesuferită. Pe lângă toate necazurile, era şi Reocupată; aşa cum ea înţelegea. Pentru

recepţii era sezon mort; raporturile cu fetele Persu erau rărite fără motive precise; singura ocupaţie era Lică, şi Lică era un capriciu anevoios, nu numai pentru că nu era bine văzut, ci prin chiar apucăturile lui. De când îl vedea mai des şi aiurea decât în saloane, gesturile, vorbele lui o jigneau, niratit din pudoare, cât din estetism. Totuşi Lică îi plăcea şi i! căuta, ca şi cum în acel gust atavismele materne îşi cereau drepturile de care fuseseră deposedate, Lică n-o plăcea. O impresie ca a unui cărbunar care umblă cu o păpuşă de ceară: dacă n-ar atinge-o ar fi umilit, dacă o atinge şi o murdăreşte, mai umilit încă. Departe de a-şi da vreo osteneală, simţea plăcere să sperie pe nepoţica cea râioasă. Din libertinaj şi din necaz pe boierie, îi plăcea să dea drumul în faţa fetei la vorbe „tari”, sau la anecdote „iuţi” şi să ciupească obrazul de porţelan neatins. Era momentul când, indignată, Aimee pleca; era şi momentul când prezenţa ei începea a-l plictisi. La fiecare dată, Aimee jura că nu va mai veni, dar nu se ţinea de cuvin t. Lică, csnd o vedea plecând, zicea:

— Las să se care! Se-ntoarce ea!

Iar când, după o pauză, revenea, Lică simţea o satisfacţie dispreţuitoare. Pretextul căiăriei, Lică nu-l luase în serios; Îi convenea mai bine ca vizitele să n-aibă alt motiv decât persoana lui. Li reamintea conchistele din trecut şi îl răzbuna de Ada. Că era vorba de nepoata lui de sora, nu se turbura.

Pe vremuri, Lenora era pentru el cucoana Hallipa; subt forma de doamna Walter, încă mai înstrăinată.

Doctorul Walter însă îi inspira un mare respect; drept semn al acelui respect nu-l dăruia, în intima lui cugetare, cu nici un adjectiv calificativ din repertoriul lui bogat, Persoana lui Walter, palatul Waâter erau pentru el un continent temut, dar respectat; cârdăşia nepoţicăi înfumurate îl compensa de intimidarea pe care i-o da doctorul. Aimee, nici ea nu mai avea impresia pe care i-o dase îa început Lică, totuşi era o contravenire necesară firii

ei, dozajul unor toxine complimentare necesare puritanismului ei, aşa cum puritatea ei fusese un aport turburător şi necesar pentru Walter.

Vizitele la Licǎ, ultimul timp, erau stricate de prezenţa lui Mika-Le. Cu instinctul ei de lene şi de apărare, Mika-Le, primejduită în interesele ei: domiciliul şi popota pe care le avea asigurate la Tana şi Drăgănescu, descoperise pe unchiul Licǎ care se trezise cu acea creatură pitică, cu ochi ciudaţi şi ficşi, venind la el fără altă explicaţie decât;

— Am venit, nene, la dumneata!

Licǎ se temea să provoace vreo explicare, se temea, asemeni, de ce ar fi zis Ada despre solicitudinea nepoatelor.

Mika-Le îl amuza cu nemişcarea şi tăcerea ei de animal'primejdios. O prefera domnişoarei Aimee, o simţea mai rudimentară şi perversă. Sta totuşi în defensivă; îşi închipuia că poate ca şi Aimee, mititica îl place, dar nu-i lipsea bănuiala că şireata i-ar putea cere ceva: N-avea bani de dat; abia îi era de ajuns ceea ce zgârcenia Adei îi îngăduia.

Oricât era de şiret, nu bănuia că Mika-Le tot aşa de regulat şi de tacticos făcea vizite doamnei prinţese şi că aerele ei de căţeluş linguşitor plăcuse Adei care o tolera şi care îi da icico'o o sută de lei bacşiş. Mika-Le specula pretutindeni misterioasa şi nociva putere inertă a tăcerii şi nemişcării. Pe Aimee prezenţa ei o plictisea în multe feluri. Lenora, de când era doamna Walter mai ales, nu suferea sa i se pomenească de acea fată. Aimee avea aceeaşi indignare pentru „pata” aceea de familie. Apoi aci, la Licǎ, ce caută această mironosiţă? Chiar ceea ce ea, Aimee, căuta acolo devenea mai neexplicabil şi jenant faţă de această martoră cu ochi largi şi gura închisă.

Ca şi apa, viaţa are cercuri; o dată inelele formate se repetă. Emoţia plăcută de la prima ei întâlnire cu Licǎ devenise acum o emoţie stânjenitoare: o emoţie totuşi – adică ceva care pentru o păpuşă de porţelan era de. Oarecare preţ. Acasă, boala Lenorei o dezgusta şi o speria;

la Licǎ, obrăznicia lui plebeianǎ o irita. Părăsirea Corei o umilea, iar rezerva din ce în ce mai mare a elanului monden o neliniştea. Deşi credea cǎ lipsele ei dese sunt neobservate, i se părea cǎ doctorul Walter e mai puţin sclav al frumuseţii ei ca înainte. Totuşi nu putea sta ui mirosul medicamentelor de gustul lui. Romanul epistolar cu Hilda era încheiat; o altă ocupaţie îi era necesară.

Avea grijă, înainte de a pleca, să coboare în fugă treptele spre camera Lenorei; deschidea uşa, se apropia cu paşi plutitori, pleca cu mers catifelat, rămânea un moment în uşă cu meditaţie tristă, se târa melancolic pe coridor şi nu ieşea în oraş decât după un sfert de oră dacă nu o chema nimeni. Mai mult nu putea face.

Câteva zile după ultima ei vizită la Licǎ, Aimee era încă aiurită şi se învârtea locul cu ea. Mişca, vorbea fără să vadă, fără să audă bine, subjugată de necaz, de ruşine, de indignare. Nu putea crede c-a fost astfel ofensata; ar fi vrut ca lucrurile să înceapă de îa capăt pentru a se petrece altfel: fiinţele care-o jignise le-ar fi vrut pedepsite, nu putea admite existenţa lor liniştită după afrontul ce-i făcuse.

Licǎ şi Mika-Le nu erau la fe! de turburaţi, nici de învrăjbiţi. După ce gonise pe Aimee, Licǎ avusese oarecare remuşcare: „Am fost cam prea-prea!…”

Apoi, pentru a se scuti de plictiseală: „Ce-a fost a fost!…

Las că vine ea iar!” gândise fără multă convingere totuşi.

„Dusă să fie!” condusese, nu fără grija de Ada, de Lenora şi mai ales de doctorul Walter, pentru cazul când fata s-ar fi plâns cuiva de tentativele şi de grosolănia lui.

Ca de obicei, încheiase cu o înjurătură.

Adică, până îa urmă, ce se întâmpâase: Aimee întâlnise acolo pe soră-sa a mică şi făcuse mutre… ca s-o împace o luase pe genunchi şi cercase s-o dezmierde… Aimee, smulgându-se ca o apucată, el luase în loc pe Mika-Le care înţelegea de glumă.

Boieroaica de nepoată-sa se făcuse foc şi ceruse să gonească pe a din flori. Plictisit de ifose, îi spusese „vreo

două” şi-i arătase uşa… Domnişoara plecase c-o falcă-n sus şi una-n pământ!

Nu erau cine ştie ce lucruri grozave. Pân-la urmă, ce tot cată la el acolo-?… Ce căutase, găsise.

Cât despre Mika-Le, ea nu se gândea la sora ei de la palatul Walter cu dispreţul ce-şi închipuia Aimee şi care-i da un fel de turbare. Mika-Le era numai plictisită pentru că, după plecarea disperată a lui Aimee, nenea Lică o zvârlise cât colo după genunchi şi, când venise ca o pisică să-i toarcă iar pe lângă picioare, luase un „Cară-te!” care ar fi dat satisfacţie îui Aimee.

Aimee însă nu ştia decât afrontul întâmpinat; era prima ruşine, ruptura barierei de orgoliu pe care Cora cea întâi o clătinase cu dispreţul ei politicos cu o indiferenţă ce nu i-o putea nici măcar reproşa şi care era pentru Aimee usturătoare.

Fără defecţiunea Corei, poate că nu i se întâmpla lui Aimee ce i se întâmplase cu Lică, iar dacă Cora ar fi cunoscut vizitele ei la Lică, ar fi dispreţuit-o încă mai mult. Era un cerc viţios care o împresura cu gândurile ruşinii şi umilirii.

Nu putea nici sta în camera ei şi nici lângă Lenora; nu putea suferi nici să fie singură, nici prezenţa celorlalţi; tot şi toţi o agasau: Walter o crispa cu faţa lui palidă de meditaţie şi cu muţenia care conţinea, pesemne, tristeţă, reculegere, preocupare pentru Lenora, poate însă şi reproşuri pentru ea, lucruri destul de însemnate de care însă nu se putea interesa.

Totul pentru ea se oprea acum în pragul acelui necaz ruşinat, unit cu dorinţa neputincioasă a răzbunării. Preocupările e; n-aveau raport cu ceea ce se petrecea în apropierea imediată

— Vedea prin ceaţă ochii cu pleoape vinete şi priviri cerşetoare a Lenorei; când bolnava îi lua mâna şi i-o strângea, aştepta un minut, două, trăgându-şi mâna. Lângă acea mamă care o alintase atât, ar fi vrut să dea drumul unei crize de nervi, aşa cum făcea uneori în copilărie,

pentru ca Lenora, punându-se în stări exaltate din pricina ei, prin ţipete şi dezmierdări s-o consoleze acum ca şi atunci. Vedea, fireşte, că starea Lenorei cere cruţare şi se credea persecutată de împrejurări. Nu putea face proporţia lucrurilor: între suferinţa femeii care-şi trăia ultimele zile şi suferinţa ei de orgoliu nu era în stare să deosebească.

„Mama e bolnavă rău!” îşi repeta maşinal fără a pipăi sensul exact al cuvintelor şi sta în picioare lângă patul Lenorei un timp ce-i părea neisprăvit; apoi, când ochii Lenorei încetau a o privi cu cerşetorie, Aimee, subt un pretext pe care nu i-l cerea nimeni, se depărta. Prezenţa permanentă a Hildei acolo la bolnavă o agasa nespus, abia oprindu-se să i-o manifeste.

Se îmbrăca şi pleca în oraş fără scop precis, cu un fel de patimă de a face „ceva”; ceva rău ei sau altora, nu ştia nici ea ce. Intra în magazine, se ducea de două-trei ori pe zi la club, un minut numai ca şi cum căuta acolo pe cineva. Voise să întrebe de Cora, dar se oprise din mândrie şi în grabă nimerise numele lui Bubi Panu. Când Bubi venise la club, băieţii îl asaltaseră cu noutatea: l? *

— Te caută prinţesa Aimee!

Era un nume pe care i-l dase ei de un timp, jumătate în derâdere.

Bubi rămăsese mirat:

— Pe mine? Sunteţi siguri? Nu ştiu să aibă ceva cu mine!

Aimee, care se slujise de numele lui Bubi la întâmplare, ar fi dorit de fapt să aibă o explicaţie cu Cora, explicaţie care credea că-i va da sigur o satisfacţie de amor-propriu. Revenirea Corei la sentimentele bune dinainte ar fi fost o revanşă de care avea nevoie. Cora însă ultimul timp nu mai venise la club, iar Aimee părea a nu-şi da seama că vizitele ei nemotivate acolo păreau suspecte.

De vreo două-trei ori, Aimee luase de la Ateneu Chryslerul lui Paul şi ocolise Bucureştiul tot, fără rost, trecând pe la casa Persu şi sfârşind cu o plimbare îa şosea, unde câţiva

cunoscuţi se mirase văzând-o singură într-o maşină de piaţă.

Ea nu-i văzuse; se simţea mai bine acoâo, îa aer. Paul văzând că nu e amatoare de vorbă, conducea după ideea lui şi văzând o pălărie moale ce se apleca ritmic şi repetat, se oprise. Îşi închipuise că era vorba de un rândez-vous, de mult căutat, acuma izbutit.

Era Bubi Panu în a cărui minte tachineriile băieţilor făcuse drum şi care credea că Aimee „vrea ceva” cu el.

— Coborâţi? întrebase galant Bubi, şi Aimee maşinal coborâse.

Se plimbase cu Bubi fără să ştie bine de ce; se credea poate obligată de faptul că a întrebat de el la club. Cu asta chiar începuse conversaţia lor.

— M-ai căutat, domnişoară Aimee, şi nenorocitul de mine nu eram acoâo!

Aimee nu găsise pe loc nimic pentru a explica de ce î-a căutat.

— Da! zisese evaziv.

Bubi, cu o oarecare dreptate, socotise lipsa de motive ca pe un motiv de a se îngâmfa. Pentru a se arăta abil şi delicat, conversase despre altele cu verva lui obicinuită şi cu atâta curtenire de câtă era capabil. Se despărţise tot fără lămurire, nici asupra plimbării, nici asupra acelei „căutări”.

Câteva zile în şir, Bubi venise la aceeaşi oră 3a şosea, crezând că va întâlni pe Aimee. Fusese decepţionat şi îi spusese în gând un: „Va te fairc…” 1 când, a patra zi de plimbare inutilă, văzuse pe Aimee trecând şi cu semne disperate oprise maşnia. Grăbindu-se ca un cumva şoferul să pornească şi să-l lase mofluz, Bubi era într-o dispoziţie de chien – pentru păpuşa care-l sucea de pomană – pe el tocmai.

„îţi arăt eu ţie… pe urmă!” îşi zicea pipăindu-şi gulerul puţin năduşit.

Aimee n-ar fi vrut să oprească, dar nici un cutezase a porni fără să-l aştepte. Sta ţeapănă, aşteptând. Bubi 'luase însă un ton de adoraţie exuberantă ce n-avea legătură cu nimic, dar care se potrivea cu răsuflarea lui scurtată şi cu părul deranjat de vânt.

Luată prin surprindere, Aimee nu ştiuse ce să zică şi să facă:

— Coboară-te sau mă urc, se ruga Bubi intrat în rolul de nebun din amor, pe când în forul lui era înrăit din ideea de a reuşi, ca şi cum ar fi fost vorba de un pariu de pierdut sau de câştigat.

Când, în sfârşit, Aimee coborâse, Bubi respirase adânc ca cineva care a trecut pe lângă o ofensă.

Paul dase maşina înapoi, oprindu-se la zece metri mai departe, ca pentru o aşteptare lungă.

Cum tonul de exaltare nu putea sluji mai departe, Bubi redevenise normal, adică începuse provocări şi echivociiri care descumpăneau pe Aimee. Un Bubi obraznic era lucru obicinuit, dar nu obraznic cu ea. Îşi amintise totuşi de indiferenţa Corci ca de un cuţit care te taie şi vroise să se pună la diapazonul celorlalte clubiste. Căutase a râde a face spirit la prostiile ce-i debita Bubi. Plimbarea în plin aer uşura situaţia şi trecerea maşinilor acoperea oarecât cu zgomotul necuviinţele.

Totuşi insolenţele şic păreau lui Aimee o revanşă asupra vulgarităţii lui Lică: „Aşa vorbeau tinerii snobi cu părteneI Dit-te de te… (fr.).

Câine (fr.).

Rele lor!” idee care o ajuta să suporte măgăriile lui Bubi.

„El sau altul!” îşi zicea gândindu-se la tributul monden ce avea de plătit şi gândindu-se cu necaz la Cora. De altfel, faptul că era undeva cu cineva o distrăgea de la cancerul obsedant al Lenorei, de la prezenţa rigidă a lui Walter, de la aceea agasantă a Hildei, de la amintirea ruşinată despre Lică şi Mika-Le. Avea o rupere de echilibru în care Lică şi Cora avea rolul cel mare. Cora va vedea că Aimee se poate

lipsi de ea!… Că are un copain 1 ca celelalte… Va vedea că Aimee nu e totuna cu fetele Persu!… Gânduri de resentiment, inegale, contradictorii. Şi Lică!… La amintirea grosolăniei îndurate, o treceau lacrimi.

Bubi se plictisise înşirându-şi repertoriul la urechea acelei neroade şi ar fi vrut să scape; Aimee nu ştia cum să se despartă mai iute de el, fără însă ca „flirtul” să fie compromis.

Amândoi căutau cu ochii maşina şi pornise într-acolo. Aimee acum grăbea pasul; văzând-o mulţumită că pleacă, Bubi, iarăşi stimulat, îi sărutase mâinile cu meşteşuguri de cinematograf şi se urcase neaşteptat alături de ea:

— Ia-mă! la-mă! făcea din nou pe nebunul.

Aimee însă pălise, cu un gest spre şofer; trecea lume.

— Te conduc până acasă, scumpă prinţesă! zisese Bubi cu glas uscat. Cred că suntem destul de buni prieteni ca să nu mă laşi pe jos la ora mesei!

Se simţea în voce un fel de ameninţare, amestecată cu ironie şi ranchiună, cât şi o afirmare de drepturi.

Aimee s-ar fi răzvrătit, dar făcea socoteala că asta era doar ceea ce dorea, că aşa fel probabil se făceau legăturile pe care le invidia, pentru a dobândi încrederea acelor mondeni; numai aşa va putea da o lecţie Corei Persu!… Numai aşa Lică!…

În drum, Aimee nu schimbase un cuvânt cu Bubi. Ajunsă îa sanatoriu, pusese graţios mâna în a lui Bubi care, ţâfnos, o ajuta să coboare. Bubi ridicase pălăria în silă şi se pregătea să-i întoarcă spatele, când auzise glasul melodios al lui Aimee:

— Paui! Conduci pe domnul Panu până acasă!

Bubi se uitase la Aimee şi văzuse un surâs frumos pe iată frumoasă. Aproape cu stângăcie se urcase înapoi în maşina.

„Ei!… Ei! îşi zisese în nedumerire: Ei i Ce-i cu ea?”

Rafinat şi cinic cum era, se lăsase totuşi un moment amăgit. Îşi revenise repede: „Nu cumva mă joacă păpuşica asta?” Rămânea de văzut, Când coborâse la hotel Bulevard

se uitase la Paul şi-i întinsese o ţigară drept bacşiş. Făcuse spre şofer cu ochiul

— De piaţă?

— Da! răspunsese Paul cu un surâs complice.

— Cum, ce fel? cercetase Bubi, curios să afle ce raporturi erau între şofer şi mândra Aimee.

Paul stase cu capul plecat pe motor, ca unul care n-avea nimic de adăogat.

— De unde o cunoşti? insistase Panu.

După o pauză Paul spusese cu ton indiferent:

— Am fost grădinar-şef la palatul Walter.

Bubi clipise ochiul semnificativ, dar Paul nu păruse a vedea. Tipul era un „macher" şi n-avea să vorbească fără să fie „eclerat" 2. Bubi îşi pipăise de formă buzunarele. Ce, era prost să „casqueze" 3? Nu-l interesa peste măsură. Putea apriori hotărî că Aimee şi şoferul…

Făcuse un semn vag spre maşină şi intrase în hol la Bulevard. „Cu atât mai bine dacă păpuşa Aimee „mar şa 4.

Aimee, zilele următoare, arătase zel mare pentru mama ei. Se instalase îndelung în camera bolnavei, ceea ce îngăduise Hildei puţină odihnă. Aimee ceruse tuturor nesfârşite lămuriri şi ostenise pe Lenora cu întrebările.

Îi trebuia o platformă de consolidare faţă de terenul nesigur pe care umbla de câtva timp afară din casă. Simţea nevoie să-şi pună în evidenţă virtuţile filiale ca pe o asiguI Şmecher (fr.).

Fără să i se dea bani (fr.).

8 Să plătească (fr.).

4 Consimţea (fr.).

Rare împotriva accidentelor posibile. Acolo, lângă bolnavă, putuse constata ceea ce era bine ştiut de toţi, adică starea gravă a Lenorei. Prezenţa ei nu reuşea să învioreze pe Lenora care sta mai mult cu ochii închişi şi întoarsă spre perete.

— Te doare, mamile? întreba Aimee cu alintare.

— Nu! răspundea silnic.

Pentru câteva ceasuri grija cuprindea pe Aimee: „Ce se putea oare întâmpla? Se putea oare întâmpla o nenorocire?”

Se oprea îa întrebare fără a cuteza să tragă concluzii. Opreocupa atunci situaţia ei de care demult nu se mai preocupase; se socotea, e drept, asigurată, fără preciziuni însă. I se părea că ar fi trebuit noi întăriri… Dar cum să ie obţină?

Să vorbească lui Waâter nu-i era îa îndemână. Deşi Walter n-avea de unde şti ceva de Lică şi de Bubi, totuşi se temea să nu-i pună vreo întrebare neplăcută. Simţea însă nevoie să vorbească cuiva de ea, de viitorul ei. Cu Fliâda nu mai avea nici o confidenţă amicală. I se părea stupid să fie prietena Fliâdei, când nu mai era prietena Corei. De îa Hilda îa Cora fusese un progres… şi acum să se reîntoarcă! Un necaz aproape, pe nemţoicuţă, ca şi cum ea strica ceva.

Avea şi o urcare a egoismului pe care o revărsa asupra Lenorei. Mama ei mică era bolnavă şi nu se ocupa de fel de ea! Lenora se uita fără să înţeleagă şi fără să cerceteze.

Aimee o socotea egoistă. Lenora nu ştia, fireşte, că Waâter o asigurase în chestia viitorului; de ce atunci nu se preocvpa de fata ei pe care pretindea c-o adoră? Avea momente sie necaz către fiinţa ceea mohorâtă.

Infirmiera explicase lui Aimee că bolnava1 ar fi avut dureri mari, dar doctorii combăteau durerile cu felurite injecţii. Oprită astfel de la ravagii violente, distrugerea se făcea latent, chinurile erau suprimate, dar ie înlocuiau o indispoziţie morbidă care încarcera tot organismul.

Trupul acela condamnat nu simţea astfel nici energiile unor dureri care-l puteau uşura prin moarte şi nici nădejdea unei vindecări. Peripeţiile luptei dintre organism şi flagel erau împiedicate, puterile de atac erau reduse la neputinţă, cele de rezistenţă însă nu existau nici de.

Aimee cerca mereu a vorbi Lenorei de viitorul ei.

— Fă-te iute bine, mamile, ca să mă mărit!

Lenora tresărise. Niciodată încă Aimee nu-i vorbise de căsătorie. Cu a ne voinţăse întorsese cu faţa spre cameră.

— Vrei să te măriţi cu cineva? întrebase îngrijorată.

— Nu! Dar vreau să te gândeşti la fetiţa ta!

Lenora păruse nemulţumită ca de o sarcină peste puterile şi prevederile ei. Poate că frământase chestia în sufletul ei, căci vreo două seri avusese febră, ceea ce tratamentul nu îngăduia. Doctorii nedumeriţi se consultase: local, totul părea a fi aşa cum trebuie. Acel „aşa cum trebuie" însemna amorţirea virusului care, în loc de a lucra aprig, dibuia ca în somn. Mai însemna o lună sau chiar mai mult de viaţă, adică tot ce se putea ambiţiona.

Febra – de altfel mică – încetase iarăşi. Lenora, într-o zi, după pansament, se săltase pe cele câteva perne şi ca o mare ispravă întrebase pe Aimee dacă i-ar place să se mărite cu Pejan. Fra tot ce putuse găsi în truda ci.

Aimee se roşise de contrarietate. Atât credea mama ei bun pentru viitorul ei! Să treacă din palatul Walter în căsuţa doctorului Pejan! Noroc că ea avea de sine mai bună opinie şi mai bună grijă. Răspunsese acru:

— Să nu te apuci să spui doctorului Walter astfel de lucruri!

Reîncepuse totuşi în altă zi litania: Se gândea Lenora ia fetiţa ei?

Pe la 5, Lenora era totdeauna cuprinsă de un mălăise mai mare. Era ceasul când durerile ar fi trebuit să fie mai active, poate chiar culminante şi asuprirea medicala făcea atunci conflictul mai dârz. Bolnava era agitată şi doctorii împrejurul ei o. Supravegheau. La un moment, Lenora depărtase cu mâna pe Pejan şi spusese lui Walter şoptit şi febril:

— Aimee! Trebuie să porţi grija lui Aimee.

Walter pălise. S-ar fi zis că acea îndatorire îl lua prin surprindere. Aprobase din cap numai, întrebându-se ce însemna grija subită a Lenorei. Nu cumva, împotriva prevederilor, faza ultimă a boalei sosise?

— Nu te agita! Nu te gândi la nimic! răspunsese, ca şi cum în adevăr nimic nu-l interesa decât linştea ei.

Ce alt putea spune Lenorei? Angajamentul ce-şi luase către Aimee păruse intolerabil în acel moment.

A doua zi dimineaţă, după o noapte de duel al lui Pejan cu rebeliunea boalei, Lenora, mai calmă, pusese mâna ci încă frumoasă pe a lui Walter:

— Eu m-am gândit la Pejan, dar Aimee, să ştii, nu vrea cu nici un preţ.

Waâter se roşise şi nu găsise nimic de răspuns, deşi Lenora părea că aşteaptă.

Seară, deşi termometrul nu se mai urcase, Lenora fusese neliniştită. Hilda sta lângă ea, Walter şi Pejan, retraşi alături, discutau în şoaptă asupra unei comunicări medicale ce trebuia făcută. La un moment, Pejan se întrerupsese:

— Poate că ar trebui prevenită domnişoara Aimee!

— Nu e î-ncă urgenţă absolută! obiectase Walter cam nervos.

Ştia că Pejan are dreptate, dar nu-i plăcea ca un străin să găsească pe Aimee în greşeală.

Timpul din urmă, prin dezordinea programului, prin dezechilibrul atitudinilor, Aimee începuse a se clătina pe piedestalul ei în opinia lui Walter. Aceleaşi lucruri poate altă dată le-ar fi acoperit pentru a nu le vedea; acum era însă foarte lucid.

— Nu e încă sfârşitul! repetase după un timp Walter lui Pejan.

— Nu… Chestie de… zile!

Walter tresărise ca şi cum n-ar fi ştiut tot atât de bine.

Starea aceea specială a medicului către un bolnav al familiei exista şi la el, deşi mai puţin accentuată. Morbul familial prinsese totuşi prea puţin asupra lui, fiindcă n-avea în eî greierul acela din coşul sobei al cărui cuibar nevăzut stăruie, Însoţind cu ţârâitul lui6 monoton toată simfonia vieţii celor mai mulţi; totuşi se resimţea oarecât. La Aimee se gândea cu severitate. Devotamentul Hildei, ce-l avea sub

ochi, făcea contrast cu purtarea lui Aimee. Era un contrast care agasa pe Walter, fără să ştie bine împotriva căreia din două. Se ferea totuşi să atragă atenţia lui Aimee, ca şi cum dinadins ar fi vroit să prelungească greşeala ei, dacă nu chiar s-o încurajeze. Nu lăuda niciodată pe Hilda în faţa lui Aimee, ba împiedica şi pe Lenora; nu ştia însă desluşit dacă o face din dorinţa de a nu micşora pe Aimee în faţa Hildei, sau din aceea de a o lăsa în inferioritate mai departe. De altfel, faţă de Aimee avea aceeaşi atenţie ca mai nainte.

Aceeaşi curiozitate şi aceeaşi enervare îl stăpânea şipentru devotamentul Hildei, dar nici ei nu-i da semnal, aşteptfnd parcă s-o vadă pierzându-şi răbdarea şi egalitatea de caracter, supunând-o le un examen pentru a dovedi până unde poate duce perfecţia conduitei. Se arăta cu ea prietenos totodată. Împrejurările suprimau distanţele şi Waâter era mult mai cordial ca înainte cu Hilda şi cu Pejan, cei doi auxiliari.

Uneori, când Lenora se simţea mai bine, cerea să joace room. Partenerii erau Hilda, Pejan şi doamna Bidu; Walter rămânea adesea şi el ca privitor; era una din ocaziile bune de a lua atitudine de soţ alături de nevasta bolnavă. Urmărea cu atenţie îndemânările Hildei, care aşeza cât mai comod pe Lenora, apoi abilitatea de a-i da cărţile şi fişele, aşa ca să-i înlesnească jocul. Acele dexterităţi îl interesau şi prin intenţii şi prin armonia mişcărilor; o bizarerie a firii lui concentsrându-i adesea atenţia asupra unor lucruri secundare.

Între Hilda şi Pejan era o complicitate cu scop de a Li ce pe Lenora să câştige partida, fără însă a observa că i se fac concesii. Walter studia perversitatea caritabilă a celor doi.

Pentru scopul lor onest, cei doi oameni oneşti ştiau totuşi să mintă cu îndemânare. Cerceta resorturile acelei perversităţi: un ceasornic fără defect pe care dinadins îl aşezau să sune altă oră. Acele observaţii îl ajutau să stea răbdător în spatele jucătorilor.

La un moment, Hilda se scula – Walter nu ştia pentru ce – trăgea un scaun şi invita pe doctor să ia loc cu un semn mic însoţit de un surâs; abia cu un moment înainte Lenora ridicase capul de pe cărţi uitându-se spre Walter cu grijă, nu cumva să se plictisească. Pentru el sau pentru ea se ostenea Hilda? Walter avea o sucitură a voinţii; va mai sta acoâo sau va pleca? dar Hilda îi arăta scaunul cu un semn mai autoritar şi cu aceiaşi surâs care-l corecta. Se aşeza.

La un timp, Pejan declara că:

— E destul pentru azi! şi Lenora se lăsa culcată ca cineva care, în adevăr, a ostenit; aţipea aproape îndată pentru puţin timp.

O infirmieră lua locul celor trei care treceau alături în odăiţa ocupată acum de Hilda şi luau ceaiul. Pejan era coproprietar al odăii – zicea el – din pricina unui dulap cu cărţi şi registre; după ceai îşi mai găsea, deci, de lucru, iar Waâter îl aştepta să termine, ca şi cum erau obligaţi a ieşi Laolaltă. Walter se întreba dacă Pejan are, în adevăr, de lucra sau stă acolo pentru Hilda. O simpatie între cei doi nu s-ar fi putut dezaproba: era o fată admirabilă şi Pejan un băiat excelent. Poate totuşi că nici un se gândeau; nu era obligatoriu, se înţelegeau bine şi atâta tot. Cine nu se înţelegea bine cu Hiida! chiar Walter devenea mai kamerad, deşi faţă de el Hilda avea o nuanţă de deferenţă. Walter îşi amintea atunci că Aimee a refuzat net ideea unei căsătorii cu Pejan; l-ar fi putut refuza şi Hilda îa fel.

— Să lăsăm fata asta la treburile ei! hotăra Walter.

Pejan strângea hârtiile şi ieşea o dată cu patronul, adesea se reîntorcea, fie că, în adevăr, avea de lucru, fie numai pentru a mai vorbi cu Hilda. De când Lenora era din nou bolnavă, Pejan îşi trecea mai tot timpul în sanatoriu, împărţit între serviciul obligatoriu şi cei suplimentar la care se obligase singur. Nu era oare Lenora simpatia lui încă de când sosise acoâo ca o oaie rătăcită de turmă? „Biata femeie!” zicea de pe atunci de ea, deşi înclinarea lui poate că nu era numai de compătimire. Încă acum, în starea în

care era, Lenora mai păstra atracţia ei de femeie, aşa de accentuată altădată.

Seara, discutarea boalei se făcea tot la Hilda, prelungită cu un sfert de oră de conversaţie. Hilda şi Pejan de predilecţie se certau pe chestia literaturii: Hilda susţinea pe cea germană şi Pejan iubea ruşii. Walter punea ici-colo o întrebare; pe el îl interesau numai cărţile ştiinţifice, dar întârzia bucuros cu ei, fiindu-i urât de când viaţa apartamentului de familie fusese întreruptă. Aimee sta în camera ei sau lipsea, apoi prefera să aibă pe Lenora cât mai mult subt ochi; biroul lui vast sus, îi părea rece şi posomorit. De îndată ce nu mai avea în jur atmosfera boalei, Lenora devenea pentru el, ciudat, absentă – nici vie, nici moartă – o impresie neplăcută, interpunerea unei stafii în conştiinţa unui sceptic.

Se întâmpla uneori seara ca Aimee să deschidă larg uşa camerei unde cei trei stau de vijilă; rămânea în prag înstrăinată, luând însă aerul unei persoane îndurerate, faţă de altele ce nu sunt. Hilda îi făcea semnul tăcerii, căci isonul lor acolo făcea parte din murmurul neschimbat ce însoţea suferinţa bolnavei, pe când o uşă deschisă dinafară era un zgomot străin care strica odihna Lenorei.

Aimee întreba cu glas normal ce mai e nou, luând Hildei un interogatoriu care chiar adresat doamnei Bidu ar îi iost uscat. Pejan se zbârlea şi lua asupră-şi interogatoriul:

— Dumneaei e numai l'ange gardien7.

Aimee nu-l fulgera cu privirea pentru ca să nu cuprindă în dispreţul ei planul unde se afla şi W'alter. Puţin iritat de zgomot, Walter, cu un fel de curiozitate, aştepta ca Aimee să i se adreseze, dar fata, o dată interogatoriul luat de îa subalterni, cu mâna pe clanţă, se întorcea graţios, cu un aer mâhnit, spre Walter care o însoţea atunci la patul Lenorei.

Bolnava deschidea puţin ochii foarte turburi ce păreau a-şi trage anevoie vederea spre lumină din tenebrele confuze ale suferinţei. Aimee o săruta uşor pe frunte, îşi muşca buza şi, pe vârful pantofilor, ieşea condusă până la uşă sau până

îa marginea coridorului de Walter cu care nu schimba decât un bună seara, graţios şi melancolic.

Ajunsă în camera ei, se spăla pe mâini, se uda cu colonie, îşi stropea rochia sau o schimba: „Cancer! Cancer!” îşi repeta cu o frică ce creştea, scuturată de un tremur, persecutată de ideea eredităţii, a contagiunii. Spaima îi strica momentul culcării pe care îl credea astfel sacrificat durerii filiale. Spaima înlocuia acum celelalte griji ce avea, supărătoare: Cora, Lică… şi umplea vidul ceasului de seară, aşa de pustiu de când mondenităţile erau suspendate.

„Mami a mea! Mami a mea!” până adormea.

Raporturile fetei cu Hilda, încetinite epistolar încă de mult timp, cu sentimentele împuţinate de când Aimee contractase alte prietenii, acum erau foarte reci.

De cum Walter şi Lenora se întorsese de la Viena împreună cu Hilda, Aimee rămăsese neplăcut surprinsă, ceca ce fusese observat de Hilda. Aimee nu concepea ca Hilda să fie oaspele casei Walter altfel decât după dorinţa ei. Ceilalţi o cunoscuse prin ea, era prietena ci, în funcţie exclusiv de iniţiativa ei. Walter nu putea îi răspunzător, căci nu putuse refuza Lenorei acel gust, Lenora iarăşi, ca bolnavă nu putea îi învinuită de un capriciu mai mult; rămânea vinovată Hilda, care n-ar fi trebuit să primească o invitaţie neconfirmată de ea. Tratase înainte pe Hilda cu oarecare condescendenţă, acum o trata aproape ca pe o inferioară, cu intenţia ca Hilda să-i simtă nemulţumirea.

Hilda nu putea admite o astfel de atitudine; jiu cerea recunoştinţă, deşi ar fi fost poate cazul, dar răceala şi indiferenţa vădite a lui Aimee o jigneau. Nu cătase să aibă nici o explicaţie, deşi nu ghicise motivul de vanitate; tot ce putea face pentru trecutul prieteniei fusese să nu se indigneze, să nu aprofundeze. Situaţia ei era oarecum dificilă; nu putea pleca fără a mâhni pe Lenora şi a provoca oarecare senzaţie, Rămâiiând, era iarăşi anevoios, atitudinea lui Aimee fiind, pe o parte, un blam indirect pentru Lenora, căreia Hilda i se devotase exclusiv, pe altă

parte neglijenţa lui Aimee faţă de mama ei punând pe Hilda în situaţie delicată. Păstra deci, cât mai multă neutralitate, evitând a pune în relief ciudăţeniile de conduită ale lui Aimee. Hilda observase schimbarea ci de fire şi de apucături cu o îngrijorare pricinuită de vechea afecţiune. Ar fi fost gata să-i asculte confidenţele şi să o sfătuiască, dar Aimee nu-i da prilej.

Aimee simţea dezaprobarea tăcută a Hildei şi era încă mai nemulţumită. O plictisea un martor de prisos şi pe nedrept o chema în gând: spioana.

În primele zile după sosire, mai mlădioasă, acum însă era din ce în ce mai ostiiă şi uneori chiar duşmănoasă.

În prezenţa altora, Aimee era însă oarecât cuviincioasă, când însă rămmeau uneori singure lângă bolnavă, lua brusc din mâna Hildei vreun obiect sau îi da vreo replică, agresivă.

Hilda era pe punctul de a reacţiona, dar mâna bolnavei se înfigea disperată în a ei. Era singura manifestare a Lenorei, care nu scuza pe Aimee faţă de Hilda, nici un lua apărarea fetei. De altfel, starea Lenorei era aşa de rea că nu i se putea cere nimic, de aceea, o plecare – la care Hilda se gândea mereu – ar fi părut un gest urât, oricât ar fi fost de motivată.

În afară însă de Aimee, toţi acolo înconjurau pe Hilda cu mare simpatie şi Walter se arăta din ce în ce mai prietenos.

Sta deci răbdătoare, în defensivă faţă de Aimee a cărei purtare meschină măcina admiraţia ce-i purtase altădată. Acum se simţea superioară lui Aimee şi excludea pe fosta ei prietenă de la orice apreciere pentru a nu fi silită s-o aprecieze rău. Voioasă cu toţi, în prezenţa lui Aimee era ceva mai trufaşă ca înainte, singura reacţie.

Împrejurările, de altfel, erau favorabile Hildei; puneau în evidenţă calităţile ei şi îi acopereau lipsurile. Fizicul ci, chiar, se potrivea cu ţinuta simplă de infirmieră; îi sta bine cu şorţul alb şi cu coroana de coade împletite pe cap. Caracterul ca şi drăgălăşia ei – căci nu era frumoasă – erau

făcute pentru intimitate; ceea ce în firea ei era prea serviabil şi obedient căpăta prestigiu acum.

Aimee simţea acele avantaje şi le socotea nepermise. Le-ar fi spulberat, dar ar fi trebuit să ia locul Fâildei lângă bolnavă, acum tocmai când era implicată în conflicte anevoioase.

La atâtea motive de iritaţie venite dinafară – de la Cora, de la Licǎ, de la acel joc suspect şi neplăcut cu Bubi – se adăoga şi iritarea împotriva Hildei, sau poate că trecea asupra Fâildei necazurile celelalte; avea oarecât conştiinţa serviciilor aduse, totuşi ar fi fost bucuroasă ca Hilda să-şi anunţe plecarea. De aceea cercetase pe doctorul Pejan despre Lenora. Pejan avea pe Aimee un fel de pică din felurite motive: un minut, cândva, se gândise poate la o căsătorie cu pupila doctorului Walter; renunţase repede şi deplin, dar îl şicana încă ideea ca Aimee l-ar fi putut refuza; acum, cu ocazia boalei Lenorei, blama atitudinea insuficientă a lui Aimee; apoi Pejan simpatiza pe Hilda, cu care era foarte bun camarad, şi atitudinile dispreţuitoare ale lui Aimee îl înfuriaţi: „Pe ce!” îşi zicea cu ironie, deoarece avea unele presupuneri asupra purtărilor – nu chiar aşa de acurate – ale domnişoarei Plallipa. Pejan avea defectul mahalagismului pe care-l vopsea drept „spirit de observaţie”. Din curiozitate, pândise pe Aimee de câteva ori, bucuros s-o prindă în greşeală.

Fusese oarecât slujit de împrejurări; de vreo două ori o zărise stând de vorbă în oraş cu Paul, şoferul-grădinar. Ce putea avea de conversat nobila domnişoară cu un ex-servitor? Mai bine slujit încă fusese de curând, în drum spre un client la şosea, zărind pe Aimee cu Bubi Panu în duo, pe alee, Pejan căutase să afle mai mult, dar nu reuşise, nefiind din aceeaşi lume cu Bubi Panu. Îşi formase însă un cazier de suspiciuni, întărit de amiciţia lui Aimee cu fetele Persu, compromise şi compromiţătoare.

De aceea, când Aimee îl interogase cu tonul ei superior asupra Lenorei, îi dase o lungă explicaţie profesională,

exactă, dar în termeni tehnici, râzând în sine că nu-l înţelege şi dovedind-o incultă cu plăcere.

Aimee revenise cu întrebarea: dacă, în sfârşit, boala va dura mult timp. Pejan se uimise. Întrebarea era sau prea cinică sau prea naivă.

— Negreşit! răspunsese, cu un ton ce păruse fetei echivoc.

Nu putuse bănui că Pejan i-ar fi putut da un răspuns inexact sau batjocoritor. Împotriva evidenţei, deci, dar potrivit cu interesul ei, Aimee crezuse că Lenora va mai putea totuşi du ra.

Era, de altfel, prinsă într-un cerc de obsesii ce-i stricau limpezimea. Până atunci unitară în scopul ei – şi de aceea chiar reuşind – acum nu mai aducea lucrurilor şi oamenilor din casa Walter decât optimi de interes, dăruind restul unor scopuri dezbinate. Se ocupa deci de Lenora şi de Walter cu o parte numai din atenţia ei deconcentrată. Cea dintâi consecinţă ce-i plăcuse să tragă din răspunsul lui Pejan fusese putinţa ca-Hilda să plece; iar dacă n-ar fi plecat de voia ei, dreptul de a orândui ea însăşi acea plecare. De fapt – credea Aimee – fie că s-ar fi aflat în stare mai bună, fie că în stare mai gravă, era bine ca Lenora să fie lipsită de Hilda, ca de o deprindere rea, avârfd în jurul ei destule infirmiere şi pe ea, Aimee. O contraria lipsa din Bucureşti, tocmai atunci, a lui Nory Baldovin şi o indigna defecţia Drăgăneştilor, deşi persevera a nu-i anunţa şi, în adânc, nu era de fel sigură că ar fi dorit prezenţa lor. Îşi înstrăinase interesul de casa Walter, fără însă ca pretenţia asupra integrităţii acelui fief să fi scăzut.

Deocamdată prezenţa Hildei îi era nesuferită; decisă a o îndepărta, avea totuşi unele ezitări, fie din vreun scrupul, fie numai din prudenţă.

Pentru a fi acoperită în ce privea cuviinţa, făcuse planul ipocrit de a insista ca Hilda să nu se sacrifice mai departe şi ei să nu abuzeze mai mult de bunătatea ei. Mai găsise şi ideea bună de a cere lui Walter ca el să descarce pe Hilda de povara acelui rol. Era un abuz!… Ce putea zice doamna

Gert? se pregătea să insinuieze, sigură că la ideea de abuz Walter va reacţiona în sensul dorinţei ei şi totuşi avea o aprehensiune nelămurită.

Cu astfel de intenţii. Într-o după-amiază, la ora când ştia că Walter e singur în biroul de sus, Aimee intrase cu pas uşor şi cu faţa cât mai graţioasă şi se trezise în faţa Hildei, care, aşezată la un capăt al biroului, scria, pe când, în picioare lângă ea, Walter dicta.

Aimee n-avusese timp să-şi explice lucrul în nici un fel.

Acoâo, în palatul ei, unde ea poruncea, prezenţa Hildei în sanctuaruî unde ea însăşi pătrundea cu grijă – lucrul o izbise ca o palmă. Rămăsese la doi metri de uşă, fără atitudine.

Din surprindere uitase diplomaţia şi prudenţa, şi necazul îi transformase brutal cuvintele.

— Venisem tocmai să-ţi spui că deoarece domnişoara Gert ne părăseşte, trebuie să căutăm pentru mama altă damă de companie! S-a întâmplat bine că e de faţă!

Înfuriată, Aimee regăsise tupeul cu ajutorul căruia de atâtea ori riscase şi câştigase. Deşi în acelaşi cadru şi faţă de acelaşi om, avea totuşi acum o grijă nedesluşită pe care o înfrunta. Orice-ar fi!

Surprins de intrarea ei, Walter nu băgase de seamă insolenţa abia conţinută a tonului şi a cuvintelor. Se uita pe rând la cele două fete ca cineva care nu înţelegea, ceea ce enerva pe Aimee.

Hilda se ridicase în picioare cu un gest de servitor concediat şi, fără a răspunde, se uita şi ea uimită, când la Aimee, când la Walter. Văzând-o aşa de turburată, Walter, care-i reproşa în minte că a ţinut secrete intenţiile ei de plecare, cerca a-i căuta scuze; niciunul însă din ei trei nu vorbea.

Simţind ca mânia îi alterează frumuseţea, Aimee ieşise brusc din birou; îndată după ea ieşise şi Hilda. Walter le credea împreună, pe când fiecare se dusese spre camera ei.

Aimee n-ar fi putut suferi în faţa ei pe acea ipocrită: aşadar, se insinuase ca infirmieră, apoi ca secretară a lui Walter, pentru a se pricopsi! Urmărea poate să se mărite cu Pejan!

Observase între ei mare înţelegere şi, negreşit, pentru asta avea nevoie de protecţia lui Walter! Ea nu putea permite; nu admitea ca Llilda sa aibă vreun rol în sanatoriu, să facă parte din aceeaşi societate cu ea. Pejan se putea însura cu oricine, afară de Hilda! Prin bunele ei procedări, Hilda, aşadar, nu-şi urmărea decât interesul!… Foarte la timp decisese să dea afară pe acea intrigantă! Avusese scrupule; nu le mai avea; o va goni!

Un curaj nou, energii noi îi veneau care o făceau să spere că va realiza tot ce avea de realizat. Acel acces de violenţă părea c-a uşurat-o de alte poveri.

Doctorul Walter fusese cel care exprimase în faţa Hildei dezideratul de a face unele comunicări Asociaţiei medicale din Viena şi Hilda se oferise bucuros ca traducătoare. Erau zece zile de când lucra cu Walter.

Nici un moment Walter nu bănuise exactitatea spuselor lui Aimee. Era convins că Hilda intenţiona în adevăr să plece şi că Aimee era confidenta ei. De ce totuşi nu le spusese şi lor: lui şi doctorului Pejan? Probabil se temuse să nu fie reţinută. Totuşi Hilda – aşa cum o cunoştea – n-ar fi părăsit pe Lenora tocmai atunci, fără de motive serioase. Î, şi lăsase atâta timp familia! O chema, desigur, ceva important!

Un logodnic poate? Ce ştia el de gândurile ei, deşi ar fi crezut că nu le ascunde. O fată aşa de bună şi de frumuşică era firesc să fie iubită. Ei toţi de acolo o iubeau… Nu numai Lehora păgubea prin plecarea ei, ci şi el. Acele comunicări şi traduceri îi păreau foarte importante. Nu putea însă avea nici o pretenţie. Hilda se purtase admirabil: colaborase cu el la îngrijirea Lenorei, îl ajutase în munca lui intelectuală…

Nu-i putea cere mai mult şi nu-i putea da nimic în schimb.

Tonul de agresiune şi insolenţă al lui Aimee nu-l observase, îl izbise numai cuvântul „damă de companie” în chip

neplăcut. Cum de întrebuinţase Aimee o expresie aşa de improprie şi de vulgară? Cuvântul acela necugetat descalifica pe Aimee, dar Waker nu i-o va spune, căci prefera să treacă lucrul neobservat, nediscutat. Lăsa decepţia lui nedescărcată sa surpe numai în interior. Faţă de Hilda nu ştia bine ce are de făcut: să-i reproşeze că nu le-a spus intenţia sau să accepte tacit.

Pe Hilda ofensa lui Aimee o lovise în plin. Nu se mai putea gâncti la Lenora, la nimeni şi la nimic. Căuta numai o retragere onorabilă; se mulţumea ca nimeni să nu ştie adevărul. Scrisese îndată doamnei Gert s-o recheme telegrafic din România. Nu-i dase nici o explicaţie. Chiar faţă de mama ei şi venea greu. Walter, Lenora, Pejan nu trebuiau cu nici un preţ să bănuiască. Aşa cum bine spusese Aimee: ea era cea care vroia să plece şi aveau a-şi căuta acolo altă damă de companie. Copleşită de umilinţă, nu sublinia batjocura cuvântului, ci îl primea. Aproape era recunoscătoare lui Aimee că n-a gonit-o făţiş; dar oamenii, casa, tot îi da o înfiorare de dezgust şi de teamă.

Spera că în apatia ei de acum, din urmă, Lenora nu va avea nici o reacţie. Ar fi agasat-o nespus rugăminţi sau reproşuri.

Walter, a doua zi când o revăzuse, nu-i vorbise nimic, dar accentuase atitudinea amicală şi găsise formule de recunoştinţă ce până atunci erau subînţelese. Hilda făcea o sforţare enormă ca să nu izbucnească în lacrimi. Pejan o întrebase:

— Dar ce e? Ce ai?

„Aşadar, nici Pejan nu ştiuse nimic”, gândise Walter cu un fel de satisfacţie.

Pe Hilda, un fel de antipatie nouă, de înstrăinare o oprea de la orice comunicativitate, chiar de la vorbele strict necesare. Numai să aibă răbdare până la sosirea telegramei!

Numai să scape de acoâo cu faţa curată! Fără să se îmbolnăvească de supărare! Fară să-şi piardă stăpânirea de

sine!

Se silea să nu se gândească la Îimle pentru a nu-şi altera ideea de dreptate divină, preceptul ei de morală şi credinţă protestantă pe care cu atâta căldură cerca să-l facă admirat şi admis de Walter şi de Pejan în convorbirile ce aveau acolo alături de bolnava pe care Hilda o iubea tot după act.4 precept. Se credea pusă la cercare de providenţă şi nu era destul de virtuoasă pentru a primi cercarea fără durere, dar nici cumva nu vroia să blesteme; de aceea închidea pe Aimee într-un cerc de izolare a gândului, ca pe cineva contaminat de un rău fără nume. Cum pentru fapta lui Aimee nu putea exista judecată fără asprime, n-o judeca.

Pejan era singurul care-i crea dificultăţi tot întrebând-o:

— Ce e? stăruind din răsputeri ca Hilda să rămână, de cum aflase de plecarea ei.

Abia dacă în zelul lui se abţinea să facă apel Ia Lenora.

În faţa tăcerii ei neclintite şi a lipsei de ecou ta Walter şi la Aimee, simţise că se petrece ceva şi încetase a mai stărui. Regreta plecarea acelei fete simpatice cu care se deprinsese.

„Ce ar fi să găsesc eu un mijloc de a o face să rămână?' gândise, ba chiar spusese.

Walter ridicase o sprinceană, căutând care puteau fi mijloacele aşa de puternice ale lui Pejan. Hilda surâsese maşinal, fără a fi auzit bine, mereu subt efortul de a nu-şi pierde cumpătul.

Mijlocul la care se gândea Pejan era simplu şi radical: s-o ia de nevastă. „Adică de ce nu?” îşi zisese încă a doua zi dimineaţa, îmbrăcând halatul şi decis. Seara, când dezbrăcase halatul, era mai sceptic. Doctorul Pejan însurat! A treia zi părăsise ideea, nu însă fără de regret şi Hilda nu avusese a se mai teme de stăruinţele lui; devenise taciturn ca cineva care şi-a refuzat o satisfacţie şi e îmbufnat pe sine. Seara, Pejan pretinsese Hildei să joace împreună table pentru că avea presimţire că va câştiga. Walter prinsese

aluzia, decepţia lui Pejan părea a-i face plăcere şi se aşezase ca privitor al partidei.

Pe la mijlocul partidei sosise Aimee; deşi nu era nimic neobicinuit, cei trei avusese o mişcare de surprindere, ca şi cum fusese deranjaţi; de aceea Walter crezuse bine să întrerupă tăcerea cu ceva de seamă:

— Nu putem dovedi îndestul domnişoarei Hilda cât ţinem cu toţii la ea! zisese, aruncând vorbele ca aurul pe talger, convins că repară astfel cu delicateţă unele greşeli şt că are asentimentul subînţeles al tuturor.

— E drept că de aci înainte nu-i vom mai putea dovedi cât o iubim, deoarece, cu tot regretul nostru, pleacă chiar mâine dimineaţă.

Şi în tăcerea consternată a celor trei, care aflau iarăşi un lucru nou, întinsese liildei carnetul complicat al unui bilet de drum clasa I cu vagon-Hts.

Hilda înmărmurise cu mâna pe zar şi zisese în minte: Domine ie!… ca şi în ceasul când murise subit tatăl ei.

Un ţipăt scurt se auzise de alături. Aimee, Walter, Pejan se grămădiseră spre Lenora.

— Seringa! poruncise Walter cu nervozitate, ca şi cum rebeliunea boalei îi era' insuportabilă.

Lenora se zvârcolea gemând:

— Mă doare! Mă doare! Nu vreau să mă doară î Aimee o clezmierda, Pejan, îndemânatec, pregătise injecţia şi luasabraţul care zvâcnea dureros. Walter sta încordat, cu ceva cald în tâmple şi urechi. Nu! Nu trebuia s-o doară!

Aşa vroia şi el, aşa îi promisese, atâta putea face pentru ca!

Rămasă singură, Hilda se dezmeticise şi, cu un gest violent, zvârlise biletul de călătorie. Dezbrăcase apoi şorţul, îşi luase haina pe-o mână, pălăria în alta şi ieşise, trecând prin camera bolnavei fără a vedea nimic şi neobservată de nimeni.

Se întorsese peste vreun ceas. Lângă Lenora, aromită, veghea doamna Bidu, care, prea disciplinată pentru a se

amesteca, n-o întrebase nimic.

Fără a se. Interesa de Lenora, Flilda trecuse alături, unde, încuind cu cheia cele două uşi, începuse a-şi face bagajul cu grabă, ca şi cum ar fi plecat pe moment. Găsise un tren îa cinci dimineaţa care o ducea până la Braşov, unde după patru ore prindea coincidenţa acceleratului de Viena.

Să plece oare fără nici un rămas bun de la Walter? Sta îa îndoială. De ceilalţi toţi nici un era vorba, dar pe Walter îl punea încă deoparte, ca pe o fiinţă de excepţie. Legenda necurată a averii şi carierei lui, spusă demult de Aimee, nu prinsese în memoria ei. În opinia ei, Walter era înzestrat după merit cu tot ce viaţa poate da mai bun şi mai mult unui om.

Luase o cartă de corespondenţă şi scrisese două-trei rânduri de concediere, corecte şi cam solemne. Îşi schimbase apoi rochia cu cea de voiaj, nevroind să doarmă noaptea ceea altfel decât îmbrăcată pe canapea, ca şi cum astfel refuza ultima ospitalitate a acelei case.

Pe la 10 ieşise însă din cameră. Lenora dormea, o privise un moment; urcase coridoarele spre apartament şi bătuse îa uşa biroului lui Walter. Walter era acoâo chiar îa birou, cu singura lumină a lămpii de masă şi cu un volum dinainte pe care, probabil, îl consulta.

Rămăsese perplex îa intrarea Hildei, care şi ea era acum jenată de acel demers. Înaintase totuşi cu o carte în mână:

— Vreau să-ţi înapoiez volmul împrumutat: Les grands inities 1!…

— Ne mai vedem, domnişoară Hilda! răspunsese Walter, apoi se indispusese de acei. Răspuns care putea face pe Hilda să creadă că î-a importunat cumva.

Nu se corectase însă, preocupat abia atunci unde dispăruse Hilda în timpul crizei Lenorei; dar n-o întrebase, nici nu-i spusese că acea carte el înţelesese să i-o ofere.

Hilda nu luase în rău cuvintele: „ne mai vedem”, deoarece vocea doctorului vibrase asurzit şi afectuos. Era, din toţi cei de acolo, acel pe care oroarea ei momentană de loc şi

oameni punea deoparte. Plecase din biroul lui, zicându-i un: „Bună seara, domnule profesor! „ cam solemn. Walter îi strânsese afectuos amândouă mâinile. Hilda era mulţumită că n-a plecat fără cuviinţă din casa unui om aşa de bun şi distins… Era prima oară că cineva clasifica pe Waâter „bun”. Walter se întreba iar de ce Llilda nu le spusese mai dinainte decizia şi nici data plecării. Ce o chema atât de imperios? Se temuse, desigur, că o vor reţine. N-avea nici o altă bănuială. În faţa celor două cărţi, cea pe care o consulta şi cea adusă de Hilda, se mai întreba fără a înţelege şi care fusese rostul vizitei ei târzii.

De ce nu-i trimisese cartea?… sau de ce nu aşteptase să i-o dea a doua zi?… Plecarea ei în faptul zilei, fuga aceea înainte de ora izgonirii ruşinoase fixată de Aimee, nu-i putea da în minte şi era un lucru pe care n-avea să-l afle niciodată.

A doua zi dimineaţa Pejan culesese în camera Hildei, de pe jos, carnetul de tren şi, după ce-l întorsese pe dos şi pe faţă, bombănise ceva ce nu i-ar fi plăcut lui Aimee să audă; dar presupunerea lui nici el n-avea s-o spună nimănui. Fiecare din ei gândea, lucra pentru sine, moleculă ce se dezagregase din conglomerat, păstrând subţiată şi dureroasă un timp partea cu care aderase…

Încă de la 8 dimineaţa, în chip excepţional, Aimee coborâse. Aflase de la intendent că Flilda a plecat la ora 5 dimineaţa în bună regula. Fusese surprinsă, dar nu arătase. Nu vroia să dea nici o importanţă lucrului, nici faţă de alţii, nici faţă de ea însăşi. În orice fel, bine că plecase! Avea de rezolvat chestii mai de seamă şi ar fi fost bucuroasă să le poată lichida la fel de bine.

Se instalase lângă Lenora pentru a suplini pe Flilda şi a curma orice presupuneri şi comploturi. Sărutase pe frunte eroic pe Lenora, spunându-i că Hilda e cam bolnavă. Lenora nu obiectase şi Aimee îşi zisese că putea să fi făcut lucrul mai demult. Mai pe urmă abia, Lenora întrebase dacă Flilda era bolnavă rău.

— Nimic grav, dar trebuia să stea în pat şi pe urmă să plece acasă.

Lenora, care nu mai avea putere să reacţioneze, îşi luase nădejdea. Poate că nici un mai înţelegea prea bine lucrurile, sau se dezinteresa de orice. Părea preocupată numai de criza avută în ajun.

— Am avut şi dureri! repeta.

Cu toate că starea ei mohorâtă venea din oarecare conştiinţă a boalei, credea totuşi că lipsa durerilor fusese un simptom bun şi, dimpotrivă, criza din ajun o socotea ca pe un accident de rău augur. Ţinea mereu ochii închişi şi nu mişca o fibră, pentru a nu mai avea dureri. Îşi amintea din când în când că Aimee e acoâo şi că o cinsteşte cu îngrijirile ei şi atunci cerca a spune un cuvânt care să-i fie pe plac.

— Ce să fac eu pentru păpuşa mea?

Fie că era o grijă rămasă acolo în slaba circulaţie de viaţă ce se mai strecura prin stagnarea silnică a boalei. Era, biata de ea, pe jumătate putredă, pe jumătate bălsămită.

— Nimic, mamile! Să stai liniştită ca să te faci iute bine.

Lenora avea o slabă mulţumire. Peste puţin, Aimee însă adăoga:

— Ce mă fac eu, dacă tu nu eşti bine?

Lenora se întuneca. Aşadar, credea că nu se mai poate vindeca.

În dimineaţa următoare, Lenora, de cum văzuse pe Aimee îi spusese:

— Vreau să mă ocup de tine!

Avea glasul dar, nu aşa de îngroşat, încleiat, ca în ajun.

Aimee se grăbise a crede că îi merge mai bine, acoâo unde era numai un moment mai limpede şi o sforţare.

Waâter aflase şi el de la Pejan despre plecarea matinală a Hildei şi cercase să lege acea plecare de vâzita ei din ajun seara, fără a putea fi sigur că fusese un adio, deoarece intendentul îi adusese şi biletul ei de concediu.

Piecarea Hildei nu-i părea destul de satisfăcătoare, dar nu acuza pe nimeni de nimic. Deşi curios, nu întreba pe Aimee,

din teama că răspunsul ei să nu micşoreze cumva serviciile aduse de Hilda.

Sosise şi telegrama doamnei Gert, pe care Aimee o întinsese lui Walter oarecum ostentativ, ca pentru o justificare.

Walter făcu socoteala că Aimee e cea mai încercată de plecarea Hildei de lângă Lenora, căci bolnava, în faza disperată în care se găsea, trebuia să aibă pe Aimee aproape de ea, deoarece murea.

Walter gândea cuvântul „a muri” fără sonoritate crudă, cu glas sufletesc învăluit în milă, dar limpede şi inexorabil, profesional.

Aimee se uita însă cu îngrijorare la seringile care se succedau şi la flaconul pe care sta scris: „la nevoie”. Întrebase pe doamna Bidu la ce servea acea doctorie.

— Ca să nu sufere! îi răspunsese sumar.

Lui Aimee îi displăcea să vorbească mult cu inferiorii în chestii ce nu erau avantajoase şi în acest fel boala Lenorei mereu o umilise, rămăsese deci nelămurită şi neliniştită, dar fără precizie şi termen. Cum însă Lenora sta toată ziua aproape nemişcată, cum avea medicamente pentru cazul când ar suferi, Aimee se gândise că s-ar putea ocupa puţin şi de ceâe începute afară din casă, căci altfel tot ce făcuse până atunci rămânea fără folos. Abia parvenise să înjghebe flirtul cu Bubi şi dacă mai persevera puţin credea că va fi destul pentru a satisface clubul. Vrea de asemeni să poată, prinde o dată pe Cora şi s-o întrebe, s-o judece. Avea un rechizitoriu pregătit: Ce făcuse şi ce nu făcuse ea pentru Cora! De fapt n-ar fi putut spune ce făcuse, dar avea conştiinţa că a făcut mult. Acel mult era locul mare ce i-l dase şi încă i-l da în preţuirea ei. Cora, desigur, nu aştepta, poate, decât ca Aimee să facă primul pas.

Mai era şi Lică!... Dacă i-ar fi făcut favoarea să se clucă pe acolo, trebuia ca cealaltă să fie gonită. Era singura condiţie.

Aimee începuse deci o traiectorie obositoare între bolnavă şi oraş. Cum sta destul de mult lângă Lenora, nu se mai

ascundea ca înainte când lipsea, dar lipsa ei era acum mult mai vizibilă.

Walter observase acea nouă agitaţie, fără a se osteni să înţeleagă; era cam distras de la interesul capital al faptelor lui Aimee. Îl obseda mult problema morţii care se pregătea acolo. Până atunci moartea clienţilor fusese un episod sau un incident care ocupase în preocuparea lui numai momentul medical al decesului. Acum problema morţii îl preocupa di – nainte cu o privelişte mai omenească. Salema nu murise, dispăruse. Îi fusese recunoscător; Lenora îl silea la o obligaţie nouă cum îl silise la căsătorie şi iarăşi căpăta un prestigiu în ochii lui.

Cortina ceţoasă ce învăluia atmosfera de acolo din preajma muribundei da lui Walter o păienjenire pe care o socotea drept emoţie, cu acel fast ce-l acorda impresiilor lui.

Se stima într-o nouă formă a existenţei. De aceea privea vag la trepidaţiile neorânduite ale Aimeei, ca la un zgomot inoportun. Pejan însă se uita curios după ea când pleca, venea, iar pleca şi venea, zicându-şi abia, dacă nu tare: „Ce-o fi cu asta? Curat lucru nu el”

La club, lucrurile nu mergeau chiar aşa lesne cum crezuse Aimee. Şiretenia ei nu era în stare să înşele rafinarea celorlalţi.

— Ce e cu tine, Bubi? Te plimbă păpuşa „a V ocil „?

— Sezon mort i răspundea Bubi râzând, dar tachinarea prindea.

Adică, în adevăr, ce era eî?… Fantoşa domnişoarei?… Ova lăsa odată paf! Păcat că atunci când o să-i întoarcă spatele n-o să-i vadă mutra!… Va arăta eî Icoanei o probă de Bubi!

Prietenii însă descoperise altceva nou şi aşteptau pe Bubi cu nuvela. Zossima văzuse săptămâna trecută pe Aimee ieşind îa 10 dimineaţa de îa hipodrom. Nu putuse dovedi ce căta acolo, dar era ceva.

„Icoana” avea deci un cazier! Bubi era berne Bubi era manta de ploaie… Alibi!…

Bubi aflase acel fapt din zece guri şi cu o sută de epitete măgulitoare. Îl mânca palma, dar n-avea în cine da. Băieţii îi deschideau doar ochii!

— Bubi Panu chibiţ!… Bubi Panu mofluz!…

— Avea să se vadă! Avea să se vadă! Atât răspunsese şi toţi tăcură, satisfăcuţi în pretenţie.

Bubi nu ştia de fel cam ce avea să se vadă, dar se simţea obligat. Deocamdată nu mai putea fi vorba să planteze pe domnişoara. Din contra! Oscila între două planuri: Să afle care-i buba… şi pe urmă a se vedea! Sau mai expeditiv, să se asigure el că nu e mofluz şi pe urmă: basta cu ea.

Aimee simţea că se petrece ceva nou cu Bubi, dar nu-şi închipuia ce să fie şi se gândea că poate e amorezat de-a bineîea. La el ub, asemeni, îi părea în jurul ei o mişcare, dar nu putea ghici care şi ce fel; timpul ca şi atenţia îi erau aşa de împărţite. Era foarte obosită; programul ei de igienă a frumuseţii era zdruncinat. Abia dacă o restaurau cele opt ore de somn liniştit. Pe pantofii mici, deprinşi cu paşi lunecaţi şi uşori, călca scâlciat şi armonia ei exterioară ca şi interioară era scâlciată. Se uita la Lenora cu ochi aproape tot atât de păienjeniţi şi absenţi ca ai bolnavei.

În ziua aceea Aimee ar fi vrut să se ducă la hipodrom pe la 3. Lică venea şi după-amiază, dar ea nu fusese decât dimineaţa, din prudenţă. Era curioasă să-l surprindă, mai ales că dimineaţa nici n-ar fi fost chip să lipsească de lângă bolnavă.

Lenora se deşteptase gemând, refuzase să se lase atinsă, nu primise doctoriile, abia cu mare greutate putuse fi pansată, şi după pansament se liniştise puţin. Aimee o zorise cu alintări, cu stăruinţe. Nu se controla însă şi lăsa să-i scape cuvinte absurde, nedelicate:

— De ce nu vrei tu să te scoli?… De ce vrei să fi mereu bolnavă? Scoală-te să ajuţi fetiţa ta care nu poate nimic fără mama ei!… Nici un ştiu măcar ce e al meu!

— Rea, mami a mea! Rea! Nu iubeşte pe fetiţa ei!

Distrată, Aimee nu-şi da seama că exprima în chip crud travaliul secret, făcut în mintea ei şi concluziile lui funebre.

O irita tăcerea Lenorei, o irita starea rea a boalei şi se simţea încă mai zorită să termine cu Lică, cu Bubi, cu Cora.

Pe la 2 şi jumătate, văzând că e stagnare complectă la bolnavă, plecase decisă să se întoarcă peste o jumătate de oră.

Îndată după plecarea ei, Lenora avusese o criză. Pejan, cu o răbdare admirabilă, ajutat de stăruinţa blândă, dar imperativă totuşi a lui Walter, o putuse ajuta puţin. Lenora deschisese ochii, privind în jur ca întoarsă de pe altă lume. Fixase lung pe Walter, întinzând spre el mâna, apoi din ochi, cu o schiţă de surâs pe buzele decolorate, mulţumise lui Pejan, care, cu glas muiat, cercase a glumi:

— Eu sunt amorul dumitale. Nu se supără domnul profesor! şi se trăsese deoparte.

Lenora accentuase surâsul ei sărăcăcios şi ofilit. Răvăşirea grozavă, masca canceroasă, antidesenul mortuar, tot nu reuşise a o urâţi complect.

Walter se aşezase pe marginea patului, luându-i mâna pe care Lenora i-o strânsese prin crispaţii mici. Nu înţelegea dacă dinadins, sau dacă era un reflex.

— Te mai doare ceva, Lenora? Ai vreo jenă? Sau poate doreşti ceva? îi spusese cu dulceaţă neobişnuită.

Mai mult din mişcarea buzelor'ânţelesese:

— Mai pe urmă… Vreau să-ţi spun ceva!…

Waâter vroise să zică: „De ce nu acum? „ Un scrupui îl oprise.

— Oricând vrei şi orice vrei!

Rămăsese aşa câteva minute, până când Lenora, obosită, scăpase mâna din a lui şi încetase a-l privi închizând ochii.

Walter trecuse alături unde era Pejan. Se abţinea abia de ia nevoia stupidă de a-l întreba, deşi ştia tot aşa de bine: uremia, pulsaţiile încetinite…

Pejan, ocupat cu un dozaj de eprubetă, se temea să se uite spre Walter, care, întunecat, îmbrăcase alt halat pentru a

trece la vizite, făcând lui Pejan un semn spre patul Lenorei.

— Fără grijă! îl asigurase respectuos şi aproape afectuos Pejan.

De la vizite, Walter se urcase sus în birou şi ceruse acolo un bulion şi o fructă. Simţea un vid care era sufletesc, dar pe care restaurarea trupească îl ajuta. Ezita să coboare cu o aprehensiune pentru patul acela de agonie. Rupând un moment continuitatea, îi părea acum că are a înfrunta ceva nou şi aprig. Cu mâini reci, care tremurau puţin, netezise pe fruntea lui o mică sudoare. Se aşezase la birou, trecând pe registru unele fişe de observaţie ale bolnavilor şi pe cea a Lenorei.

Printr-o dedublare, acolo pe hârtie păstra toată luciditatea şi recăpăta aplombul.

Pe la 5 şi jumătate, Aimee apăruse deşteptând pe doctorul Pejan dintr-un simulacru de siestă pe un fotoliu şi-l întrebase şoptit ce mai e nou.

— Nimic nou! răspunsese Pejan sumar.

Era tot ranchiunos cu Aimee.

După o mică ezitare, Aimee se retrăsese în vârful picioarelor, dar Lenora care o simţise o chemase prin semne făcute doamnei Bidu, care sta neclintită lângă pat. Aimee se apropiase cu grabă şi o sărutase pe păr. Tot prin semne, Lenora o oprise să vorbească, apoi, printr-o sforţare care-i da glas de ventriloc, pronunţase:

— Ce vrei, tu? Spime! Ce vrei? cu ceva disperat şi imperativ care nu suferea opunere.

Aimee, emoţionată, începuse a tremura şi spusese îa întâmplare:

— Am pe doctorul Walter! Eî poate tot! Nu te turbura!

Lenora închisese ochii.

Aimee rămăsese acolo încă un moment, uitându-se când îa doamna Bidu, care sta placidă, când spre Pejan a cărui privire n-o întâlnea. Nu cutezase să mai întrebe nimic, nici pe unul, nici pe altul. Ieşise încet, muşcându-şi buza cu

gândul turbure că toate merg rău. Întrebase pe o infirmieră care trecea:

— Ce crezi?

— Nu te speria, domnişoară! o încurajase.

Aşadar, poate că încă un!... N-ar mai fi vrut să iasă...

Îşi zicea însă că spaima ei e cobitoare... ITotărâse să dea o fugă până la club şi înapoi.

După ce terminase fişele, Walter coborâse grăbit acum, ca şi cum cineva îl mâna din spate. Intrase aproape fără răsuflare şi fără a cuteza să se uite.

„Dacă cumva!...”

Era imposibil, fireşte, ar fi fost prevenit. Se uitase întâi la pendulă; era şase fără un sfert. Abia apoi mutase ochii încet şi văzuse pe doamna Bidu, pe Pejan la locul lor. Răsuflase.

Abia apoi se uitase spre Lenora şi faţa i se crispase.

— Unde e Aimee? întrebase încet şi răguşit.

— Pe aici, pe undeva!... A fost adinioarea aici! informase Pejan.

Waâter nu mai cercetase nimic, nici un mai putuse mişca de lângă Lenora. Era acum de lucru cu ea. Se ocupase de respiraţia îngreunată şi şuierătoare care lovea sternul de cămaşă, pe când mâinile căutau răsfirate sprijin. Walter şoptise:

— Oxigen!

Lenora refuzase cu o mişcare slabă a mâinii, cu un semn violent din cap, Waâter, care din obicinuiaţă o îngrijea fără s-o mai vadă, o privise atunci cu ochi care văd şi, pentru că cu privea încă un cadavru, i se păruse că a înviat-o şi j se udase ochii brusc. Un fel de fluierat venea dinspre buzeâe Lenorei. Walter se concentrase pentru a înţelege ce spune. Pejan se trăsese îa o parte.

— Pentru Aimee!... Să aibi grijă!... Numai dumneata!

Dumneata singur!

Îi spunea iarăşi dumneata, acum când nu mai avea conştiinţa limpede pentru sforţarea de a-l tutui.

Walter nu răspunsese îndată, fiindcă nu-l slujise glasul, şi buzele lui aveau o mică convulsie.

— Aimee!… Numai dumneata! sonor, ca printr-o ruptoare a laringelui, deşi vrea să fie confidenţială.

Între şoapta afonă însă şi acel diapazon, Lenora nu mai avrea registru de voce.

Walter se trezise ca din somn, tresărind, şi tot tare promisese, asigurase, abia putându-se opri de la cuvântul: „Jur! K

— Da! şoptise aproape normal Lenora…

Apoi:

— Nu vreau balon!

… La 7, la 7 şi jumătate, apoi pe fiecare minut care trecea, Aimee era aşteptată, după ce fusese căutată… Din ce în ce mai aşteptată, nu sosea însă…

La 8 fără un sfert, printr-o embolie, cu un ţipăt mare, Lenora murise, accident care nu era nici prevăzut, nici exclus.

Scutise astfel o agonie care mai putea dura zece, douăsprezece ore.

Era S şi jumătate seara, când, pe vânt şi ploaie torenţială, cu pantofi şi ciorapi uzi, pentru că umblase pe Dorobanţiloi câţiva metri pe potop până la un auto care sta oprit, Aimee coborâse la sanatoriu. Vroind să plătească, observase lipsa poşetei şi prin viforniţă, ca printr-un vis ciudat, observase subt gluguşul pelerinei de ploaie pe Paul, şoferul, la volan.

Prin ce bizară întâmplare tocmai el! Poate că dinadins, chemai sau spionând pe cont propriu.

Paul, cu ochii fixaţi pe geamul cutremurat de vârtejul ploii, avea aerul că nu ştie pe cine a condus, nici unde a oprit.

Aimee căuta poşeta febril, privindu-şi mereu mâinile, ca şi cum vederea şi pipăitul nu i-ar mai fi fost sigure. Poşeta nu era nicăieri; o lăsase deci aiurea… acolo… Sta în vânt şi ploaie, fără a şti ce să facă, deşi ar fi fost simplu să se urce şi să trimită pe cineva să achite taxiul.

Prin vârtejul ud, o umbră zorea spre taxi. Cu pardesiul săltat de vânt, subt o pălărie trasă pe ochi, era doctorul Pejan. Ajuns lângă Aimee, zisese cu glas răguşit şi alterat:

— Folosesc eu taxiul!

Răzbită de viforniţă, Aimee alergase spre peron, ca şi cum astfel se rezolvase problema taxiului şi poşetei. Din cauza timpului acela oribil, a frigului ce-o tremura şi a capului ce-o durea cumplit, trecerea lui Pejan pe lângă ea fusese fantomatică. Ajunsă în hol, trecuse mâna rece pe frunte ca pentru a-şi aduce aminte de ceva. Intrase în camera ei şi se schimbase în fugă; n-avea conştiinţă exactă de ora, ci numai de o mare grabă. Deşi se simţea împovărată, ca şi cum trupul i-ar fi fost umplut cu toată apa ploii, dar cu apă fierbinte parcă, tot în fugă alergase la camera Lenorei.

Ce văzuse? Ce auzise? Ce se petrecuse?… Criza grozavă care o apucase acolo pe covoraşul de la patul alb şi monoton al moartei… Toată răscoala conştientului şi inconştientului în spasmul trupului!… Tragedia acelei morţi, tragedia acelor ore de lipsă, pricinile vădite cum şi cele secrete ale disperării, sfărâmate acolo în acel acces a cărui violenţă scuza ceea ce n-avea scuză, rezolva ceea ce ar fi fost fără soluţie!… Împrejurul ei toţi se străduiau acum îngrijoraţi în loc de ostili!…

Disperare a cărei putere de adevăr şi de zbucium era la măsura împrejurărilor ştiute şi celor neştiute… Criza gravă fusese urmată de o lungă şi îngrijorătoare sincopă… Toată spaima de acolo şi de aiurea se refugiase în Aimee, liberând pe ceilalţi de ambianţa sinistră a morţii prin spectacolul viu ce-l da fata. Walter regăsise echilibru, o atitudine. Reglementul putea acum înconjura cu protocolul lui rece pe Lenora… Ca două cortegii, preocupări reci şi mecanice orânduiau moartea, pe când într-o parte o trepidaţie purta un curent invers spre camera unde exasperarea nervilor, temperatura urcată, pulsul violent al lui Aimee, accelerau o vitalitate primejdioasă.

Când Aimee se gândea mai apoi la groaza din acea seară, spaima morţii Lenorei lupta în ea cu spaima cealaltă şi o ajuta sa se împace cu sine.

Acolo în Dorobanţi, în odaia care semăna cu a fetelor Persu, se dusese cu voia ei, o voie pentru care îşi înfrânase silnicia: trebuie! Datorie ciudată pe care n-o controlase, nici n-o confirmase cu nimic pentru a o înlătura.

La îndeplinirea acelei obligaţii o ajutase mai mult ca toţi şi ca tot, Lică. Când, la 3 ziua, atunci dase fuga la hipodrom, se spusese lui Aimee că Lică nu e acolo, îl zărise trecând în fund şi se dusese spre eî. Un grăjdar îi tăiase drumul spunând că domnul nu primeşte pe nimeni. Era ordinul lui Lică, care nu mai vrea plictiseli. Aimee trecuse pe lângă grăjdar şi intrase după Lică în hangar. Fără să se întoarcă măcar, Lică îi spusese ca n-are timp de ea… Zăpăcită, Aimee nu ştiuse pe unde să mai iasă şi Lică, crezând că nu vrea să plece, răcnise la un jocheu s-o ducă la ieşire… Atunci Aimee se întorsese la sanatoriu şi văzuse pe Lenora încă în viaţă… O sărutase… Şi-o amintea ca pe un lucru satisfăcător pentru amorul ei filial, pentru datoriile filiale…

Ajutase mult şi Cora evenimentele de atunci. Pentru ea Aimee dase apoi fuga la club. Ştia că la ora aceea trebuia să fie acolo. Cum Cora o evitase iarăşi, Aimee i se pusese în cale.

Cora se oprise cu aerul însă de a nu o vedea. Atunci Aimee, cu un nod de lacrimi în gât, îi spusese afectuos, confidenţial:

— Ai auzit versiunea?… Eu şi Bubi Panu!

Vrea să vadă ce va zice Cora! Ce impresie îi va face!

— N-am auzit!… Şi dac-aş auzi, n-aş crede! şi trecuse spre altcineva, cu o mişcare pe care n-o puteai chema necuviincioasă, dar al cărei dispreţ îl simţise Aimee dureros.

„N-ar crede!… De ce?… De ce n-ar crede?… Va trebui totuşi sa creadă!…” în momentul acela nimeni şi nimic alt nu putea însemna ceva pentru Aimee, decât Cora şi revanşa. Era obsesie, era hotărâre. Dacă ar fi aflat atunci că

a murit Lenora, ar fi cerut un răgaz absurd, pentru ceva mai însemnat de făcut.

O ajutase apoi Bubi Panu cu ambiţia lui înrăită. O mai ajutase furtuna. Vântul mătura afară ploaia. Se dusese la Bubi şi-i ceruse s-o conducă acasă… În drum, îi spusese c-ar vrea să se plimbe puţin pe furtună… Bubi dase, fireşte, şoferului adresa lui din Dorobanţi şi puzderia care izbea în geamuri ajutase pe Aimee să nu obiecteze. Vrea să meargă, pentru Lică şi pentru Cora, care-i erau odioşi. Odios era şi Bubi, dar el era revanşa.

Furtuna o ajutase să se întoarcă acasă şi acasă o ajutase Lenora, o salvase… Atunci şi mereu în urmă, de câte ori îşi aducea aminte… De câte ori îi revenea scena penibilă din Dorobanţi – pe care luptase s-o suporte până la capăt – mizerabila ei silinţă… silinţa mizerabilă a celuilalt… graba de a pleca de acolo după… grosolănia tipului ofensat şi neînţelegând… şi când înţelesese, poate, aversiunea şi ţinta cuvintelor lui care o urmăreau şi care o împingeau pe scară spre furtuna, de afară… Pe toate le salvase Lenora cu imaginea ei oribilă de moartă.

— Mama! striga şi acum Aimee, şi veneau lacrimi care spălau tot.

O ajutase apoi mult boala. Congestia pulmonară gravă care pusese chestia superlativă a conservării.

Convalescenţa punea acum tampoanele de amortizare.

Aimee frământa în minte cuvintele schimbate atunci, în seara cumplita, cu Walter. Când se” trezise din sincopă, Waâter îi spusese:

— Am promis mamei dumitale!

Atât!… Ţinea bine minte că i-a spus asta… dar numai atât.

Pe pragul holului, în ziua înmormântării – se sculase numai pentru a asista la pornire, deşi îi era interzis – îi spusese atunci iarăşi:

— Am promis Lenorei!

Tot numai atât!… Acele asigurări Aimee acum le lua, îe combina cu ceea ce-i dase ei mai demult, le unifica… trebuia să aştepte realizarea lor. În ce formă?… Nu ştia!… Nu putea provoca o explicare în plin doliu… Cât mai iute, mai bine!…

Dar cum?

Abia restabilită, spusese lui Walter:

— Eu acum ce rol am aici?

— Ca şi mai înainte! răspunsese.

Răspuns poate că satisfăcător, poate că insuficient.

Se sculase acum, începuse a părăsi camera şi umbla de ici-colo, umbră mică, subţiată de boala şi de rochia neagră, cu figura modelată mai prelung, mai palid. N-avea răbdare.

— Eu acum ce rol am în casa asta? Poate ar îi mai bine să mă mărit!

Cercare periculoasă. Walter tăcuse! Ce va fi gândit în tăcere?

Chiar a doua zi, Walter făcuse lui Pejan propunerea.

Aimee dorea să se mărite şi el se ocupa deci cu grabă de dorinţa ei. Pejan era acolo, la îndemână, candidat satisfăcător.

Pejan însă refuzase categoric:

— Era o mare cinste, dar…

Walter îl oprise cu un gest de la orice explicaţie. Explicaţiile le căuta totuşi. De ce oare refuzase Pejan, precis, fără termen de gândire, fără cel puţin să se arate încurcat de refuz?

Ca cineva bine motivat, bine hotărât!

Pejan făcea încă vizite medicale lui Aimee, deşi era vindecată. Îl întrebase peste câteva zile:

— Nu e complect restabilită domnişoara Hallipa? Văd că încă o cercetezi? Mai are şi altceva? fără a se gândi că

întrebările veneau ciudat.

— Absolut nimic decât convalescenţa cu înemierea eî!

Răspunsese precis, dar cu tonul cuiva care refuză orice dezvoltare a discuţiei.

Walter întrebase atunci pe Aimee, fără alt preambul, dacă are pe cineva în vedere pentru mariaj, deoarece doctorul Pfcjan nu era dispus să se căsătorească.

Aimee nu se ofensase, dar răspunsese tot desluşit:

— Nu! Pe nimeni n-am în vedere… Cu doctorul Pejan nu m-aş ti măritat în nici un caz.

— A!

Walter păruse a dospi o decepţie. Aşadar, sarcina lui faţă de ea rămânea întreagă… El trebuia să aibă grijă!… Aşa promisese Lenorei.

Nu era curios şi nici nu-l pasiona. Secretul vădit al lui Aimee, dar avea acum o certitudine… fără dovezi, pentru el însă deplină… Era sigur că Aimee… Amănuntele nu-l interesau… Era numai sigur… Cine?… nu importa.

Constata indiferenţa lui. Privea acea indiferenţă pe Aimee' anume – sau era un principiu, o dezinteresare de medicpentru diferenţa infimă de ordin fizic dintre fecioară şi femeie?

Nu-şi răspundea. Lăsa, nedecis cu sine, acum ca şi altădată, dacă acea dezinteresare ar fi avut-o cumva faţă de orice femeie.

Îşi amintise între timp că lunga telegramă primită din Elveţia de îa soţii Drăgănescu cuprindea un discret reproş pentru întârzierea cu carefusese anunţaţi şi care nu le îngăduise participarea. Atribuise acel reproş Elenei, care era mai direct în cauză şi pe care o ştia pretenţioasă şi protocolară.

Pretenţie în cazul de faţă justificată.

Scuze erau de invocat. În tumultul de atunci, cine se putuse gândi la altceva decât la cele imediate. Ceea ce nu avea scuză era mediul de care Aimee se înconjurase, pe

când neglijase pe sora ei, care avea ţinută şi disciplină şi îndepărtase pe Hilda, fiinţă exemplară.

Starea de sănătate a lui Aimee cerea încă menajamente; de Hilda, Walter nu-i vorbise, de Elena totuşi da. Mustrase pe Aimee, care primise observaţia fără nici o protestare. În forul ei protestase însă: Elena, care nu-i dase nici un ajutor din câte ar fi vrut să-i ceară! Elena, căreia tot îi reuşea aşa PARTEA A CIN CEA XXII Ajunsă în ţară şi luând contact cu starea de lucruri de acolo, Elena constatase că boala lui Drăgănescu era o realitate. Acum ar fi preferat să fi fost un pretext. Faţă însă de acel obstacol serios, nu găsise nici un mijloc altul de a aşeza lucrurile prielnic, decât acel de a propune bărbatului ci ca după o lună petrecută la moşie să o însoţească în Elveţia.

El putea primi sau refuza, după voie; ştia doar bine că în Elveţia se află Marcian şi că e cuprins în propunerea ei; mai erau acolo însă şi climatul şi convieţuirea lor – în locul divorţului – avantaje pe care avea a le cumpăni. Târgul era loial.

Drăgănescu primise cu grabă şi cu o mulţumire umila, fără nici un fel de precizări. De îndată. Elena anunţase lui Marcian acel aranjament fericit, faţă de împrejurările nefericite.

La sosirea Elenei cu Drăgănescu la Geneva, Marcian lipsea la Ziirich, unde îşi avea în adevăr editorul şi unde motivase că are de supravegheat tipăritul ultimei lui simfonii. De fapt, alesese dinadins acca epocă. Prima lui impresie când aflase de întoarcerea Elenei cu bărbatul ei fusese de bucurie, a doua însă, şi cea mai durabilă, de regret după libertatea lor dinainte.

Desigur era o fericire neaşteptată s-o revadă după aşa scurt timp şi îşi da seama că acea întoarcere era operă săvârşită pentru el, totuşi un alt egoism îl făcea să murmure împotriva noii situaţii. Noutate! Era gelos pe Drăgănescu; de aceea dezertase. Mai înainte nu cunoscuse urma măcar a unui astfel de sentiment, ba chiar se mira de simpatia

nelogică ce avea pentru soţul Elenei; nu era nici acum vorba de o gelozie pasională; ştia pe Elena complect înstrăinată de Drăgănescu, suflet ca şi trup; se deprinsese însă ca existenţa ei să-i aparţină exclusiv. Prezenţa, timpul, ocupaţiile, plimbările, totul să le fie în comun. Cumpărase împreună abajurul cu umbre chinezeşti şi perinele de divan, fiecare obiect avea acolo un istoric al lor doi, la un loc. Ce căuta acum cellalt între ci?

Mai era gelos şi din pricina băieţelului. Duminicile la copil aveau ceva conjugal care-l mulţumea. În apa limpede a caracterului lui erau acum unde turburi: decepţia însănătoşirii probabile a lui Drăgănescu, reluarea traiului comun, răpirea copilului şi excluderea deplină, un moment sperată poate, prin moartea posibilă a lui Drăgănescu – erau atâtea copci. De apă în care i se îneca ici-colo conştiinţa.

Deoparte, neamestecată în acca descumpănire, sta numai voluptatea cu suvenirile ci. Amorul lor consumat, cele două nopţi, constituia o aventură secretă, despărţită de cealaltă iubire, cea care sta la dispoziţia împrejurărilor.

În viaţa lui de până atunci, Marcian se ferise de primejdia pasiunilor. Acum avea o pasiune: pe Elena în ascuns de Elena, în firea lui bizuită pe claritate, voluptatea era o uşă dosnică nou deschisă de care se apropia cu desfătare şi cu precauţiune ca un profanator.

În acel domeniu privilegiat, Drăgănescu n-avea nici un amestec, era totuşi obstacolul inform care putea încurca mrejele unui nou ceas predestinat pentru compunerea şi descompunerea fabuloasă a gesturilor senzuale.

Elena, care nu bănuia ultimele complicaţii sentimentale ale amicului ei, fusese decepţionată de absenţa lui la Ziirich.

Marcian îi scrisese, e drept, a fi luat acea decizie înainte de a fi cunoscut vestea întoarcerii – ceea ce era o minciună. Oasigurase că de îndată ce o va şti sosită, se va înapoia şi el la Geneva, fie oficial, fie discret, după cum ea va crede bine.

Deprinsă cu un program mai precis şi cu reacţii mai simple, Elena era nedumerită oarecât. Ea orânduise întoarcerea în Elveţia după o logică simplă, care avea a satisface toate interesele; nu putea ghici criza subită prin care trecea Marcian. În Geneva, deocamdată pustie, îşi îndeplinea lângă bărbatul ei corvada, cu exactitate, dar cu nemulţumire.

Drăgănescu, care la început primise prezenţa Elenei ca pe o favoare nesigură, cu timiditate, începuse acum a se deprinde, şi lipsa lui Marcian în primul moment al sosirii lor îl făcuse să spere că reluarea vieţii comune, fără de condiţii, era lucru posibil.

Când acceptase să însoţească pe Elena nu se gândise de fel îa boala lui, ci numai la mijlocul de a se împăca. Acum se gândea la boală şi însănătoşire cu o urcare a egoismului.

„De ce nu?” îşi zicea.

Călătoria decursese monoton, dar satisfăcător. Elena se ocupase de tot în chip mecanic, ceea ce îi păruse prielnic. Ea.

Însă. Avea o stare de depresiune din pricina acelei brusce întorsături a lucrurilor; abia când ajunsese în gara Geneva se întrebase unde vor locui. Înlăturase, fireşte, ideea de a descinde în micul ei apartament. Îşi amintise de un Palace oarecare, pe care, după două zile de repaus, îl schimbase cu un altul situat în marginea oraşului şi care, cu parcul său imens, realiza un fel de sanatoriu. Aci apartamentul de două camere, despărţite de un salonaş, era comod. Instalaţia astfel făcută, ocolea felurite neplăceri şi îngăduia ca prezenţa apropiată a lui Marcian să rămână oarecât separată – dacă el ar fi dorit-o astfel – căci Elena nu mai ştia bine acum ce vrea Marcian.

Odată aşezaţi, anunţase pe Marcian. Era enervată de a nu fi luat toate acele decizii cu el împreună.

Primind la Ziirich vestea, Marcian fusese uşurat de grijă, repede însă începuse a se trudi pe chestia felului cum aveau a se vedea şi pe aceea a băieţaşului, pe care Elena îi scria

că l-a luat cu ca, socotind că astfel lucrurile sunt rezolvate mai bine. Marcian crezuse întâi la fel, un nou talaz însă se urcase din funduri la ideea că Drăgănescu orânduise astfel dinadins pentru a-l împiedica să vadă liber copilul. Avea mereu o tendinţă spre deformarea faptelor ce nu-i era înainte obicinuită şi acele exagerări se transformau în ostilitate pentru bărbatul intrus. Căuta apoi a se struni: „Absurdităţi!” îşi zicea, dar reîncepea.

Întâlnirea lui cu Elena în oraş se resimţise de acel mălăise.

O întrebase cu grabă:

— E mai bine? despre sănătatea lui Drăgănescu.

Stânjenită ca de o veste rea ce avea a-i da şi cu un ton de scuză îi confirmase decepţia.

— Da! mai bine mult.

Neomenia lui Marcian n-o nemulţumea. Avea nevoie de confirmarea afecţiunii lui, iar boala celuilalt ştia bine că are mersul ei neschimbat şi că ea făcuse sacrificii din pricina acelei boale.

— Şi fata ceea? fusese a doua întrebare nepotrivită a lui Marcian.

— Care fată?

Elena se ostenise să priceapă.

— Sora dumitale î explicase, strâmtorat de a fi amintit Elenei acea calomnie care poate o jignea.

— N-am văzut-o de fel!

Elena, în adevăr, se simţise jignită, nu de calomnia uitată, ci de faptul că Marcian nu găsise alt subiect decât pe Mika-Le.

Niciunul, nici altul nu erau prea teferi la inimă. O vrajbă din dragoste, neobicinuită, pe care se sileau s~o împace, dar care totuşi îi necăjea.

Marcian nu cutezase a-i mărturisi că în lipsa ei reîncepuse unele tratative pentru turneul american. Mai pe urmă îi va vorbi ca de un proiect înlăturat şi va vedea ce va zice. Îşi constata nesinceritatea şi acuza de ea pe Drăgănescu. Hotărât lucru, îi sta aceluia mai bine sănătos decât bolnav…

şi mai bine încă mort – complectau unele ecouri din adâncimi. Ca pe Mont-Cenis, unde călăuza te învaţă să te apleci peste abis pentru a auzi cuvântul tău descompus de ecouri, Marcian asculta acele ecouri ale unei conştiinţe de abis. Era indignat de cruzimea lui.

„Sunt un imbecil!” se preţuia, dar era crud mai departe.

De altfel, raporturile comune se stabilise destul de lesne şi comod. Dintr-un fel de curiozitate, Drăgănescu întrebase de muzicant şi Marcian venise oficial la Beau-Site. Găsise pe Drăgănescu mult schimbat la fizic şi la moral; mai ursuz, deşi politicos, mai urât şi îmbătrânit. Schimbări ce se puteau atribui boalei şi de care Marcian profitase pentru a nu mai recunoaşte în el pe omul simpatic şi inofensiv de altădată.

La Geneva întâlnirile cu Elena aveau un caracter oarecât secret, care-l agasa cu o nevoie absurdă de a provoca confruntări supărătoare, nevoie izgonită acolo în adâncimile nevrozei.

Elena fusese foarte mirată aflând ca şi-a concediat apartamentul din Geneva la plecarea lui spre Ziirich. Stăruise să locuiască în apartamentul ei. Marcian ar fi refuzat dacă nu s-ar fi simţit vinovat şi bănuit de dezertare. Acum, în acel apartament, amândoi erau la ei acasă şi amândoi oaspeţi, şi de aceea descumpăniţi în bucuria ca şi în deprinderile lor.

Micul Ghighi nu părea nici el mulţumit de acele schimbări şi cerea cu energie să se plimbe cu Ami Vie. Marcian îl lua din când în când cu el, dar lipsa Elenei îi micşora buna dispoziţie. Copilul era totuşi mulţumit şi-l ţinea strâns de mână, fără a pretinde joc, ca şi cum în capul lui mic înţelegea că nu mai e timpul de joacă.

Totul decurgea relativ satisfăcător, dar era destul o neînţelegere de oră, o întârziere, un refuz de invitaţie la Beau-Site, pentru a le da amândoura prilej de enervare.

Drăgănescu adesea pricinuia cu voinţă acele intemperii.

Pornit de acasă cu hotărârea de a fi cât mai puţin supărător pentru Elena şi de a menaja pe muzicant – căruia se credea îndatorat pentru revenirea ei – treptat, subt influenţa corupătoare a binelui, începuse a nu mai da curs zelului pregătit, ba chiar avea unele capricii.

Se întâmplase, pe când băieţelul se juca cu Marcian, să intervină nervos:

— Ai să plictiseşti pe domnul! ceea ce ofensase pe Marcian, gata de susceptibilităţi.

Dacă starea de lucruri s-ar fi prelungit mult, poate s-ar fi provocat vreun conflict care n-ar fi fost soluţionat în favoarea lui Drăgănescu.

Sosise însă, oportună, o telegramă a administratorului, anunţând un început de incendiu la una din fabrici şi cerând instrucţiuni numeroase.

Fie din interes pentru afacerile lui, fie din vreo intuiţie care-l îndruma, Drăgănescu decisese să se întoarcă în ţară.

Provizoriu însă şi cu dorinţa de a reveni în Elveţia, unde gă – sea că îi prieşte foarte bine şi unde plănuia să se stabilească.

Elena nu opinase în nici un fel; propusese numai o vizită la doctor înainte de plecare. Risca, fireşte, ca Drăgănescu să fie oprit de la călătorie, dar îşi punea la adăpost conştiinţa.

Marcian avusese o reacţie identică:

— Nu e imprudent să plece? zisese, încântat de acea plecare.

Numai băieţelul bătuse din palme repetând:

— Papa de B acare st s'en va!… Papa de Bucârest s'en va!

Elena, enervată, îl mustrase:

— E nerod copilul ăsta!

Ghighi avea logica lui, lipsită de aprofundări: iubea pe papa, fiindcă aşa trebuia; iubea mult pe maman Helene, deşi îl intimida; erau datoriile lui filiale pe care le îndeplinea. Dar el, mică vietate spontană, iubea necondiţionat pe gr and Ami Vie.

Medicii consultaţi permiseră voiajul. Diagnosticul lor era acelaşi cu al lui Walter: miocardită înaintată, supusă evoluţiei ca şi accidentelor inerente. Nimic însă iminent. Climatul, odihna, starea morală îmbunase starea generală pentru moment.

Drăgănescu părea acum a regreta decizia luată; gândea c'ă poate plecarea lui nu era atât de necesară, ar fi dorit să rămână, dar în ţară îşi 'anunţase sosirea şi aci stăruinţele pe care le aştepta din partea Elenei nu-i venise în ajutor. Din pricina acelor oscilări de voinţă era indispus şi avusese insomnii.

La plecare, soţii se despărţise în gara Geneva ca cea mai burgheză pereche. Elena ridicase băieţelul în braţe ca să fluture bereta după papa, ea fluturase puţin batista şi trenul pornise.

Se întorsese cu băieţelul la hotel, căci nu putea fi vorba să părăsească Beau-Site, atât cât nu ştia când se va reîntoarce Drăgănescu. Avea însă sentimentul că abia acum e cu adevărat în Geneva şi abia acum revede pe Marcian.

Ghighi îşi luase pe Ami vie în primire şi nu ţinea seamă de mustrările Elenei care-i interzicea să cheme pe tatăl lui: papa de Buearest.

În mintea copilului nu era totuşi în acel nume o diferenţiere echivocă între Marcian şi Drăgănescu. Găsise nuanţa aceasta geografică pentru a se desluşi la pension cu micii lui camarazi, nuanţa care ar fi slujit bine gurile rele de Buearest.

Pentru a dezobişnui pe Ghighi, Elena căutase sprijin la Marcian, povestindu-i cu. Indignare că băieţelul a întrebat-o:

— Acum pleci şi tu maman şi eu rămân cu Ami Vie: Drept răspuns culesese de la Marcian un mic surâs viclean de satisfacţie.

Pe drumuri crucişe, acel surâs era semnul iubirii lui pentru ea, pe care îl primise surâzând.

XXIII În vagonul care-l ducea spre ţară, Drăgănescu frământa planuri de viitor. Acum, când căsnicia lui se îndreptase atât de bine, acel muzicant, acel prieten al nevestei lui, era de prisos. Numai din deprindere Elena nu-l îndepărta, dar era sigur că n-ar fi costat-o de fel să nu-l mai vadă. Observase că atunci când Marcian lipsea, Elena era foarte calmă şi se ocupa numai de el şi de copil.

Drăgănescu avusese un pufuit de nemulţumire la amintirea ataşamentului ce-l avea copilul pentru acei Marcian. Asta se făcuse numai din pricină că el, „tatăl”, lipsise. Nu-şi aducea aminte cât de reduse fusese totdeauna iniţiativele lui paterne, cât de sărac în manifestări şi de subordonat celui conjugal, sentimentul lui pentru copil.

Tot felul de revendicări, încurajate de atitudinea conciliantă a Elenei, ieşeau acum la iveală; părea a nu avea de fel conştiinţă de motivele care de un timp dictau Elenei acea atitudine faţă de eî. Îşi purta satisfacţia ca pe o tiară ce i-ar fi rost pusă pe cap şi din al cărei cerc de mândrie ieşeau vârfurile pretenţiei. Trecerea neaşteptată de la temerile lui de a-şi pierde nevasta – temeri ce-l găseau până deunăzi gata a face orice concesi pentru a o păstra – trecerea ceea norocoasă la pacea conjugală de acum îl îngâmfase. Îşi începea acum planurile şi privirea lucrurilor de la acea împăcăciune, ştergând din socoteală tot ce fusese până deunăzi şi care încă era realitatea.

După aste noi socoteli, Drăgănescu, în vagonul care-l legăna, îşi zicea că până acum a lăsat pe Elena să-şi facă toate gusturile, dar că de aci înainte era dator a o pune la adăpost de critica lumii.

Sforţarea acestor gânduri neobicinuite şi dificultatea respiraţiei dau feţei lui buhăite de tonice o expresie comică de urâţenie, strâmbându-i puţin linia gurii şi profilul. Semănaastfel mai mult a un bancher veros, care meditează o infamie, decât a „domnul cumsecade” ce era de fapt.

De altfel, în ultimul timp, subminat de boală, se schimbase mult în rău, schimbare care contribuise la purtarea

conciliantă a Elenei cu el.

Drăgănescu se simţea aşa de nerăbdător, încât se gândea să scrie chiar din drum Elenei, sfătuind-o să curme, cum va şti ea mai bine, cu acel muzicant. Odinioară aşa de respectuos cu Marcian, îl trata acum în minte cu uşurinţă şi dispreţ.

Respiraţia ieşea de pe buzele lui întredeschise cu un zgomot regulat ca al cuiva adormit.

Va face lesne pe Elena să înţeleagă că prietenia muzicantului era cam îmbulzită şi că alintările lui nepotrivite stricau creşterea copilului… Elena, negreşit, se va conforma.

Iată unde o dusese pasiunea pentru muzică!…

Declamatoriu, discursul lui mintal fusese întărit cu un gest larg, lovind uşor pe doamna ce-i era vecină în vagon.

Se scuzase abia.

La afacerile care-l rechemau se gândea ca la ceva plicticos. Prea se ocupa de multe i va începe a le lăsa pe seama altora şi îşi va vedea de sănătate şi de familie. Putea de aci înainte locui mai mult în Elveţia, unde-i plăcea şi unde-i pria aşa de bine. Se simţea mult restabilit… Numai osteneala drumului de un l-ar da înapoi!… Avea o greutate în spate, jos în stânga, ca un fel de ghiulea, pe care nu-şi amintea s-o mai fi simţit. Respira acum pe nas anevoie, cu gura închisă şi botoşită.

Doamna, observând ca se congestionase la faţă, î) fixa.

Privirea ei îl supăra. Ar fi vrut să fie singur. Tot felul de lume voiaja. El, aşa de modest, aşa de democrat, avea acum o grandomanie ca un actoraş chemat pe neaşteptate sa joace rolul regelui şi care începe a crede că e chiar vodă. Nemulţumit ieşise pe culoar şi dase drumul geamului.

Noaptea următoare, în cabina de wagon-lits, nu putuse dormi tot din pricina acelui bulgăr care-i atârna greu în stânga. Trebuise să stea mai mult în sus şi dimineaţa îl găsise obosit şi cu aceeaşi greutate care plutea în spaţiul parcă acum golit, al coastelor. Ideile, în dimineaţa aceea, îi

erau oarecum schimbate. Dacă cumva Elena va refuza să se despartă de Marcian?

Pe măsură ce trenul îl depărta de Elena, apropiindu-l de casă, firea de totdeauna a nevestei lui îşi relua consistenţă. Firea ei fermă şi mândra.

Dacă Elena refuza, situaţia era nemulţumitoare. Sforăia mai tare din piept.

Avea încă unele urcări ale voinţei. Îi va scrie negreşit Elenei… Poate însă ar fi fost mai cuminte să avizeze pe Marcian… Astfel, Elena n-ar mai fi avut nimic de primit, nimic de refuzat.

Subt ideea asta piezişă sta acum ca subt o boltă de beci, clipind ochii mici, în întunericul gândurilor.

La Predeal ploua. Era rebegit şi somnoros; îi cădeau parcă şalele în călcâie, de oboseală, dar nu se culca pentru a nu dovedi iar că nu poate nici respira, nici adormi. Nu-i pria voiajul! Se va potoli după drumuri! Gândul îi mergea acum mai mult spre Prundeni, spre soră-sa, Tana, adică spre haltele cele mai apropiate.

Cum la. Predeal oprirea era mai lungă din cauza unei manevre, îşi amintise că Elena l-a rugat să-i scrie din drum.

Se gândea acum la ea cu respectul lui cel vechi. Figurantul depunea la vestiar coroana şi. Ţoalele domneşti, împrumutate vremelnic.

Dorinţa de a elimina pe Marcian subsista totuşi dosnică.

Cumpărase de la un ambulant o ilustrată şi, cu. Sprintenele ridicate, cumpănea ce trebuie să scrie. Va scrie că a ajuns bine la Predeal. De altfel chiar era bine – afară de oboseală!… Dacă însă cu acel prilej ar scăpa şi de sfatul ce vroia să-l dea Elenei, strecurându-l acolo într-un cuvânt! Olaşitate îl împingea şi îl oprea totodată. Adăogase în fugă: „Ar fi bine să răreşti pe maestrul Marcian din pricina băiatului pe care-l strică cu jocurile”.

Pe carta imprimată cu: „Salutări din popasul Carpaţilor” şi ilustrată cu munţi albi, reflecţia pica din pod. El însă era

bucuros că a lichidat. Va vedea mai apoi ce are de făcut cu privire la vreun demers direct către Marcian.

Gândul îi cobora iarăşi în hrube, dar acum pe dibuite, 'purtând o lumânărică veştedă, ce abia da zare treptelor pe care pasul poticnea.

După o a doua noapte nedormită, era ca o petică. La ducere spre Elveţia nu se simţise aşa obosit. E drept că Elena îl îngrijise bine. Îl trecuse lacrimi fără rost. Lipsa de somn!

Asta era la el! Nu putuse de fel sa doarmă!

Scosese ceasul pentru a socoti ora sosirii şi a-şi combina aterizarea. Sosirea la Bucureşti era la douăzeci şi patru şi cinci… Cum oare nu observase Elena ora cea târzie pentru ca să fi anunţat la timp acasă? Un minut se îmbufnase; Pavel era doar mereu acasă, şi-i va deschide. Se liniştise.

… Ar fi preferat ca Pavel să fie deştept, să fie lumină.

… Avea o respingere parcă pentru sosirea ceea de noapte la uşa casei întunecoase, în camerele până atunci goale. S-ar fi zis ca îi e frică… Vroise apoi să noteze ceva pe carnet cu privire la fabrica incendiată pentru care se întorcea. Dar curios lucru, ideea focului îi da un fel de spaimă, şi închisese carnetul… De altfel avea tresăriri fără' rost, abia ţinea creionul în mâna care tremura, deşi o înţepenea – dar atunci îi amorţea. Să fi avut friguri!… Nedormirea!

În cabină sus, un domn sforăia încă. El însă se ferea să nu adoarmă cumva, chiar aşa stând în sus. Dorea somnul, dar se temea totuşi de el ca de o primejdie. Nu era conştient de teama asta; nu şi-o mărturisea; îşi căuta pretexte: avea să se odihnească bine acasă. Gândul casei iarăşi îi era prielnic. Acasă! Locurile străine de unde se întorcea se îndepărtau ca într-un panoptic; obiceiul îşi relua stăpânirea.

Omul vechi se înapoia la cuibul şi la nevoile vechi.

Totuşi în apropiere de Bucureşti adormise şi conductorul trezindu-l îl făcuse să sară din somn ca dintr-o capcană. Se deşteptase cu trupul greoi şi se reculesese anevoie la viaţă.

Nu pusese de fel mâna pe bagaje, nici chiar pe sacul de voiaj sau pe mapă, simţind că i s-ar rupe parca ceva înăuntru la cea mai mică sforţare. Pentru a urma pasul zorit al hamalului fusese însă silit să-şi oţerească mersul. Respiraţia îi fluiera iarăşi pe nas pentru că strângea dintâi şi vinele i se încordau în tâmple şi în tălpi de silinţa pasului. Peronul i se legăna dinaintea ochilor. Nesomnul! A treia noapte! După ce aşezase bagajul, hamalul grăbit să plece, văzând că „domnul” stă pe loc, îl poftise să se urce de vreo trei ori până să-l audă.

Drăgănescu îşi căutase câteva minute punga prin toate buzunarele, deşi era la locul ei obicinuit. Dase, în sfârşit, trei hârtii de douăzeci hamalului, care acum aştepta să-i ceară restul. Şoferul aştepta şi el adresa.

Urcat în automobil, Drăgănescu n-avea habar de ei; îşi scosese carnetul şi nota ceva pe o foiţă; o rupea apoi şi însemna pe alta; foiţele le vâra în buzunar. Şoferul dase drumul maşinii, drept înainte şi hamalul rămăsese pe loc, privind uluit după automobil. Deşi era „berechet”, pusese fără bucurie hârtiile în buzunarul bluzei şi dăduse din cap, ca omul căruia nu-i place ceva – te miri ce!

În bulevard, şoferul nemaiştiind încotro, se întorsese spre client. Drăgănescu sta drept, cu ochii spre el, dar nu-i da nici un semn. Ciocănise în geam, dar tot nimic. Era surd, pesemne! Oprise şi deschizând uşa ţipase:

— Unde mergem, domnule?

Domnul mişcase buzele, dar prin de un ieşise decât o sforăială.

— Sunteţi bolnav, domnule?

Lui Drăgănescu i se spărsese o băşică în ureche: auzise sonor şi parcă sfârâind cuvântul „bolnav”. Până atunci îi vuia în cap un zgomot ca de cataractă. Acum deodată capul i se limpezise de ceaţă. Era deci sosit la Bucureşti şi şoferul întreba unde să-l ducă. Scosese ceasul, şi se uitase: unu fără douăzeci şi cinci.

„Bolnav? Da! Nu era bine de fel! Ar fi poate mai nimerit să meargă de-a dreptul ia sanatoriul Walter. Acolo era deschis la orice ora şi putea fi imediat îngrijit”.

Spusese limpede adresa:

— Sanatoriul Walter – Şoseaua Kissclef – Aleea 4-a, la poarta laterală…

Scosese din buzunarul hainei foiţele scrise adinioari, se uitase la de şi le pusese La loc.

Fusese o insulă de lumină, după care iar i se împăienjenise:

… Când oare murise marna Elenei?… Acum de curând… sau mai demult?…

Pe urmă nimic. Horcăitul respiraţiei se amesteca cu al motorului, dar uneori era auzibil şi şoferul se întorcea pe jumătate, apoi da viteză.

La poarta laterală şoferul sărise jos şi, fără să mai întrebe, sunase violent şi repetat. Îi deschisese destul de repede doctorandul de serviciu.

Drăgănescu nu-şi dase seama că e coborât, cine-l conduce, nu văzuse pe unde trece şi dacă i se vorbise nu auzise.

Drept trup avea un balon impermeabil de cauciuc, pe locul capului o vastă cameră cu aer comprimat.

În făptura asta ciudată locuia încă un singur gând: acela teafăr, proptit, omenos: „Bine că Elena are lângă ea un prieten care iubeşte copilul”.

X Întoarsă la Beau-Site, Elena, în apartamentul liberat parcă prin plecarea lui Drăgănescu, se gândea că bărbatul ei se va întoarce în curând şi pentru multă vreme. Atunci abia îşi da seama de teascul subt care stase prinsă voinţa ei timpul din urma. A menaja pe Drăgănescu, a menaja pe Marcian – sub acel dublu teasc voinţa ei se strivise. În ajun, când se urnise trenul, figura lui Drăgănescu la fereastra vagonului îi apăruse surpată.

— Ce bătrân e papa de Buearest! spusese băieţelul.

Atunci îi ridicase Elena în braţe, ca să mai salute pe tatăl lui. Dă, boala era serioasă! Totuşi doctorul spunea că e o

fază normală şi îi permisese să plece. Dinboală devenise aşa de ciudat; avea capricii, bosumflări, era iritabil, uneori aproape violent. Elena tolerase totul pentru a evita discuţia, dar începuse a găsi că abuzează. Îşi amintea cu ruşine de numeroasele „pişcături” adresate de Drăgănescu lui Marcian, care le suportase destul de bine, afară de data când fusese vorba de băieţel; atunci Marcian se roşise şi plecase fără concediere, aşa fel încât Elena nu mai ştiuse cum o să se rezolve lucrul. Marcian însă revenise fără nici o explicare, tocmai în ziua când venise telegrama care rechema pe Drăgănescu. Ce avea să fie însă în viitor?

Oricât ar fi vrut să evite discuţia cu bărbatul ei, Elena va trebui să caute un moment în care să-i spună – cât mai blajin, fireşte – că ea bucuros îi ţine mai departe tovărăşie, dar îl roagă să-i respecte prietenii cât şi capitolul creşterii copilului.

Va înţelege!... Dar dacă cumva nu vrea să înţeleagă?...

Va fi atunci nevoită a-şi sublinia dorinţa. Îi revenea în minte faciesul acela surpat şi îmbătrânit... Nu putea totuşi suferi ca omul pe care-l cruţa din generozitate s-o tiranizeze. Cu o panică retrospectivă îşi închipuia că Drăgănescu ar fi putut fi de la începutul căsătoriei aşa nesuferit. Panică era însă şi pentru viitor! Va fugi! Va fugi de toţi: de Drăgănescu, de Marcian, de copil!... Va fugi în lumea toată!

A doua zi se sculase mai liniştită şi decisă să profite de libertatea ei provizorie. Ca după un coşmar era dornică să respire larg, liber. Timpul din urmă o stupefiase promiscuitatea boalei şi voinţa nouă ce-i năzărise lui Drăgănescu, care şicana traiul zilnic. O voinţă ca o fiară fără dinţi ce se învârte într-o colivie.

J.5 – Drumul ascuns Dase drumul la geamuri, la uşi, la suflet. Fusese timp de două zile o sărbătoare permanentă în tovărăşia lui Marcian, cu băieţelul prins la mijloc de mână, ca pentru o revanşă.

A treia zi sosise carta poştală bizară din Predeal!

„Sosit cu bine în Predeal. Ar fi bine să răreşti pe maestrul Marcian care strică copilul…”

Era oare în firea lui? Mai sigur că nu. Cele scrise acoâo erau totuşi în concordanţă cu unele atitudini… Dar nesocotinţa de a scrie astfel de lucruri pe o cartă poştală, a cărui fel de om era? O strângea în gât un fel de spasm, din necazul de a nu putea califica, cum merită, pe omul bolnav.

… Aşadar, ea de două luni slujea de soră de caritate unui bădăran!… Şi de opt ani, era nevasta lui… şi cât avea să mai fie!…

Avea obrajii fierbinţi şi faţa aşa de alterată că băieţelul ţipase:

— N-am făcut nimic, maman!

— Chat! 9 şuierase Elena, bătând în masă.

Ar fi vrut sa sfarme ceva. Nu putea să-i treacă! Nu putea pune lucrul la punct!… Omul se arătase, e drept, mai urâcios ca înainte… ca un bolnav… dar atât!… Pe când carta ceea! în gară, deunăzi, tot de un bolnav îşi luase rămas bun, aproape afectuos!… Şi douăzeci şi patru de ore mai târziu acelaşi scrisese astfel de cartă!… Era un alt om dinăuntru pe care abia îl descoperise de când lipsea de acasă, pe care în urmă îl iertase, cu care se purtase admirabil şi care, drept mulţumire!… Omul avea să se întoarcă curând şi. Va trebui iar să-i sufere alături, să-l cruţe!… Nu cumva îşi închipuia cu adevărat că se va supune, că va „rări” pe Marcian şi că va urma preceptele lui de educaţie?

— Malade, maman f se văietă băieţelul.

— Chat! îl înlemnise Elena.

Mânia ei se întorcea asupra copilului. Nu mai era prietenul mic al lui grand Ami Vie, era băiatul omului bolnav şi nebun… Va fugi înainte de a se întoarce tiranul acela imunizat de boală. Deoarece nu ştia să trăiască cu oamenii, să-şi caute unde şi cum va şti de sănătate singur!… Nu mai vrea să fie soră de caritate! Pe copil avea să-l ducă într-un institut sever, unde să-i corecte/e moştenirile rele!

Iar Marcian avea să facă şi el ce vrea!

Deocamdată va duce chiar atunci băiatul înapoi la Peupliers. Lui Marcian nu-i va spune nimic de acea inepţie!

La întoarcere de la pension îi săgetase prin minte nu cumva Drăgănescu ar putea… scrie ceva… lui Marcian. Cu neputinţă!… Dar daca?… Ce-ar face Marcian?…” Şi ea ce-ar face?… Amândoi ce-ar putea face omului neînţelegător… bolnav şi fără socoteală?… Dacă ar scrie ea un cuvânt Tanei? Era oare bătrâna la curent cu năzbâtiile fratelui ei? Bolnav!… îi plăcea să atribuie tot boalei; dorea o scuză: pentru demnitatea ci, pentru soarta ei legată de a lui; pentru omul pe care îl stimase, chiar dacă nu-l iubise; pentru bolnavul cu faţa surpată… Boala putea dura mult – spusese doctorul – dar putea să nu dureze. Din atâta enervare o apucase un plâns.

Scrisese Tanei fără a mai sta la gând: „Cumnată Tana! Vei fi primit eu bine pe Jorj, care nu e cu sănătatea mai rău ca înainte, dar nici mult mai bine după părerea celor mai mari doctori.

Eu ma cred datoare să-ţi spui că între mine şi Jorj, atunci când mi-ăi scris că e bolnav, era deschis un proces de divorţ. Am socotit bine să nu-i dau urmare şi să-mi fac mai departe datoria de soră, dacă nu de soţie. Fireşte că nu i-am putut spune motivul pentru care am rămas, dar poate îl va fi înţeles, sau atunci e bine ca dumneata să-l faci să înţeleagă cum stau lucrurile între noi. Te îmbrăţişează, Elena”.

Dintr-o dată. Stau ca două baloane dezumflate în faţa telegramei, plutind ca într-un haos: „Domnul Drăgănescu decedat 111 sanatoriu ora 2 noapte, sincopă cardiacă. Condoleanţe. Walter.”

XXV Coca-Aimee observase că doctorul Walter n-a vorbit de loc tot timpul prânzului, prânz pe care el îl pretinsese şi se sculase aşa în halul în care era: indispusă, slăbită, abia ţinându-se pe picioare; îşi făcea slujba de gazdă fără cruţare, pe când Walter sta mut. Îl ura.

Acei patru oaspeţi, dacă-i scăpau din mână, dacă nu-i ţinea legaţi la boxa respectivă a conversaţiei convenţionale, dacă nu-i dai la coardă în manejul comun al banalităţilor, puteau lesne deveni bestii răufăcătoare de a căror copită sau muşcătură să te vindeci anevoie, şi Aimee nu se simţea imună.

Rotundul şi amabilul Cazanti, arheologul, ştia să fie feroce când nu-i întindeai bucăţica de zahăr; Balota, marele chirurg, era rău şi mojic când nu-i deviai mojicia în exuberanţă şi răutatea în spirit muşcător; Pejan singur era un fel de aliat, dar ce aliat primejdios! Pejan urmărea cu privirea pe Aimee din grija profesională de a nu se obosi, dar cât pericol cuprindea solicitudinea lui î Cât despre ilustrul gramofon Orghidan, oratorul cunoscut la bară, la catedră şi în saloane, el se acrea şi fermenta drojdii, atunci când nu-i întorceai manivela ca să-şi cânte partitura.

Aimee, pentru a se putea odihni, îi dase drumul; se acoperea astfel tăcerea fără scuze a lui Walter, care niciodată nu vorbea prea mult, dar nu tăcea necuviincios ca acum niciodată. Necuviincios şi primejdios poate! Cu necaz şi cu grijă, Aimee îşi repeta că Walter n-a scos la masă un cuvânt; adică cel mult unul ca să blameze serviciul de i băuturi, ca şi cum n-ar fi fost el stăpânul acolo, ' responsabil de băuturile servite; ca şi cum ea ar fi lost... ce?... intendenta pivniţelor Walter?

La cafea, Walter fumase ţigară după ţigara, tot mur; schimbase apoi trei locuri fără rost şi încremenise cu cotul stâng pe căminul de marmoră, pe când de partea cealaltă, rezemat cu cotul drept, Orghidan debita cursiv paracâoxe, cu legături şi stacaturi savante.

Dacă n-ar fi fost decât necuviinţă către ceilalţi şi mai ales către ca, încă! Dar Coca-Aimee nu ştia ce ascunde o astfel de atitudine; abia îi smulsese un consimţământ destul de vag, şa acum, când atâtea lucruri nepuse încă în discuţie puteau deveni periculoase dacă luau chip de nume, de ce. Tăcea Walter?

În stare de slăbiciune, ea sta acolo printr-o sforţare eroică, cu faţa decoloratã, subţiată, hieratică şi frumoasă în rochia de tafta albfăj volantă, rochie parcă de porţelan ca şi tenul ei, pe când emoragia îi macula taimipoanelc. Sângde nebănuit de nimeni, lipsind total înfăţişării ei diafane şi care se scurgea tainic, era odios lui Aimee… Şi ce putea rumega în tăcerea lui revoltătoare şi suspectă omul de care ea depindea? Adunându-şi puterile, Aimee reconstituise o frază asupra valorilor economice, auzită în timpul prânzului. Fără a înţelege de ce e vorba, dar fără o greşeală, o propusese lui Orghidan. Orghidan culesese mingea din zbor şi luase atitudinea lui de şampion: piciorul drept întins, cei stâng puţin încovoiat înapoi, trupul când arcuit şi piccat înainte, când redresat, juca singur cu dexteritate de cele două părţi ale reţelei ideilor. Înregistra punctele, se prigonea cu argumente adverse, revenea victorios cu altele precumpănitoare.

— Cuvântul îi era sau degajat ca gâtul unui jucător în cămaşa moale, sati du-r, elastic ca mingea de cauciuc. Perora cu verva lui cam uscată dar bine şlefuită, menţmându-se totuşi în tonul discursului de salon – de salqn superior totuşi şi unde se afla o femeie frumoasă.

Strecura astfel în subiect cotituri galante.

Cu toată grija ei încordată, Coca-Aimee resimţea valoarea socială a oaspeţilor, performanţă aleasă ce fusese orânduită de ea şi gravita în jurul ei. Vanitatea lupta cu îngrijorarea. O undă scursă din ea lin „dar abundent îi învăluise un minut vederea şi auzul; când îşi revenise, Orghidan lovea cuvintele în serie, cu sacadări mici şi dese, care totuşi în saltul lor egal se îmbinau, prevestind apropierea finalului, dar Walter nu mai era acolo lângă cămin. Cu precauţiune, pentru a nu atrage atenţia nici a distrage, Aimee se uitase în jur; nu era nicăieri! îşi trecuse degetele peste pleoape ca şi cura nu vedea bine, întâlnise privirea fixă a lui Pejan – dar Walter, în adevăr, lipsea.

Încetinit, dar fără oboseală, cuvântul lui Orghidan, după jocul elegant al partidei câştigate, se clătinase abil, apoi set imobilizase. Pejan îşi exprimase admiraţia, iar ceilalţi aplaudase discret şi măgulitor. Încântat în fond, Orghidan făcea protestări de falsă modestie, atribuind apoi inspiraţia şi succesul lui frumoasei gazde, Domniţa de zăpadă. Nu părea niciunul a fi observat lipsa lui Walter.

Oportun, Pejan propusese o partidă de bridge. Coca-Aimee îi fusese sincer recunoscătoare; un moment cumpănise sacrificiul ce făcea lui Walter refuzând pe Pejan, ca şi cum în adevăr ea ar fi fost cea care refuză sau acceptă. Se gândise apoi cât era de singură, cum Lina Rim nu putuse fi găsită, cura trebuise a face din Pejan confidentul ei, şi iarăşi în gând suspinase: „Maniile!” fără lacrimi, negreşit, acolo între oamenii ce vreau să se distreze.

Partida fusese repede înjghebată, în jurul mesei de joc din pitchpin încrustat din lamele divers nuanţate. Portretul en pieds10 al lui Darwin îi priveghea. Era o bucată celebră a colecţiei Walter, prin istoricul ei mai mult decât prin valoarea picturală. Portretul era celebru prin procesul de refuz intentat pictorului de către Municipiul din Edinburg care-l comandase. Municipiul câştigase cauza, făcxnd dovada lipsei de asemănare şi portretul cunoscuse diverse peripeţii, până când Walter îl achiziţionase tocmai pentru defăimarea lui:

— La ce bună asemănarea? Cine se cunoaşte, sau cine se recunoaşte? Cine s-a realizat pe sine deplin, în dubla sa înfăţişare fizică şi morală? La distanţă de atâta timp cine mai putea logic face acum garanţia sau contestarea unei asemănări? Amintirea exactă a chipului era ştearsă; pe chiar spectrul luminii solare ultimele imagini ce le va fi proiectat făptura avusese timp a se dizolva şi a se descompune, fotografiile veştede refuzau şi de adevărul. Atunci?

Rămăsese de la Darwin drept portret adevărat numai încercarea lui cutezătoare de a pune pe om în faţa grimasei

ancestrale; de atunci fiecare om nu se mai sfia în oglinda conştiinţei de a fi bestie. Era una din pânzele care interesa mal mult pe Walter.

Neasemănător şi impasibil, Darwin priveghea deci partida de bridge venită la timp, căci Orghidan, după ce perora, rămânea ca o coajă de fruct stors, dar mirat încă de propria elocvenţă cerea celorlalţi să păstreze şi ei un timp de mirare şi de reculegere, neadmiţând conversaţii. Se întâmplase deci bine ca toţi să fie absorbiţi în fapta jocului.

Aimee sunase pentru lichioruri; trecând pe lângă o oglindă controlase silueta ei albă, imaculată, cu reflexe reci ale taftalei şi simţise că ameţeşte. Deşi foarte zorită, decisese că va mai aştepta totuşi, înainte de a porni în căutarea lui Walter a cărui absenţă lua acum în mintea ei gravitatea unei fugi.

Părea chiar mai lesne de închipuit că Walter a fugit de tot, decât că a avut atâta uitare de sine încât să-şi părăsească nemotivat oaspeţii. Avusese răbdarea să nu întrebe pe fecior; servise singură maraschinul fin şi maestrul elocinţei, luând păhăruţul, pusese pe brăţara ei buzele subţiri, omagiul familiarităţii lui măgulitoare şi hâde. Cu un surâs, Aimee trăsese înapoia fotoliului lui Orghidan un scaun şi chinuind în mâini batista mică se întreba unde va fi fugit Walter. Îşi zicea în batjocoră că poate a fugit la Viena şi gândul ridicol isca în ea o răutate care strivea pe Hilda ca pe o muscă.

În birou, cu capul plecat tare peste hârtie, doctorul Walter scria. Nu-şi da seama de fel de existenţa celor rămaşi dincolo, nici de timpul ce trecuse. Suportase prânzui cu impacienţă, ca pe un termen ce trebuia să treacă la ceasornic, după care termen decisese că se va duce să scrie Hildei Gert. Când şi cum se făcuse în el infiltrarea acelei idei nu se întreba. Vrea să-i scrie, trebuia să-i scrie, şi alesese ceasul acela.

În birou era aproape întuneric cu singurul bec de lângă buvard, pe masa de scris; Walter însă vedea cu o claritate

perfectă conturul gândului lui, o imagină de femeie şi foaia albă. Totuşi părea că acele lucruri limpezi sunt foarte anevoie de însemnat pe hârtie, deoarece pe una din foile înlăturate erau numai două-trei cuvinte şterse, tăiate, şi pe cealaltă abia câteva rânduri.

„… liebe Freundin… beide… zusammengefiihit Iar pe cea ce avea dinainte: „Doamnişoară Hilda. Sunt câteva săptămâni de când doresc să-ţi scriu. Scrisoarea de azi nu e însă aceea…

Pe cealaltă poate n-o vei citi niciodată şi nu voi şti răspunsul ce l-ai fi dat… poate totuşi…”

Timpul trecea fără ca meditarea lui să înceteze. Dase deoparte şi a doua foaie. De la plecare, Hilda nu dase nici cel mai mic semn! Motivul plecării destul de enigmatice, el nu-l cunoştea! Cine ştie cât de deplasat, de ridicol, va pica acoâo scrisoarea lui! El, omul serios şi rezervat! Totuşi ar fi vrut să ştie… ea să ştie.

Luase altă foaie şi mâna pornise cursiv: „Scumpă domnişoară Gert!

Sănătatea lui Coca-Aimee, zdruncinată mult după moartea mamei ei, îmi creează unele îndatoriri de care aş dori ca dumneata mai ales să nu te miri când le vei afla, ci să le cumpăneşti cu frumoasa dumitale judecată.

Ar fi trebuit puţin lucru pentru ca acele îndatoriri să ia alt curs.

Nădăjduiesc că vei păstra o bună amintire de ţara şi casa noastră, deşi pari a ne fi uitat. De casa noastră în care am fi dorit să te păstrăm.

Regret că nu cunosc destul de bine limba germană pentru a-ţi scrie în graiul dumitale. Dacă aş fi avut norocul să cred în ceva, m-aş fi convertit la religia de care-mi vorbeai cu atâta persuasiune. Îţi trimitem salutul nostru cel mai scump, Dr. M. Walter.”

Walter recitea scrisoarea; examina cuvânt cu cuvânt textul pe care era hotărât să-l trimeată. Se întreba dacă Hilda va înţelege şi ce va răspunde! Şi dacă n-ar înţelege! Ce va zice

când va afla mai târziu de el şi de Aimee? Va avea vreo mâhnire? Ar fi fost grozav ca o neînţelegere… li era caid; dunga mică între sprincene era adâncită – „casa noastră în care am fi vrut să te păstrăm”. Pluralul era fireşte o formă,.

Cum va citi Hilda acele cuvinte? Calmă sau emoţionată?…

Îşi şterse iar fruntea umezită; îl înfiora şi avea parcă şi ceva intermitenţă. Poate era bolnav!… „salutul nostru scump!” Cuvintele ardeau acoâo hârtia, mari, roşii ca un incendiu, Uimit de pasiune, Walter sta în faţa hârtiei aprinse.

Se părea că acele cuvinte vor fi citite în flăcări, aşa cum se vedea el acum.

Îi era foarte cald. Nu se gândea nici un moment că scrisoarea ar putea fi socotită banală sau diplomatică. Numai la ce va crede Hilda de sentimentele şi de faptele lui, dezbinate, se gândea. Dacă cumva Hilda îl va crede laş!… Către care legături şi angajamente? Legături şi angajamente, care numai pentru el sau pentru ca existau? Le călca, silit de împrejurări

— Dar Hilda cu trupul ei de lise, îi apărea ca o fiinţă perfectă care va ierta.

Ar fi vrut să ştie că va suferi. Căuta sensuri subtile şi scruta fapte inconsistente. Dacă Iiilda va suferi? îşi trecuse mâna iar rece pe frunte… Nu trebuia să sufere, deoarece poseda sufletul doctorului Walter!… Scrisese acolo că ar fi vrut să adopte limba, religia ei! Scrisese lucruri destui de limpezi.

Simţea că i se strânge grumazul. Îl durea în gât. Vreo anghina poate! Erau cazuri chiar în sanatoriu. Novice faţă de puterea impresiilor, medicul se putea înşela asupra naturii acelui spasm.

Rezemase mâinile de marginea biroului masiv, biroului de potentat, pentru a se odihni. Scrisoarea îi sta dinainte. Era mai calm acum, ca cineva care a săvârşit un act solemn. Pentru acele sentimente pure, pentru acele intenţii nobile, se credea un om admirabil.

Simţi parcă o prezenţă. De partea cealaltă a biroului sta Aimee care intrase fără s-o simtă. Aimee se uita fix ia hârtiixe ce stau în faţa lui Walter. Ce erau aceie hârtii?… Ce primejdie conţineau?… Ce ştia Walter şi ce vrea?… O scrisoare! Pentru ea, desigur! Ce era în scrisoare? Ce hotărâre? Ar fi vrut să afle atunci îndată şi nu se putea. Walter îmbinase sprincenele şi pusese mâna pe foile scrise cu un gest definitiv. Totuşi Aimee trebuia să ştie cu orice preţ. Ce să facă? Să se prefacă a glumi şi să le ia, la nevoie să le smulgă. Atitudini nepotrivite şi cu momentul şi cu felul ei de a fi. Nici n-ar fi putut juca comedia… Atunci, ce? Să ceară, să pretindă! Era hazardat şi dacă Walter o refuza se stabilea un precedent rău. Simţindu-şi ochii aspri, îi lăsase în jos şi sta acolo imobilă, marmoreeană.

În suflet însă ruşinea de a fi neputincioasă şi temătoare o făcea să urască pe Walter, ceea ce era totuşi un sentiment mai accentuat ca cel pe care îl avea de obicei pentru ei. Îi zise încet:

— Invitaţii noştri!

— Foarte bine! răspunse Walter, excluzând orice deranj.

Aşadar, ea nu aflase nimic şi el nu se reîntorcea lângă oaspeţi! De necaz şi de slăbiciune se clătinase, sprijinise mâna ce birou, strânsese gura care se subţia mai mult; ar fi înfipt unghiile în fruntea netedă a. Aceluia. Un sentiment de ofensă, neiertător, se aşeza în ea ca un program de viitor. Deocamdată, de abia se ţinea pe picioare. Un diamant strălucise pe degetul ei mic – lumină împăciuitoare.

Walter observase efortul fizic şi faciesul hemoragie. Crezuse că femeia suferă în trupul ei rănit, scurs. Dispreţuise pe Aimee prin milă.

— Ar trebui să te retragi, Aimee!

Subt privirea pătrunzătoare, Aimee, speriată, crezuse că e un diagnostic, de două ori deci primejdie. Se decisese a-şi concedia singură musafirii; ieşind, îngrijise însă retragerea: braţul se sprijinise de uşă, apoi lunecase molcom de-a lungul şi căzuse învins pe cutele faiului alb; cealaltă mână

prinsese dolen. T ivărul, apoi prin spaţiul îngust al uşii dispăruse ca un joc de lumină.

Walter preţuise mişcarea; obiectul acela de artă era deci nevoit a-l aşeza definitiv în colecţia lui. Privise scrisoarea; aceea era sufletul doctorului Walter! Doctorul Walter avea suflet! Scrisese adresa cu atenţia cu care ar fi făcut o operaţie capitală. Puisuî îi era accelerat şi mâna rigidă ca în faţa unui corp deschis; condeiul părea un cuţit care nu trebuie să greşească nici o fibră.

„Frăulein Hilda Gert – Johannes Strasse – Sals ara Thale. „

Se sculase, stinsese becul unic, dar nu plecase, se dusese numai în fundul camerei şi se rezemase în ungherul unei draperii, lângă coloana de onix, zveltă, fragilă, pe care sta un bust de copil orb. Lucrată în contururi libere, sculptura arăta un cap de băiat urât şi vulgar, studiat după natură. Avea nasul turtit, pântecul proeminent, ochii erau goi. Încercarea modernistă de a vulgariza un simbol! în afară de orice intenţii, studiul era însă perfect. Walter, în întuneric şi preocupat, nu-l vedea; plimba numai distrat şi cu plăcere degetele calde pe luciul rece al coloanei fine care susţinea capul brut al Amorului. Nu mai avea gânduri, le scursese pe toate pe foaia de hârtie. Scosese o ţigară şi o aprinsese; o mică scânteie lumina acoâo, la doi centimetri de buzele lui. Ceva alb i se aşezase atunci iar subt pleoapele întredeschise care urmăreau fumul subţire.

Coca-Aimee tişor, dar fără a se tupila, intrase. Credea că nu mai e acolo nimeni. Doctorul lăsase în jos mâna care ţinea ţigara şi aşteptase. Fata se dusese drept ia birou şi cu un gest decis aprinsese becul. Fără a se uita împrejur, luase întâi foile, apoi scrisoarea şi ţinându-le subt lampă le citise.

Din impresie nu i se reflecta nimic pe faţă, numai fruntea ridicată schimba oarecât expresia obicinuită. În acea situaţie echivocă, ţinuta ei încă era bună. Deodată, mâna care ţinea bârtia avusese un gest brusc în vid. Ochii lui Walter se goiise ca şi ai capului de marmoră; se aplecase

puţin înainte: „Dacă rupe scrisoarea o ucid!” pronunţase dar în gând, cu o exaltare rece.

Mişcase braţul care ţinea ţigara printr-un spasm muscular.

Ca şi cum gestul ar fi făcut zgomot, Aimee se întorsese într-acoio, ţinând în mână scrisoarea intactă. Walter acum dorea cu furie ca Aimee să facă gestul nechibzuit care să-l libereze.

De ea. Ochii lui Aimee, care îl descoperise acolo în fundul biroului, stau fixaţi pe tata lui dăltuită fin, care avea o expresie crudă. Fetei îi fusese frică şi iarăşi îi urâse, dar nu clipise, nu fugise, nu mişcase măcar. Numai mâna care ţinea scrisoarea se clătinase puţin subt bătaia de vânt a ezitării. O va rupe sau nu? Socoteala asta îi ridica iarăşi fruntea neobicinuit. N-avea nimic de câştigat rupând-o. Walter va scrie alta care va fi mai puţin stupidă. Lăsase din mână scrisoarea pe birou, ca pe o foiţă neînsemnată. Faţa îi era tot placidă şi în gesturi nici o panică. Stinsese becul şi pornise spre uşă, unde, fără voie, se întorsese spre colţui unde era Walter. Ochii ei albaştri de faianţă, pe care expresia nu prindea, larg deschişi din emoţie, întâlnise în întuneric ochii aurii ai lui Walter, mai metalici ca oricând.

Trecuse în fumoar şi comunicase celor patru jucători că doctorul Walter se scuză fiind chemat în sanatoriu la un caz grav. Fusese dezlegarea. Toţi exclamau asupra orei târzii şi asupra exigenţelor profesionale. Balota, chirurgul, suspinase:

— Asta e partea noastră!

Cazanti era bucuros să suspende jocul, fiindcă câştiga şi era meschin în chestii de bani. Orghidan se gândea la seara bine petrecută şi la ocara care-l aştepta acasă de la nevastă.

Manechinul elocvent şi rigid în public îşi regăsea între culise făptura sa de cârpă. Pejan singur nu crezuse inprovizaţia lui Aimee şi se uita ia ea cercetător, dar fata îi dase bună seara cu naturaleţe.

Aimee se dusese în camera ei şi cu grabă se culcase. Întinsă, nemişcată, cu spaima unei hemofiiice, închisese ochii pentru mai deplină odihnă; ovalul feţei, alb, curat sta desenat pe pernă ca al unei păpuşi. Nu dormea însă şi se gândea. Pe Hilda o ura necruţător, ucigaş; scrisoarea lui Walter era o înfrângere pentru ea de care însă nu va ţine scama. Va ţine seama numai de victoria ei statornicită acolo în aceeaşi scrisoare. Captaţia era săvârşită; omul care încetase de a o idolatra n-avea nici o importanţă; uita faţa lui contractată şi ochii metalici pentru a şi-l închipui ca pe un erou ridicol de romanţe nemţeşti adresate unei guvernante. Ce stupid!

Râsese şi râsul îi provocase o mică pierdere de sânge; se imobilizase încă mai mult. Gândul ei se întorsese spre Lenora.

Lenora, mama ei scumpă şi admirabilă, îi hotărî. Se acel loc!

Loc bun şi care va fi bine ocupat. N-o turbura nici un scrupul; legătura Lenorei cu Walter fusese un contract bun care trecea asupra ei ca moştenitoare. Sentimentele ei erau calme şi limpezi, analiza lor chimică n-ar fi dovedit nimic dubios; numai etichetele lipite pe flacoanele convenţiilor sociale erau acolo supărătoare şi cereau precauţiuni. Socotise că era timpul să adoarmă.

În birou, Walter rămăsese pe loc decepţionat, nedumerit.

Se întreba în nesiguranţă care era acum atitudinea ce va lua latădeAimee. Îl văzuse?… O văzuse Ieşirea ei aşa de naiv însăilată încurca totuşi firele. Ce avea de zis şi de făcut a doua zi.

Până a doua zi i se părea timpul lung, deşi era târziu şi mi ştia ce măsuri va trebui să ia. Trecuse la birou, aprinsese, luase scrisoarea şi o pusese în portofoliu, apoi iar o pusese pe biroiL Ca s-o găsească acolo neclintită. Cu nădejdea că n-o va găsi şi va reacţiona. Dar poate că scrisoarea convenise lui Aimee. Era chiar în avantajul ei!… Atunci…

Se auzise soneria sanatorului prelung. Luase telefonul silnic. Ce putea fi?… Aimee gândise cu răceală. Că Aimee poate… o ipoteză însă absurdă. Dase din umeri. Îşi cunoştea doar bine acum idolul! Nu va renunţa. Se auzise glasul alarmat al doctorului Cociu:

— Sun de mult în camera dumneavoastră de culcare!…

Apoi ceva ce nu auzise sau nu înţelesese şi ceruse să-i repete. Cociu bâlbâia, dar desluşise:

— Adinioarea… A sosit domnul Drăgănescu bolnav…

I-am dat ajutor… dar a… sucombat într-o sincopă…

Walter îşi zisese că geniul răului, pe care-l socotea istovit de orice noutate, avea încă resurse noi. Celălalt bătea nerăbdător aparatul.

— Iată un om, în sfârşit, liberat! zisese Walter.

Cociu crezuse că n-a auzit bine:

— Vă rog?… Ce-aţi zis?…

— Vin! tăiase doctorul.

Pe coridoarele slab luminate la intervale, Walter mergea în penumbră, privind prin geamuri o turtă de lună albă şi grădina care sticlea ca de polei. Avea un moment de confuzie a timpului, a spaţiului şi un iei de gânduri primordiale, informe…

În dreptul uşii deschise în lături a anticamerei de farmacie, se oprise. Acolo era! îşi trecuse mâna între guler şi grumaz, ca şi cum l-ar fi strâns. Uşa camerei de farmacie era crăpată; se oprise şi îşi trecuse mâna pe obraz, mâna era umezită.

— Apă! murmurase tot absurd, apoi scosese cu grijă batista fină şi se ştersese încet pe faţă. A Cociu apăruse în uşă, răvăşit, cu părulân dezordine, în grabă, Walter resorbise acea umezeală şi când Cociu, trudit de responsabilităţi, cutezase a se uita la patron, îi văzuse faţa uscată, numai ochii plutind într-o ceaţă. Obrazul grăsuţ „vi lui Cociu luase expresia unei mirări naive şi respectuoase.

„Patronul era mişcat de moartea tragică a rudei sale?

Aşadar, avea suflet?” întrebare pusă tocmai în momentul fugar când Walter lăcrăma după sufletul lui imolat. Cociu se lipise de uşă pentru a face loc lui Walter să treacă.

Cald încă, lăsat în poza în care sucombase pentru a înlesni constatările, numai haina desfăcută, cu gulerul smuls şt cu mâneca sumeasă pentru injecţia în braţul păros, Drăgănescu părea un om pe care beţia l-a toropit într-un colţ.

Walter se aplecase şi îl privise. Cociu aştepta examenul, dar Walter încheiase haina şi trăsese mâneca cu gestul simplu şi afectuos al cuiva care se teme ca un prieten adormit în frig să nu răcească.

XX vt Urmase o activitate febrilă în sanatoriu. Sălile pierduse aspectul lor nocturn; cu precauţiuni pentru a nu supăra bolnavii, agitaţia cuprinsese tot personalul. Walter luase personal toate măsurile şi, graţie ordinelor lui netezi, totul se desfăşurase bine şi repede. La 4 dimineaţa corpul lui Drăgănescu primise toate îngrijirile şi sta întins în sala mortuară a sanatoriului, acoperit cu un cearceaf imaculat; în decorul alb al pereţilor goi, un bec îi lumina la căpătâi, nimic

* nu altera corectitudinea rece şi simplă pe care ştiinţa o dedica fenomenului simplu al morţii.

După ce inspectase acel protocol, Walter trecuse în birou şi el singur lucrase la telefon, deşi secretarul, deşteptat în grabă, era la post.

Walter începuse prin a chema la aparat depozitul din Apolodor, anunţând acolo nenorocirea. Surprinderea îndurerară a personalului îi dovedise cât era de iubit Drăgănescu de inferiorii lui. Ceruse apoi să vorbească cu bătrâna soră a lui Drăgănescu al cărei devotament pentru fratele ei îi era cunoscut. I se răspunsese că locuieşte provizoriu în Lascăr Catar* giu, aşadar, 111 casa chiar a lui Drăgănescu. Răspunsese de acolo bătrânul Pavel. Walter cu răbdare căutase să se lămurească cu acel biet servitor al cărui glas tremurat îl impresiona.

Vedea parcă pe sărmanul om atacat în plina noapte de duşmanul veştii rele, aiurit, ofilit, zburlit la păr, cu emoţia lui umilă şi căuta să-l ajute. Treptat, glasul sughiţat se mai limpezise. Walter aflase că bătrâna dormea într-o aripă laterală a locuinţei şi se scula obicinuit ia 5 dimineaţa. Consultând ceasul văzuse că e 4 şi un sfert. Un reflex fad, alburiu, se amesteca cu lumina becului electric; erau zorile undeva departe încă.

Spusese lui Pavel să comunice la deşteptare vestea bătrânei doamne. La ideea acelei misiuni, glasul lui Pavel iarăşi se muiase, se fărâmiţase; atunci Walter propusese ca la ora 5, când bătrâna se scula, Pavel să-i anunţe că e cerută îa telefon pentru a-i face eî însuşi comunicarea. În cuvintele tipicare:

— Prea bine, domnule doctor! simţise în ureche răsuflarea de uşurarea a servitorului.

Un fel de frenezie a umanitarismului stăpânea pe Walter.

Se gândise apoi la Elena Drăgănescu, soţia rămasă la Geneva după o împăcare oficială a bărbatului ei.

Chiar loviturile brusce ale destinului slujeau armonios pe acea Elenă. Totul pentru ea, în orice împrejurări, era totodată corect şi favorabil. Profilul neted şi auster al văduvei se desenase în minte avantajos. Scruta cuvânt cu cuvânt telegrama ce avea să-i trimită şi care trebuia să aibă ţinută protocolară cât şi tact familial. Calcula meticulos timpul necesar telegramei ca să parvină la Geneva, cât şi data sosirii probabile a Elenei, în vederea cărei date corpul urma a fi preparat să aştepte. Avea o grijă deosebită ca totul să fie bine în acea împrejurare ca şi cum ar fi fost vorba să dea o revanşă armoniei ce văzuse acolo la Elena cu prilejul concertului din Bach. Pregătise apoi cu prevedere comunicatul pentru ziare: „Marele industriaş G. Drăgănescu, deputat, fost vicepreşedinte al Camerei, a cărui boală cronică de inimă păruse a fi ameliorată în cursul şederii sale în Elveţia, a sucombat brusc miercuri noaptea la ora 1, în sanatoriul doctorului Walter”.

Mai dictase un comunicat al sanatoriului către Parchetul General şi altul către birourile Camerei. Procedări care răspundeau unor necesităţi, dar şi diletantismului de care era cuprins.

Mai limpezite acum, mai puţin leşioase, zorile invadase camera. Walter stinsese becurile controlând dacă lumina de zi e suficientă; reaprinsese, stinsese iar, constatase combinaţia rea a luminii solare cu verdele abajurului de la birou, închisese becul acela, menţinuse unul în plafon, aducând acelei operaţii minime un interes minuţios.

La lovitura seacă' a pendulei, Waâter constatase că e 5 şi un sfert; bătrânul Pavel deci aştepta; se complăcea închipuind pe bietul servitor, purtându-şi ca un criminal secretul în jurul bătrânei. Căutase a-şi aminti cumva figura lui Pavel.

Acum Walter se pregătea să comită asupra altuia fapta durerii; pe faţa lui imobilă, ochi: erau puţini piezişi subt pleoape netezi şi umeri fugari – complex al compătimirii, al cruţării, al cruzimii. Apăsase cu preciziune ramura telefonului; i se păruse că aude trilul dar care trebuie să fi sunat dincolo în biroul lui Drăgănescu. Aşteptase.

Nu mai era acum vorba ca adinioarea de a răspândi panica în lumina leşuită a nopţii destrămate, nici de a dizolva conştiinţa slabă a unui servitor. Pe bătrâna Tana, Walter o văzuse o dată la patul lui Drăgănescu. Ca sâmburele uscat sta ea în miezul durerii ce avea acum a fi stors de ultima lui zeamă.

Sufletul acela era vrednic a fi pipăit în vârful lăncii:

— Aci doctorul Walter!

În secunda de tăcere, Walter avusese conştiinţa imperativului pe care numele lui îl reprezintă. O rază. De soare săgetase oblic prin geam.

— Ce poftiţi? răspunsese simplu, aspru, stângaci, femeia.

Walter înţelesese că Pavel, laş, n-o pregătise nici chiar cu o bănuială. Îşi calcula lovitura. Vroia să arate măiestrie;

alegea cuvintele aşa cum îţi ascuţi lama cuţitului cu care vei tăia. Era ambiţios faţă de ţaţa Tana şi îi era nespus de milă.

De aceea chiar nu putuse tăia decât adânc, fără sânge, dintr-o dată.

Fusese o pauză desigur grozavă; un ţârâit firav al aparatului mărturisise durerea umilă. Acum Walter, pus iarăşi în faţa omenescului, se silea să ajute sufletului care se clătina în marginea de prăpastie a telefonului.

— Întăriţi-vă, doamnă! N-a suferit de fel şi se odihneşte de toate suferinţele!

Aparatul tremurase, ecou al tremurului pe care îl dădea receptorului mâna zbârcită.

— Vă aştept aci în orice moment.

Mai sta încă cu capul plecat pe aparat, ca şi peste acea durere.

Tăcere. Apoi. Un semn scurt al aparatului şi glasul bătrânei, acum firfiriu, istovit:

— Vă mulţumesc î Waâter scăpase receptorul; izbit de masa masivă, lemnul fragil plesnise. Doctorul strânsese peste gura strânsă pumnul.

Milă!

Sunase şi dase ordin ca un automobil să meargă îndată să aducă pe doamna Drăgănescu, sora mortului. Nu fusese mulţumit cu atât şi dispusese ca domnişoara Soiu, infirmiera, să se ducă s-o ia. Fusese momentul culminant al milei. Se reculesese; auzise bătând ora 6 şi avusese sentimentul că a trecut cu succes printr-o noapte anevoioasă. Îşi destinsese gândul, aşa cum destinzi trupul după o încordare, pentru a-i constata elasticitatea şi a-l repune în formă. Era mulţumit de sine ca după o ispravă de care s-ar fi îndoit că e capabil. Înduioşarea de adinioarea îl satisfăcea; se adresa în gând unor adversari fictivi şi sfidători: „Am putut ceea ce voi credeţi mai de seamă şi am putut ceea ce voi nu sunteţi în stare. Am putut binele şi răul şi vei trece mai departe pe un drum asemuitor cu şoselele care şerpuiesc pe suişuri, întoarnă unghiuri, taie peste

prăpăstii pentru a sparge în tenebrele vreunei stânci un tunel dăltuit/1

Walter auzi sunând acum telefonul interior al casei. Circulaţia matinală deşteptase pe Aimee care întreba ce s-a întâmplat. Se uimise auzind că acel care-i răspunde e chiar Walter:

— Dumneata!

Walter o pusese în câteva cuvinte la curent. Nu se temea că va fi impresionată. Aimee totuşi arătase o turburare sinceră, care venea din marea ei anemiere.

— Nu purta nici o grijă. Am luat toate măsurile; sper că sora dumitale va fi mulţumită.

Aimee ar mai fi vroit detalii, dar aparatul se închisese, încă de la moartea Lenorei, avea impresia că ocupă un loc de al doilea plan în casa ceea. Rămăsese între perine, pe gânduri. Nevoia repaosului învingea totuşi preocupările: patul, camera ei, palatul, parcul, totul o împresura cu garanţia liniştii, dacă nu şi cu a dominaţiunii. Se gândea la destinul altor fete:

— Mamă! murmurase cu un elan de recunoştinţă pentru Lenora, care îi pregătise acel destin.

Sentimentul că existenţa ei e asigurată o emoţiona şi profita pentru a se crede mişcată de amintirea Lenorei, de doliul Elenei.

La Elena se gândea cu ceva necaz: liberă şi bogată! Un moment ura iarăşi pe Walter, îl ucise în minte, apoi îl reînvia. Simţea nevoie să vorbească cuiva de planurile ei, de viitor, deşi premature. Avu un imbold nou de ură către Hilda, apoi se gândi că ar putea anunţa lui Nory Baldovin evenimentul trist şi cu acel prilej strecura ceva despre perspectivele ei viitoare. E drept că deocamdată, după decizia lui Walter, Aimee se pregătea să plece în Italia pentru a se întrema, însoţită de o guvernantă engleză şi de domnişoara Soiu

— Doi spioni. Totuşi, voiaj princiar de convalescenţă şi de tranziţie. Iar la întoarcere… sau poate Walter avea să vie

după ea!… Era un lucru decis, era testamentul matern… Ar fi vroit însă ca Nory să afle cât de curând; era mijlocul să afle cât mai multă lume. În vâlva morţii lui Drăgănescu, scandalul acelei căsătorii se putea mai lesne risipi, apoi îneca în vidul absenţei ei din ţară. Durata absenţei, data celuilalt evenimeni, Walter singur le ştia. Avu o nouă urcare de răutate împotriva lui… Aşadar, va anunţa pe Nory… Cum oare va primi noutăţile? Ideea că sora ei va trebui şi ea cândva să afle că ea şi Walter… o stânjenea. Norocoasă Elena! Moarte subită!… şi cât se chinuise Lenora! ca şi cum avea vreun raport. La 10 chemase pe Nory. Căutase tonul emoţionat, poate chiar lăcrămat ce se cuvenea.

— Dragă Nory, am o veste grozavă!… Bietul Jorj! (îi zisese oare vreodată pe nume cumnatului?) Da! S-a sfârşit!

Cumplit!… Sărmana Elena!… O rudă atât de bună i… Waâter şi cu mine… Walter şi cu mine am fi dorit (ce-ar fi dorit?)… să-l avem de sfătuitor pentru proiectele noastre, pe care le aproba (ce costa minciuna?)… pentru acel proiect care era scump şi mamei!…

Nory răspunsese în monosilabe. Aimee era totuşi mulţumită. Cum de i se păruse greu? Se slobozise iar pe perine.

Se gândea acum la Salema Efraim. Delicata Aimee stirha pe diforma divinitate de aur şi de senzualitate. Preţuire din recunoştinţă, sau poate numai piatră spongioasă prin care se filtrau unele depozite sufleteşti.

După vizita de dimineaţă în sanatoriu, Walter se reîntorsese în biroul de sus. Acolo îi era adăpostul în ceasurile grave… Se încruntase privind într-un colţ al peretelui. Nu era cumva acoâo firul unei pânze de paienjen pe cadrul portretului Salemei? îl zguduise o scurtă indignare. Gazda casei era bolnavă, avea deci o scuză. Aprinsese o ţigară, în fumul ei şi puţin obosit de insomnie avea o uşoară legănare a gândurilor: Ce frumos instinct pur îl înclinase spre Hilda! O intuiţie bună îl cârmuise în

alegerea Lenorei cu Aimee indivizile, iar patroana – Salema era patroana – admirabilă femeie!

Prin ochii jumătate închişi, dimensiunile îi apăreau solide, mari, aşa cum şi trebuia, pentru a-i fi deschis lui drum peste orice obstacole. O secundă piroti. Se, apoi, punând mucul de ţigară cu precauţiune în cupa mică de Argy-Roussean, se apucase de lucru.

XXVII Când la 8 şi jumătate dimineaţa, abia sosită, deci cu cea mai corectă grabă, Elena coborâse la sanatoriu, învăluită în doliu de rigoare, pe care de altfel îl păstra de la moartea Lenorei, fusese primită la uşa de jos a palatului de însuşi doctorul Walter, care, cu o deosebită îngrijire, îmbrăcase un complet cenuşiu închis, aproape negru şi purta cravată neagră pe cămaşa fin dungată cu negru.

Ţinuta admirabilă a Elenei, gravitatea simplă a expresiei, desenul neted al siluetei sumbre, linia pură a profilului, măsura gesturilor, încântaseră cu deosebire în această împrejurare pe Walter.

„Iată exemplarul cel mai reuşit al familiei!” gândise.

Ceva invidie se amesteca admiraţiei pentru un destin aşa de bine proporţionat. Aci natura şi viaţa îşi luase asupra lor atât realizarea armoniilor estetice, cât şi comiterea crimelor necesare.

Walter condusese în tăcere pe Elena până în holul mare unde îi dase explicaţiile triste, spunându-i că după dorinţa bătrânei surori şi în lipsă de alte indicaţii, corpul se afla încă depus în capela din parc. Era capela boierească a proprietăţii mult timp dezafectată şi pe care Walter o pusese acum iarăşi în stare a sluji.

— Aţi făcut foarte bine ascultând dorinţa cumnatei mele.

Elena se roşise puţin şi păruse apoi mai palidă. Câteva lacrimi fuseseră şterse discret cu degetele fin mănuşate cu căprioară neagră. „

— Vom respecta mai departe programul dorit de cumnata Tana, adăogase cu o melancolie nespus de binevenită.

Walter îşi da seama cu un fel de necaz binevoitor că aranjamentul dorit de Tana evita doliul în casa Lascăr Catargiu; de la capela sanatoriului, corpul avea a fi de-a dreptul transportat ia cimitirul Sfânta Vineri, unde familia Drăgănescu îşi avea cavoul. Se săvârşea astfel mai departe şi fără ostentaţie despărţenia soţilor.

Trecuse apoi de-a lungul coridoarelor din sanatoriu, printre personalul care circula după nevoi. Fusese calvarul văduvei pe care o priveau toţi cu atâta curiozitate câtă îngăduia prezenţa lui Walter.

Elena înainta fără şovăire, fără grabă, cu un pas uşor şi automat şi cu ochii în dunga pi'eşurilor, aplecând uşor capul, drept răspuns înclinărilor respectuoase. În parc nisipul era umed şi Walter, care rămânea cu un pas înapoi pentru a evita conversaţia în clipele acelea oarecum solemne, se distra privind urmele mici şi ferme lăsate de pantofii Elenei.

Uşa capelei era întredeschisă şi se zărea reflexul trist al lumânărilor. Elena se oprise un moment, apoi, cu un mic gest eroic, urcase treptele. Pe prag se oprise iarăşi; mumia neagră, mică, grebănată, a cucoanei Tana, sta nemişcată într-o strană.

Bătrâna era de un ceas acolo, lângă trupul fratelui, cu ochii uscaţi, neclintiţi de pe chipul mortului, care, îmbălsămai, sta galben subt geamul de cosciug. Plânsul bătea neîntrerupt în pieptul slab al Tanei, care, cu mâini zbârcite şi harnice, ajutase la îndeplinirea tuturor riturilor creştine. Ise pusese la dispoziţie personalul sanatoriului pentru orice nevoi. Bătrâna părea istovită de durere.

Elena nu se uitase spre Tana, pironise ochii pe lespezile capelei, apoi îi ridicase drept pe catafalcul tapetat cu flori.

După momentul lung de reculegere, Walter înapoia ci şoptise:

— Coca-Aimee vă aşteaptă oricând, şi se retrăsese încet, ca un om care, deşi diletant, ştie să renunţe oportun la unele spectacole.

Întorcând totuşi capul, văzuse pe Elena coborând treptele catafalcului şi trecând în strană, alături de bătrână.

„Fără de greşeală.”

Aşadar cele două pete negre alăturate acolo reprezentau pentru Drăgănescu în chip invers: dragostea şi datoria. Destul pentru un om.

Walter grăbise puţin pasul pentru a preveni pe Aimee să fie gata a primi pe sora ei. Se distra privind acum urmele lui pe nisip. Fişa antropometrică îi părea satisfăcătoare: picior lung, îngust, încălţat elegant.

… Aşadar, după confruntarea soţilor astfel săvârşită în strictă intimitate, va urma parada oficială, apoi retragerea probabilă a văduvei pe timpul protocolar al doliului, mai apoi reîntoarcerea firească în Elveţia lângă copil, şi mai apoi, tot în limitele convenienţelor, orice alte planuri de viitor.

Mereu armonios şi prielnic… El, Walter, va trebui iarăşi să siluiască împrejurările; acea sfidare permanentă a destinului care-l purta i se înfăţişa însă ca o formulă superioară şi pe măsura lui; tot aşa de frumoasă în felul ei, ca şi armonia, destinului Elenei. Pe un fel de scară a gradaţiei, Walter socotea că ei sunt două exemplare culminante ale vieţii.

Coca-Aimee, sculată în pripă, răvăşise şifonierele fără a găsi cu ce să se îmbrace potrivit. Se decisese pentru un chimono lung, alb, de mătase, brodat cu păsări negre, nu însă fără a purta de grijă ce va crede Walter despre acea ţinută poate că nu destul de cernită. O plictisea perspectiva condoleanţelor. Elena o intimida; trecuse în salonaş, neştiind dacă sora ei e ia curent cu convalescenţa ei prelungită.

Când Walter introdusese pe Elena cu un:

— Coca-Aimee! imperativ, fata tresărise.

Elena o îmbrăţişase cu simplicitate şi stabilise atmosfera de intimitate cerând un ceai, pe când ruga pe Walter să aibă disponibil pentru ea un automobil. Gesturile ei

decurgeau logic şi exact, ca cifrele unei probleme bine aşezate.

Aimee – după ce sunase cu grabă pentru ceai – pusese amândouă mâinile, cu aspecte de aripi albe, din cauza minerilor, pe umerii Elenei, cu o mişcare de tandreţă. Ridicase ochii la Walter, care o încurajase cu un mic surâs. Albul acela fluid al hainei spăla din privirea lui petele negre de adinioarea. Surorile, alăturate astfel, compuneau o nouă frescă funebră, sculptând pe stela un contrast fericit. Îi părea că un basorelief de artă se adăoga colecţiei lui, ca recompensă pentru ostenelile rafinate ale nopţii în câre murise Drăgănescu.

Sentimentul cu care Elena se depărta de sanatoriul Walter era al unei gravităţi mereu mai mare. Cu acel sentiment pornise din Geneva, cu el descinsese, şi acum o stăpânea drept orice durere.

În adevăr, tot ce ar fi putut fi pricină de înduioşare îi fusese cruţat; nu asistase la moartea sărmanului ei soţ, sosise dintr-un loc străin şi găsise un sicriu de metal într-o capelă necunoscută, ca şi cum ar fi vizitat cu pietate un mausoleu, tot străin.

Prin geamul sicriului nu se uitase. O oprise o îndoită pudoare: nu vroia cumva chipul legat de amintirea unei vieţi de antipatie să turbure efigia corectă pe care simţul ei de măsură o compunea acum acelui care devenise „soţul ei defunct” – o persoană respectabilă pentru toţi şi pentru totdeauna; nu vroia ca priveliştea mizeriei. Fizice, închise acolo, să altereze cu un fior de respingere reculegerea care era omagiul ci pentru cel dus.

În lunecarea maşinii de-a lungul bulevardului, Elena zări fosta ei casă, casa ei totuşi. Îşi aminti că n-a spus şoferului unde s-o conducă. Descinsese la Athenee Palace. Divorţul ei de Drăgănescu, ce nu avea nevoie de lege pentru a fi fapt, o oprise să coboare în Lascăr Catargiu; un alt scrupul o reţinuse a trage la cumnata Tana.

Descinderea la hotel era cu totul provizorie; după vizita ia sanatoriu, decisese, că va pleca la Prundeni. Moşia era în marginea Bucureştiului şi comunicarea prin telefon permanentă. Avu un gând de dragoste pentru adăpostul Prundenilor; se va simţi acolo mai mult ca oricând la ea acasă.

Coborând în faţa hotelului se gândi că ar trebui totuşi să lase lui Walter adresa ei. Totul pentru înmormântare era hotărât graţie măsurilor luate de Walter şi avea a decurge cu o precizie ce-i era pe plac; dar pentru unele aparenţe care fusese păstrate, nu putea rămâne numai o musafiră la.

Ore fixe. Scrisese pe o cartă de vizită câteva cuvinte pentru doctorul Walter, pentru orice nevoie s-ar ivi. Ştia că nu se va ivi nimic; mecanismul sanatoriului îi păruse solid, fără confuzii, nici accidente.

În aşteptarea plecării la moşie vroi să scrie lui Marcian, căruia îi trimisese numai o telegramă din gară. Nu se sfii de acest gând. Amintirea lui Drăgănescu, rămăşiţele lui, nu-i separau, nu erau ostile. Legitimarea legăturilor ei cu Marcian, care până atunci o preocupase, acum îi apărea ca o soluţie căreia nimic nu se opunea, nu numai dinafară, dar nici din conştiinţă. Elena nu cunoştea încă cele câteva cuvinte scrise de bărbatul ei, dar avea un sentiment de securitate, venit din înlăturarea subită a obstacolelor, ca şi cum Drăgănescu de bună voie le îngăduia să intre în legalitate.

Pe canapeluţa camerei de hotel, pe când se odihnea de ostenelile drumului, dar mai ales de încordarea morală a ultimelor ceasuri, îi povestea mintal lui Marcian cele petrecute şi mai ales impresia ei despre sanatoriul Walter. Impresie care risipise de îndată îndoielile cu care sosise.

La Geneva vestea că corpul lui Drăgănescu se afla depus în sanatoriul Walter o contrariase. Socotise căsătoria mamei ei ca pe o nebunie, pe Walter îl cunoscuse puţin şi îl dispreţuise mult pentru originea necurată a averii lui, refuzase orice legătură cu ei, nici chiar interesul pentru

Coca-Aimee n-o clintise. Nu regretase că n-a fost chemată la moartea Lenorei, deşi imputa lui Walter această lipsă de cuviinţă şi era nespus de plictisită de a fi acum obligată faţă de Walter, căci spiritul ei drept nu ocolea acele obligaţii.

În astfel de dispoziţii coborâse la sanatoriu şi sanatoriul o cuprinsese de îndată în atmosfera lui de calm, de ordine, de forţa, iar omul care de la intrare o primise se arătase a fi creatorul acelei atmosfere prielnice.

Elena înţelesese ce adăpost avusese acolo nenorocitul care ar fi murit în drum. Ideea că popasul casei Walter ar fi putut lipsi lui Drăgănescu îi da pentru întâia oară o slăbiciune, o deznodare a simţirii care era milă, dar şi afecţiune.

Tactul perfect al lui Walter către ea nu se dezminţise o secundă. Unde, în ce profunzimi se ascundea cellalt Walter, profitorul netăgăduit al unei situaţii infame? Din acel fund nimic nu se ridica la suprafaţă.

Acum n-o mai supărau obligaţiile contractate. Pe când în parc Walter admira ţinuta Elenei şi urma piciorului fin, ea se simţise, graţie acestui om, liberată de toate neplăcerile şi o lucrare se săvârşea care măcina dispreţul şi se oprea la un loc de unde ar fi putut începe stima.

În apartamentul particular al casei Walter impresia fusese mai primejdioasă: acolo locul şi luxul aminteau fără nici o altă scuză origina lor. Mai era şi Coca-Aimee. Care era acum situaţia ei în casa aceea? Elena nu-şi pusese desluşit o întrebare care-i putea isca obligaţii de soră protectoare ce ar fi încurcat-o. Îi fusese de la sine cruţat orice neajuns: Aimee, instalată trainic ca gazdă, părea că nu are de fel nevoie de ca. Observase ce grijă purta surioara pentru stăpânul casei. Ochiului ei înstrăinat îi apăruse dintr-o 'dată ceea ce era încă ascuns: că acei doi erau o pereche. Deşi Aimee arăta mai copilăroasă ca oricând, Elena observase că sora ei era acum femeie.

Necunoscând isprava lui Aimee, atribuise acelei prefaceri şi aerelor de gazdă o aceeaşi origină. Nu putea bănui accidentul cu Bubi Panu. Pusă în faţa unei probleme de

cinste mai imediate, care înlătura pe cea de imoralitate, gândise: „O va lua poate de nevastă!” Ca un apel către Walter, nu ca o revoltă faţă de amintirea Lenorei. Elena se dispensase de îndatoririle filiale către Lenora, pe care tot Walter o culesese, o îngrijise, o adăpostise. Toate valorile se răsturnau… Dacă Coca-Aimee, febrilă, se trădase, Walter însă, în acel apartament care cuprindea laolaltă pe Salema, pe mama şi pe sora ei, rămăsese tot atât de corect, de desprins de faptele care-i acuzau.

Coborând scara holului somptuos, condusă de Walter*

Elena, împotriva situaţiei echivoce ce dovedise, reflecta că locul era bun pentru Coca-Aimee, impresie ce trecea peste orice argumente contrarii. Fără a cunoaşte comanda imperioasă care punea stăpânire pe Walter la momentele decisive, graţie cărei comenzi acceptase pe Salema, se slujise de Lenora şi acum păstra pe Aimee, simţea că pe acel om îl purta înainte, biruitor, o vocaţiune. Treptele casei somptuoase erau treptele u'nui drum ascuns, mai puternic ca orice raţiune.

Elena căuta în minte cuvintele prin care va explica” lui Marcian cum căsătoria senzaţională a lui Aimee, ce se întrevedea, putea totuşi să nu fie odioasă. Nu numai pentru că era o necesitate, dar într-un fel ciudat ce nu se putea înţelege decât când te aflai în prezenţa lor. Ştia că Marcian socoteşte pe Walter „un cinic foarte ornamentat” şi, adăoga el: asemenea „subiecte” se pot întâlni adesea şi în partitura muzicală, ce se cheamă o falsă partitură.

Îşi dădea seama că noul proiect al lui Walter nu era de fel de natură a corecta calificarea aplicată de Marcian şi îi repeta: „… Vei înţelege când vei vedea… l-impui întoarcerii lui Marcian era însă departe.

În graba şi turburarea plecării, Marcian întrebase pe Elena ce crede de turneul lui în America. Cu o privire tristă şi o strângere de mână expresivă, Elena aprobase exilul provizoriu. Înainte de plecare, Elena se va duce în Elveţia

să-i vadă; îl va aştepta apoi acolo cu copilul. Nu grăbea în ea nimic. Timpul îi părea egal, prielnic, definitiv.

Câteva zile după înmormântare, Aimee stătea întinsă pe un scaun de odihnă cu o blană de urs pe picioare. Walter, în picioare, lângă uşa terasei, îi vorbea cu pauze, privind spre aleea parcului.

— Te-am scuzat faţă de Elena… A înţeles că n-ai putut asista la ceremonie fiind încă prea slabă… E o femeie care înţelege tot… Mi-a spus câteva cuvinte numai de mulţumire, dar cuvinte de preţ… Acum să cauţi ca în cinci-şase zile să fi destul de restabilită pentru a putea lua expresul spre Italia… La Trieste vei găsi pe Miss Clayr, o persoană superioară, pe cât sunt aisgurat, şi vei căuta să profiţi de societatea ci… Cred că nu e nevoie să te sfătuiesc să fi extrem de prudentă de aci înainte… Păcat că nu poţi fi cu sora dumitale la un loc.

Aimee asculta în tăcere, cu un aer de atenţie şi supunere. Aştepta ce avea să urmeze, dar Walter aprinsese o ţigară, apoi plecase fără vreun alt cuvânt.

Aimee ar mai fi vrut să-l întrebe ceva, dar nu cutezase.

După vreo zece minute, pierduse răbdarea şi se dusese după el în birou.

— Mi s-a părut că aud zgomot şi vorbit!

— Da! Ghiceşte cine a fost?… Numai un minut şi numai ca să vadă portretul lui Darwin!

Aimee nu ghicea şi era agasată de enigmă.

— Domnişoara Cora Persu, foarte nostimă, cu logodnicul ei, un băiat şarmant! Se scuza că fiind foarte grăbiţi nu te poate vedea… Spera că vei fi primit la timp condoleanţele ei… Păreau foarte amorezaţi… cu distincţie, fireşte, şi… modern…

Vizita Corei agasase pe Aimee, cât şi logodna ei cu un băiat tânăr şi drăguţ… Venise la muzeul Walter şi pentru ea n-avusese timp. Nu găsise 'ânsă nimic să răspundă lui V/alte r; căuta numai să vadă dacă în cuvintele lui fusese ironie:

sta nedumerită, siluetă fină, neagră, cu faţa desenată mai delicat după boală, cu un aer de copil fragil îndoliat.

Walter preţuise înfăţişarea juvenilă. Ai fi zis că e mai copilă ca înainte… Avusese un mic fior de repulsiune la ideea virginităţii… Niciodată, până atunci nu se gândise ia acel obstacol; acum însă, când era înlăturat, îi apărea ca o sforţare vulgară, de care el, oportun, fusese cruţat.

Tăcerea prelungită a lui Walter nemulţumea şi îngrijora pe Aimee. Căuta un subiect de vorbă.

— Unde o să aşezăm portretul mamei? zisese văzând cadrul mare încă acoperit cu o pânză, rezemat de perete.

— Asta o voi decide după avizul Elenei… încă de mult ar fi trebuit să avem raporturi mai strânse…

— Mama era care…

— Lenora n-avea nici o vină. Dumneata ar fi trebuit să le împaci… N-aveai decât de câştigat!

Aimee simţise că îi vin lacrimi de necaz şi ieşise grăbit.

Walter nu păruse a fi observat şi măsura din ochi pereţii.

Elena va găsi desigur o idee bună. Era o atenţie pe care Walter i-o rezerva.

În zarva de atunci, cu boala lui Aimee, Elena nu fusese avizată îa timp şi nu luase parte la înmormântarea Lenorei.

Păcat!… Fusese o lipsă de neiertat pe care însă o va repara.

Privirile lui Walter se oprise asupra portretului Salemei.

Aceluia nu i se va schimba locul, era prea anevoie de strămutat. Salema sta acolo plină de carne şi de bijuterii încă stăpânitoare. Avusese în viaţă un precept pe care-l dăruise lui Wââter şi care slujea multora: „Nimic nu se poate face fără compromisuri, când vrei să ajungi unele scopuri „.

Însăşi Aimee trebuise să-şi piardă tăria şi puritatea de porţelan, pentru a putea sluji vieţii… Walter trebuise să, tieacă prin Salema, prin Lenora, prin Aimee încă, ca prin terenuri insalubre, spre regiunile superioare… acele care-i aparţineau acum – credea el. Erau gânduri, aci vagi,

însoţite de un surâs precis… aci un surâs vag pentru gânduri precise.

Înăuntru! lui unele planuri lunecau din cadrul lor şi ceva se lichefia parcă în el în forma înduioşării. Un soi de invocare trimisă în sus. Nu crease el, Walter, o mare operă, nu era el un binefăcător? Invocarea chema ca pe un martor capital pe Drăgănescu a cărui moarte acolo era o consacrare. În acea impresie înmuiată, Salema sta pe tronul divinităţii, Lenora era o înduioşătoare martiră… Da! va lua pe Aimee! S-ar fi zis că în adevăr face o concesie Lenorei.

Un moment deplasate, planurile reintrau în cadrul rigid şi moliciunea se congela. O va lua pe Aimee pentru a o pune în serviciul cauzei, zidită ca şi celelalte două, în mânăstirea ambiţiei lui. Nu-i trebuiau oameni dinafară, îi trebuiau tovarăşi, complici. Implicase acum şi pe Drăgănescu şi pe Elena… Fără ascendenţi, fără descendenţi, acelui om îi trebuia nu numai o faţadă, ci chiar un aşezământ. Va lua pe Aimee! Dar ce va zice lumea? Gândul obstacolului stâmca în eî îndârjirea caro la orice rezistenţă se scula aprigă şi biruitoare. Lumea va accepta cum mai acceptase.

Walter ocoâea amintirea Fâildei cu o impresie de ruşine, de îngenunchere. Ştia că singură Flilda nu va accepta. Ea era critica care-i precumpănea succesul şi totodată i-l întărea…

Mai sus!… Tot mai sus!… Dorea parcă o stimă mereu mai anevoioasă ce nu i se mai putea oferi.

În camera ei, pe marginea unei canapeluţe, Aimee se frământa. Deşi sigură a-şi fi atins scopul, nu avea răbdare.

Lunile de doliu o importunau, se întorcea spre Lenora ca spre un sprijin, pentru a-i cere s-o scutească de doliu… Oricare femeie: Cora, Elena, Nory chiar, putea fi o rivală, deoarece putea distrage ceva din puterea ei asupra lui Waâter. O preocupa autoritatea ei. De pe acum zdruncinată.

Hilda fusese – credea – un capriciu, dar capricii puteau veni şi de aci înainte şi chiar în intervalul primejdios al lipsei ei. Fără legătură sufletească cu el n-avea nici o conivenţă…

Şi după ce îşi va fi asigurat numele şi stăpânirea dorite, va fi lupta pentru a le păstra, o luptă permanentă cu omul ciudat lângă care avea a-şi trece viaţa. Îl ura din pricina acelei perspective umilitoare, dar nici un moment nu întrevedea altă posibilitate de viaţă. Ideea că s-ar putea despărţi de palatul Barodin nu i. Se isca. Cu simţirea ei superficială se simţea nenorocită, dar iremediabil, cum iremediabilă era ambiţia ce-o îega de scopul ce nu înceta a-l crede însemnat.

Cerca să înlăture pe Walter din aspiraţia ei obsedantă spre avere, îl ucidea o secundă pentru a-l învia cu grabă.

Stăpânirea, din care-şi făcea idol, nu se putea concepe fără de el. Îl ura mai mult pentru că era indispensabil, ură fără adxncime, care aducea un fel de echilibru iubirii absente…

Ea îl va înşela… cu prudenţă, fireşte, cu precauţiuni…

Perspectiva de a trăda tiranul o înviora, apoi o azvârlea în zona de frig şi de umbră a fricii. Îi era frică de el, frică mai ales să nu piardă fieful dobândit anevoie. Nu putea trăi în zona de frig şi de umbră şi, renunţând la dorinţa răzbunării, se întorcea la gândul de a grăbi timpul care o despărţea de contract… şi iarăşi întâlnea programul ferm ce-i prescrisese Walter… Aşadar, acolo porunceau acuma toţi?… şi ea trebuia să se supună… Mai subjugată, mai puţin mulţumită ca oricând!… Şi mereu va fi aşa de aci înainte… Iată traiul ei. Orfană! Era orfană!… Sughiţase un scâncet mic de plâns:

— Mamile!… Mamile a mea!

APRECIERI CRITICE

„Prin Concert din muzică de Bach, d-na Papadat-'Bengescu smulge biruinţa geometriei în spaţiu proprii romanului.

Personajele episodice, reluate în ciclu din Fecioarele despletite şi trecute aci pe primul plan, îşi trăiesc viaţa proprie, independent, în contururi, pline şi în fapte implântate în pământuî asupru al realităţii.”

…”Deşi la antipozi, prin esenţa sufletească, prin creaţie şt definitiva replică adusă disputei sămănătoriste, această lucidă scriitoare, fără umbră de sentimentalitate şi cu un şti! de o vigoare virilă, păşeşte, împreună cu dl. Liviu Rebreanu, în fruntea romanului contemporan.”

(Pompiâiu Constantineseu, Opere şi autori., Ed. Ancora-Benvenisti, 1928, p. 127, 129.) „De rasa stenchaliană a analiştilor, ea îşi măreşte viaţa sentimentală prin colaboraţia analizei, prin care, o dată cu atitudinea sinceră până la cinism faţă de fenomenul sufletesc, şi în specie faţă de feminitate, iese din romantismul şi subiectivismul obişnuit al literaturii feminine. Deşi materialul este excluziv feminin, atitudinea scriitoarei e virilă, fără sentimentalism, fără duioşie, fără simpatie chiar, pornită din setea cunoştinţii pure şi realizată, cu eliminarea dulcegăriei, prin procedee riguros ştiinţifice.”

…”Prin Concertul din muzică de Bach o nouă literatură română începe printr-o afirmaţie definitivă; sub ochii noştri se înfăptuieşte o mare frescă a vieţii orăşeneşti, unde toate straturile sociale sunt reprezentate, de ta acel Lică Trubadurul, crai de mahala, în care germinează virtualităţile ascensiunilor fulgerătoare, şi până la prinţul Maxenţiu, floarea de seră a unei râse istovite…

… în faţa unei opere de artă, problema situării păşeşte în primul plan.

Concertul înseamnă o deschidere de drum, iar prin viaţa intensă, puterea de analiză, intelectualitatea şi chiar ordonanţa compoziţiei, literatura romană n-are ce-i pune deasupra.”

(Eugen Lovinescu, Istoria literaturii române contemporane, 1900-1937, Ed. Librăriei Socec Comp., Buc., 1937, p. 302, 304.) „Literatura autoarei Drumului ascuns, fără să fie hermetică, nici chiar dificilă, nu este una facilă, de amuzament, de passe-temps… literatura aceasta toată

de incisivă observaţie, de adâncă pogorâre interioară, de cerebralitate savantă distilată, de reconstituire miraculoasă pe calea passelor psihologice este desigur o literatură pentru care se cere o iniţiere, nu atât tehnică şi de specializare ca pentru străbaterea unor ţinuturi interzise, cât o iniţiere strict literară, o pasiune a lecturii, ceea ce, de ce ne-am reri a spune, nu se întâlneşte chiar aşa de des."

(Perpessicius, Menţiuni critice, voi. IV, Ed. Fundaţiilor, 193S, p. 416.) „întreaga literatura d-nei Hortensia Papadat-Bengescu provine din stăpânirea resorturilor nedesluşite ale structurii psihologice nouă şi se integrează strălucit în preocuparea generală a culturii moderne, de a limpezi actele conştiinţei, la lumina iraţionalului şi subconştientului." „Istoriceşte deci, considerând progresul realizat de d-na H. PapadatBengescu de la Fecioarele despletite la romanele următoare, ciclul d-sale se înfăţişează ca cea mai serioasă realizare de frescă, în romanul nostru."

…"Din cetirea printre rânduri, se desprinde aceeaşi privire lucidă asupra vieţii, care recunoaşte destinul singurătăţii, fragilitatea relaţiilor dintre oameni, învecinarea nebuniei cu cuminţenia, sensul relativist al adevărului, atotstăpânirea minciunii"… „Marea romancieră dispune de o luciditate care refuză întunericul, precum şi falsele lumini ale convenţiilor."

(Şerban Cioculescu, Romanul d-nei Hortensia Papadat-Bengescu – studiu apărut în Revista Fundaţiilor, nr. Îl, noiembrie 1938.)

…"Căci, deşi semnând, la începutul carierei, mici proze lirice, d-na Papadat-Bengescu a ajuns în scurt timp la acel Concert din muzică de Bach, în care totul, accent, energie, putere de a sugera – dar şi de a disocia, refrigerenta intelectuală şi dominare a materiei epice, indica un autor, iar nu o autoare." „Păstrez încă despre acest roman, citit la

Sbttratorul, o puternică impresie, îmi amintesc cu deosebire modalitatea oarecum psihistă a dialogului; personajele conversau în fragmente de întrebări şi răspunsuri, ba de multe ori prin simple gesturi sau chiar semne; cartea se dezvolta din neîntrerupte emisiuni de unde psihice, telepatice, care spre a se comunica nu aveau nevoie de serviciile cuvântului rostit. Roman de vibrânde intenţionalităţi, de resorturi morale demontate analitic până la cea mai crudă precizie, Concert din muzică de Bach, reuşea să inspecteze toate dedesubturi.' sufleteşti.”

(Vlachnir Streinu, Pagini de critică literară, Ed. Fundaţiilor, 1938, p. 143.) „S-a întâmplat acest lucru curios, în romanul românesc, că O femeie a fost adesea mai aproape de formula genului decât un bărbat, fără a fi, cum se pretinde, obiectivă. Romancierul român, lipsit de o suficientă experienţă a fost împins să idealizeze aceasta lume. Hortensia Papadat-Bengescu însă, luând-o în serios, trăind în mijlocul ci, a adus acea iluzie de adevăr pe care o dau romanelor lui Bal/ac tocmai admiraţia burgheză a valorilor terestre.”

…”Oricare ar fi impresiunea estetică a cititorului, pentru omul atent la substanţe nu poate să scape condiţia fundamentală a romanului. Cartea nu porneşte de la teme arbitrare, ci evocă structura socială în toată complexitatea ei. E atâta siguranţă în relaţiunile scriitoarei despre cele trei familii, încât simţim că aceste familii „xistă.

Nemulţumirea poate veni numai din insuficienţa sau încetineala comunicărilor.”

(G. Călinescu, Istoria literaturii române de la origini până în prezent, Ed. Fundaţiilor, 1941, p. 653, 656.) „împreună cu LI viu Rebreanu, d-na Hortensia Papadat-Bengescu este, fără îndoială, scriitorul care a exercitat o înrâurire mai adâncă asupra dezvoltării romanului nou. Motivele pe care le-a introdus în circulaţie, adâncimea analizelor, arta caracterizărilor sale, procedeiele întrebuinţate se regăsesc

din belşug în producţia ultimilor ani, încât numele scriitoarei, care a dăruit literaturii noastre o seamă de pagini viguroase şi profunde, trebuie trecut printre acelea ale ctitorilor, oricât opera sa densă şi greu practicabilă, prin însăşi tensiunea intelectuală pe care o impune, nu a putut cuceri popularitatea.” t

…”La izvoarele noii literaturi psihologice stă astfel contribuţia unei femei, dezvoltând datele proprii ale condiţiei sale, dar depăşind prin incisivitate şi robusteţe intelectuală, caracterele atribuite îndeobşte literaturii femeieşti.”

(Tudor Vianu, Afla prozatorilor români, Ed. Contemporană, 1941, p. 334, 335.) k

1 Simpatic (genn.),

2 Prietenii prietenilor noştri… (fr.). (Maxima este: Prietenii prietenilor noştri sunt prietenii noştri.)

3 Un mic unchi. Mai mult nu-ţi spun! Frate bun ai maniei mele, dac4 vrei?… Dar ce om grozav!… (germ.).

4 Mică prietenă! (germ.).

5 Nu puteai risca cu acest spadasin (fr.).

6 In ediţia din 1932: ei.

7 îngerul păzitor (fr.).

8 Tatăl dc la Bucureşti pleacă!… Tacă! de la Bucureşti pleacă!… (fr.).

9 Taci! (fr).

10 se luase c marc povară. N-ar fi vrut să fie nevoie de vreo încordare cu bolnavul şi totuşi ar fi trebuit. Era ora când trebuia să vie Marcian; totuşi vrea să se ducă în grabă să expedieze ea singură scrisoarea-recomandată. -

Marcian venise chiar în urma ei. Servitoarea îi dase o telegramă atunci sosită. Când ElenA. Grăbită se întorsese, Marcian ţinea încă în mâini telegrama de la doctorul Walter.

Amândoi simţise un gol subt picioare, în jur, pretutindeni. Era balastul ce le umpluse existenţa care dispărea.

SFÂRŞIT